

ISSN 1330-3643

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

PLANOVI RADA

ZA GODINU 2023.

ZAGREB, 2022.

ACADEMIA SCIENTIARUM ET ARTIUM CROATICA

Nakladnik
HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Za nakladnika
akademik Dario Vretenar, glavni tajnik

Urednik
Dobriša Skok

Naklada
200 primjeraka

Tisak
Stega tisak

ISSN 1330-3643

Tiskano kao rukopis

U ovoj knjizi prikazani su planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2023. godinu i to: njezinih razreda, znanstvenoistraživačkih i muzejsko-galerijskih jedinica te jedinica u sastavu stručnih službi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U V O D

U 2023. godini djelovanje Hrvatske akademije, njenih upravnih tijela, razreda, znanstvenih vijeća, znanstvenoistraživačkih, muzejsko-galerijskih i drugih jedinica morat će se u prvom redu prilagoditi zamašnom procesu obnove njenih zgrada u Zagrebu oštećenih u potresima 2020. Da bi se provela konstrukcijska, a potom i cjelovita obnova, zgrade su ispražnjene od stvari i ljudi koji u njima rade, umjetnička i muzejska građa te druge pokretnine preseljene su u privremenu čuvaonicu, a zaposlenici iz šest zgrada preseljeni su u nove privremene radne prostore – u Palaču Drašković u Opatičkoj ulici, u Knjižnicu HAZU i u zgradu u Ulici Ante Kovačića.

U okviru obnove nekretnina i pokretnina Hrvatske akademije u Zagrebu provodi se 15 projekata sufinanciranih sredstvima iz Fonda solidarnosti Europske unije – osam projekata obnove zgrada i sedam projekata zaštite muzejske građe. Svi radovi konstrukcijske obnove moraju se izvesti do 30. lipnja 2023., a osim radova konstrukcijske obnove, izvođači radova izvest će i dio nužnih građevinsko-obrtničkih radova, radova na elektroinstalacijama, na vodovodu, odvodnji i hidrantskoj mreži, grijanju, hlađenju, ventilaciji te plinskim instalacijama.

Bez obzira na preseljenje, Akademijine će se aktivnosti nastaviti – i to ne samo one koje se odnose na planirane zadatke nego i na uobičajenu prisutnost u javnosti, na promocije, predavanja te kulturna i umjetnička događanja, uglavnom u našoj Knjižnici i Preporodnoj dvorani u Opatičkoj ulici.

U Akademiji će se i u 2023. održavati redovne aktivnosti: sjednice Akademijinih razreda, zasjedanja Akademijine Skupštine te sjednice Predsjedništva i Uprave Akademije, kako bi se ostvarili ciljevi predviđeni Zakonom o HAZU, Statutom Akademije i Strateškim planom rada.

U sklopu tematskih razgovora, skupština i sličnog analizirat će se sustav Akademije s obzirom na broj i nazive razreda i prosuditi odgova-

ra li sadašnji ustroj i način rada današnjem razvoju društva, znanosti i umjetnosti. Preispitat će se i sustav izbora novih članova te će se analizirati opći akti Akademije i po potrebi modernizirati.

Znanstvena djelatnost Akademije i njezinih članova te umjetničko stvaralaštvo promicat će se putem kongresa, simpozija, konferencija, znanstvenih skupova, okruglih stolova, predavanja, predstavljanja knjiga, izložbi i koncerata.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti nastavit će svoju izdavačku djelatnost.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti obilježit će u 2023. više važnih godišnjica kao što su 550. godišnjica smrti Jurja Dalmatinca, 150. godišnjica rođenja Antuna Gustava Matoša i Marije Jurić Zagorke, 140. godišnjica rođenja Ivana Meštrovića i Julija Benešića, 135. godišnjica rođenja i 65. godišnjica smrti akademika Andrije Štampara, 130. godišnjica rođenja akademika Miroslava Krleže, 100. godišnjica rođenja akademika Matka Peića i akademika Borisa Dogana te 100. godišnjica smrti Vatroslava Jagića i Dore Pejačević.

U 2023. nastavit će se provedba inicijative Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za djelovanje stalnog Foruma nacionalnih akademija istočne obale Jadranskog mora. Inicijativu su prihvatile akademije Slovenije, Crne Gore, Albanije te Bosne i Hercegovine (HAZU BiH iz Mostara), a cilj joj je državama istočne obale Jadrana definirati postupanje prema moru, obali, otocima i priobalju kojim bi se očuvala ta jedinstvena cjelina.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti nastavit će programe međunarodne bilateralne suradnje s više od 30 akademija, kao i svoje aktivno članstvo u asocijacijama: ALLEA-i (All European Academies), EMAN-u (Euro-Mediterranean Academic Network), EASAC-u (European Academies Science Advisory Council), IAP-u (Inter-Academy Panel), IAMP-u (Inter-Academy Medical Panel), DAC-u (Danube Academies Conference), SAPEA-i (Science Advice for Policy by European Academies), kao i s Europskim strateškim forumom za istraživačke infrastrukture (European Strategy Forum on Research Infrastructures) i drugim asocijacijama.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti dijeli sudbinu svoje domovine i šireg okruženja – Europe i svijeta – i spremna je odgovoriti na sve izazove koji su pred nama, svjesna da svojim slobodnim

prosudbama, bez političkog i bilo kojeg drugog utjecaja, može imati ključnu ulogu u razvoju i napretku Hrvatske.

Zagreb, 30. studenoga 2022.

Predsjednik Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti

Akademik Velimir Neidhardt

RAZREDI

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

RAZRED ZA DRUŠTVENE ZNANOSTI

Rad Razreda za društvene znanosti provodit će se na sjednicama, a u narednoj godini predviđa se da će ih se održati devet.

Razred će održati komemoracije akademkinji Alici Wertheimer-Baletić i akademiku Zvonimiru Baletiću.

Razred će nastaviti razvijati i koordinirati znanstvenoistraživački rad na područjima ekonomskih znanosti, povijesnih znanosti (povijest, arheologija), demografije, geografije, filozofije, pravnih znanosti, etnologije i sociologije.

U okviru svojih nadležnosti odobravat će se planovi i prihvaćati izvještaje o radu zavoda, vijeća, povjerenstva i odbora. Provodit će se izbori u viša zvanja za djelatnike zavoda koji spadaju u nadležnost I. Razreda. Članovi će sudjelovati u organizaciji javnih predavanja, prezentaciji novih knjiga, preuzimati pokroviteljstva domaćih ili međunarodnih znanstvenih skupova.

Recenzirat će se rukopisi za edicije Razreda, Akademijinih zavoda i vijeća.

U okviru Razreda za društvene znanosti djeluju Zavod za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu (u sklopu kojeg djeluju Odsjek za povijesne znanosti, Odsjek za arheologiju, Odsjek za etnologiju i Odsjek za ekonomska istraživanja); Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci; Zavod za povijesne znanosti u Zadru; Zavod za povijesne znanosti u Dubrovniku; Jadranski zavod u Zagrebu i Kabinet za pravne, političke i sociološke znanosti i njihovu primjenu «Juraj Križanić» u Zagrebu.

Također u okviru Razreda djeluju i: Vijeće za ekonomska istraživanja i hrvatsko gospodarstvo, Vijeće za mir i ljudska prava, Vijeće za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava, Vijeće za istraživanje odnosa Hrvatske i europskog jugoistoka u povijesnoj perspektivi.

Razred će nastaviti stručni nadzor i rad u zavodima interdisciplinarnog karaktera kao što su Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Bjelovaru, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Požegi, Zavod za znanstveni rad u Varaždinu, Zavod za znanstveni rad u Osijeku i Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Splitu.

RAZRED ZA MATEMATIČKE, FIZIČKE I KEMIJSKE ZNANOSTI

Razred za matematičke, fizičke i kemijske znanosti ima 16 redovitih članova i 10 članova suradnika. Unutar samog Razreda rad će se odvijati na redovitim sjednicama. U narednoj godini predviđa se 10 sjednica prema unaprijed utvrđenom rokovniku. Sjednice će se odvijati u skladu s predstojećom obnovom zgrada HAZU. Razred će nastaviti u 2023. godini razvijati i koordinirati znanstvenoistraživački rad na području struka koje obuhvaćaju područje matematike, fizike i kemije te njihove interdisciplinarnе veze s drugim znanstvenim područjima. Razred će u okviru svojih nadležnosti odobravati planove i prihvaćati izvještaje o radu zavoda, vijeća, povjerenstva i odbora. Akademik Žarko Dadić je voditelj Zavoda za povijest i filozofiju znanosti Hrvatske akademije u Zagrebu. Akademik Milko Jakšić voditelj je Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije u Požegi. Također, članovi Razreda djeluju u ovim odborima i vijećima: akademik Goran Muić predsjednik je Odbora za suradnju s hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institutima, akademik Mladen Žinić predsjednik je Odbora za međunarodnu suradnju, akademik Svetozar Musić član je Etičkog povjerenstva Hrvatske akademije i Knjižničnog odbora Knjižnice HAZU, akademik Vladimir Paar član je Odbora za primijenjenu genomiku, akademik Andrej Dujella predstavnik je Razreda u Upravnom odboru Zaklade Hrvatske akademije, akademik Goran Pichler član je Povjerenstva za definiranje i promicanje znanosti od nacionalnog značaja, akademik Marko Tadić predstavnik je Razreda u Odboru za nagrade Hrvatske akademije, akademik Ivo Šlaus član je Odbora za utvrđivanje postojanja djela koje nije u skladu s ugledom i dostojanstvom člana Hrvatske akademije, akademik Dario Vretenar, glavni tajnik Akademije, predsjednik je Odbora za obnovu zgrada Hrvatske akademije i član je Odbora za imovinu Hrvatske akademije, Odbora za koordinaciju rada znanstvenoistraživačkih i muzejsko-galerijskih jedinica Hrvatske akademije te Vijeća Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Velikoj Gorici. Članovi Razreda provodit će izbore u viša zvanja za djelatnike zavoda koji spadaju u nadležnost II. Razreda. Razred će sudjelovati u organizaciji javnih predavanja, prezentaciji novih knjiga svojih članova, preuzimati pokroviteljstva domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova ili drugih manifestacija, obilježavanja obljetnica i sl. Članovi Razreda recenzirat će rukopise za edicije Razreda, Akademije i njezinih zavoda i vijeća i brinuti se za tiskanje edicija. Članovi Razreda sudjelovat će u radu Akademije i Predsjedništva te ostvarivati njihove odluke i zadatke. Putem svojih predstavnika redovito će pratiti i podupirati rad Akademijinih savjeta, odbora, komisija, a članovi Razreda sudjelovat će u međunarodnoj i međuakademske suradnji te na međunarodnim skupovima.

U okviru Razreda djeluju ovi Odbori:

Odbor za kemiju

Predsjednik Odbora je akademik *Mladen Žinić*.

U 2023. god. planira se nastaviti s održavanjem redovitih sjednica Odbora u pravilu svaka 2 mjeseca. Utvrđeno je da postoje problemi u planiranoj izradi baze podataka kemičara u akademiji i industriji. Zaključak je Odbora da bi ovaj zadatak bilo lakše ostvariti koristeći resurse i već postojeće baze strukovnih kemijskih društava, HKD-a i HKDI-a. Stoga se za 2023. planira pokretanje izrade zajedničke baze HKD, HDKI i Odbora za kemiju. U 2023. se planira organizacija panel rasprave Budućnost mladih kemičara i kemijskih inženjera u Hrvatskoj. Ima li tu mjesta za mene, koju Odbor nije uspio realizirati u 2022. U planu je pokretanje inicijative, u suradnji s Razredom za tehničke znanosti HAZU, za organizaciju znanstvene rasprave/skupa o nanomaterijalima u RH, koja bi pokrivala fundamentalna istraživanja i tehničke znanosti o materijalima. Odbor će u 2023. g. nastaviti s organizacijom znanstvenih predavanja u HAZU, angažiranjem renomiranih hrvatskih znanstvenika te posebno, uspješnih znanstvenika kemičara mlade generacije koji rade na prestižnim znanstvenim institucijama u inozemstvu. Na sjednicama Odbora nastavit će se s održavanjem ad hoc rasprava o aktualnim pitanjima vezanim za daljnji razvoj kemijske znanosti, sveučilišnog obrazovanja u kemiji te kemijske i srodnih industrija u Hrvatskoj. Nadalje, Odbor planira 2023. organizirati raspravu o doprinosu kemijske znanosti modernim multidisciplinarnim istraživanjima u područjima znanosti o životu, znanosti o materijalima i nano-znanostima. Odbor će nastaviti pratiti i poticati aktivnosti na osnivanju Komore kemijskih inženjera i tehnologa RH i nastaviti plodonosnu suradnju s kemijskim strukovnim društvima, Hrvatskim kemijskim društvom (HKD) i Hrvatskim društvom kemijskih inženjera i tehnologa (HDKI) te kemijskim fakultetima hrvatskih sveučilišta.

Odbor za matematiku

Predsjednik Odbora je akademik *Goran Muić*.

Odbor za matematiku uspješno je u 2022. godini organizirao nekoliko online predavanja preko MS Teams platforme. Taj format se pokazao vrlo prikladan jer je omogućio da se efikasno organiziraju predavanja istaknutih hrvatskih matematičara koji žive i rade u inozemstvu. Odbor za matematiku nastaviti će sa organizacijom predavanja u online formatu, ali ako prilike budu dopuštale i u hibridnoj formi online i uživo u knjižnici HAZU, na koja će se pozivati istaknuti znanstvenici matematičari, koji rade u Hrvatskoj i inozemstvu.

Planira se kroz sjednice Odbora diskutirati razna pitanja važna za visokoškolsku nastavu matematike, znanstvene projekte, organizaciju hrvatskih matematičkih kongresa itd.

Odbor za biološku fiziku i bioinformatiku

Predsjednik Odbora je akademik *Vladimir Paar*.

Istraživat će se primjene Supersimetrijske tablice genetskog koda (SSGC Table) na sistematiku energija amino kiselina. Dobro je poznato da je pitanje razumijevanja empirijskog genetskog koda veliki izazov u genetici. Taj problem su u znanstvenom časopisu IUBMB Life ovako sumirali ugledni američki znanstvenici Koonin i Novozhilov (National Institutes of Health, National Library of Medicine, USA): “Zašto je genetski kod takav kakav je i kako je takav nastao, to je pitanje postavljeno prije više od pedeset godina, u sam osvit molekularne biologije. I to bi pitanje moglo ostati otvoreno čak i tijekom sljedećih pedeset godina.” Na to pitanje svjetske znanosti odgovor je neočekivano dan u okviru rada Odbora za biološku fiziku i bioinformatiku HAZU otkrićem peterostruke fizikalno-kemijske simetrije (supersimetrije) koja daje 2×32 supersimetrijsku tablicu genetskog koda u radu “Standard genetic code vs. Supersymmetry genetic code – Alphabetical table vs. Physicochemical table”, *BioSystems* 218 (2022) 104695 (Elsevier), što je dobiveno proširenjem prethodnog rada u Odboru HAZU “The novel ideal symmetry genetic code table – common purine-pyrimidine symmetry net for all RNA and DNA species”, *Journal of Theoretical Biology* 524 (2021) 110748 (Elsevier). Treba istaknuti da je ovaj pristup na tragu Einsteinove velike ideje da je dominantan koncept u fundamentalnim zakonima fizike princip simetrije koji predstavlja primarno svojstvo prirode: da principi simetrije diktiraju oblik prirodnih zakona. U fizici to je demonstrirano na zakonu očuvanja energije kao posljedice simetrije. U Odboru se radi i na otkrivanju interne korelacije genetskog koda s dvolančanom DNA strukturom. Ova supersimetrijska metoda ima novi potencijal za reviziju teorije evolucije. I postaje još aktualnije nedavnim japanskim otkrićem prisustva 12 amino kiselina na 300 milijuna km udaljenom asteroidu Ryuga nastalom još prije postanka Zemlje, što supersimetrijskom kodu daje značaj koji je protivan dosad prisutnoj hipotezi o evoluciji genetskog koda. Sukladno tome, časopis *Science* je odlukom editora uz japansko otkriće o amino kiselinama na Ryugu objavio eLetter o našem otkriću supersimetrije s implikacijom na teoriju evolucije.

Druga znanstvena problematika rada Odbora je razvoj izuzetno robustnog vlastitog kompjutorskog softvera GRM za identifikaciju i precizno određivanje HOR-ova (Higher Order Repeats) u genomu čovjeka i ne-humanih primata. Precizno određivanje HOR-kopija postaje izvanredno značajno najnovijim uspjehom razvoja “long-read” metode sekvencioniranja u SAD (Miga i suradnici). Znakovito je da u svom fundamentalnom preglednom radu 2022. Miga i suradnici u časopisu *Science* prepoznaju i koriste našu GRM metodu precizne identifikacije HOR kopija. Naročito će se u Odboru istraživati mogućnost da su tandem repeticije NBPF (Neuroblastoma BreakPoint Family) HOR kopija ključ za razumijevanje kognitivnog razvoja čovjeka u odnosu na ostale primata. Planira se također precizna identifikacija HOR kopija u kompletnoj sekvenci centromere humanog kromozoma 15, te početak precizne identifikacije HOR kopija na centromeri kromozoma 13, 15, 21, 22 i Y. Naša preliminarna istraživanja ukazuju na mogućnost da se po prvi put otkriju i tercijarne HOR kopije.

Odbor za fiziku

Predsjednik Odbora je akademik *Milko Jakšić*.

Tijekom 2023. godine planiraju se provesti sljedeće aktivnosti:

a) Nakon smanjenja broja predavanja zbog pandemije u protekle dvije godine, Odbor za fiziku će nastaviti organizirati predavanja u Knjižnici HAZU, te drugim lokacijama:

- Predavanja istaknutih hrvatskih fizičara iz inozemstva.

- Organizacija drugih predavanja istaknutih fizičara, te članova Razreda u Zagrebu i drugim gradovima Hrvatske.

b) Odbor će organizirati razgovore s čelnicima novoosnovanog Hrvatskog fizičkog društva (HFD) sa ciljem koordinacije aktivnosti Odbora.

c) Odbor će organizirati okrugle stolove i/ili radionice o važnim temama vezanih uz razvoj znanstvenih istraživanja te obrazovanja iz područja fizike, a posebno:

- Organizacija okruglog stola o korištenju postojeće znanstveno-istraživačke infrastrukture iz područja fizike i modelima odabira investicija u infrastrukturu u budućnosti.

d) Članovi odbora će nastaviti s izdavanjem tekstova o znanstvenim saznanjima u različitim granama fizike što uključuje i popularne tekstove za MF list.

e) Odbor će sudjelovati u radu istaknutih međunarodnih skupova koje organiziraju Hrvatski fizičari u Hrvatskoj.

f) Odbor će po potrebi izdavati mišljenja o aktualnim temama iz područja fizike, a koje bi mogle biti od interesa za širu javnost.

Planirana izdavačka djelatnost Razreda u 2023. godini:

- RAD HAZU, Matematičke znanosti
- Spomenica posvećena akademiku Nenadu Trinajstiću
- Spomenica posvećena akademiku Tomislavu Cvitašu

RAZRED ZA PRIRODNE ZNANOSTI

Djelatnost Razreda za prirodne znanosti u 2023. bit će i dalje usmjerena na razvijanje, koordiniranje i praćenje znanstvenoistraživačkog rada u području geoznanosti i bioznanosti te aktivnosti Akademijinih znanstvenih zavoda, znanstvenih vijeća, odbora, povjerenstava i centara. U djelokrugu Razreda su: Antropološki

centar HAZU, Zavod za ornitologiju, Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara, Arboretum Trsteno, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Križevcima, Znanstveno vijeće za antropološka istraživanja, Znanstveno vijeće za zaštitu prirode, Znanstveno vijeće za poljoprivredu i šumarstvo, Vijeće za prirodnoznanstvena istraživanja Jadrana, Znanstveno vijeće za daljinska istraživanja, Odbor za geokemiju, Odbor za istraživanje kvartara (INQUA), Odbor za primijenjenu genomiku, Povjerenstvo za geodeziju i geofiziku te Odbor za krš.

Razred će u okviru svojih nadležnosti odobravati planove i prihvaćati izvješta-je o radu zavoda, vijeća, povjerenstva i odbora.

Članovi Razreda provodit će izbore u viša zvanja za djelatnike zavoda koji spadaju u nadležnost Razreda.

Razred će sudjelovati u organizaciji znanstvenih simpozija, okruglih stolova, prezentaciji novih knjiga svojih članova, preuzimati pokroviteljstva domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova i drugih manifestacija.

Članovi Razreda recenzirat će rukopise za edicije Razreda, Akademije te nje-zinih zavoda i vijeća.

Tijekom 2023. članovi Razreda samostalno će ili u timskom radu provoditi is-traživanja u okviru prihvaćenih projekata i zadataka.

Odbor za primijenjenu genomiku

Predsjednik Odbora je akademik *Stjepan Gamulin*.

1. Nastavit će kao i prethodnih godina organizirati sastanaka o položaju i problemima primijenjene genomike u nas, predvidivo u virtualnom obliku. Sažet-ci sastanaka i ispisi predavanja i video snimke objavit će se u pretincu Odbora na mrežnoj stranici HAZU.

2. Nastavit će se izrada strategije razvoja primijenjene genomike u nas .

3. Odbor će i dalje aktivno sudjelovati u postupku priključenja Republike Hr-vatske Elixir konzorciju i u organizaciji Elixir čvora Hrvatska.

Hrvatsko povjerenstvo za geodeziju i geofiziku

Predsjednik Povjerenstva ja akademik *Mirko Orlić*.

Hrvatsko povjerenstvo za geodeziju i geofiziku (HPGG) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti potiče i koordinira znanstvene aktivnosti u području geode-zije i geofizike u Republici Hrvatskoj te vodi brigu o članstvu Republike Hrvat-ske u Međunarodnoj uniji za geodeziju i geofiziku (International Union of Ge-odesy and Geophysics – IUGG). Aktivnosti IUGG-a odvijaju se u četverogodiš-njim ciklusima koji su definirani generalnim skupštinama IUGG-a. Najnoviji tak-av ciklus započeo je 2019. godine 27. generalnom skupštinom koja je održana u Montrealu (Kanada). Hrvatski su geodeti i geofizičari pribivali toj skupštini, za koju su pripremili i objavili izvješće o svom djelovanju u prethodnom razdoblju.

Ubrzo nakon spomenute skupštine bio je izabran novi Izvršni odbor HPGG-a u sastavu: M. Orlić (predsjednik), B. Pribičević (potpredsjednik), G. Beg Paklar (tajnica) te Z. Bencetić Klaić, T. Duplančić Leder, B. Grbec, M. Juračić, I. Mandić, S. Markušić, J. Orešković, D. Oskoruš, M. Pasarić, M. Pavasović, K. Pavlić i N. Supić (članovi). Predsjednik Izvršnog odbora HPGG-a imenovan je hrvatskim delegatom pri Vijeću IUGG-a čime je, prema statutarnim odredbama IUGG-a, stekao pravo glasovanja u razdoblju od 2019. godine do sljedećeg zasjedanja tog vijeća 2023. godine.

Tijekom 2023. godine održavat će se veze s IUGG-om s jedne strane te s članicama HPGG-a s druge strane. Tako će hrvatski delegat pri Vijeću IUGG-a redovito sudjelovati u aktivnostima tog vijeća, a – osim toga – nastojat će se održati stalnost uplate hrvatske članarine IUGG-u. Niz aktivnosti bit će povezan s 28. generalnom skupštinom IUGG-a, koja će se održati od 11. do 20. srpnja 2023. u Berlinu (Njemačka). S tim u vezi planira se priprema izvješća o djelovanju hrvatskih geodeta i geofizičara u razdoblju od prethodne skupštine (tj. od 2019. godine), priprema prezentacija i sudjelovanje hrvatskih znanstvenika u radu skupštine, te sudjelovanje predsjednika HPGG-a u zasjedanjima Vijeća IUGG-a. Kad je riječ o aktivnostima u Hrvatskoj, organizirat će se sastanci Izvršnog odbora HPGG-a te – ako bude moguće – radionica posvećena nekom od aktualnih problema hrvatske geodezije i geofizike. Dosadašnje su se radionice bavile klimatskim promjenama, hidrološkom prognozama, satelitskim praćenjem pomaka tla te meteot-sunamijima. Temu nove radionice odabrat će članovi Izvršnog odbora HPGG-a tako da bude komplementarna dosadašnjim temama, a izbor predavača ovisit će o sredstvima koja se prikupe članarinom kao i o epidemiološkoj situaciji. Uz uvjet da uvjeti budu povoljni, može se očekivati da će pozvani inozemni predavač prikazati temu s globalnog stajališta, da će domaći predavač obraditi temu u njenom regionalnom, ponajprije hrvatskom kontekstu, te da će skup završiti diskusijom svih sudionika radionice.

Nacionalni odbor INQUA

Predsjednik Odbora je akademik *Goran Durn*.

Sukladno osnovnoj djelatnosti Odbora, tijekom 2023. godine nastavlja se daljnje upoznavanje s rezultatima istraživanja geologije kvartara na području Hrvatske s ciljem razvijanja i osnaživanja suradnje domaćih istraživača i znanstvenika te poticanja multidisciplinarnе suradnje sa stranim istraživačima. Redovito će se pratiti aktivnosti i postignuća krovne asocijacije INQUA – Međunarodne unije za istraživanje kvartara.

Predsjednik Odbora zastupat će Hrvatsku u Organizacijskom i znanstvenom odboru 21. svjetskog INQUA kongresa koji će se održati u srpnju 2023. godine u Rimu. Drugi članovi Nacionalnog odbora, osim s izlaganjima, sudjelovat će i s pretkongresnim i postkongresnim ekskurzijama. Jednu od njih vodi dr. sc. Slobodan Miko i njegov tim s Hrvatskog geološkog instituta, a drugu dr. sc. Ljerka Marjanac i dr. sc. Tihomir Marjanac iz udruge ProGEO Hrvatska.

Odbor će tijekom sljedeće godine započeti s pripremama za nacionalni TNQUA

kongres koji će se održati 2024. godine, u sklopu kojeg će se proslaviti 25 godina od osnivanja NO INQUA i 100 godina od rođenja akademika Mirka Maleza.

I dalje će se raditi na jačanju interesa studenata preddiplomskih, diplomskih i doktorskih studija za istraživanjem kvartara, te poticati sudjelovanje na tematskim znanstvenim i stručnim skupovima. U skladu s financijskim mogućnostima Odbor će pomoći mladim istraživačima i znanstvenicima za sudjelovanje na skupovima.

Novosti iz rada Odbora i najave relevantnih događanja objavljuvat će se na web stranici Odbora na adresi

<https://inqua-croatia.wixsite.com/inqua-odbor>, koja će se redovito održavati.

Članovi Odbora sudjelovat će i dalje u INQUA-noj međunarodnoj komisiji za kronostratigrafiju. Početkom 2023. godine u planu je održavanje redovite godišnje skupštine, a potom redoviti sastanci Upravnog odbora i sastanci članstva.

RAZRED ZA MEDICINSKE ZNANOSTI

Razred za medicinske znanosti HAZU organizira, suorganizira i održi godišnje oko pedesetak događanja – znanstvenih kongresa, simpozija, okruglih stolova, promocija knjiga, otvorenja izložbi. To je u skladu s osnovnom zadaćom Razreda za medicinske znanosti, a to su istraživanja i koordinacija znanstvenog i stručnog rada na području humane, veterinarske i dentalne medicine te farmacije.

Članovi Razreda nastaviti će u 2023. godini istraživanja na znanstvenim temama iz područja njihovih znanstvenih disciplina uz organizaciju predavanja i znanstvenih i stručnih sastanaka, simpozija s međunarodnim sudjelovanjem i kongresa s međunarodnim sudjelovanjem. Nastavit će objavljuvati radove u istaknutim domaćim i svjetskim časopisima.

Razred će u 2023. godini nastaviti organizirati predavanja svojih članova kao i istaknutih znanstvenika te organizirati znanstvene simpozije pojedinih odbora Razreda: Odbora za animalnu i komparativnu patologiju, Odbora za aterosklerozu, Odbora za kardiovaskularne bolesti, Odbora za medicinu rada, sporta i zdravstvenu ekologiju, Odbora za orofacijalne bolesti, Odbora za tumore i Odbora za neuroznanost i bolesti mozga.

Razred namjerava objaviti sljedeće edicije u 2023. godini.

- Dva dvobroja Rada HAZU, Medicinske znanosti br. 62-63 i 64-65;
- Zbornik radova znanstvenog sastanka *Prevenција ateroskleroze* koji će se održati u travnju 2023.

- Zbornik radova XXXII. znanstvenog sastanka *Bolesti dojke* koji će se održati u rujnu 2023;
- Zbornik radova znanstvenog sastanka *Tumori prostate* koji će se održati u studenom 2023.
- Zbornik radova 20. prosinačkog simpozija koji će se održati u prosincu 2023.

Razred za medicinske znanosti utemeljitelj je Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU i plan rada HMMF HAZU za 2023. je sastavni dio Plana rada Razreda za medicinske znanosti.

Plan rada Odsjeka za povijest medicine i farmacije prikazan je u okviru Závoda za povijest i filozofiju medicinskih znanosti Hrvatske akademije.

Odbor za animalnu i komparativnu patologiju

Voditelj Odbora je akademik *Josip Madić*.

Odbor će u 2023. godini organizirati Međunarodni veterinarski specijalistički simpozij na kojem će težište biti na kirurgiji kućnih ljubimaca. Simpozij se organizira s ciljem proširenja i jačanja međunarodne i interdisciplinarnе suradnje. Osim domaćih stručnjaka, na simpoziju će svoja izlaganja održati stručnjaci iz susjednih zemalja, specijalisti koji se bave različitim aspektima na području odabrane teme. Otisnut će se sažetci simpozijских izlaganja.

Organizirat će se i simpozij o specifičnostima pojave bedrenice na Lonjskom polju 2022. godine na kojem će izlaganja imati stručnjaci humane i veterinarske epidemiologije.

Članovi Odbora nastavit će rad kao voditelji ili suradnici istraživačkih projekata financiranih od Hrvatske zaklade za znanost što prvenstveno uključuje aktivnosti na objavljivanju radova proizašlih kao rezultat njihovih znanstvenih istraživanja.

Odbor za tumore

Voditelj Odbora za tumore je akademik *Zvonko Kusić*.

Područje rada Odbora će u 2023. godini biti usmjereno na primjenu genomike i proteomike u onkologiji, na preciznu i translacijsku onkologiju te druge srodne i povezane teme.

Članovi odbora će sudjelovati u organizaciji znanstvenih i stručnih skupova i predavanja iz područja rada Odbora.

Odbor planira u ožujku 2023. godine u dvorani knjižnice HAZU organizirati osmi godišnji simpozij „Apoptoza i novotvorine“. Kao pozvani predavači s dužjim predavanjima biti će pozvani vrhunski hrvatski znanstvenici koji se bave različitim istraživanjima iz područja Simpozija. Uz pozvana predavanja, na Simpoziju će se održati i kraća izlaganja gdje će temeljni i translacijski znanstvenici i kliničari predstaviti vlastite rezultate i svjetska dostignuća u istraživanjima iz tema Simpozija. Simpozij će biti organiziran s idejom da se stvori platforma za interdisciplinarnu suradnju i razmjenu ideja i poticanje suradnje stručnjaka koji se

bave različitim aspektima istraživanja apoptoze i raka i srodnim istraživanjima.

Odbor planira u 2023. godini sudjelovati u organizaciji Onkoloških kolokvija u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Kao teme Onkoloških kolokvija birat će se posebno aktualne teme iz područja djelovanja Odbora te druge zanimljive i relevantne znanstvene, kliničke i javnozdravstvene teme iz područja onkologije. Onkološki kolokviji su zamišljeni interdisciplinarno na način da se kao predavači zovu vodeći stručnjaci koji se odabranom temom kolokvija bave iz različitih aspekata, od bazičnih i translacijskih istraživanja do kliničke onkologije i javnozdravstvene problematike.

Članovi Odbora će u savjetodavnom i aktivnom smislu kao članovi povjerenstava sudjelovati u izradi politika, strategija i smjernica kako bi se primjenu genomike i proteomike u onkologiji te druga povezana područja na primjeren način integriralo u zdravstveni i obrazovni sustav Republike Hrvatske. Članovi Odbora će se aktivno baviti edukacijom iz područja rada Odbora sudjelujući u izvođenju sveučilišne nastave u sklopu različitih studijskih programa biomedicinskog i prirodoslovnog usmjerenja. Pri tome će u nastavu uključivati nove spoznaje iz područja onkološke genomike i proteomike i srodnih područja. Osim sveučilišnog obrazovanja, članovi odbora će se posvetiti cjeloživotnom obrazovanju na način da će u različite programe trajne edukacije liječnika, medicinskih sestara i drugih struka uključivati teme iz područja rada Odbora. Nastavit će se i sa popularizacijom primjene genomike i proteomike u onkologiji i drugih srodnih tema među širom javnosti. Članovi Odbora će nastaviti objavljivati sveučilišne udžbenike, druge edukacijske i popularizacijske tekstove i znanstvene radove te provoditi znanstvena istraživanja iz područja genomike i proteomike u onkologiji i drugih srodnih područja.

U organizaciji Odbora za tumore održat će se znanstveni skupovi „Bolesti dojke“, „Tumori prostate“ i „Bolesti štitnjače“.

RAZRED ZA FILOLOŠKE ZNANOSTI

Razred za filološke znanosti ima u ovom trenutku 14 redovitih članova i 8 članova suradnika. Rad Razreda odvija se na sjednicama, a u narednoj godini predviđeno je 10 sjednica koje će se održati u skladu s predstojećom obnovom zgrada HAZU. Razred će u okviru svojih nadležnosti odobravati planove i prihvaćati izvještaje o radu zavoda, vijeća, povjerenstava i odbora. Članovi Razreda provodit će izbore u viša zvanja za djelatnike zavoda koji su u nadležnosti Razreda. Razred će sudjelovati u organizaciji javnih predavanja, prezentaciji novih knjiga svojih članova, preuzimati pokroviteljstva domaćih i međunarodnih znanstvenih

skupova ili drugih manifestacija, obilježavanja obljetnica i sl. Članovi Razreda recenzirat će rukopise za edicije Razreda, Akademije i njezinih zavoda i vijeća i brinuti se za tiskanje edicija. Članovi Razreda sudjelovat će u radu Akademije i Predsjedništva te provoditi njihove odluke. Putem svojih predstavnika redovito će pratiti i podupirati rad Akademijinih savjeta, odbora, komisija, a članovi Razreda sudjelovat će u međunarodnoj i međuakademijskoj suradnji te na međunarodnim skupovima. Zadaća Razreda također je poticati i usklađivati znanstveni istraživački rad kako pojedinih članova tako i radnih jedinica. U okviru Razreda djeluje Zavod za lingvistička istraživanja Hrvatske akademije, a voditelj Zavoda je akademik Milan Mihaljević. Akademik Stjepan Damjanović voditelj je Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije u Varaždinu, a akademik Josip Bratulić voditelj je Zavoda za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije u Đakovu. Rad Razreda odvija se i u razrednim odborima kao i na projektima koje vode i u kojima sudjeluju članovi Razreda.

Odbor za dijalektologiju

Predsjedništvo Odbora za dijalektologiju

Predsjednica Odbora: prof. dr. sc. *Mira Menac-Mihalić*, članica suradnica; potpredsjednik Odbora: dr. sc. Mijo Lončarić; tajnica Odbora: dr. sc. Martina Bašić

Članovi Predsjedništva: dr. Vesna Zečević, dr. Jela Maresić, dr. Anita Celinić

Članovi Odbora: dr. sc. Martina Bašić, dr. sc. Anica Bilić, prof. dr. sc. Živko Bjelanović, prof. dr. sc. Đuro Blažeka, prof. dr. sc. Dunja Brozović Rončević, dr. sc. Anita Celinić, dr. sc. Vesna Jakić-Cestarić, dr. sc. Željko Jozić, dr. sc. Ivan Kalinski, prof. dr. sc. Mate Kapović, prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić, dr. sc. Ivana Kurtović Budja, dr. sc. Martina Kuzmić, prof. dr. sc. Josip Lisac, dr. sc. Mijo Lončarić, prof. dr. sc. Iva Lukežić, dr. sc. David Mandić, dr. sc. Jela Maresić, prof. dr. sc. Mira Menac-Mihalić, dr. sc. Irena Miloš, prof. dr. sc. Bernardina Petrović, prof. dr. sc. Lina Pliško, izv. prof. dr. sc. Marijana Tomelić Čurlin, dr. sc. Domagoj Vidović, dr. sc. Ines Virč, prof. dr. sc. Silvana Vranić, prof. dr. sc. Stjepan Vukušić, prof. dr. sc. Sanja Vulić, dr. sc. Vesna Zečević, izv. prof. dr. sc. Sanja Zubčić.

Prikupljat će se i obrađivati hrvatska dijalekatna građa na svim jezičnim razinama. Istraživat će se hrvatski govori u zemlji i u dijaspori. Nastavit će se pripremati i objavljivati rječnici kajkavskih, štokavskih i čakavskih mjesnih govora te znanstveni radovi s dijalektološkom tematikom. Nastavit će se izrada monografija o hrvatskim narječjima.

Članovi Odbora sudjelovat će na znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu.

Nastavit će se rad na međunarodnom projektu Općeslavenski lingvistički atlas (OLA): izrađivat će se karte, davat će se podatci iz hrvatskih punktova (kao i njihova interpretacija), radit će se na novim tomovima.

Hrvatski dijalektološki zbornik nastavit će izlaziti jedanput godišnje, u 2023. izdat će se 27. svezak.

Odbor za etimologiju

Odbor za etimologiju vodi akademik *Ranko Matasović*.

Tijekom 2023. Odbor za etimologiju Razreda za filološke znanosti HAZU nastavit će s etimološkim istraživanjima hrvatskoga jezika, ali i drugih slavenskih i indoeuropskih jezika (osobito latinskoga, dalmatoromanskoga i keltskih jezika); pošto je nedavno objavljen drugi i posljednji svezak „Etimološkoga rječnika hrvatskog jezika“ autora Matasović, Ivšić Majić i Pronk (Zagreb 2021.) nastavit će se s njegovim dopunama i pripremama za objavu na internetu. Također, pristupit će se recenziranju i objavljivanju radova s konferencije „X. Skokovi etimološko-onomastički susreti“ koja je održana u listopadu 2022. pod pokroviteljstvom HAZU u Zagrebu, a u organizaciji „Odbora za etimologiju“ Razreda za filološke znanosti HAZU.

Odbor za hrvatski latinitet

Odbor za hrvatski latinitet vodi akademik *Darko Novaković*.

Odbor za leksikografiju

Odbor za leksikografiju vodi dr. sc. *Amir Kapetanović*, član suradnik.

U 2023. godini u Odboru za leksikografiju planira se nastavak održavanja okruglih stolova posvećenih leksikološko-leksikografskim temama.

S obzirom na to da je u Odboru utvrđeno da postoji nedvojbeno potreba za organizaciju leksikografskoga skupa u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti s ciljem da se obnovi tradicija koja je postojala u Akademiji i da se odgovori na niz aktualnih stručnih i znanstvenih izazova u novom vremenu, pokušat će se u 2023. organizirati takav skup. Planiraju se redoviti sastanci Odbora.

Odbor za onomastiku

Odbor za onomastiku vodi prof. dr. sc. *Anđela Frančić*, članica suradnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U 2023. godini članovi Odbora nastavit će znanstvenoistraživački rad na započetim temama i projektima, sudjelovat će referatima na znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu te objavljivati radove iz onomastike u domaćim i inozemnim publikacijama. Dio članova bit će uključen u pripremu za tisak 32. broja časopisa *Folia onomastica Croatica*, koji će se objaviti potkraj 2023. godine.

Odbor za orijentalistiku

Odbor za orijentalistiku vodi akademik *Mislav Ježić*.

Nakon objavljivanja Radova Šeste Dubrovačke međunarodne konferencije o sanskrtskim epovima i purānama, priređuju se i Radovi Sedme konferencije o sanskrtskim epovima i purānama za tisak. Urednici su Ivan Andrijančić i Sven Selmer, a glavni je urednik Mislav Ježić. Objavljivanje se očekuje u 2023. godini u Hrvatskoj (HAZU) i u Indiji (Dev Publishers).

„Povijest Indije“ prof. Ivana Andrijančića koja je prihvaćena kao udžbenik Sveučilišta u Zagrebu, u tisku je kod nakladnika Školska knjiga pa se objavljiva-

nje očekuje u 2023. godini.

Nastavlja se rad na istraživanju povijesti teksta klasičnih upanišadi.

Nastavlja se sudjelovanje u međunarodnome projektu novoga prijevoda Rksamhite na njemački (izdavač: Suhrkamp / Insel Verlag / Verlag der Weltreligionen).

Radi se i na prikupljanju i recenziranju radova Sedme svjetske vedološke konferencije (The 7th International Vedic Workshop), koja se je, nakon prethodnih na Harvardu, u Kyotu, Leidenu, Austinu, Bukureštu i u Indiji, u Calicutu, održala u Hrvatskoj, u Dubrovniku, u kolovozu 2019. godine. Iduća će biti na Sorbonnei u Parizu.

Izdavačka djelatnost:

Razred u 2023. godini planira objaviti:

1. Časopis Filologija, br. 80 i 81
2. Časopis Hrvatski dijalektološki zbornik, br. 27
3. Časopis Folia onomastica Croatica, br. 32
4. Spomenica posvećena akademiku Goranu Filipiju
5. Spomenica posvećena akademiku Stjepanu Babiću
6. Spomenica posvećena akademiku Eduardu Hercigonji

EDICIJA "HRVATSKA I EUROPA"

V. svezak hrvatskoga izdanja edicije Hrvatska i Europa uređen je i predan je za tisak sunakladniku Školskoj knjizi u prosincu 2020. Tijekom 2021. priređen je u Školskoj knjizi slog za nekoliko dijelova (blokova teksta) toga sveska. Tijekom 2022. došli su svi dijelovi (blokovi teksta) na korekturu, no osjetan dio (7. blok koji je osobito opsežan) tek u listopadu. Stoga, ako svezak ne uspije biti objavljen u 2022. godini, morao bi biti objavljen 2023. Nakon toga, očekuje se osiguranje sredstava na proračunskome stavku edicije i dogovor s Upravom HAZU o prevođenju V. sveska na engleski i francuski.

IV. svezak engleskoga izdanja edicije Hrvatska i Europa priređen je za tisak. Čeka se odluka Uprave o predaji teksta sunakladniku, Školskoj knjizi, prema najavi, vjerojatno po objavljivanju V. sveska na hrvatskome, dakle u 2023. godini.

IV. svezak francuskoga izdanja edicije Hrvatska i Europa gotovo je posve uređen za tisak. Urednik sveska predočio je Upravi HAZU što još smatra da treba dovršiti. Odluka o dovršenju i slanju u tisak sada je na čekanju.

Plan je Uprave Akademije poslati nakon V. sveska na hrvatskome IV. svezak na engleskome u tisak, pa zaitm IV. svezak na francuskome.

RAZRED ZA KNJIŽEVNOST

Razred za književnost planira u idućoj godini nastaviti sa svojim uobičajenim aktivnostima, među kojima se osobito ističu s jedne strane znanstveni skupovi, a s druge strane publikacije vezane uz djelatnost Razreda. Od znanstvenih skupova ističemo simpozije Dani Hvarskog kazališta u Hvaru, Dani Miroslava Krleže u Osijeku i Dani Ranka Marinkovića u Komiži.

Među publikacijama će – uz Spomenice preminulim akademikima – biti osobito važni, časopis Forum, Rad HAZU, Građa za povijest književnosti hrvatske, te zbornici s prije pobrojanih znanstvenih skupova.

Razred će se također brinuti za funkcioniranje Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe, Vijeća za film, kazalište, radio i televiziju, kao i za rad drugih Akademijinih jedinica kojih je djelatnost povezana s književnošću.

RAZRED ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

Plan rada za 2023. godinu Razreda za likovne umjetnosti, kao i pripadajućih Akademijinih muzejsko-galerijskih i drugih jedinica, uvelike ovisi o tijeku obnove Akademijinih zgrada poslije potresa, poglavito zgrada u kojima se nalaze Akademijini muzeji, a to su Palača HAZU (Strossmayerova galerija starih majstora), Palača Vranyczany-Dobrinović (Kabinet grafike i Kabinet za arhitekturu i urbanizam), sklop zgrada Gliptoteke i vila Ehrlich-Marić (Hrvatski muzej arhitekture).

Tijekom 2022. godine izmještena je muzejska građa i zaposlenici iz vile Ehrlich-Marić i iz Gliptoteke. Krajem 2022. godine započelo je izmještanje umjetnika i zaštićenih pokretnina iz Palače HAZU, a početkom 2023. izmjestit će se zaštićena građa iz Palače Vranyczany-Dobrinović. Do kraja siječnja/veljače planira se iseljenje svih Akademijinih jedinica u nadležnosti Razreda za likovne umjetnosti. Osim iseljenja muzejske i druge građe iz zgrada u kojim se izvode radovi obnove moraju se iseliti i zaposlenici. Tako se i soba Razreda za likovne umjetnosti u Palači HAZU ne će moći koristiti do završetka obnove, a manji zamjenski prostor bit će osiguran u Knjižnici HAZU. U 2023. godini aktivnosti Razreda i

pripadajućih jedinica odvijat će se u otežanim i privremenim uvjetima za svakodnevni rad i povremene aktivnosti.

U 2023. godini planiraju su sljedeće aktivnosti Razreda za likovne umjetnosti, koje neposredno provode ili u provedbi aktivno sudjeluju pojedini članovi Razreda, a koje se uobičajeno odvijaju svake godine (izdvajaju se najvažnije):

- Sjednice Razreda održavat će se jednom mjesečno, a po potrebi će se češće provoditi konzultacije putem e-pošte.

- Usmjeravanje i kreiranje aktivnosti i načina rada s ciljem unaprjeđenja djelovanja svih likovnih muzejsko-galerijskih jedinica, znanstvene jedinice Kabinet za arhitekturu i urbanizam s Arhivom za likovne umjetnosti te zbirke koje sudjeluju u koordinaciji Muzeji – galerije – zbirke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (M-G-Z HAZU).

- Vođenje dva znanstvena vijeća u nadležnosti Razreda – Znanstveno vijeće za turizam i prostor te Znanstveno vijeće za arhitekturu, urbanizam i uređenje prostora.

- Sudjelovanje u radu Akademijinih odbora.

- Aktivno sudjelovanje pojedinih članova Razreda u praćenju i pripremi svih aktivnosti potrebnih za izvedbu konstrukcijske i cjelovite obnove šest Akademijinih zgrada (završetak obnove prve faze predviđen je do ljeta 2023.) a pripreme za prijave na natječaje za cjelovitu obnovu će biti intenzivne tijekom cijele 2023. godine.

- Uređivanje i završetak rukopisa knjige povodom obilježavanja 100 godina od osnutka Akademijinog Razreda za umjetnost (1919.-2019.).

- Recenziranje znanstvenih radova za potrebe Akademijinih znanstvenih zavoda te zbornika radova znanstveno-stručnih skupova.

- Uređivanje publikacija od interesa i u nadležnosti Razreda (Art Bulletin Razreda za likovne umjetnosti, spomenice preminulim članovima Razreda, zbornici skupova i dr.).

- Osobni znanstveni i/ili umjetnički rad članova Razreda.

- Druge aktivnosti koje se neplanirano pojavljuju tijekom godine, a od interesa su za Razred i/ili Akademiju. U toj su skupini aktivnosti najbrojniji predmeti koje Uprava upućuje Razredu tražeći mišljenja i prijedloge.

U 2023. godini najintenzivnije i najvažnije će biti sljedeće aktivnosti:

- Održavanje redovitih sjednica Razreda s ciljem unaprjeđenja rada u otežanim uvjetima djelovanja uslijed obnove Akademijinih zgrada.

- Aktivno sudjelovanje u pripremnim, organizacijskim i provedbenim aktivnostima obnove osam Akademijinih zgrada od posljedica potresa, kao i za privremeno preseljenje zaposlenika te muzejske i druge građe jedinica u nadležnosti Razreda za likovne umjetnosti.

- Unaprjeđenje organizacijskih i sadržajnih aktivnosti koordinacije M-G-Z HAZU – usmjeravanje pripreme i kreiranje polazišta za vrjednovanje umjetničke građe, za izradu projektnih zadataka za muzeološke programe i za projekte mu-

zejskih postava na razini koordinacije – sve u skladu sa zaključkom Predsjedništva HAZU od 30. rujna 2020.

- Uređivanje i vođenje priprema za objavu knjige povodom obilježavanja 100 godina od osnutka Akademijinog Razreda za umjetnost (u suradnji s Razredom za književnost i s Razredom za glazbenu umjetnost i muzikologiju).

- Aktivno sudjelovanje u radu Odbora za obnovu Arboretuma Trsteno i Radne skupine za obnovu Arboretuma Trsteno s ciljem praćenja, usmjeravanja i provedbe projekata za obnovu financiranih iz europskih strukturnih fondova kao i prijave na nove izvore financiranja obnove.

Sjednice Razreda

Održavat će se jednom mjesečno s prekidom tijekom dva ljetna mjeseca. Planirane su sjednice uživo, a ako bude potrebno kombinirat će se s odgovarajućim modelom rada na daljinu. Na dnevnom redu su pitanja i zadatci iz nadležnosti Razreda. Redovito su to teme koje proizlaze iz pristiglih dopisa Uprave (davanje mišljenja o pojedinim pitanjima), dopisa Predsjedništva Akademije (provedba zaključaka), aktivnosti muzejsko-galerijskih jedinica (posudbe muzejske građe, priprema izložbi i drugih događanja), recenzije znanstvenih radova za potrebe akademijinih znanstvenih zavoda, te druge aktivnosti koje se pojavljuju tijekom godine, a svake godine je broj aktivnosti sve veći.

Razred potvrđuje planove rada i izvješća o radu jedinica, znanstvenih vijeća i odbora u nadležnosti Razreda, odobrava posudbe umjetnina koje se čuvaju u pojedinim jedinicama, raspravlja i donosi prijedloge i zaključke o drugim pitanjima vezanim za zaposlenike i aktivnosti.

Muzeji, galerije i zbirke HAZU (M-G-Z HAZU)

Razred prati i usmjerava rad likovnih muzejsko-galerijskih jedinice te aktivno sudjeluje u koordinaciji Muzeja, galerija i zbirki Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (M-G-Z HAZU). U nadležnosti Razreda za likovne umjetnosti su sljedeći muzeji i zbirke:

- Strossmayerova galerija starih majstora (voditelj akademik Vladimir Marković),
- Gliptoteka (voditelj akademik Zlatan Vrkljan),
- Kabinet grafike (voditelj akademik Igor Fisković),
- Hrvatski muzej arhitekture (voditelj akademik Andrija Mutnjaković),
- Kabinet za arhitekturu i urbanizam s Arhivom za likovne umjetnosti u Zagrebu (znanstvena jedinica, voditelj akademik Velimir Neidhardt)
- Zbirka Maksimilijana Vanke u Korčuli (u sklopu Strossmayerove galerije),
- Umjetnički inventar Palače HAZU,
- Inventar umjetnina ljetnikovca Gučetić-Gozze u ljetnikovcu u Arboretumu HAZU Trsteno u Dubrovniku,

- Muzejska zbirka Vekarić u Orebiću.

Prema odluci Predsjedništva Akademije od 28. veljače 2018. akademik Nikola Bašić, član Razreda za likovne umjetnosti, zadužen je za vođenje svih aktivnosti vezanih uz osnivanje, registraciju, operativno i stručno djelovanje Muzeja maritimne kulture u Zadru koji bi djelovao u Akademijinom prostoru u partnerstvu sa Sveučilištem u Zadru, Gradom Zadrom i Zadarskom županijom. U 2023. godini nastavljaju se započete aktivnosti.

Zbog radova obnove zgrada i izmještanja muzejske građe i zaposlenika u 2023. godini smanjit će se aktivnosti, posebice broj izložaba. Osim virtualnih izložbi planiraju se izložbe u suradnji s vanjskim muzejsko-galerijskim institucijama u drugim gradovima u Hrvatskoj (npr. Muzej moderne umjetnosti u Osijeku i Gradski muzej u Rijeci) kao i izložbe u suradnji s Akademijinim zavodima za znanstveni i umjetnički rad i s gradovima u kojima se te Akademijine jedinice nalaze (npr. Palača Milesi u Splitu). Zbog obnove zgrada u 2023. godini bit će iseljena sva umjetnička i druga građa a zaposlenici će biti preseljeni u privremene urede. Zaposlenici likovnih muzejsko-galerijskih jedinica bit će preseljeni u Palaču Drašković u Opatičkoj ulici.

Razred za likovne umjetnosti je na sjednici 18. listopada 2022. utvrdio prvovažne zadaće muzejsko-galerijskih jedinica i koordinacije M-G-Z HAZU za razdoblje 2023.-2026., odnosno za vrijeme obnove zgrada:

1) konstrukcijska i potom cjelovita obnova zgrada i muzejskih prostora uz odgovarajući doprinos svake jedinice u procesu obnove;

2) priprema muzeoloških programa i projektnih zadataka kao polazišta i podloge za izradu muzejskih postava i projekata uređenja muzejskih izložbenih i galerijskih prostora;

3) ubrzani rad na izradi muzejskih kataloga cjelokupne te posebice najvrjednije muzejske građe koji će dati sveobuhvatni uvid u građu koju posjedujemo i čuvamo te će biti polazište za novi muzejski stalni i povremeni postav;

4) javno predstavljanje najvrjednije muzejske građe pripremajući virtualne izložbe (u nemogućnosti korištenja Akademijinih muzejskih prostora) i izložbe u suradnji s vanjskim muzejskim institucijama i galerijama u cijeloj Hrvatskoj, posebice u gradovima gdje djeluju Akademijini zavodi za znanstveni i umjetnički rad.

Rad u radnim skupinama za obnovu zgrada HAZU

Članovi Razreda za likovne umjetnosti aktivno sudjeluju u radu dvije važne radne skupine za obnovu Akademijinih zgrada – u Radnoj skupini za obnovu zgrada nakon potresa u Zagrebu i u Radnoj skupini za obnovu zgrada u Arboretumu HAZU Trsteno u Dubrovniku.

Tajnik Razreda za likovne umjetnosti akademik Mladen Obad Šćitaroci zamjenik je predsjednika Radne skupine za obnovu Akademijinih zgrada poslije potresa u Zagrebu, koju vodi glavni tajnik akademik Dario Vretenar. U radu Radne skupine sudjeluju i zaposlenici muzejsko-galerijskih jedinica u nadležnosti Raz-

reda za likovne umjetnosti – dr.sc. Ljerka Dulibić i Antonio Blaži iz Strossmayrove galerije starih majstora te izv.prof.dr.sc. Borka Bobovec, upraviteljica Hrvatskog muzeja arhitekture. Sastanci će se održavati kao i zadnje dvije godine jednom tjedno na kojima se razmatraju, usmjeravaju i koordiniraju sve aktivnosti vezane uz pripremu i provedbu obnove zgrada u Zagrebu oštećenih u potresu 2020. Tijekom 2023. godine nastavlja se intenzivan rad Radne skupine s dva glavna cilja – završiti izvedbu radove konstrukcijske obnove zgrada i muzejskih prostora do srpnja 2023. te poslati prijave za cjelovitu i energetska obnovu zgrada čim se pojave natječaji koji su najavljeni za 2023. godinu.

U radu Radne skupine za obnovu Arboretuma Trsteno sudjeluju članovi Razreda – akademici V. Marković, R. Tomić i M. Obad Šćitaroci, koji će u 2023. nadalje aktivno sudjelovati u praćenju i usmjeravanju završetka projektne dokumentacije za obnovu ljetnikovca, u završetku provedbe projekta „Povijesni vrtovi dubrovačkog područja“ financiranog iz strukturnih fondova Europske unije, u aktivnostima vezanim za provedbu obnove mlinice te u drugim aktivnostima vezanim za unaprjeđenje prostora Arboretuma. Očekuje se tijekom 2023. godine prijava na natječaj s europskim financiranjem za ljetnikovac, vidikovac (glorijet) i druge manje povijesne građevine, kao i prijava na natječaj Ministarstva kulture i medija za obnovu umjetničkog inventara ljetnikovca.

Publikacije i knjige

Nastavit će se uređivanje časopisa Art Bulletin, o kojemu Razred skrbi više od 60 godina (urednik akademik Andrija Mutnjaković), rad na objavama zaostalih i aktualnih Spomenica preminulim akademikima članova Razreda (urednik akademik A. Mutnjaković), kao i uređivanje zbornika radova znanstveno-stručnih skupova i kolokvija u organizaciji Znanstvenog vijeća za turizam i prostor te Znanstvenog vijeće za arhitekturu, urbanizam i uređenje prostora.

Akademik Mladen Obad Šćitaroci glavni je urednik knjige „Sto godina Razreda za umjetnost“ koju zajedno pripremaju Razred za likovne umjetnosti, Razred za književnost i Razred za glazbenu umjetnost i muzikologiju. Nakon zastoja u zadnje dvije godine zbog potresa i pandemije Covida-19, a poglavito zbog intenzivnog aktivnog sudjelovanja u obnovi Akademijinih zgrada – nije ispunjen plan za 2022. godinu u pogledu završetka rukopisa. Planira se završetak rukopisa u 2023. godini.

Aktivnosti članova Razreda za likovne umjetnosti

Članovi Razreda za likovne umjetnosti sudjeluju u radu Akademijinih znanstvenih vijeća i odbora te drugih radnih skupina i povjerenstava.

U nadležnosti Razreda su dva znanstvena vijeća – Znanstveno vijeće za turizam i prostor (voditelj akademik N. Bašić) i Znanstveno vijeće za arhitekturu, urbanizam i uređenje prostora (voditelj akademik B. Kincl). Znanstvena vijeća će nastaviti u 2023. godini s organizacijom znanstveno-stručnih skupova i kolokvija te stručnih panela s aktualnim temama, kao i s objavom zbornika održanih skupo-

va u 2022. godini. Osim voditelja znanstvenih vijeća u radu oba vijeća sudjeluju i drugi članovi Razreda za likovne umjetnosti.

Članovi Razreda će u 2023. godini aktivno sudjelovati u radu sljedećih Akademijinih odbora: Odbor za obnovu i razvitak Arboretuma Trsteno (akademici V. Marković, R. Tomić, I. Fisković i M. Obad Šćitaroci), Odbora za imovinu HAZU (akademik M. Obad Šćitaroci zamjenik je predsjednika Odbora), Odbor za koordinaciju rada zavoda i muzejsko-galerijskih jedinica (M. Obad Šćitaroci), Odbor Knjižnice HAZU (akademik R. Tomić), Odbor za međunarodnu suradnju (akademik R. Tomić), Odbor za dodjelu nagrada HAZU (akademik I. Fisković), Odbor za suradnju s hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institucijama (prof.dr.sc. Zvonko Maković, član suradnik), Odbor za statut (akademik B. Kincl), Odbor za utvrđivanje postojanja djela koje nije u skladu s ugledom i dostojanstvom člana Hrvatske akademije (akademik B. Kincl).

Osobni znanstveni i/ili umjetnički rad članovi Razreda nastavljaju izvan aktivnosti Razreda i Akademije. Rezultati će biti vidljivi na izložbama, u knjigama/studijama i znanstvenim člancima, u umjetničkim i stručnim projektima, kao i u izvedbama umjetničkih djela te arhitektonskih, urbanističkih i pejzažnih projekata.

RAZRED ZA GLAZBENU UMJETNOST I MUZIKOLOGIJU

Članovi Razreda za glazbenu umjetnost i muzikologiju u 2023. godini nastaviti će svoje aktivnosti na području glazbenog stvaralaštva, pedagoškog rada, znanstvenih istraživanja, organizacije znanstvenog rada i izdavačke djelatnosti.

Razred će pratiti rad u Odsjeku za povijest hrvatske glazbe Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe. Prihvaćat će izvješća Odsjeka o izvršenim i planiranim znanstvenim istraživanjima te provoditi izborne postupke u stručna i znanstvena zvanja njegovih djelatnika. Akademkinja Koraljka Kos i u 2023. godini vršit će dužnost voditeljice Odsjeka, a prof. dr. sc. Vjera Katalinić, članica suradnica Razreda, upraviteljica je Odsjeka i Zavoda.

Članovi Razreda sudjelovat će u radu Akademije i Predsjedništva te ostvarivati njihove odluke i zadatke. Podupirat će rad Akademijinih savjeta, odbora, komisija, sudjelovati u pokroviteljstvu nad znanstvenim skupovima, prezentacijama izdavačkih projekata i organizaciji javnih predavanja. Članovi Razreda sudjelovat će u međunarodnoj i međuakademske suradnji, na međunarodnim skupovima, recenzirat će rukopise i brinuti se za tiskanje Razrednih edicija. U 2023. godini Razred planira izdati partituru *In modo classico* akademika Davorina Kempfa u ediciji „Djela suvremenih hrvatskih skladatelja“ te novi svezak časopisa *Rad*

HAZU, knjiga VIII.

Razred će nastaviti s organizacijom koncerata na Guarnerijevoj violini *King* kao i ostalih koncerata te s javnim predstavljanjem i promocijama djela čiji su autori članovi VIII. razreda. Također će se nastaviti s promocijama notnih izdanja, odmah po njihovom objavljivanju.

Razred će sudjelovati u predlaganju svih glazbenih programa vezanih uz važna događanja Akademije (Dan Akademije, svečana proglašenja, Dan otvorenih vrata) te organizirati tradicionalni Božićni koncert.

RAZRED ZA TEHNIČKE ZNANOSTI

Znanstvena aktivnost odvijat će se prvenstveno u poljima i granama tehničkih i biotehničkih znanosti u kojima djeluju članovi Razreda. Znanstvena istraživanja obuhvatit će područja biotehnologije i prehrambene tehnologije, brodogradnje, morske tehnologije i pomorstva; kemijskog inženjerstva; materijala, obrade materijala i proizvodnog strojarstva; planiranja razvitka naftnog rudarstva i energetike te zaštite okoliša; primijenjene i eksperimentalne mehanike; prometa i razvitka prometnica, građevinarstva; računarstva, elektrotehnike, informacijske i komunikacijske tehnologije i znanosti o mrežama; umjetne inteligencije, autonomnih sustava, robotike i obradbe slika. Isto tako, istraživat će se opća pitanja znanosti i obrazovanja vezana uz tehnološki razvoj, inovacije i razvoj gospodarstva, posebice novih industrija i nadolazećih tehnologija.

Aktivnost će se organizirati u pet znanstvenih vijeća: Znanstveno vijeće za istraživačku infrastrukturu Hrvatske, Znanstveno vijeće za naftno-plinsko gospodarstvo i energetiku, Znanstveno vijeće za pomorstvo, Znanstveno vijeće za promet i Znanstveno vijeće za tehnološki razvoj te u tri zavoda: Zavod za istraživanje korozije i desalinaciju u Dubrovniku, Zavod za promet u Zagrebu i Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku. Pratit će se njihov rad, evaluirati planove rada zavoda, kao i izvješća o radu zavoda i znanstvenih vijeća. Znanstvena vijeća potaknut će se na osvježanje članstva i uključivanje istaknutih mlađih znanstvenika i stručnjaka. Uz to, Razred će sudjelovati u aktivnostima Akademije vezanima uz državna tijela te znanstvene, društvene i kulturne institucije.

Organizacijski, djelatnost će se odvijati na sjednicama, a Razred će u 2023. godini održati do 10 redovitih sjednica prema unaprijed utvrđenom rokovniku, kao i izvanredne sjednice ako se za to ukaže potreba. U rad Razreda uključivat će se i članovi suradnici koji će se pozivati na sjednice Razreda, jednom godišnje, a prema potrebi i češće. Razred će posebice razmatrati aktualne teme iz područja tehničkih znanosti važne za Republiku Hrvatsku. O pitanjima razvoja znanosti i društva općenito Razred će donositi stavove i izvještavati upravnim tijelima Akade-

mije.

Rad u tijelima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, posebice Predsjedništvu, odborima, povjerenstvima i radnim skupinama Akademije u kojima Razred ima predstavnike, pratit će se na sjednicama Razreda i po potrebi o tome donositi preporuke i zaključci. Razred će poticati zajednički rad znanstvenih vijeća i zajedničke aktivnosti s drugim razredima, s ciljem razmjene mišljenja o temama koje zahtijevaju interdisciplinarni pristup.

Razred će u povodu prve obljetnice smrti akademika Bože Udovičića prirediti komemorativni sastanak i publikaciju „Spomenica preminulim akademikima – Božo Udovičić (1933. – 2022.)“. Razred će objaviti časopis Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Tehničke znanosti br. 24 te u elektroničkom obliku Bilten Razreda za tehničke znanosti, s prilogima proizašlima iz rada znanstvenih vijeća i Razreda.

Razred će samostalno, kao i zajedno sa znanstvenim vijećima, organizirati predavanja istaknutih znanstvenika iz područja tehničkih znanosti, okrugle stolove i skupove o aktualnim temama vezanima uz razvoj znanosti, tehnologije i gospodarstva.

Razred će i nadalje razvijati i njegovati odnose s domaćim i inozemnim znanstvenicima i znanstvenim institucijama, s Akademijom tehničkih znanosti Hrvatske, Hrvatskim inženjerskim savezom i dr. I nadalje će članovi Razreda sudjelovati u pisanju članaka i recenziranju za Hrvatsku tehničku enciklopediju te u radu njezinog Uredničkog vijeća.

U pravilu će se sva komunikacija s članovima Razreda obavljati putem elektroničke pošte.

ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKE JEDINICE HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ANTROPOLOŠKI CENTAR

Akad. *Mario Šlaus*, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, upravitelj Antropološkog centra HAZU, ima za cilj nastaviti i produbiti znanstvenu suradnju s međunarodnim centrima znanstvene izvrsnosti s kojima je Antropološki centar nedavno potpisao službene memorandume o znanstvenoj suradnji: Sveučilištem u Edinburghu, UK i Max Planck Institutom u Leipzigu, Njemačka. Ciljevi istraživanja su slijedeći: u suradnji sa Sveučilištem u Edinburghu nastavit će se analiza stabilnih izotopa arheoloških populacija s nalazišta Udbina (uključujući i neke od žrtava bitke na Krbavskom polju iz 1493.) i nalazišta Dugopolje kraj Splita. Radi se dvjema populacijama koje se bitno razlikuju u socijalnom statusu - ispred Udbinske katedrale pokapao se uglavnom najviši sloj društva, dok su u Dugopolju pokapane osobe s dna socijalne ljestvice. Analize stabilnih izotopa ugljika, dušika, kisika i stroncija, zajedno s paleopatološkim analizama, pokazat će kako su socijalni status i posljedično kvalitetnija prehrana utjecali na demografske karakteristike tih zajednica. Suradnja s Max Planck Institutom za evolucionarnu antropologiju ide u dva pravca. Prvi je nastaviti ranije započetu identifikaciju prisutnosti zaraznih bolesti (kuge, tuberkuloze i sifilisa) u arheološkim zajednicama iz Hrvatske, s osnovnim ciljem da se odredi kako epidemijske bolesti utječu na demografske i ekonomske parametre u arheološkim zajednicama. Drugi, ujedno potpuno novi smjer istraživanja, odnosi se na istraživanja populacijske genetike ranosrednjovjekovnih zajednica koje su naseljavale Hrvatsku, s posebnim naglaskom na analizu starohrvatskih zajednica.

Akad. Šlaus nastaviti će i s izvršavanjem preuzetih obaveza u okviru projekta potpisanog sa slovenskim Centrom za preventivnu arheologiju, kao i na projektu Hrvatske zaklade za znanost, "Analiza zuba uforenzičnim i arheološkim istraživanjima", na kojemu sudjeluje kao znanstveni istraživač. Znanstvena suradnica dr. se. Željka Bedić nastaviti će s bioantropološkim analizama ljudskog koštanog materijala s arheoloških lokaliteta iz Hrvatske, te će definirati osnovne demografske i paleopatološke parametre tih nalazišta. Dr. Bedić sudjeluje u realizaciji dva istraživačka projekta: "Razvoj i naslijeđe viteških redova u Hrvatskoj" (financiran od Hrvatske zaklade za znanost, voditelj: dr. se. Juraj Belaj s Instituta za arheolo-

giju) i "Migracije na razmeđu dvaju svjetova - Mletačke Republike i Osmanskog Carstva - u svjetlu analize stabilnih izotopa" (financiran od Sveučilišta u Zadru, voditelja: dr. se. Jure Šućur s Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru), i nastavit će ispunjavati svoje obaveze na njima.

Znanstvena suradnica dr. se. Vlasta Vvroubal nastavit će s radom na paleopatološkim istraživanjima arheoloških zajednica Hrvatske, na izradi fotodokumentacije Antropološkog centra HAZU te na digitalizaciji paleopatološke baze podataka osteološke zbirke Antropološkog centra.

Dr. se. Anita Adamić Hadžić će kraći dio 2023. godine ispunjavati obaveze vezane uz demografska i paleopatološka istraživanja arheoloških populacija iz Hrvatske, a zatim će otići na porodiljni dopust.

Planirane aktivnosti

Akad. *Mario Šlaus* sudjelovat će u aktivnostima vezanima uz održavanje Osteološke zbirke HAZU koja je teško stradala u potresima koji su pogodili Zagreb, kao i poplavama koje su bile posljedica tih potresa. Kao rezultat tih događaja jedan dio građe bio je rasut pa gaje potrebno prepakirati, dok drugi dio treba preseliti u druge prostore. Osteološka zbirka HAZU jedinstven je znanstveni resurs s preko 10.000 kostura iz Hrvatske, Slovenije te Bosne i Hercegovine koji omogućuje Antropološkom centru međunarodnu znanstvenu suradnju s najvažnijim svjetskim znanstvenim institucijama. Zbirka se temelji na terenskom radu i nezaobilazna je za održavanje nastave studentima arheologije i antropologije, pa će u tom kontekstu akad. Šlaus zajedno sa svim drugim djelatnicima Antropološkog centra sudjelovati u realizaciji spomenutih aktivnosti.

Dr. se. *Željka Bedić* sudjelovat će u terenskim istraživanjima srednjovjekovnog groblja unutar crkve dominikanskog samostana sv. Margarete u Gorjanima kod Đakova te benediktinskog samostanskog kompleksa sv. Margarete u Bijeli kod Daruvara.

Znanstvena suradnica dr. se. *Vlasta Vvroubal* sudjelovat će u obnavljanju Osteološke zbirke HAZU te uterenskim istraživanjima sljedećih lokaliteta: arheološkog nalazišta Rudine, Opatije svetoga Mihovila kod Požege, pavlinskog samostana Blažene Djevice Marije na Moslavačkoj gori, te arheološkog nalazišta Crkvasv. Marka u Plitvica Selu. Ta se istraživanja provode zajedno s kolegama iz Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Dr. se. *Anita Adamić Hadžić* većinu 2023. godine provest će na porodiljnom dopustu.

Očekivani rezultati

Svi djelatnici Antropološkog centra imaju za cilj objavljivanje znanstvenih publikacija iz područja kojima se njihova istraživanja bave: kod akademika Šlause riječ je o paleopatologiji i populacijskoj paleogenetici, a kod drugih članova Antropološkog centra o području bioantropologije.

Izvršitelji / suradnici

Akad. Mario Šlaus; dr. se. Željka Bedić; dr. se. Vlasta Vvroubal; dr. se. Anita Adamić Hadžić.

Trajanje aktivnosti Godinu dana.

Međunarodne aktivnosti

Akad. Mario Šlaus nastavit će znanstvenu suradnju sa slijedećim međunarodnim centrima znanstvene izvrsnosti: Max Planck Institutom u Njemačkoj, University of Edinburgh, UK i Trinity College Dublin, Irska.

Ostalo

Akad. Mario Šlaus nastavit će, kao i do sada, sudjelovati u procesu identifikacije žrtava Domovinskog rata, kao i održavati redovitu nastavu na sveučilištima u Zagrebu i Zadru.

CENTAR ZA ZNANSTVENI RAD – VINKOVCI

Organizacija jedinice

Centar za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti nalazi se u Ulici Jurja Dalmatinca 22, 32100 Vinkovci, tel./ fax: 385 32 332 316, e-mail: hazu.centar-vk@hazu.hr

Voditelj je akademik *Igor Anić*, redoviti profesor u trajnom zvanju, a upraviteljica dr. sc. *Anica Bilić*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju.

U stalnom su radnom odnosu s punim radnim vremenom zaposlene upraviteljica dr. sc. *Anica Bilić*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, i *Ksenija Petričić*, administrativna tajnica Centra.

Uredničko vijeće Radova i Posebnih izdanja Centra čine akademik *Igor Anić* i prof. dr. sc. *Anica Bilić*.

Centar će nastaviti dosadašnju znanstvenoistraživačku i nakladničku djelatnost, organizirati znanstvene i stručne skupove, sudjelovati na njima te obilježavati važne obljetnice, priređivati javna predavanja, predstavljanja knjiga, izložbe i književne priredbe.

Suradivat će s Akademijinim razredima, posebice s Razredom za prirodne znanosti i Razredom za književnost, kao i drugim Akademijinim jedinicama te znanstvenim, stručnim i kulturnim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Znanstvenoistraživačku i nakladničku djelatnost financirat će Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Grad Vinkovci, Vukovarsko-srijemska županija, a Centar će se prijavljivati na natječaje predviđene za financiranje znanstvenoistraživačke i izdavačke djelatnosti.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Centar će obavljati znanstvenoistraživačku djelatnost na programima iz područja biotehničkih znanosti, polja šumarstva te iz područja humanističkih znanosti, polja filologije, ponajviše kroatistike, teorije i povijesti književnosti.

Akademik *Igor Anić*, redoviti profesor u trajnom zvanju, usmjerit će svoj znanstvenoistraživački rad na obradu podataka s devet trajnih pokusnih ploha u sastojinama hrasta lužnjaka i običnoga graba. Pokusne plohe postavljene su u šumskom bazenu Spačva, na području šumarija Lipovac (Gospodarska jedinica Narače), Cerna (G. j. Ceranski lugovi), Strizivojna (G. j. Trstenik), Gunja (G. j. Trizlovi – Rastovo), Otok (G. j. Otočke šume), Vinkovci (G. j. Kunjevci), Gunja (G. j. Desićevo) i Vrbanja (G. j. Vrbanjske šume). Na plohama istražuje utjecaj njege prorjedom na razvoj strukture hrastovih sastojina različitih dobi.

Kao voditelj Centra za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima inicirat će i koordinirati rad u suradnji s upraviteljicom, nastojati održati Centrov visoki znanstveni i stručni položaj uz istovremenu koordinaciju rada i suradnju s drugim Akademijinim znanstvenoistraživačkim jedinicama.

Dr. sc. *Anica Bilić*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, u znanstvenoistraživačkom radu iz filološkoga područja usmjerena je podjednako na kanonske pisce kao i na neistražene i nedostatno proučene hrvatske pisce XVIII. – XXI. stoljeća te proučava opuse i tekstove književnika kao što su Petar Šegedin, Ivo Andrić, Miroslav Slavko Mađer, Ivan Berislav Grigić, Josip i Ivan Kozarac, Joza Ivakić, Matija Petar Katančić, Matija Antun Relković, Stjepan Adžić i dr. Nastavit će istraživati idiome slavonskoga dijalekta, štokavsku dijalektnu književnost i dijalektnu stilistiku, organizirati i voditi znanstveni skup o slavonskom dijalektu, urediti i prirediti zbornik radova „Šokačka rič 20“. U okrilju hrvatskoga latinizma nastavit će istraživati rukopisnu građu Stjepana Adžića, urediti i prirediti knjigu „Rukopisi“ Stjepana Adžića u prijevodu s latinskoga na hrvatski jezik.

Uredit će i prirediti „Knjiški Krnjaš IV. – V.“, zbornik radova znanstvenih skupova „Ivan Berislav Grigić (1931. – 1992.), pjesnik i publicist“ te „Jozi Ivakiću (1879. – 1932.), o 140. obljetnici rođenja“, održanih 16. studenoga 2018. i 2019. te objaviti u ediciji Posebnih izdanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu i Centra za znanstveni rad u Vinkovcima. Organizirat će kulturno-znanstvenu manifestaciju Knjiški Krnjaš VIII., urediti knjižicu sažetaka i voditi znanstveni skup posvećen počasnom akademiku Stjepanu Schulzeru Mügggenburškom (1802. – 1892.).

Dovršit će ranije započeta istraživanja, pripremiti za recenzentski postupak i objavljivanje članke: Od recepcijske empatije preko skrbnoga mišljenja do svjesnosti u komunikaciji s književnim tekstom, Bezzvremeni prostor i poetika epifanije u Petra Šegedina, Pjesnička afirmacija ranoga Ive Andrića u zbirci Hrvatska mlada lirika iz 1914., Korizmene molitvene prakse i tekstovi u Slavoniji, Književnopovijesni pogled Nikole Andrića na hrvatsku književnost u austro-ugarском kontekstu, Jelčićeva matošiana, Hommage Stjepanu Adžiću u „Jesenskim

plodovima“ Matije Petra Katančića, Homo aestheticus i homo climaticus u estetici antropocena te Pro et contra „Satira“ Matije Antuna Relkovića.

Uz istraživanja u arhivima i knjižnicama u zemlji i inozemstvu, očekuje objavljivanje znanstvenih radova predanih prethodne i tekuće godine za tisak u domaćim i inozemnim znanstvenim i stručnim publikacijama.

Prof. dr. sc. Anica Bilić sudjelovat će na znanstvenim i stručnim skupovima te književnim događanjima ovisno o pristiglim pozivima, ponajprije na skupovima gdje kontinuirano sudjeluje kao što su Simpozij Ivo Andrić u europskom kontekstu u Grazu, potom znanstveni skupovi na Danima Josipa Kozarca u Lipovljanima, Danima Julija Benešića u Iloku i Knjiškom Krnjašu VIII. u Vinkovcima i dr., a teme će uskladiti sa svojim istraživanjima.

Osmislit će i organizirati Dane otvorenih vrata HAZU u Vinkovcima, potom sudjelovati u nacionalnoj obrazovnoj kampanji Tjedan cjeloživotnoga učenja u Vinkovcima, u obilježavanju važnih obljetnica, u predstavljanju knjiga i dr.

Sudjelovat će kao član u radu Matičnoga odbora za izbor u znanstvena zvanja u području humanističkih znanosti polja filologije u Agenciji za znanost i visoko obrazovanje u Zagrebu, Odbora za priznanja Vukovarsko-srijemske županije, Kazališnoga vijeća Gradskoga kazališta „Joza Ivakić“ u Vinkovcima, Partnerskoga vijeća za strategiju razvoja Vukovarsko-srijemske županije i Partnerskoga vijeća za strategiju razvoja Grada Vinkovaca.

Kao članica Programskoga i Organizacijskoga odbora sudjelovat će u organizaciji znanstvenih skupova i konferencija kojima je Centar suorganizator: Prve međunarodne konferencije „Kreativni pristupi učenju i poučavanju / First international conference CALT: Creative Approaches to Learning and Teaching“, koja će se održati 24. i 25. ožujka 2023. na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te XX. „Dana Julija Benešića“ koje će tijekom 2023. u Iloku organizirati Muzej grada Iloka, kao i u radu Organizacijskoga odbora Dana Josipa Kozarca u Lipovljanima.

Organizacija i suorganizacija znanstvenih skupova

Akademijin Centar za znanstveni rad u Vinkovcima organizirat će tijekom 2023. Znanstveni skup „Stjepanu Schulzeru Müggendorfskom (1802. – 1892.), u povodu 220. obljetnice rođenja i 130. godišnjice smrti“ u okviru književnoznanstvene manifestacije „Knjiški Krnjaš VIII.“ te Znanstveni skup u povodu 150. obljetnice osnutka Brodske imovne općine.

Isto tako Centar će u ožujku sudjelovati u suorganizaciji Znanstvenoga skupa o Josipu Kozarcu u Lipovljanima, a na temelju već dobivenih odobrenja Akademijine Uprave Centar će sudjelovati u suorganizaciji Prve međunarodne konferencije „Kreativni pristupi učenju i poučavanju / First international conference CALT: Creative Approaches to Learning and Teaching“, koja će se održati 24. i 25. ožujka 2023. na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te XX. „Dana Julija Benešića“ koje će tijekom 2023. u Iloku organizirati Muzej grada Iloka. Sudjelovat će Centar i u suorganizaciji dru-

gih znanstvenih skupova i konferencija ovisno o zaprimljenim pozivima za suradnju te sukladno odobrenjima Akademijine Uprave.

Predavanja

Prof. dr. sc. Anica Bilić održat će javna predavanja u programu popratnih priredbi 58. Vinkovačkih jeseni u rujnu 2023. u Vinkovcima, u sklopu nacionalne i obrazovne kampanje i programa Tjedna cjeloživotnoga učenja u Vinkovcima, u srpnju predavanje u povodu Dana Grada Vinkovaca, a u prosincu prigodno predavanje o adventskim i božićnim kulturnim praksama, te druga predavanja u skladu s poslovnim i znanstvenim aktivnostima Centra.

Nakladnička djelatnost

Uoči Znanstvenoga skupa „Knjiški Krnjaš VIII.” posvećenoga Stjepanu Schulzeru Müggelburškom bit će tiskana Programska knjižica / Knjižica sažetaka.

U pripremi za tisak je monografija „Šumarski radovi Josipa Kozarca“ u kojoj će biti objavljen prijepis svih stručnih i znanstvenih radova Josipa Kozarca iz područja šumarstva objavljenih u časopisima „Šumarski list” (1883. – 1906.), „Lugarski viestnik” (1897., 1905.), „Erdészeti Lapok” (1886. – 1902.), „Österreichische Forst und Jagd-Zeitung” (1883., 1886., 1899.), „Centralblatt für das Gesamte Forstwesen” (1884.), „Dom i sviet” (1888.) i pripovijetka „Slavonska šuma” (Vienac, 1888.), te „Predgovor“ i članak akademika Igora Anića „Život i šumarski rad Josipa Kozarca“, kao i radovi prof. dr. sc. Anice Bilić „O jeziku i stilu šumarskih radova Josipa Kozarca“, „Bibliografija šumarskih radova Josipa Kozarca 1883. – 1906.” i „Tekstna napomena“. Urednici i priređivači su prof. dr. sc. Anica Bilić i akademik Igor Anić. Recenzenti su prof. dr. sc. Jura Čavlović, dr. sc. Ivan Balenović i izv. prof. dr. sc. Stjepan Mikac. Izdavač: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima. Posebna izdanja. Prilozi u boji. Tvrdi uvez. Naklada 500 primjeraka.

Radovi sudionika Znanstvenoga skupa „Knjiški Krnjaš V., Jozi Ivakiću (1879. – 1932.), o 100. godišnjici rođenja” bit će recenzirani u nadležnim Razredima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te tiskani u zborniku radova koji će biti objavljen u ediciji Posebnih izdanja Centra.

Isto tako, bit će prikupljeni radovi Znanstvenoga skupa „Knjiški Krnjaš IV., Ivan Berislav Grigić (1931. – 1992.), o 5. godišnjici smrti“ i Znanstvenoga skupa „Knjiški Krnjaš VI., Miroslavu Slavku Mađeru (1929. – 2015.), o 5. godišnjici smrti“.

Predstavljanje knjiga

Centar će predstaviti javnosti svoja izdanja „Šumarski radovi Josipa Kozarca“ i Zbornik radova Znanstvenoga skupa „Knjiški Krnjaš V., Jozi Ivakiću (1879. – 1932.), o 100. godišnjici rođenja”.

Obilježavanje obljetnica

Tijekom godine predavanjima, izložbama i drugim aktivnostima obilježiti će se nekoliko obljetnica: 150. godišnjicu rođenja Antuna Gustava Matoša, 75. obljetnicu smrti Josipa Lovretića, 135. godišnjicu rođenja i 65. obljetnicu smrti Andrije Štampara, 140. godišnjicu rođenja Julija Benešića, 165. godišnjicu rođenja Josipa Kozarca, 100. godišnjicu rođenja Matka Peića, 130. godišnjicu rođenja Miroslava Krleže, 100. obljetnicu smrti Dore Pejačević, 380. godišnjicu rođenja Frana Krste Frankopana te 100 godina grba grada Vinkovaca.

Dan otvorenih vrata HAZU, 2023.

Organizacijom Akademijina Dana otvorenih vrata Centar će popularizirati svoju znanstvenoistraživačku djelatnost u javnosti, promovirati svoja izdanja suvremenim oblicima javnoga priopćavanja s posebnim naglaskom na znanstvenu djelatnost akademika vezanih uz Vinkovce.

Izložbe

Centar će prirediti prigodne izložbe u okviru Dana otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te u povodu obilježavanja važnih obljetnica.

Ostale aktivnosti

Razmjenom s drugim Akademijinim jedinicama te drugim znanstvenim i kulturnim institucijama Centar će nabavljati znanstvenu i stručnu literaturu te dokumentaciju za priručnu knjižnicu.

Svojim će djelovanjem promicati temeljne vrijednosti znanstvenoga rada, značenje i ugled Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti zastupanjem njezinih interesa u najistočnijem dijelu Hrvatske. Sukladno tomu surađivat će s regionalnim ustanovama slavonsko-srijemskoga prostora u granicama svojih mogućnosti te ovisno o potrebama i zahtjevima sredine u kojoj djeluje te s medijima javnoga priopćavanja.

JADRANSKI ZAVOD

Organizacija jedinice

Akademik *Jakša Barbić*, voditelj je Jadranskog zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti; dr. sc. *Vesna Skorupan Wolff*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, upraviteljica Jadranskog zavoda Hrvatske akademije znanosti i

umjetnosti, a u Zavodu djeluju: dr. sc. Božena Bulum, znanstvena savjetnica; dr. sc. Adriana Vincenca Padovan, viši znanstveni suradnica, izvanredna profesorica u naslovnom zvanju na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu; Irena Nišević, mag. iur. asistentica i Ivana Puljas, dipl. iur., znanstvena novakinja;

Sudjelovanje na znanstvenoistraživačkim i stručnim projektima

1. Znanstveno-stručni projekt *Izrada komentara Pomorskog zakonika Republike Hrvatske.*

Projekt se provodi u Jadranskom zavodu u suradnji s Hrvatskim društvom za pomorsko pravo (HDPP) kao partnerom. Započeo je u siječnju 2020., a njegovo predviđeno trajanje je do kraja 2023. Cilj projekta je objava znanstveno-stručne publikacije koja će se sastojati od redakcijskog pročišćenog teksta važećeg Pomorskog zakonika (Narodne novine br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19) s komentarskim bilješkama i napomenama te stvarnim kazalom. Uz navedeno, izradit će se sveobuhvatan prijedlog potrebnih ispravaka, izmjena i dopuna Pomorskog zakonika koji će se predati Ministarstvu

mora prometa i infrastrukture u svrhu budućeg usavršavanja tog propisa. Riječ je o sveobuhvatnom i najvažnijem domaćem pomorskopravnom propisu s preko 1200 članaka, koji je u posljednjih petnaest godina doživio mnoge značajne izmjene i dopune, a do danas još nikada nije na ovaj način obrađivan. Uz djelatnice Jadranskog zavoda (dr. sc. Skorupan Wolff, dr. sc. Bulum, dr. sc. Padovan i Nišević, mag. iur.), u svojstvu koautora za obradu pojedinih cjelina Pomorskog zakonika u projektu sudjeluje i niz vanjskih suradnika Jadranskog zavoda, ujedno članova Hrvatskog društva za pomorsko pravo (HDPP), uvaženih pomorskopравниh stručnjaka i znanstvenika iz cijele Hrvatske. Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff i dr. sc. Adriana Vincenca Padovan iz Jadranskog zavoda određene su za glavne urednice ove publikacije koje koordiniraju izradu komentara Pomorskog zakonika. Recenzenti ovoga djela bit će akademik Jakša Barbić, prof. dr. sc. Mihajlo Dika i prof. dr. sc. Slobodan Kaštela.

2. Znanstveno-stručni projekt *Priprema nacrtu podzakonskih pomorskopравниh propisa o postupanju s podrtinama, potonulim stvarima, podstandardnim brodovima i napuštenim plovnim objektima.*

Projekt se provodi u Jadranskom zavodu u suradnji s trgovačkim društvom Plovput d.o.o. i Ministarstvom mora prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (MMPI). Odvija se u okviru formalnog sporazuma o znanstveno-stručnoj suradnji radi unapređenja i razvoja znanstvene grane pomorskog prava u Republici Hrvatskoj, sklopljenog između naše Akademije i Plovputa. Koordinatorica projekta je dr. sc. Adriana Padovan, a kao suradnica na projektu sudjeluje dr. sc. Vesna Skorupan Wolff. Novela Pomorskog zakonika iz 2019. zahtijeva izradu niza novih podzakonskih propisa. Dr. Padovan će tijekom 2023. godine sudjelovati u stručnom povjerenstvu MMPI-a u okviru kojega će se izraditi prijedlog nacrtu rele-

vantnih podzakonskih propisa i internih procedura i uputa za lučke kapetanije, a provest će se i edukacija djelatnika u Ministarstvu i lučkim kapetanijama u vezi praktične provedbe predmetnih propisa. Projekt je započeo 1.1.2020. godine, a njegovo predviđeno trajanje je do 31.12.2023. Troškovi provedbe projekta pokrit će se u okviru redovitog financiranja Akademije te iz namjenske donacije Plovputa.

3. Znanstvenoistraživački projekt pod naslovom *Transport in the face of technological development and globalization: new solutions in terms of responsibility and competition (PID2019-107204GB-C33 (20I254): El transporte ante el desarrollo tecnológico y la globalización: nuevas soluciones en materia de responsabilidad y competencia).*

Voditelji projekta su prof. dr. sc. Maria Victoria Petit Lavall i prof. dr. sc. Achim Puetz. Nositelj projekta je Institut za transportno pravo Sveučilišta Jaume I (Instituto de Derecho del Transporte, Universitat Jaume I, 12071-Castellón) u suradnji sa sveučilištima u Baskiji, Malagi i Pablo de Olavide. Projekt financira španjolsko Ministarstvo znanosti od rujna 2020. godine. Dr. Padovan je suradnik na ovom projektu te će tijekom 2023. godine pripremiti za objavljivanje dva znanstvena rada.

4. Znanstveno-stručni projekt *Interpretacija Međunarodne konvencije o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom (Ženeva, 1956.) u praksi hrvatskih sudova.*

Projekt je nastavak suradnje započete 2020. godine kada je nizozemska zaklada Stichting Vervoeradres u suradnji s Institutom za međunarodno transportno pravo (Institut du Droit International des Transports - IDIT) iz Rouena (Francuska) pokrenula izradu internetske baze podataka s relevantnim nacionalnim propisima, sudskom praksom i nacionalnim izvješćima o interpretaciji CMR konvencije. Baza je namijenjena pravnim praktičarima i znanstvenicima specijaliziranim u području transportnog prava, sadržava vrlo vrijedne informacije o primjeni CMR konvencije i njenoj interpretaciji u komparativnom pravu u raznim europskim zemljama članicama te konvencije. Baza je objavljena tijekom 2021. godine preko mrežnih stranica IDIT-a. Za prikupljanje i pripremu podataka za ovu bazu odgovorni su CMR korespondenti, i to po dvoje iz svake države članice CMR konvencije. Dr. sc. A. V. Padovan uz prof. dr. sc. Nikoletu Radionov s Pravnog fakulteta u Zagrebu sudjeluje u projektu kao CMR-korespondenti za Republiku Hrvatsku. Na projektu kao nacionalni CMR-korespondenti sudjeluju znanstvenici i stručnjaci transportnog prava iz preko 20 europskih zemalja. Nacionalni izvještaji i baze sudske prakse i nacionalnih propisa ažuriraju se redovito na godišnjoj osnovi. U okviru tog projekta, djelatnice Jadranskog zavoda, dr. sc. Padovan i Nišević, mag. iur. sudjeluju u projektnoj prijavi pod naslovom CMR ADVISORY COUNCIL (CMR-AC) na COST program (referentni broj projektne prijave: OC-2022-1-26135) u ulozi sekundarnih predlagatelja. Rezultati natječaja očekuju se u svibnju 2023. godine, a u slučaju pozitivne ocjene projektnog prijedloga i prihva-

ta u COST program, očekivano trajanje projekta je 4 godine, tj. do lipnja 2027. godine. Dr. sc. Padovan će tijekom 2023. godine u okviru ovog projekta pripremiti jedan znanstveni rad. Troškovi provedbe projekta djelomično se financiraju iz namjenskih sredstava Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

5. Znanstveno-stručni projekt *Pravni aspekti nautičkog turizma.*

Projekt se provodi u Jadranskom zavodu u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom. Predstavlja svojevrsan nastavak znanstveno-stručne suradnje uspostavljene u okviru uspostavnog znanstvenoistraživačkog projekta DELICROMAR: Razvoj suvremenog pravnog i osigurateljnog režima za hrvatske marine - unaprjeđenje konkurentnosti, sigurnosti, sigurnosne zaštite i zaštite morskog okoliša, koji je u razdoblju od 1. ožujka 2016. do 28. veljače 2019. financirala Hrvatska zaklada za znanost, voditeljice dr. sc. A. V. Padovan. Suradnja se i nadalje odvija poglavito putem Udruženja marina pri Hrvatskoj gospodarskoj komori (HGK). Tijekom 2023. godine suradnja će se osobito usredotočiti na informiranje i edukaciju zainteresiranih članica HGK o pravnom okviru za marine i čarteraše, na promoviranje standardizacije općih uvjeta i modela ugovora o vezu kao i općih uvjeta osiguranja odgovornosti marina te na razradu preporuka za ujednačenu provedbu novih odredbi PZ-a o postupanju s napuštenim plovilima i podrtinama u marinama. Voditeljica ovog projekta je dr. sc. Adriana Vincenca Padovan, a kao suradnica na projektu sudjeluje dr. sc. Vesna Skorupan Wolff.

6. Znanstvenoistraživački projekt *Izazovi u pravnom uređenju morskih luka – primjena europskog prava uz poštivanje nacionalne pravne tradicije.*

Rezultat dosada provedenih istraživanja na projektu su niz objavljenih znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim publikacijama. U prošloj godini posebno su značajne publikacije dr. Bulum poglavlje u knjizi *Corporate taxation of ports according to European Union case-law and its influence on national legal rules regulating ports: the case of Croatian public seaports* izdavača Bonomo Editore, Bologna te rad u časopisu *Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies* pod naslovom *Competition Issues in the Croatian Seaport Sector Regarding the Provision of Nautical Tourism Services*, indeksiranom u bazi Scopus. Rezultat projekta je i Sporazum o akademskoj suradnji između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Sveučilišta u Bologni, Odjela za pravne studije za čiju su provedbu odgovorne dr. sc. Božena Bulum i prof. dr. sc. Elena Orrù, Katedra za pomorsko pravo, Odjel pravnih studija, Sveučilište Alma Mater Studiorum u Bologni. Posljednja dva desetljeća došlo je do značajnih promjena u funkcioniranju morskih luka, osobito javnih luka čije se lučke uprave sve više ponašaju kao tržišno-orijentirana tijela. Međutim, te promjene u mnogim državama članicama Unije, uključujući Hrvatsku nisu bile praćene odgovarajućim regulatornim okvirom, što dovodi do sporova u praksi.

Stoga će dr. sc. Bulum sa suradnicima i u 2023. godini nastaviti analizu domaćih, europskih i komparativnih izvora prava kojima se uređuje pružanje lučkih usluga, pravni status lučkih uprava te pitanja gospodarskog iskorištavanja pomor-
Planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2023.

skog dobra kao jednog od najznačajnijih gospodarskih resursa Republike Hrvatske.

I u 2023. godini dr. Bulum će surađivati s istim istraživačkim timom:

1) prof. dr. sc. Željkom Primorac, Katedra za pomorsko pravo, Sveučilište u Splitu, suradnicom na projektu: suradnja će se odnositi na zajedničko nabavljanje stručne literature, pisanje znanstvenih i stručnih radova u koautorstvu te zajedničko sudjelovanje na domaćim i inozemnim znanstvenim konferencijama;

2) prof. dr. sc. Elenom Orrù, Katedra za pomorsko pravo, Odjel pravnih studija, Sveučilište Alma Mater Studiorum u Bologni – suradnicom na projektu: suradnja će se odnositi na zajedničko nabavljanje stručne literature, prikupljanje informacija o relevantnom europskom i talijanskom pravu te studijske posjete znanstvenika;

3) doc. dr. sc. Borisom Jermanom, Sveučilište u Ljubljani, Fakultet pomorskih studija i transporta suradnikom na projektu: suradnja će se odnositi na zajedničko nabavljanje stručne literature te zajedničko sudjelovanje na domaćim i inozemnim znanstvenim konferencijama;

4) doc. dr. sc. Marijom Pijaca, Pomorski odjel Sveučilišta u Zadru – suradnicom na projektu: suradnja će se odnositi na zajedničko nabavljanje stručne literature, pisanje znanstvenih i stručnih radova u koautorstvu, zajedničko sudjelovanje na domaćim i inozemnim znanstvenim konferencijama te u izvođenju nastave na Preddiplomskom studiju Nautike i tehnologije pomorskog prometa Pomorskog odjela Sveučilišta u Zadru.

Ostali znanstveni i stručni rad

Dr. sc. *Vesna Skorupan Wolff* napisat će i predati za objavljivanje u Zborniku radova s 10th International Maritime Science Conference rad pod naslovom *The right of control in carriage of goods by sea – new approach of Rotterdam Rules*. Radi se o analizi otvorenih pravnih pitanja u odnosu na pravo nadzora robe u tranzitu koje postojeće pomorskopravne konvencije ne uređuju ali je ono jedna od najvažnijih novina Rotterdamskih pravila koja su nova konvencija u ovom području. Dovršit će znanstveni rad pod nazivom *Codification of nautical contracts: experience of the Republic of Croatia* koji će biti objavljen u posebnom broju časopisa *Hosei Kenkyu*, kojeg izdaje Kyushu University iz Japana.

Područje užeg interesa dr. sc. *Skorupan Wolff* je i sustavno praćenje, proučavanje i prikazivanje sudske prakse domaćih sudova, pa će u svom radu i sljedeće godine odgovarajuću pažnju posvetiti tom važnom pravnom izvoru pomorskog prava. U časopisu *Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law* objavit će prikaze četiri presude hrvatskih sudova.

Dr. sc. *Skorupan Wolff* sudjelovat će s referatom i znanstvenim radom na 10th International Maritime Science Conference koja će se održati u Solinu, 8. i 9. svibnju 2023. godine u organizaciji Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i uz suorganizaciju Fakulteta za pomorstvo i promet Sveučilišta u Ljubljani, Hrvatskog hidrografskog instituta, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Poljske

pomorske akademije u Gdyniji (Poljska) te Pomorske akademije Nikola Vaptsarov u Varni (Bugarska). Dr. Skorupan Wolff će biti članica znanstvenog odbora te konferencije.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff sudjelovat će u radu radnih skupina Ministarstva mora, prometa i infrastrukture koje se bave izradom nacрта prijedloga zakona i podzakonskih akata.

Nastavit će pratiti i proučavati pomorskopravne institute u hrvatskom pozitivnom pravu, autonomnom pomorskom pravu te u međunarodnom pomorskom pravu. U okviru navedenih područja analizirat će pozitivne domaće propise i mogućnosti njihova osuvremenjivanja i usklađivanja s pretežitom međunarodnom pomorskopravnom praksom.

Na poziv uredništava znanstvenih časopisa recenzirat će radove iz područja pomorskog prava. Pripremat će znanstvene i stručne priloge za časopis Jadranskog zavoda Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law. Obavljat će poslove iz nadležnosti upraviteljice Jadranskog zavoda.

Dr. sc. *Božena Bulum* analizirat će sustav javnog linijskog pomorskog prijevoza kojim se osigurava redovita pomorska povezanost naseljenih hrvatskih otoka s kopnom i naseljenih otoka međusobno, osobito programe potpora i pojedinačnih potpora koje se dodjeljuju brodarima u obliku naknade za javnu uslugu koje su uređene Zakonom o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu („Narodne novine“, br. 19/22) u čijoj je izradi je dr. Bulum sudjelovala. U 2023. godini bavit će se i pitanjima radnih prava hrvatskih pomoraca te europskom regulativom sporazuma o pomorskim konzorcijima koji se sklapaju u međunarodnom linijskom pomorskom prijevozu.

Dr. sc. Božena Bulum u 2023. godini planira sudjelovanje s radom i izlaganjem na dvije domaće i jednoj inozemnoj znanstvenoj konferenciji. Nastavit će suradnju s Pomorskim odjelom Sveučilišta u Zadru gdje povremeno sudjeluje u izvođenju nastave. Na poziv uredništva znanstvenih časopisa recenzirat će radove iz područja pomorskog prava. Uređivat će službene internetske stranice Jadranskog zavoda. Pripremat će stručne priloge za časopis Jadranskog zavoda Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law.

Sudjelovat će u organizaciji konferencije - Međunarodna znanstvena konferencija pomorskog prava – Suvremeni izazovi pomorske plovidbe (4th International Scientific Conference on Maritime Law – Modern Challenges of Marine Navigation – ISCML Split 2023). Konferencija se organizira u suradnji s glavnim organizatorom Pravnim fakultetom Sveučilišta u Splitu. Po četvrti put za redom okupit će stručnjake i znanstvenike iz područja pomorskog i općeprometnog prava iz Hrvatske i drugih europskih zemalja. Konferencija se planira održati u Splitu, u travnju 2023. godine u suorganizaciji Pravnog fakulteta u Splitu i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti - Jadranskog zavoda. Dr. sc. Bulum sudjelovat će s referatom i znanstvenim radom na ovoj konferenciji. Sudjelovat će i u organizacijskom odboru te konferencije kao i u uredništvu zbornika radova s konferencije kojeg je Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti suizdavač.

Dr. sc. *Adriana Vincenca Padovan* nastavit će pratiti i proučavati pomorsko-pravne institute u hrvatskom pravu, komparativnim pravnim sustavima, autonomnom pomorskom pravu te u međunarodnom pomorskom pravu. U okviru navedenih područja interesa analizirat će pozitivne domaće propise i mogućnosti njihova osuvremenjivanja i usklađivanja s pretežitom međunarodnom pomorskopravnom praksom. Sustavno će pratiti i analizirati međunarodne pravne instrumente iz područja pomorskog prava, osobito Međunarodne pomorske organizacije (IMO) te institucija Europske unije kao i relevantnu sudsku i arbitražnu praksu domaćih i inozemnih sudova.

Dr. sc. Padovan sudjelovat će s referatom i znanstvenim radom na 4. Međunarodnoj znanstvenoj konferenciji pomorskog prava: Suvremeni izazovi pomorske plovidbe koja će se održati u Splitu, u travnju 2023. godine u suorganizaciji Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Akademijina Jadranskog zavoda. Dr. Padovan će biti članica organizacijskog odbora te konferencije.

Dr. sc. Padovan sudjelovat će s referatom i znanstvenim radom na 10. Međunarodnoj pomorskoj znanstvenoj konferenciji koja će se održati u Solinu, u svibnju 2023. godine u organizaciji Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i uz suorganizaciju Fakulteta za pomorstvo i promet Sveučilišta u Ljubljani, Hrvatskog hidrografskog instituta, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Poljske pomorske akademije u Gdyniji (Poljska) te Pomorske akademije Nikola Vaptsarov u Varni (Bugarska). Dr. Padovan će biti članica organizacijskog odbora te konferencije.

Nastavit će suradnju s Katedrom za pomorsko i općeprometno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu te s Katedrom za pomorsko i općeprometno pravo Pravnog fakulteta u Rijeci gdje povremeno sudjeluje u nastavi. Uređivat će službene internetske stranice Jadranskog zavoda. Na poziv uredništva znanstvenih časopisa recenzirat će radove iz područja pomorskog prava i prava osiguranja. Pripremat će stručne priloge za časopis Jadranskog zavoda Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law.

Irena Nišević, mag. iur. nastavit će ispunjavati obveze na poslijediplomskom sveučilišnom (doktorskom) studiju pri Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, smjer Međunarodno javno i međunarodno privatno pravo. Planira javno obraniti nacrt doktorskog rada te nakon toga nastaviti pisati rad.

Sudjelovat će u organizaciji međunarodne znanstveno-stručne konferencije o međunarodnom pravu "Revisiting the Role of the United Nations in the Architecture of International Law" koja će se u spomen na pokojnog profesora emeritusa Vladimira-Đuru Degana, člana suradnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, održati 30. i 31. ožujka 2023. godine u hibridnom izdanju u organizaciji Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i Jadranskog zavoda.

U okviru IUC tečaja i skupa o međunarodnom pomorskom i transportnom pravu koji se tradicionalno održava u rujnu na Inter-University Centru u Dubrovniku u organizaciji Hrvatskog društva za pomorsko pravo, Irena Nišević, mag. iur. planira održati izlaganje u dijelu programa u kojemu polaznici doktorskih stu-

dija izlažu rezultate svojih istraživanja.

Nastavit će se baviti znanstvenim proučavanjem međunarodnog prava mora te pratiti odgovarajuću sudsku i arbitražnu praksu, kao i znanstvenu i stručnu pravnu literaturu. Posebnu pozornost će obratiti na aktivnosti Opće skupštine Ujedinjenih naroda i Komisije za međunarodno pravo u uređenju međunarodnopravne zaštite morskog okoliša.

Također, nastavit će uređivati internetsku stranicu Jadranskog zavoda, kako u okviru internetske stranice HAZU-a, tako i samostalnu internetsku stranicu Zavoda.

Ivana Puljas, dipl. iur. će u 2023. godini koristiti roditeljni i roditeljski dopust.

Knjižnica

Knjižnica Jadranskog zavoda u trenutku pripremanja plana za 2023. godinu privremeno je iseljena iz svojih prostorija radi obnove Akademijinih zgrada. Mjesto voditelja knjižnice je upražnjeno zbog odlaska u mirovinu bivše djelatnice, a natječaj za zapošljavanje još nije raspisan. Stoga će rad u knjižnici ovisiti o zapošljavanju novog knjižničara i mogućnostima raspolaganja prostorom za knjige za vrijeme obnove zgrada.

Načelno se planira standardna stručna obrada knjiga, časopisa i članaka u online katalogu zbirke DIZBI.hazu.

Eventualna nabava novih naslova znanstvene i stručne literature bit će u okvirima predviđenih financijskih sredstava. Pristup bazama podataka ostvarivat će se putem nacionalne licence na Portalu elektroničkih izvora za akademsku i znanstvenu zajednicu (NSK) i ostalim slobodno dostupnim izvorima.

Za novi broj časopisa Poredbeno pomorsko pravo obaviti će se unos u portale i baze s kojima je već dogovorena referiranost.

Prema potrebama ažurirat će se web stranice Knjižnica i Publikacije, na internetskoj adresi Zavoda.

Bit će zadovoljena i obvezna suradnja s matičnom knjižnicom u NSK slanjem statističkih i drugih izvještaja, odazivom na sastanke. Uz to će naša knjižnica sudjelovati u radu Komisije za pravne i srodne knjižnice HKD-a.

Nakladnička djelatnost

U 2023. godini planira se objavljivanje broja 177, god. 62 časopisa Poredbeno pomorsko pravo = Comparative Maritime Law.

U trenutku pripremanja plana za 2023. godinu u toku je natječaj za zapošljavanje na radnom mjestu administratora Jadranskog zavoda (stručni suradnik međunarodne korespondencije). Osoba koja se zaposli na tom mjestu vodit će i tajništvo uredništva časopisa te će obavljati i poslove izvršnog i tehničkog uređivanja časopisa (prikupljati će rukopise; koordinirati korespondenciju između Razreda za društvene znanosti Akademije, nadležnog za provođenje recenzijskog postupka, recenzenata i autora; uređivati rukopise i bibliografiju, koordinirati lekturu

i obaviti korekturu svih tekstova prije slanja u tiskaru; pripremati zahtjev za imprimatur; obavljati korekturu prijeloma). Pripremit će prijavu časopisa na natječaj za financijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja i Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Pored toga, stručni suradnik međunarodne korespondencije administrirat će i navedene tekuće projekte Jadranskog zavoda.

Članstva

- Portius – International Legal Center for Port Law (B. Bulum);
- Hrvatska udruga za pravo osiguranja (V. Skorupan Wolff);
- Hrvatsko društvo za pomorsko pravo (V. Skorupan Wolff - član upravnog odbora; B. Bulumčlan nadzornog odbora; A. V. Padovan – potpredsjednica; I. Puljas i I. Nišević – članovi)
- Hrvatsko društvo za transportno pravo (A. V. Padovan);
- Hrvatsko društvo za pravo i politiku tržišnog natjecanja (B. Bulum);
- Znanstveno vijeće za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (akademik J. Barbić, V. Skorupan Wolff, B. Bulum, A. V. Padovan).

ZAVOD ZA BIOMEDICINSKE ZNANOSTI -- RIJEKA

Zavod za biomedicinske znanosti u Rijeci će i u 2023. godini nastaviti sa znanstvenim, stručnim i drugim aktivnostima koje se kontinuirano održavaju od osnivanja Zavoda i koje je do sada uspješno vodio pokojni akademik Daniel Rukavina. Sadašnji je voditelj Zavoda akademik *Stipan Jonjić*.

Osnovni strateški cilj Zavoda trajno je doprinositi promicanju i unaprjeđivanju znanstvenog, stručnog i nastavnog rada u području biomedicinskih znanosti. Pored toga, Zavod će nastaviti s poticanjem i koordinacijom interdisciplinarnе suradnje temeljnih i kliničkih medicinskih znanosti, prirodnih znanosti i drugih srodnih područja, sa naglaskom na osmišljavanje zajedničkih aktivnosti i projekata. Poseban naglasak i dalje će biti usmjeren k napretku translacijskih istraživanja u biomedicini, unaprjeđenja kliničke medicine i primjene novih tehnologija.

U navedenim aktivnostima ćemo i dalje surađivati sa Sveučilištem u Rijeci i njezinim sastavnicama, Medicinskim fakultetom i Odjelom za biotehnologiju, te Kliničkim bolničkim centrom Rijeka, koji su prepoznali znanstvenu izvrsnost naših dosadašnjih skupova i preporučuju ih svojim studentima doktorskih studija i

liječnicima na specijalizaciji. Nastavit ćemo i do sada ostvarenu suradnju s Hrvatskim liječničkim zborom – Podružnica Rijeka, u pripremi i koordiniranju stručnih i znanstvenih programa i skupova te njihovom predstavljanju stručnoj javnosti.

Među skupovima čija je organizacija već napredovala u idućoj godini svakako treba spomenuti trodnevni forum o neurodegenerativnim bolestima koji se već tradicionalno održava i koji privlači veliku pažnju znanstvene i stručne zajednice, što je bitno za stvaranje znanstvenog preduvjeta za razvoj izvrsnosti u području neurodegenerativnih bolesti (npr. demencija i Alzheimerove bolesti). Ovaj skup karakterizira i vrlo visoka razina međunarodnih predavača, vrhunskih stručnjaka u ovom području.

Pored znanstvenih i stručnih skupova, pokušat ćemo organizirati i ciljane radionice u području biomedicinskih znanosti kako bi omogućili mlađim znanstvenicima iz cijele zemlje upoznavanje s najnovijim tehnologijama od interesa za njihov znanstveni i stručni rad. Uz dozvolu HAZU, obratit ćemo se i drugim znanstvenim akademijama (primjerice EMA - European Academy of Microbiology) i znanstvenim udrugama na razini Europske Unije u smislu njihove pomoći u organizaciji spomenutih znanstvenih radionica. Za početak, u 2023. godini nastojat ćemo uspostaviti kontakt s Europskom udrugom mikrobioloških društava (FEMS - Federation of European Microbiological Societies), u smislu njihove pomoći za organizaciju specifične radionice u području istraživanja infektivnih bolesti. Na Zavodu za biotehnologiju i na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci postoje solidni tehnološki, odnosno laboratorijski uvjeti za organizaciju takvih radionica za koje znamo da postoji interes u hrvatskoj akademskoj zajednici. Idućih godina slične kontakte ćemo pokušati uspostavljati s drugim europskim udrugama u području biomedicinskih znanosti.

Nadalje, u idućoj godini pokušat ćemo organizirati konferenciju na temu kako zadržati najbolje mlade znanstvenike u zemlji i kako smanjiti zaostajanje znanstvene kompetitivnosti u EU13 zemljama u odnosu na razvijene (stare) EU zemlje. U tom smislu, kontaktirat ćemo naše resorno ministarstvo i Hrvatsku zakladu za znanost te Science Europe u smislu njihove podrške ovoj inicijativi. Naime, svjedočimo dosta intenzivnim razgovorima na temu odljeva mozgova i slabih rezultata znanstvenika iz EU13 zemalja na natječajima za europske znanstvene i tehnološke projekte, što na duge staze stavlja EU13 zemlje u vrlo nepovoljan položaj. Budući da je neke stvari teško predvidjeti, moguće je da će neke od spomenutih aktivnosti koje su planirane biti teško provedive u 2023. godine, pa će se iste održati godinu kasnije.

Sukladno predloženoj Strategiji razvoja, koju je prihvatila Akademija 2017. godine, u suradnji s Upravom HAZU nastavit ćemo raditi na stvaranju uvjeta za uspostavljanje snažnije kadrovske i druge infrastrukture slične kao i u drugim Akademijinim zavodima. Naime, u Rijeci djeluje nekoliko istraživačkih grupa iz područja biomedicine koja u gotovo svemu mogu konkurirati međunarodni grupama.

ZAVOD ZA IMUNOLOGIJU I GENETIKU TUMORA

Voditelj Zavoda za imunologiju i genetiku tumora je akademik *Zvonko Kusić*.

U 2023. godini planiramo nastaviti istraživanje u sklopu istraživačkog projekta Hrvatske zaklade za znanost IP- 2019-04-1130 „Genetski i epigenetski biljezi kao pokazatelji agresivnosti diferenciranog karcinoma štitnjače“ pod vodstvom akademika Zvonka Kusića. Nakon što smo do kraja 2022. godine u istraživanje uključili svih planiranih 300 bolesnika s diferenciranim karcinomom štitnjače i iz arhivskih uzoraka tkiva karcinoma štitnjače uklopljenih u parafin izdvojili DNA potrebnu za sve planirane analize genetskih i epigenetskih biljega u 2023. godini planiramo ponovno izdvojiti DNA iz malog broja uzoraka iz kojih nismo dobili zadovoljavajuću kvalitetu izdvojene DNA nakon provjere mjerenjem apsorbancije na nanospektrofotometru. Također početkom 2023. godine planiramo odrediti BRAF V600E mutaciju metodom lančane reakcije polimerazom u stvarnom vremenu za uzorke iz kojih ćemo ponoviti izolaciju DNA te za posljednjih 30 uzoraka iz kojih smo izolirali DNA krajem 2022. i nismo odredili BRAF V600E mutaciju što je bilo u planu za 2022. godinu. U 2022. smo odlučili proširiti istraživanje na određivanje udjela BRAF V600E mutiranih alela na osnovu dobivenih rezultata određivanja BRAF V600E mutacije i novije literature koja nas je upozorila na moguću intraleziju heterogenost diferenciranog karcinoma štitnjače s obzirom na prisutnost BRAF V600E mutacija u različitim klonovima stanica u istom tumoru. Hipoteza koju želimo provjeriti ovim dijelom istraživanja je da je veći udio BRAF V600E mutiranih alela u tumoru kao biljeg agresivnosti povezan sa višim stupnjem proširenosti bolesti. Plan je u 2023. za uzorke od svih 300 bolesnika odrediti udio BRAF V600E mutiranih alela. U tu svrhu prvo će se procijeniti postotak tumorskih stanica u prerezu tkiva tumora dobivenog iz histološkog bloka s najvećim dostupnim promjerom tumora. Zatim će se na osnovu rezultata određivanja BRAF V600E mutacije primjenom odgovarajuće formule na osnovu Ct vrijednosti PCR reakcije s TaqMan probom za određivanje BRAF V600E mutacije, Ct vrijednosti PCR reakcije s TaqMan referentnom genskom probom i poznate kalibracijske delta Ct vrijednosti točno izračunati udio mutiranih alela u svakom uzorku. Budući da procjena genetske heterogenosti u uzorcima tumora može biti neprecizna uslijed kontaminacije stanicama netumorskog tkiva, dobiveni podaci o postotnom udjelu mutacije normalizirati će se s obzirom na ranije određen postotak stanica tumora u uzorku. Planiramo u svrhu kontrole određivanja udjela BRAF V600E mutiranih alela lančanom reakcijom polimerazom u dijelu uzoraka provjeriti BRAF mutacijski status i na razini proteina imunohistokemijskom metodom uz primjenu specifičnog protutijela za BRAF protein sa V600E mutacijom.

Plan je u 2023. godini odrediti metilaciju promotorske regije gena TERT u svih 300 bolesnika uključenih u istraživanje. Ovu analizu provest ćemo metodom koju smo uveli 2022. godine, a koja uključuje bisulfitnu konverziju izolirane DNA upotrebom EpiTect Bisulfite reagensa, umnažanje promotorske regije gena TERT lančanom reakcijom polimerazom uz korištenje za tu svrhu dizajniranih biotiniliranih početnica, pročišćavanje umnoženih amplikona i konačno pirosekvenciranje. Ovom metodom odrediti ćemo metilaciju u 5 CpG mjesta unutar posebnog dijela promotorske regije gena TERT nazvanog UTSS (Upstream of the Transcription Start Site) za koja su ranija istraživanja u različitim vrstama raka pokazala moguću dijagnostičku i prognostičku vrijednost u smislu povezanosti s agresivnošću raka i lošijom prognozom. U 2023. planiramo u sklopu ovog projekta odrediti i mutacije u promotorskoj regiji gena *TERT* u svih 300 bolesnika uključenih u istraživanje. Planiramo odrediti prisutnost mutacija C228T i C250T koje su u ranijim istraživanjima pokazale povezanost s agresivnošću karcinoma štitnjače metodom sekvenciranja po Sangeru.

U 2023. godini planiramo nastaviti s ranije započetim istraživanjem genotipizacije humanog papiloma virusa (HPV) visokog rizika u uzorcima brisa grlića maternice i u uzorcima brisa ždrijela metodom lančane reakcije polimerazom u stvarnom vremenu koja omogućuje točnu genotipizaciju i kvantifikaciju 14 različitih tipova HPV visokog rizika. Plan je u 2023. godini analizirati uzorke 250 bolesnika kako bi se usporedila distribucija različitih HPV genotipova sa drugim kliničkim i demografskim podacima o bolesnicima koje ćemo prikupljati. U sklopu ovog istraživanja planiramo i posebno analizirati učestalost istovremenih infekcija sa više različitih HPV tipova.

U 2023. godini planiramo nastaviti istraživanje povezanosti postotka *BRAF* mutiranih alela i odgovora na terapiju BRAF i MEK inhibitorima u bolesnika s metastatskim melanomom uključivanjem dodatnih bolesnika s metastatskim melanomom koji su pozitivni na *BRAF* mutaciju i kandidati za liječenje BRAF i MEK inhibitorima.

ZAVOD ZA ISTRAŽIVANJE KOROZIJE I DESALINACIJU – DUBROVNIK

Organizacija

Voditelj Zavoda je akademik *Marin Hraste*, a upravitelj dr. sc. *Franjo Ivušić*.

Ciljevi

Određivanje inhibitorne učinkovitosti glutationa i tokoferola u zaštiti ugljičnog čelika u slanim otopinama. Usporedba učinkovitosti glutationa i tokoferola s učinkovitošću prethodno istraživanih ekstrakata viših gljiva.

Planirane aktivnosti

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Rad na području istraživanja korozije i zaštite metala

U 2023 godini istraživat će inhibitorna učinkovitost prethodno odabranih organskih i ekološki prihvatljivih spojeva glutaciona i tokoferola u slanim otopinama pri uronjenim mirujućim uvjetima. Glutacion je odabran iz razloga što su ekstrakti viših gljiva bogati na glutationu. Nadalje, radi se o jednostavnom i jeftinom tripeptidnom spoju koji je neškodljiv za okoliš, te je snažan antioksidans. Glutacion je također malo primjenjivan u korozijskim istraživanjima te je potencijalno zanimljiv, posebice pri povišenim temperaturama gdje pokazuje stabilizirajući učinak na formirani zaštitni sloj inhibitora.

Tokoferol (vitamin E) je antioksidans prisutan u biomasi viših gljiva. Topljiv je u mastima, tako da će se primijeniti prilikom formiranja premaza (filma) direktno na uzorak ugljičnog čelika. Premaz će biti formiran uranjanjem u stearinsku kiselinu uz dodatak različitih koncentracija tokoferola. Nakon toga, uzorak ugljičnog čelika će biti uronjen u slanu otopinu kroz 24 h. Glutacion će se dodavati direktno u slanu otopinu, nakon čega će biti uronjen uzorak ugljičnog čelika, također kroz 24 h.

Nakon gravimetrijske analize će se, standardnim metodama, spriječiti naknadna korozija do daljnje analize tj. snimanja površine pločica pomoću stereomikroskopa. Najznačajniji rezultati za oba eksperimenta (inhibirane otopine i zaštitni premazi) biti će ponovljeni na potenciostratu primjenom Tafelove i EIS analitičke metode kako bi se učinkovitost inhibitora mogla brojčano izraziti. Odabrane koncentracije inhibitora usporedit će se s rezultatima iz dosadašnjih istraživanja ekstrakata viših gljiva.

U nastavku ovog istraživanja kombinirat će se najučinkovitije koncentracije ova dva inhibitora kako bi se ustanovilo njihovo potencijalno sinergijsko djelovanje. Rezultati istraživanja bit će poslani na recenziju u odgovarajuće znanstvene časopise i/ili kongrese.

Rad na području desalinizacije

Rad na području desalinizacije morske vode, te slanih i slankastih voda nastavit će se kad se ostvari mogućnost za još jedno radno mjesto znanstvenog djelatnika u Zavodu.

Očekivani rezultati

Određivanje optimalne inhibicijske koncentracije glutaciona i tokoferola u sla-

nim otopinama na ugljičnom čeliku. Određivanje sinergijskog učinka glutaciona i tokoferola.

Izvršitelji/suradnici: dr. sc. Franjo Ivušić

Trajanje aktivnosti

Cjelogodišnje istraživanje

Ostalo

S obzirom da Zavod nije opremljen svim potrebnim uređajima za provođenje gore navedenih istraživanja (potenciostat, elektronski mikroskop) te da su ugovori o znanstvenoj suradnji između Zavoda i fakulteta koji imaju takve uređaje (Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije i Fakultet strojarstva i brodogradnje) istekli, nastojat će se, ponovnim ugovaranjem, nastaviti suradnja između Zavoda i navedenih fakulteta. Također će se nastojati opremiti Zavod potrebnim uređajima, prvenstveno potenciostatom, kroz prijavu na odgovarajuće otvorene natječaje EU fondova.

ZAVOD ZA LINGVISTIČKA ISTRAŽIVANJA

Voditelj Zavoda za lingvistička istraživanja je akademik *Milan Mihaljević*, a upraviteljica je dr. sc. *Anja Nikolić-Hoyt*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju. U 2023. Zavod nastavlja s radom na svim projektima triju sastavnica svoje znanstvenoistraživačke djelatnosti, sukladno Strateškom planu Zavoda za lingvistička istraživanja (2019.-2023.):

(I) Leksikologija, leksikografija i semantika (tri projekta)

Benešićev »Rječnik hrvatskoga književnoga jezika od preporoda do I. G. Kovačića«

Voditeljica projekta i suurednica novih svezaka Benešićeva rječnika je dr. sc. Anja Nikolić-Hoyt, a suradnice su dr. sc. Ivana Filipović Petrović i dr. sc. Bojana Schubert. Tijekom 2021. u svojstvu vanjskog suradnika u rad na projektu uključio se Darko Poslek, prof., jezični ekspert i prevoditelj.

Kao jedinstven društvenopovijesni spomenik hrvatskoga jezika na prijelazu XIX. i XX. stoljeća te nenadmašno vrelo njegovih identitetskih obilježja Benešićev »Rječnik hrvatskoga književnoga jezika od preporoda do I. G. Kovačića« jedan je od prioritetnih zadataka hrvatske filologije i jedan od glavnih zadataka Razreda za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Nakon što je Akademijin Razred za suvremenu književnost u razdoblju od 1985. do 1990. objavio prvih dvanaest svezaka (a–rzati), Benešićev se višesveščani referentni rječnik nastavio izrađivati tek 2008. u Zavodu za lingvistička istraživanja pri Razredu za filološke znanosti Hrvatske akademije. Odonda do danas objavljena su tri golema sveska (trinaesti svezak s–spužvast 2013. i četrnaesti svezak spužvica–švrljuga 2017., dok je treći, petnaesti svezak ta–uljudba, objavljen u srpnju 2022.).

U 2023. planira se rad na izradi četvrtoga u nizu novih svezaka, šesnaestoga sveska uljuditi–vrebuške, pretposljednega među novim svescima. Svi se novi svesci odlikuju novim metodološkim rješenjima u svrhu dokumentiranja jezično-političkih praksi formativnoga i prevratnoga vremena u povijesti hrvatskoga jezika i književnosti. Također se planira izrada mrežne stranice Benešićeva rječnika s posebnom poveznicom na mrežne inačice dosad objavljenih svezaka. Izrada računalno pretraživa knjižnog korpusa, koji ima golem znanstvenoistraživački potencijal za različite profile stručnjaka, i dalje je okrenuta budućnosti, a ovisi uvelike o ljudskim i materijalnim resursima.

U planu je i objavljivanje novih radova te održavanje izlaganja i radionica, dok posebno valja izdvojiti rad na pripremi jubilarnih dvadesetih »Dana Julija Benešića« u listopadu 2023. u Iloku, u čijoj će suorganizaciji i realizaciji sudjelovati projektni tim Benešićeva rječnika.

Somatski teaurus hrvatskoga jezika

Voditeljica projekta, autorica koncepcije i urednica je dr. sc. Anja Nikolić-Hoyt.

»Somatski teaurus hrvatskoga jezika« prvi je konceptualno ustrojen jezični resurs u nas, motiviran čovjekom i dijelovima čovječjega tijela. Kao uvodni dio objedinjujućega »Teaurusa čovjeka« zamišljen je poput riznice u kojoj se čuva ili teaurira leksičko blago hrvatskoga jezika, poglavito njegov somatski fond, ali i naše znanje o tijelu, naše shvaćanje tijela, to jest mentalna reprezentacija tijela.

Kako je tijekom 2022. zbog financijskih poteškoća došlo do prekida suradnje s autorom računalne aplikacije koja dakle više nije u primjeni, u 2023. planira se iznalaženje rješenja neophodnih za izvodljivost i dovršenje projekta, odnosno objavu Somatskoga teaurusa. Prije svega, riječ je o pronalaženju računalnog eksperta određenih kompetencija i izvora financiranja njegova rada koji bi omogućili da se sad već dugogodišnji, posve inovativan i dragocjen jezični resurs napokon objavi.

Digitalni hrvatski frazeološki rječnik

Voditeljica projekta je dr. sc. Ivana Filipović Petrović, a suradnica je doc. dr. sc. Jelena Parizoska.

U sklopu znanstvenoistraživačkoga rada na projektu »Digitalni hrvatski frazeološki rječnik« koncem 2022. objavljen je mrežni Frazeološki rječnik hrvatskoga jezika u izdanju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Autorice su rječnika Ivana Filipović Petrović i Jelena Parizoska. Rječnik koji sadržava 513 frazema leksikografski prilagođenih mrežnome dizajnu elektroničkoga rječnika dostupan je u slobodnome pristupu putem mrežne stranice projekta frazeoloski-rjecnik.eu, a nalazi se na platformi za izradu i objavljivanje rječnika Lexonomy, u sklopu europskog infrastrukturnog projekta Elexis. Budući da je Rječnik dinamična elektronička publikacija koja će se periodički dopunjavati, rad na projektu Digitalni hrvatski frazeološki rječnik nastaviti će se i u 2023. godini. Planiran je nastavak korpusnih istraživanja frazema kako bi se rječnički fond dopunjavao i osuvremenjivao, konkretno pretragama pomoću konstrukcija, npr. glagol + na + imenica (pasti na pamet, imati na umu) te izrada tematskog indeksa koji će omogućiti korisnicima pretraživanje frazema po konceptu (npr. ljutnja, sreća, teška situacija). Projektu je 2022. dodijeljena potpora Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za nastavak rada koja će omogućiti ostvarivanje ostalih projektnih aktivnosti, od kojih su planirana izlaganja na međunarodnim frazeološkim i leksikografskim konferencijama te organizacija edukativnih radionica iz područja elektroničke leksikografije i korpusne frazeologije.

(II) Dijalektologija i povijest hrvatskoga jezika (četiri projekta)

Istraživanje hrvatskih dijalekata

Voditeljica projekta je dr. sc. *Martina Bašić*, a vanjski suradnici su dr. sc. Joža Horvat, dr. sc. Barbara Kovačević iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje i dr. sc. Marija Malnar Jurišić s Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Sustavna proučavanja svih jezičnih razina pojedinačnih mjesnih govora i skupina govora svih triju hrvatskih narječja, koja su u konačnici rezultirala brojnim znanstvenim radovima te vrijednim dijalektološkim rječnicima i monografijama, i u sljedećoj će godini biti prioritarnim istraživačkim ciljevima projekta »Istraživanje hrvatskih dijalekata«.

U 2023. nastaviti će se s radom na leksikografskoj obradi ispisanoga korpusa za frazeološki rječnik sjeverozapadnoga čakavskog prostorno-jezičnog kompleksa. Dio frazeološke građe mjesnih govora Crikvenice, Grižana i Novog Vinodolskog s dijalektološkom popratnom studijom njihovih temeljnih fonoloških i mor-

foloških značajki objavljen je u znanstvenoj monografiji »Zač se reče...? Fraze- mi, izreke i poslovice crikveničko-vinodolskoga kraja« (Crikvenica: Centar za kulturu »Dr. Ivan Kostrenčić«) autorice Martine Bašić.

I dalje se nastavlja rad na provođenju terenskih dijalektoloških, frazeoloških i onomastičkih istraživanja na području ludbreške Podravine, te rad na leksikografskoj obradi frazeološke građe čakarske kajkavštine s ciljem objave dijalektološko-frazeološke monografije s popratnim rječnicima.

Voditeljica projekta sudjelovat će u izvođenju poslijediplomskoga doktorskog studija Humanističke znanosti Sveučilišta u Zadru u svojstvu komentorice doktorandice Paule Jurić (okvirna tema rada: »Jezična varijabilnost i jezične promjene u čakavskim govorima otoka Hvara«), a također će nastaviti surađivati na projektu »Lingvistička geografija Hrvatske u europskome okružju (LinGeH)«, koji pri Sveučilištu u Zadru financira Hrvatska zaklada za znanost pod brojem HRZZ 3688, i »Općeslavenski lingvistički atlas«.

Nastavit će se i suradnja s lokalnim zajednicama i udrugama, a rezultati svih istraživanja bit će prikazani u znanstvenim radovima te na domaćim i inozemnim znanstvenim konferencijama.

Suvremeni dijalektološki opis vinodolskih govora

Voditeljica projekta je dr. sc. *Martina Bašić*.

U 2023. godini na temelju višegodišnjih terenskih istraživanja i na temelju dosad prikupljene građe započet će se sa sustavnom analizom fonološke i morfološke jezične razine mjesnih govora crikveničko-vinodolskoga područja, a s ciljem objave dijalektološke monografije koja će sadržavati suvremeni dijalektološki opis sedam mjesnih govora crikveničko-vinodolskoga područja primorskoga poddijalekta ikavsko-ekavskoga dijalekta čakavskoga narječja te jednoga mjesnog govora primorskoga poddijalekta ekavskoga dijalekta čakavskoga narječja.

Općeslavenski lingvistički atlas

Hrvatsko povjerenstvo međunarodnog projekta »Općeslavenski lingvistički atlas (OLA)« čine dr. sc. Mira Menac-Mihalić, dr. sc. Anita Celinić, dr. sc. Anđela Frančić, dr. sc. Mijo Lončarić, dr. sc. Silvana Vranić, dr. sc. Vesna Zečević, dr. sc. Martina Bašić, dr. sc. Marija Malnar-Jurišić i dr. sc. Marina Marinković.

U okviru međunarodnoga projekta »Općeslavenski lingvistički atlas« (OLA) lingvistički će se pripremati potrebna građa za nove planirane knjige. Svjetskoj dijalektologiji davat će se sređeni podatci o fonetskim, fonološkim, morfološkim, tvorbenim i leksičkim sustavima velikoga broja govora, koji će omogućiti pouzdana i utemeljena proučavanja jezičnoga razvitka, a ujedno će se dobiti građa za komparativna i tipološka istraživanja jezičnih sustava u slavenskom svijetu. Predstavljat će se i interpretirati hrvatska građa te utvrđivati lingvistički odnosi izme-

đu podataka iz istraženih govora. Zaključivat će se o povijesti i razvitku jezika, o odnosima među njima, a time i o odnosu dijelova hrvatskog jezika prema susjednim i udaljenim govorima. U obliku zemljovida i komentara ti će sinkroni i dijakroni odnosi biti prikazani u knjigama OLA.

Suradnici na projektu sudjelovat će na domaćim i inozemnim znanstvenim konferencijama, a rezultate istraživanja objavljivat će u relevantnim domaćim i međunarodnim časopisima te drugim publikacijama.

Popunjavanje bjelina na suvremenoj i povijesnoj kajkavskoj jezičnoj karti

Voditelj projekta je akademik *August Kovačec*, a suradnice su dr. sc. Bojana Schubert, dr. sc. Marina Marinković, dr. sc. Dora Ivanišević i dr. sc. Anita Celinčić.

Na dijalektološkoj projektnoj dionici akademik August Kovačec u 2023. planira proučavati zamjenice i brojeve u (kajkavskom) govoru Jesenja. Suradnice dr. sc. Marina Marinković s Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci i dr. sc. Anita Celinčić iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje planiraju analizirati kajkavske mjesne govore Brođana, Draganića, Lasinje i Šišljavića na drugim jezičnim razinama. Na temelju dosad prikupljene građe te novih terenskih istraživanja koja su u planu, poseban će fokus biti na skupljanju leksičke građe. U svjetlu uznapredovalih procesa depopulacije stanovništva u navedenim punktovima, leksička su istraživanja nužna kako bi se potvrde najstarijega leksičkog sloja zapisale na vrijeme. One će u budućnosti biti temeljem daljnjih leksikografskih obrada.

U povijesnojezičnoj projektnoj sastavnici suradnice dr. sc. Bojana Schubert iz Zavoda za lingvistička istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i dr. sc. Dora Ivanišević s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Osijeku planiraju završiti istraživanje jezika i djela ludbreškoga autora Josipa Vračana (1786.–1849.) te započeti filološku analizu jezika i djela drugih zaboravljenih kajkavskih autora – s naglaskom na one iz varaždinskoga jezičnog kruga.

Nastavit će se rad na popularizaciji kajkavske jezične kulture kroz suradnju s lokalnim zajednicama, primjerice, u radu na projektu Kajkavski poetski gartlic u Ludbregu, kao i održavanje raznovrsnih radionica i predavanja tijekom godine.

(III) Etimologija

Hrvatski etimološki rječnik, 2. izdanje

Autor je rječnika i ujedno jedini suradnik na projektu dr. sc. Alemko Gluhak.

U godini 2023. Alemko Gluhak i dalje nastavlja rad na tekstu novoga, drugoga izdanja maloga priručnoga »Hrvatskoga etimološkoga rječnika«. U odnosu na prvo izdanje, iz 1993., rječnik je znatno dopunjen. Pred tiskom je ogledni svezak sa 150 članaka.

Za potrebne primjerske navode nastavlja se prikupljanje elementarno digitali-

zirane građe (format pdf/a, pretraživi pdf). Uz 485 jedinica iz građe Benešićeva rječnika, dodano je još više od 750 novih jedinica hrvatskih autora i prijevoda, a u raznim internetskim izvorima sakupljeno je više od 1500 jedinica. Stanje 1. studenoga 2022. pokazuje da u tekstu rječnika ima više od 5600 primjerskih navoda — oko 700 hrvatskih autora i oko 300 prijevodnih parova (autor—prevoditelj).

U rad na rječniku ulaze i manja etimološka i jezičnopovijesna istraživanja, čiji rezultati ponajviše ulaze u pojedine rječničke članke.

Po potrebi Alemko Gluhak sudjeluje u radu Međunarodne etimološke komisije.

Izdavačka djelatnost

U 2023. pripremat će se za tisak i objavu na portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske Hrčak novi brojevi časopisa *Filologija* (80 i 81), *Hrvatski dijalektološki zbornik* (27) te *Folia onomastica Croatica* (32), redovitih publikacija Razreda za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

ZAVOD ZA ORNITOLOGIJU

Zavod za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti će tijekom 2023. godine provoditi znanstvenu, stručnu, izdavačku i obrazovnu djelatnost te djelatnost zaštite prirode. Voditelj Zavoda je akademik *Nikola Ljubešić*. Na provođenju ovih djelatnosti radit će, u središnjici u Zagrebu: upraviteljica doc. dr. sc. *Jelena Kralj*, znanstvena savjetnica, dr. sc. *Vesna Tutiš*, znanstvena suradnica, dr. sc. *Davor Ćiković*, znanstveni suradnik, dr. sc. *Sanja Barišić*, znanstvena suradnica, dr. sc. *Željko Pavlinec*, poslijedoktorand na projektu IP-2020-02-8793 *Kopno ili more: ekološki i genetički aspekti izbora staništa crvenokljune čigre* financiranom od strane HRZZ, mag.biol. mol. *Tomislav Klanfar*, stručni suradnik na projektu „Optimizacija znanstvenog prstenovanja za praćenje demografije i migracija ptica te integracija nacionalnih podataka u europski okvir“ sufinanciranom od strane FZOEU te dr. sc. *Goran Sušić*, znanstveni suradnik u područnoj jedinici u Rijeci. Zbog obnove zgrada zbog posljedica potresa, dio rada djelatnika Zavoda provodit će se od kuće.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

U 2023. godini nastavit će se provođenje projekta IP-2020-02-8793 „Kopno ili more: ekološki i genetički aspekti izbora staništa crvenokljune čigre“ financiranog od strane HRZZ. U trećoj godini provedbe projekta planiran je nastavak označavanja odraslih čigri s GPS uređajima za praćenje te hvatanje čigri koje su tijekom 2021. označene geolokatorima. Bit će analizirani podaci o kretanju ptica tijekom selidbe i zimovanja prikupljeni geolokatorima i podaci o kretanjima ptica tijekom sezone gniježđenja prikupljeni GPS uređajima za praćenje. Također će se pratiti uspješnost gniježđenja čigri na različitim kolonijama te prikupiti uzorci krvi za genetičke analize. U suradnji sa Zavodom za animalnu fiziologiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu provest će se analiza neutralne genetičke raznolikosti, strukture populacije i adaptivne genetičke varijacije crvenokljunih čigri. Terensko istraživanje provest će se na kolonijama na rijeci Savi i Dravi te u priobalju. Rezultati istraživanja bit će prezentirani na konferenciji Europske Ornitološke Unije u Lundu u kolovozu 2023. te će biti napisani znanstveni radovi o selidbi čigri i biologiji gniježđenja čigri kopnenih i morskih populacija.

Nastavit će se provoditi projekt znanstvenog prstenovanja ptica u sklopu projekta „Optimizacija znanstvenog prstenovanja za praćenje demografije i migracija ptica te integracija nacionalnih podataka u europski okvir“. Provodit će se koordinacija rada prstenovača, obrada podataka o prstenovanim pticama, koordinacija programa označavanja ptica prstenima u boji, obrada nalaza prstenovanih ptica, suradnja s ostalim europskim prstenovačkim centralama i Europskom unijom za znanstveno prstenovanje ptica (EURING) te praktična obuka i ispit novih prstenovača. Nastavit će se razvijati trajni programi poput prstenovanja stalnim naporom (CES), praćenja preživljavanja odraslih ptica (RAS) na području Ravnih kotara i Žumberka, jesenskih prstenovačkih kampova na Učki, Vranskom jezeru i ušću Neretve.

Nastavit će se istraživanja populacije zlatovrane (*Coracias garrulus*) u Ravnim kotarima u okviru projekta „Zlatovrana – povratak s ruba“ praćenjem parova u kućicama te prikupljanjem parametara gniježđenja.

U sklopu istraživanja ekologije i biologije crnoglave strnadice (*Emberiza melanocephala*) pratiti će se trend populacije te će se bilježiti parametri u okolišu koji potencijalno mogu utjecati na fluktuaciju populacije. Cilj je utvrditi uzroke pada populacije koji je zabilježen prethodnih godina.

Analizirat će se genetska srodnost jedinki ćuka (*Otus scops*) temeljem uzoraka pera koji su prikupljeni u kućicama za gniježđenje u Ravnim kotarima kako bi se dobile nove spoznaje u sustavu gniježđenja ove vrste. Također će se na području Ravnih kotara nastaviti će istraživanje migracije španjolskih vrabaca (*Passer hispaniolensis*) i pčelarica (*Merops apiaster*) korištenjem svjetlosnih geolokatora započeto 2021. godine. Uz to, započet će se provoditi istraživanje migracije čvoraka (*Sturnus vulgaris*), također uz pomoć svjetlosnih geolokatora. Istraživanja vrabaca, pčelarica i čvoraka provodi se u suradnji sa Švicarskim ornitološkim insti-

tutom (Vogelvarde Sempach). Cilj ovih istraživanja je dobiti prve podatke o selidbenom ponašanju španjolskih vrabaca te istražiti pripadaju li pčelarice i čvorci s područja Dalmacije istočnom ili zapadnom europskom selibenom putu. Uz to, kod svih triju vrsta istražiti će se zastupljenost plazmodija malarije u populacijama.

U 2023. planira se početak suradnje s Barbarom Helm i njenim kolegama iz Švicarskog ornitološkog instituta (Vogelvarde Sempach) na praćenju migracije ptica pomoću ornitoloških i vremenskih radara. Kao pilot područje odabrano je područje Ravnih kotara. U sklopu projekta planirano je dugotrajno postavljanje nekoliko (4-6) ornitoloških radara (BirdScan MR1).

Nastavit će se praćenje populacije te istraživanje biologije i uspješnosti gniježdenja jastrebače (*Strix uralensis*) na području Velike kapele u Gorskom kotaru. U tu svrhu tijekom sezone gniježdenja redovito će se pregledavati kućice za gniježdenje jastrebače kako bi se utvrdilo zauzeće (aktivnost parova), vrijeme polaganja jaja, veličina pologa i uspješnost gniježdenja. Provest će se hvatanje i obilježavanje ženki te obilježavanje mladunaca.

Provest će se istraživanje faune sova na području Park šume Marjan, Split.

Dr. sc. *Goran Sušić* će nastaviti istraživanja trenda populacije i kretanja bjeloglavog supa (*Gyps fulvus*) provođenjem apsolutnog censusa teritorijalnih parova i gnijezdećih parova u koloniji te označavanjem mladih bjeloglavih supova u gnijezdima u koloniji na Kvarneru. Pratiti će produktivnost novoosnovanje kolonije na Učki i prstenovati mladunce u gnijezdima. Nastavit će suradnju s Department of Veterinary Medicine, University of Sassari iz Italije u analizi srodnosti otočnih populacija supova u Sredozemlju.

Ostale djelatnosti

Izradit će se protokoli monitoringa ciljnih vrsta ptica (sova, djetlića i pjevica) u Nacionalnom parku Risnjak i educirati djelatnike te Javne ustanove za provođenje monitoringa.

Jelena Kralj će nastaviti održavati kolegij Ornitologija za studente diplomskog studija Eksperimentalna biologija - Zoologija na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i voditi izradu diplomskih i doktorskih radova. Kao član uređivačkog odbora nastavit će obavljati poslove uredništva i recenzije slovenskog ornitološkog časopisa *Acrocephalus*. Kao gost urednik pripremit će posebno izdanje časopisa IUCN-SSC Stork, Ibis and Spoonbill Specialist Group Special Publication s radovima prezentiranim na desetom sastanku međunarodne radne grupe za žličarke (ESIEG 10 International Workshop) održanom u listopadu 2022. u Petračanima.

Sanja Barišić će nastaviti provoditi koordinaciju rada Hrvatske komisije za rijetke vrste ptica. Sudjelovat će u radu Upravnog vijeća Europske ornitološke unije u koji je izabrana 2022. Kao članica vijeća planira sudjelovati na konferenciji Europske Ornitološke Unije u Lundu u kolovozu 2023.

Davor Ćiković će pri Europskoj uniji za prstenovanje ptica (EURING) nastaviti zastupati Hrvatsku prstenovačku shemu, a također će – u svojstvu člana koordinatora radne grupe za komunikacije EURING-a – sudjelovati u razvoju komunikacijske strategije EURING-a.

Goran Sušić će sudjelovati u realizaciji obrazovnih i drugih programa u svezi zaštite bjeloglavih supova, te drugih ptica grabljivica. U suradnji s županijskom Javnom ustanovom “Priroda” sudjelovat će u promociji zaštite bjeloglavih supova u ornitološkim rezervatima na Kvarneru u svrhu senzibiliziranja šire javnosti prema nužnosti njihove zaštite.

Izdavačka djelatnost

Zavod za ornitologiju izdaje godišnjak „Larus“ koji izlazi od 1947. godine, a od 49. volumena dostupan je i u digitalnom obliku na portalu <https://hrcaac.hr>. U 2023. godini planira se objavljivanje 58. volumena tog časopisa.

ZAVOD ZA PALEONTOLOGIJU I GEOLOGIJU KVARTARA

Voditelj je Zavoda akademik *Ivan Gušić*, a upraviteljica dr. sc. *Jadranka Mauch Lenardić*.

Tijekom 2023. godine zaposlenici Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara sudjelovat će u ranije planiranim i započetim istraživanjima kroz znanstvene projekte i suradnje.

Dr. sc. *Jadranka Mauch Lenardić*, znanstvena savjetnica zaposlena na radnom mjestu više znanstvene suradnice, ujedno i upraviteljica Zavoda, s obzirom na to da 1. siječnja 2023. godine odlazi u starosnu mirovinu, planira, ukoliko joj to bude dopušteno, dolaziti u radne prostore kako bi završila započete paleontološke analize i mogla objediniti rezultate istraživanja na kojima je zadnjih godina radila. Također planira i dalje surađivati s kolegama iz domaćih i stranih institucija u već dogovorenim i započetim suradnjama, prezentacijama i postavljanjima izložbi, kao i različitim predavanjima vezanim uz njezino područje istraživanja. Ujedno planira nastaviti edukaciju kolege dr. sc. Siniše Radovića na fosilnom materijalu proboscida, i kolega dr. sc. Ankice Oros Sršen i dr. sc. Vitora Novaka na ostatcima malih sisavaca, s obzirom na to da je jedina stručnjakinja za ove skupine sisavaca u Hrvatskoj. Stoga se očekuje da će kolege Novak, Oros Sršen i Rado-Planovi rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2023.

vić u budućnosti nastaviti s istraživanjima ovih skupina životinja.

Dr. sc. *Siniša Radović*, viši znanstveni suradnik, nastavit će u svojstvu suradnika raditi na nekoliko znanstvenoistraživačkih projekata: europskom projektu (ERC-2018-Consolidator) *Subsistence and human resilience to sudden climatic events during MIS 3 in Europe* (voditeljica prof. dr. sc. Ana B. Marin Arroyo, Universidad de Cantabria, Spain), i nacionalnim istraživačkim projektima u potpori HRZZ-a – Prapovijesni lovci i sakupljači u Istri i obližnjim regijama: obrasci života i kretanja tijekom kasnog pleistocena (voditelj dr. sc. Ivor Janković, Institut za antropologiju), i Epigravetijenske zajednice sjeverne Dalmacije (voditelj izv. prof. dr. sc. Dario Vujević, Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru). U sklopu spomenutih projekata arheozoološki će analizirati kosturne ostatke sisavaca s nekoliko arheoloških nalazišta u Hrvatskoj, a nastavit će i s radom na arheozoološkom materijalu s brojnih drugih arheoloških nalazišta u suradnji s kolegama iz drugih institucija u zemlji i inozemstvu. U planu je i suradnja na nekoliko velikih međunarodnih arheogenetičkih projekata u vidu pripreme arheozooloških uzoraka i kao konzultant u kontekstualizaciji samih nalazišta. Tako će dr. Radović nastaviti suradnju s dr. Vlatkom Čubrić Čurik i dr. Inom Čurikom (ANGEN grupa, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), dr. Ronom Pinhasijem (Department of Evolutionary Anthropology, University of Vienna), dr. Pontusom Skoglundom (The Francis Crick Institute, London) i dr. Gregerom Larsonom (Palaeogenomics & Bio-Archaeology Research network, University of Oxford). Nadalje, dr. Radović će nastaviti suradnju na analizama stabilnih izotopa s prof. dr. Suzanne Pilaar Birch (Quaternary Isotope Paleoeecology Lab, University of Georgia, USA) i dr. sc. Marijem Novakom (Laboratorij za evolucijsku antropologiju i bioarheologiju, Centar za primijenjenu bioantropologiju, Institut za antropologiju). Konačno, nastavit će suradnju s prof. dr. Dejanom Konjevićem (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) na analizama patoloških promjena na zubima pleistocenskih špiljskih medvjeda iz Cerovačkih pećina. Dr. Radović je pozvan da održi plenarno predavanje na međunarodnom znanstvenom kongresu 10th Postgraduate Zooarchaeology Forum (PZAF), koji će se održati u svibnju 2023. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Dr. sc. *Ankica Oros Sršen*, znanstvena suradnica, će tijekom 2023. godine nastaviti s ranije započetim istraživanjima avifaunskog materijala iz špilje Zala i Vele spile te drugih kvartarnih nalazišta u Hrvatskoj. Nastavit će i ranije započete suradnje s doc. dr. sc. Davorkom Radovčić (Hrvatski prirodoslovni muzej u Zagrebu) na tafonomskim analizama različitih faunističkih ostataka iz Krapine, posebice malakofaune, a s doc. dr. sc. Jelenom Kralj (Ornitološki zavod Hrvatske akademije) na paleoekološkim istraživanjima avifune u Hrvatskoj. Nastavit će suradnju s dr. sc. Ivanom Razumom (Hrvatski prirodoslovni muzej u Zagrebu) na mineraloškoj analizi sedimenata iz Spile nad Procjepom na Mljetu. U okviru dobivenog projekta Zaklade Akademije Preliminarna paleobotanička istraživanja Spile nad Procijepom u nacionalnom parku Mljet, nastavit će uspostavljenu suradnju s doc. dr. sc. Sarom Essert i doc. dr. sc. Dariom Hruševarem (Botanički zavod Biološkog odsjeka PMF-a), i dr. sc. Koraljkom Bakrač (Hrvatski geološki institut).

Nastavit će suradnju s JU Priroda Varaždinske županije na zaštiti špilje Vindije.

Planira prijaviti Uspostavni istraživački projekt Hrvatske zaklade za znanost, ili neki drugi ukoliko natječaj za UIP ne bude raspisan u sljedećoj godini, te u suradnji s JU NP Mljet napisati manji projekt u cilju istraživanja ostataka kvartarnih vertebrata u NP Mljet.

Dr. sc. *Vibor Novak*, znanstveni suradnik, zaposlen je na Zavodu od 1. svibnja 2022. godine. Tijekom 2023. godine nastavit će suradnju s prof. dr. sc. Marijom Kovačićem (Mineraloško-petrografski zavod PMF-a) u sklopu projekta SEDBAS (financiranog od strane HRZZ). Također će nastaviti raditi na razvoju baze podataka za unos uzoraka iz fundusa Zavoda, kao i na standardizaciji protokola prilikom prostorne obrade podataka u GIS programima. Ovaj dio rada uključivat će i suradnju s kolegama s našeg Zavoda i Hrvatskog geološkog instituta, te zajednički rad pri pripremi projekata za razvoj univerzalne geološke baze (ovisno o dostupnim natječajima). Kao dio svoje aktivnosti nastavit će na daljnjoj edukaciji za rad na morfofiterijskim istraživanjima glodavaca (Rodentia), što će uključivati analize i obradu uzoraka prikupljenih s lokaliteta Zala, Marlera i Dubci. Ovisno o kvaliteti dobivenih podataka planira se i sudjelovanje na 7. Hrvatskom geološkom kongresu, koji će se održati u jesen 2023. godine.

Laborant-tehničar *Mateo Petrović*, mag. geol., nastavlja preparaciju i konzervaciju osteodontološkog materijala s različitih lokaliteta Hrvatske te ih signira i priprema za daljnju znanstvenu obradu. Također nastavlja stručno fotografiranje fosilnog materijala iz fundusa Zavoda, kao i novopronađenih fosilnih ostataka, uz izradu specijalnih mikro- i makrofotografija s ciljem detaljnijeg prikaza različitih mehaničko-kemijskih oštećenja na kostima. Nastavlja i rad na digitalnoj GIS bazi podataka hrvatskih nalazišta.

S obzirom na to da je do sada tijekom različitih istraživanja sakupljena ogromna količina različitih podataka, kao i brojne fotografije, karte, skice, rezultati analiza, fosilni materijali i slično, nastavit će se intenzivno raditi na detaljnoj digitalizaciji baze podataka ukupnog zavodskog fundusa. Uz popisivanje i unošenje podataka u oblikovane digitalizirane baze, fosilni i drugi materijal preparirat će se i konzervirati u svrhu očuvanja i sprječavanja daljnjeg oštećivanja i propadanja, a u mjeri koju dozvoljavaju ograničena financijska sredstva Zavoda. Nastavit će se rad na separaciji, analizama i pripremanju za daljnju znanstvenu obradu više stotina ostataka malih sisavaca iz sedimentnih uzoraka s različitih spiljskih i ostalih neogenskih i kvartarnih lokaliteta Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Nastavit će se paleontološka i arheozoološka obrada koštanog i dentalnog materijala velikih sisavaca, s posebnim osvrtom na tafonomske analize. Nastavlja se također i izrada GIS baze podataka nalazišta koja su gotovo sedam desetljeća istraživali istraživači i zaposlenici Zavoda i njihovi suradnici. Fosilni i drugi materijali s različitih lokaliteta bit će i dalje stručno fotografirani, a izrađivat će se i specijalne fotografije koje dokumentiraju mehaničko-kemijska oštećenja (tragove rezanja, grizenja, gorenja ili probavljanja) na kostima različitih životinja.

Dr. *Oros Sršen* nastavit će rad u u svojstvu tajnice Nacionalnog odbora

INQUA. Planira u srpnju sudjelovati na 21. svjetskom kongresu International Union for Quaternary Research u Rimu (INQUA Roma 2023) s usmenom prezentacijom.

U mogućim okvirima nastavit će se suradnja s Institutom za arheologiju u Zagrebu, Institutom za antropologiju u Zagrebu, Odsjekom za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Arheološkim muzejom Istre u Puli i Odsjekom za arheologiju Sveučilišta u Zadru, na analizi skeletnih ostataka životinja s više arheoloških nalazišta. Planira se nastaviti ranije započetu suradnju na istraživanjima pliocenskog lokaliteta Cebara (BiH) s Naturhistorisches museum u Beču te s Franjevačkim muzejom u Tomislavgradu. Suradnja Zavoda, Hrvatskog prirodoslovnog muzeja i Muzeja Brodskog Posavlja (Slavonski Brod), započeta 2021. godine, planira se nastaviti i tijekom 2023. godine, radi planiranih radionica i predavanja u sklopu izložbe Doba vatre i leda koja se otvara u prosincu 2022. godine u Slavanskom Brodu, a trajat će do konca ožujka 2023. godine. Nastavlja se i dugogodišnja suradnja s Muzejom krapinskih neandertalaca.

Dr. Oros Sršen je kao naslovna docentica uključena u nastavu na diplomskom studiju Geologije i Geologije zaštite okoliša na Geološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te će u ljetnom semestru ak. god. 2022./2023. održavati nastavu iz Zooarheologije. Suradnja s Geološkim odsjekom Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu nastavlja se i kroz vođenje/komentorstvo seminarskih i diplomskih radova. Dr. Oros Sršen je komentorica diplomskog rada studentice diplomskog studija Geologije (smjer geologija i paleontologija) Rahele Šanjek, naslova Tafonomska analiza ostataka alpskog svisca (*Marmota marmota*) s kvartarnih nalazišta u Hrvatskoj.

Dr. Radović će kao vanjski suradnik u zvanju naslovnog docenta nastaviti s nastavom na preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima arheologije na tri hrvatska sveučilišta: Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli (Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta), Sveučilištu u Zadru (Odsjek za arheologiju) i Sveučilištu u Zagrebu (PDS studiji, Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta). Također, u svojstvu mentora, nastavlja s vođenjem troje doktorskih kandidata.

Nastavlja se dugogodišnja suradnja sa znanstvenicima i istraživačima s više međunarodnih institucija iz Njemačke, Austrije, i dr. U planu je i nastavak suradnje s Max Planck institutom na paleogenetičkim analizama ljudi iz špilje Vindije.

Rezultate svojih znanstvenih i stručnih istraživanja zaposlenici Zavoda će i tijekom 2023. godine objavljivati u različitim domaćim i stranim časopisima i drugim edicijama.

ZAVOD ZA POVIJESNE I DRUŠTVENE ZNANOSTI – RIJEKA S PODRUČNOM JEDINICOM U PULI

Organizacija i rad jedinice

U Zavodu za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli zaposleno je osmero djelatnika. U Zavodu u Rijeci su znanstvene suradnice dr. sc. Sanja Holjevac, dr. sc. Maja Polić i dr. sc. Nina Spicijarić Paškvan; knjižničarka Hana Lencović, prof. i administrativna tajnica Smiljana Martinčić, a u Područnoj jedinici u Puli su znanstveni suradnici dr. sc. Sandi Blagonić, dr. sc. Elvis Orbanić i dr. sc. Milan Radošević.

Voditelj Zavoda je prof. emeritus *Miroslav Bertoša*, član suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a upraviteljica je dr. sc. *Sanja Holjevac*, znanstvena suradnica.

Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli (dalje: Zavod) u 2023. godini nastavit će znanstvenoistraživački rad na historiografskim, filološkim i etnološkim istraživanjima koja su ponajprije usmjerena na prostor zapadne Hrvatske (Rijeka, Istra, Kvarnersko primorje, Gorski kotar), ali i šire. Djelatnici Zavoda pritom će istraživati i obrađivati gospodarske, društvene, nacionalne, pravne, crkvene, vjerske, političke, jezične, etnološke, etnografske, antropološke, kulturološke i druge teme. Sukladno financijskim i drugim mogućnostima, istraživat će u domaćim i stranim arhivima i pismohranama, knjižnicama, muzejima i privatnim zbirkama te će provoditi terenska istraživanja u zemlji i inozemstvu. Djelatnici koji su suradnici na znanstvenim i drugim projektima obavljat će svoje projektne zadatke.

Zavod će, kao i ranijih godina, samostalno ili u suradnji s drugim znanstvenim institucijama i udrugama organizirati i održavati znanstvene i stručne skupove (npr. XXI. Dane dr. Franje Račkoga s Udrugom "Dr. Franjo Rački" Fužine i Osnovnom školom Ivanke Trohar Fužine) te skupove i predavanja posvećene važnim događajima i znamenitim ličnostima zapadne Hrvatske. Planira tijekom godine organizirati i predstavljanja nekoliko novih znanstveno-stručnih edicija te druge manifestacije kojima promiče rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i njezinih članova, rad Zavoda i njegovih djelatnika te popularizira znanost i znanstveni rad.

Rezultate svojega rada djelatnici Zavoda objavljuvat će u izdanjima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i ovoga njezina Zavoda te u drugim domaćim i

inozemnim časopisima zbornicima i knjigama. Svojim će izlaganjima sudjelovati na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima.

U planu je objavljivanje novoga sveska Zavodova časopisa "Problemi sjevernog Jadrana", kojemu je glavni urednik prof. emeritus Miroslav Bertoša, član suradnik HAZU i voditelj Zavoda, a članovi uredništva: akademik Željko Tomičić, akademikinja Silvana Vranić i dr. sc. Sanja Holjevac iz Hrvatske te dr. sc. Dragica Čeč i prof. dr. sc. Darko Darovec iz Slovenije.

Plan rada Zavoda izvršavat će se u okviru djelatnosti Akademijina Razreda za društvene znanosti, a prema sljedećim osobnim planovima rada djelatnika:

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Povijest

Dr. sc. Elvis Orbanić, znanstveni suradnik, istraživat će na teme vjerske i kulturne povijesti zapadne Hrvatske (Istra, Rijeka, Kvarner) od 16. stoljeća nadalje. Planira nastaviti istraživanja u domaćim i stranim arhivima i pismohranama, knjižnicama i muzejskim ustanovama. Nastavit će prikupljati vrela i obrađivati tri teme: 1. Pazinski vikarijat u 18. stoljeću; 2. Pićanska biskupija u 17. i 18. stoljeću; 3. vjerski i društveni život Žminjštine (1963. – 1978.). Dio rezultata svojih istraživanja namjerava priopćiti na dva znanstvena skupa. Planira završiti istraživanje ograničeno na zapisnike pastoralnih vizitacija na temu vjerskoga života austrijske Istre u 18. stoljeću.

Dr. sc. Maja Polić, znanstvena suradnica, nastavit će prikupljanje materijala za pisanje monografije o Bakru u periodu od ukidanja Bakarskoga municipija do konca Prvoga svjetskog rata, za pisanje članaka o istarskim i riječkim preporoditeljima, o dr. Anti Mandiću te za istraživanja vezana uz Kastavštinu tijekom hrvatskoga narodnog preporoda. Rezultate svojih istraživanja priopćit će na do sada dogovorena tri znanstvena skupa i dva stručna skupa.

Dr. sc. Milan Radošević, znanstveni suradnik, istraživat će povijesno gradivo u hrvatskim, slovenskim, talijanskim, potencijalno i drugim europskim arhivskim, knjižničnim, muzejskim i drugim ustanovama, kao i u privatnim zbirkama, te konzultirati izvore i literaturu dostupnu na internetu vezano za povijest Istre u XX. stoljeću. Uži fokus njegovih istraživanja odnosit će se na: 1. antifašističku aktivnost i sudski proces Vladimiru Gortanu i grupi gortanovaca 1929. godine; 2. nacionalna, politička i kulturna zbivanja u Istri 1906. – 1945. godine; 3. teme vezane uz zdravstvenu, demografsku i socijalnu povijest Istre i sjevernoga Jadrana u XX. stoljeću. Priopćenjima planira sudjelovati na dva znanstvena skupa.

Filologija

Dr. sc. Sanja Holjevac, znanstvena suradnica, u okviru svojih proučavanja hrvatske književnojezične povijesti nastaviti će filološka istraživanja i analize rukopisne i tiskane građe pisane hrvatskim jezikom koja je nastala do konca 19. stoljeća, i to ponajprije na sjevernojadranskom hrvatskom području. Pritom će i nadalje ponajviše biti posvećena analizi neistraženih ili slabije istraženih tekstova na hrvatskom jeziku, širenju korpusa tekstova za daljnja istraživanja te tiskarskoj baštini Rijeke i okolice. Nastavit će rad na pripremi knjige o riječkoj tiskari Karletzky i hrvatskom jeziku u njezinim izdanjima. Planira izlaganjima sudjelovati na 1 – 2 znanstvena skupa.

Dr. sc. Nina Spicijarić Paškvan, znanstvena suradnica, nastaviti će svoja istraživanja na području kontaktne lingvistike. U okviru toga, proučavat će romansko-slavenske jezične dodire te će provoditi toponastička istraživanja na području zapadne Hrvatske. Planira sudjelovati na znanstvenim i stručnim skupovima.

Etnologija i etnografija

Dr. sc. Sandi Blagonić, znanstveni suradnik, nastaviti će rad na istraživanju kolektivnih identiteta s naglaskom na istarski poluotok. Započet će na radu za auto-etnografsku knjigu o Trstu. Za potrebe dovršetka knjige o Nepal u planira istraživački desetodnevni boravak u Nepal.

Izdavačka djelatnost

U 2023. planira se priprema i objavljivanje novoga sveska Zavodova časopisa „Problemi sjevernog Jadrana“.

Djelatnici Zavoda očekuju objavljivanje svojih znanstvenih radova, prikaza i ocjena koje su prethodne godine ili prije predali za objavljivanje u različitim domaćim i inozemnim znanstvenim i stručnim publikacijama.

Svoj rad na pripremi i objavljivanju znanstvenih i drugih priloga u 2023. djelatnici Zavoda provodit će sukladno sljedećim osobnim planovima:

Dr. sc. Sandi Blagonić predat će za tisak knjigu eseja o akterima hrvatske javne, napose političke sfere te knjigu o Nepal. Nastavit će urednički rad i prikupljanje eseja za knjigu o Trstu iz perspektive autora s područja bivše Jugoslavije; ako prikupi dovoljan broj priloga, knjiga se planira dati u tisak krajem godine. Dva etnološka znanstvena rada na engleskom jeziku ponudit će za objavljivanje relevantnim časopisima.

Dr. sc. Sanja Holjevac planira predati za tisak knjigu o riječkoj tiskari obitelji Karletzky i hrvatskom jeziku u njezinim izdanjima te pripremiti za objavu nekoliko znanstvenih i stručnih članaka vezanih uz njezin znanstvenoistraživački rad.

Dr. sc. Elvis Orbančić namjerava objaviti jednu znanstvenu monografiju (radni naslov: Vjerski život austrijske Istre tijekom 18. stoljeća), jednu manju stručnu monografiju (radni naslov: Pićanska župna kronika), dva znanstvena članka i jedan prikaz.

Dr. sc. Maja Polić objavit će monografiju o Bakru u periodu od ukidanja Bakarskoga municipija do konca Prvoga svjetskog rata i knjigu o dr. Anti Mandiću te više članaka vezanih uz teme koje će istraživati, ocjene i prikaze.

Dr. sc. Milan Radošević namjerava pripremiti za objavu dva znanstvena članka i više znanstveno-popularnih članaka. Bit će glavnim suurednikom (uz dr. sc. Maurizija Levaka i dr. sc. Mihovila Dabu) zbornika s Međunarodnoga znanstvenog skupa „150 godina od uspostave Istarskog pokrajinskog sabora“, u nakladi Istarskoga povijesnog društva.

Dr. sc. Nina Spicijarić Paškvan u okviru rezultata znanstvenoistraživačkoga rada pripremit će za tisak radove i prikaze te će raditi na popularizaciji znanosti.

Ostali rad

Dr. sc. *Sanja Holjevac* obavljat će poslove upraviteljice Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli. Sudjelovat će u pripremi i organizaciji znanstvenih i stručnih manifestacija u organizaciji ili suorganizaciji Zavoda. Obavljat će i druge poslove vezane uz rad Akademijina Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli, uključujući i pripremu prijave Zavodovih programa na natječaje i javne pozive za financiranje ministarstava, županija, gradova i drugih izvora te pisanje izvješća o radu po završetku programa. Obavljat će poslove tajnice i članice uredništva Zavodova časopisa "Problemi sjevernog Jadrana" te sudjelovati u pripremi za tisak novoga sveska. Sudjelovat će u radu znanstvenoga projekta Sveučilišta u Rijeci „Liber Fluminensis – Prilozi za proučavanje jezika riječkih tiskovina“, voditeljice prof. dr. sc. Sanje Zubčić s Filozofskoga fakulteta u Rijeci. Po pozivu će recenzirati znanstvene radove i knjige, sudjelovati u predstavljanju znanstvenih i stručnih izdanja te održavati predavanja iz područja svojega znanstvenoistraživačkoga rada. Nastavit će biti mentorica jednoj doktorandici Poslijediplomskoga sveučilišnoga doktorskog studija Povijest i dijalektologija hrvatskoga jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci.

Dr. sc. *Elvis Orbančić* kao član Znanstvenoga centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo pri Staroslavenskom institutu, kojega je voditelj akademik dr. sc. Milan Mihaljević, planira nastaviti istraživati teme iz kulturne povijesti Istre. Kao član ERC projekta CoG AdriArchCult „Architectural Culture of the Early Modern Eastern Adriatic“ pri Sveučilištu Ca' Foscari u Veneciji, kojega je glavni istraživač prof. dr. sc. Jasenka Gudelj, planira raditi na organiziranju znanstvenoga skupa o nekadašnjoj pićanskoj katedrali. U izdavačkom smislu sudjelovat će i u radu uredništva znanstvenih i stručnih časopisa u zemlji i inozemstvu: „Vjesnik istarskog arhiva“ (Pazin), „Arhivi. Glasilo Arhivskoga društva in arhivov Slovenije“ (Ljubljana), „Arhivi“ (glasilo ICARUS Hrvatska u Zagrebu), „Histria archaeologica“ (Pula), „Zbornik Lovranščine“ (Lovran) te popularnoga godišnjaka „Istarska danica“ (Pazin). Planira nastaviti raditi kao glavni urednik edicije „Apostolske vizitacije Agostina Valiera“ koje je glavni nakladnik Državni arhiv u Pazinu. Kao član savjeta Katedre Čakavskoga sabora

za povijest Istre u Pazinu sudjelovat će u organizaciji znanstvenoga skupa „Pazinski memorijal“. Također će kao član Izvršnoga odbora ICARUS Hrvatska raditi na promicanju korištenja arhivskih izvora putem novih IT tehnologija te na razvoju međuinstitucijske i međunarodne suradnje. Planira i dalje biti član strukovnih udruga u inozemstvu: „Associazione archivistica ecclesiastica“ (Vatikan), „The Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies“ (SAD) i „Association for Croatian Studies“ (SAD). U svojstvu Predsjednika upravnoga vijeća Državnog arhiva u Pazinu nastavit će izvršavati svoje dužnosti u nastavku mandata. Planira nastaviti biti članom Upravnoga odbora Istarskoga povijesnog društva. Prema traženju pisat će recenzije znanstvenih knjiga i članaka te biti povremeni predavač i predstavljatelj znanstvenih i stručnih historiografskih i arhivističkih izdanja.

Dr. sc. *Maja Polić* nastavit će djelovati kao predsjednica Izdavačkoga odbora Katedre Čakavskoga sabora „Bakarskoga kraja“, Škrlevo (Bakar), i članica njezina Upravnoga odbora, urednica izdanja Udruge Mavrica Srdoči (Rijeka), tajnica Povijesnoga društva Rijeka i njegova časopisa „Rijeka“, članica uredništva Bakarskoga zbornika (izdavač Grad Bakar), Krčkoga zbornika (izdavač Povijesna udruga otoka Krka) i Grobničkoga zbornika (Katedra Čakavskoga sabora Grobnišćine). Kao vanjski suradnik predavat će obvezni kolegij Povijest na Učiteljsko-me fakultetu Sveučilišta u Rijeci.

Dr. sc. *Milan Radošević* nastavit će biti predsjednikom Istarskoga povijesnog društva – Società Storica Istriana (IPD) i urednikom njegove mrežne stranice (www.ipd-ssi.hr) te koordinatorom projekta digitalizacije knjižnoga i periodičnoga gradiva „Digitalizacija historiografske literature“. U sklopu Društva nastavit će biti članom uredništva godišnjaka Histria, suvoditeljem projekta „Stoljeće europskog antifaašizma. Istra između lokalnog i globalnog“, pokrenutog 2017. godine, predsjednikom programskoga odbora manifestacije „Upoznajmo Vodnjan – Conosciamo Dignano“ te voditeljem i koordinatorom programa povijesnih predavanja u pulskim mjesnim odborima. Nastavit će obnašati dužnost zamjenika predsjednika Stručnoga savjeta Katedre Čakavskog sabora za povijest Istre – Pazin i člana organizacijskoga odbora znanstvenoga skupa Pazinski memorijal. U sklopu aktivnosti u IPD-u te u suradnji s Udrugom antifaašističkih boraca i antifaašista grada Pule sudjelovat će u organizaciji više povijesnih predavanja, predstavljanja knjiga, okruglih stolova i drugih manifestacija vezano uz povijest antifaašizma u Istri. Nastavit će biti komentatorom jednom doktorandu na poslijediplomskom doktorskom studiju povijesti pri Univerzi na Primorskem u Kopru (Slovenija). Nastavit će biti članom Odbora za dodjelu nagrada i drugih priznanja Grada Pule, članom Odbora za utvrđivanje prijedloga imena ulica i trgova na području Grada Pule te predsjednikom Upravnoga vijeća Gradske knjižnice i čitaonice Pula.

Dr. sc. **Nina Spicijarić Paškvan** nastavit će djelovati u okviru Katedre Čakavskog sabora Kostrena i Ogranka Matice hrvatske u Rijeci.

Knjižnica

Hana Lencović, prof., knjižničarka, obavljat će uobičajene poslove u knjižnici te uvoditi u inventar knjižnu građu pristiglu uobičajenim sustavom nabave, tj. razmjenom ili darovanjem pojedinaca te institucija. Nastavit će istraživački rad na zavodskoj zbirci starih i rijetkih knjiga kao najvrjednijem dijelu zavodskoga knjižnog fonda. Postupno će uvoditi podatke o staroj i rijetkoj knjižnoj građi Zavoda u novi program Indigo. Pristupit će izradi plana postupnoga izlučivanja i otpisa dijela periodične i knjižne građe, te izradi novog, prilagođenog sustava signiranja građe. Knjižničarka će, kao i do sada, pohađati seminare Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj. Ovisno o izdavačkoj djelatnosti Zavoda provodit će se uobičajena distribucija i razmjena publikacija. Redovito će provoditi istraživanja u svrhu pružanja informacijskih usluga te posuđivati građu zaposlenicima Zavoda i vanjskim korisnicima.

ZAVOD ZA POVIJESNE I DRUŠTVENE ZNANOSTI

ODSJEK ZA POVIJESNE ZNANOSTI

I. Organizacija jedinice

Odsjek za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu tijekom 2023. g. predviđa nastavak znanstveno-istraživačkog rada unutar stalnih skupina znanstvenih i stručnih djelatnosti:

- a) nastavak rada na evidentiranju, prikupljanju 5 objavljivanju povijesne građe - vrela;
- b) izrada povijesnih studija i pomagala;
- c) izrada priručnika i pomagala za znanstveni rad iz područja povijesnih znanosti;
- d) obrazovanje mlađih znanstvenika s težištem na istraživačkom radu problematike vezane uz područje srednjovjekovne hrvatske povijesti, povijesti novog vijeka od 16. do kraja tzv. dugog 19. st. i povijesne metodologije.

Rad na spomenutim zadacima unutar znanstvenog programa Odsjeka jednim će se dijelom odvijati i unutar projekta, koji je upravitelj Odsjeka prijavio na posljednjem natječaju Hrvatske zaklade za znanost (u listopadu 2022.), a u kojem sudjeluju svi znanstvenici iz Odsjeka i nekoliko vanjskih suradnika, ukoliko isti

projekt bude prihvaćen. Ukoliko u 2023. bude i novih natječaja iste Zaklade, namjera je da pojedini djelatnici Odsjeka prijave i svoje projekte (sa sudjelovanjem drugih djelatnika Odsjeka i vanjskih suradnika). U Odsjeku za povijesne znanosti HAZU zaposleno je jedanaest redovnih znanstvenih i stručnih djelatnika, pri čemu je njih deset u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, dok je jedan znanstveni novak (dr. Zrinka Novak). Od spomenutih deset stalno zaposlenih, njih devet radi na poslovima znanstvenika istraživača, a jedan je knjižničar. To su: dr. Goran Budeč, dr. Sabine Florence Fabijanec, dr. Branka Grbavac, dr. Damir Karbić, dr. Iva Kurelac, dr. Zoran Ladić, dr. Tihana Luetić, dr. Mirko Sardelić i dr. Suzana Simon te dr. Ivica Zvonar (knjižničarski savjetnik). Pojedini zadaci iz znanstvenog programa obavljat će se i u suradnji s nizom vanjskih suradnika.

Dužnost voditelja Odsjeka za povijesne znanosti obavljat će akademik *Željko Tomičić*, a upravitelja dr. *Damir Karbić*, ujedno upravitelj Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu.

Kao i tijekom svih ranijih godina, Odsjek za povijesne znanosti nastaviti će raznoliku znanstvenu suradnju sa srodnim znanstvenim ustanovama (institucijama, akademijama, arhivima, sveučilištima i knjižnicama) te drugim odgovarajućim znanstvenim i stručnim institucijama u zemlji i inozemstvu. Nastavit će se međunarodna suradnja i rad na zajedničkom projektu za proučavanje hrvatsko-bugarskih veza koji se već preko dvadeset i pet godina odvija u sklopu suradnje Hrvatske i Bugarske akademije u suradnji između Odsjeka i Balkanološkog instituta Bugarske akademije znanosti. U 2022. nastaviti će se i znanstvena suradnja s Državnim arhivom Mađarskog nacionalnog arhiva, Institutom za povijesne znanosti i Institutom za povijest književnosti istraživačkog centra za humanističke znanosti Znanstvene zajednice Eotvos Lorand (bivši Istraživački centar Mađarske akademije znanosti) u Budimpešti, Srednjoeuropskim sveučilištem u Budimpešti i Beču i njegovim odsjecima za srednjovjekovne studije i povijest, Sveučilištem Eotvos Lorand i drugim znanstvenim institucijama u Budimpešti, londonskim fakultetom School of Slavonic and East European Studies (University College London) i drugim znanstvenim ustanovama u Ujedinjenom kraljevstvu, Centrom za transilvanske studije Rumunjske akademije u Cluju i drugim znanstvenim ustanovama u Rumunjskoj, Austrijskim institutom za povijesne znanosti Sveučilišta u Beču (Institut für Österreichische Geschichtsforschung) i Institutom za iranske studije Austrijske akademije znanosti (Institut für Iranistik der OAW) te nizom drugih povijesnih instituta i knjižnica. Odvijati će se i suradnja unutar GOST Akcija CA18140 People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean (1492-1923) i CA18129 Islamic Legacy: Narratives East, West, South, North of the Mediterranean (1350-1750), financiranih iz europskog okvira Horizon 2020. Sva međunarodna suradnja odvijati će se u skladu s financijskim mogućnostima te ograničenjima nametnutim trenutnom pandemijom i posljedicama potresa.

U uobičajenim prilikama, značajan doprinos radu djelatnika u njihovim znanstvenim istraživanjima unutar Odsjeka, kao i programima nacionalne i međunarodne suradnje Odsjeka, pruža i njegova knjižnica koja je jedna od najboljih spe-

cijalističkih knjižnica za povijesne znanosti u Zagrebu, Budući daje knjižnica u procesu obnove zgrade izmještena iz svojih prostorija u privremeni smještaj na Trgu žrtava fašizma 10 radi obnove zgrade Palače Priester i Akademijine Palače (u koju je nakon potresa bila izmještena otprilike trećina knjižnog fonda iz najoštećenijih dijelova Palače Prister), njezin rad nastaviti će se unutar prostornih i financijskih mogućnosti (održavanje razmjene i popunjavanje fonda u slučaju donacija, inventarizacija i katalogizacija, suradnja s Knjižnicom HAZU i NSK, i si.).

2. Znanstvenoistraživački rad na objavljivanju izvora

- Diplomatički zbornik - Dodaci. Codex diplomaticus - Supplementa, Priprema za tisak 3. sv. edicije (G. Budeč, B. Grbavac, D. Karbić, L. Kurelac i S. Simon te vanjski suradnici M. Matijević Sokol i V. Tadjina).

- Monumenta Spalatensia. Spisi splitskih bilježnika. Nastavak rada na pripremi 3. sv. edicije pod naslovom Spisi splitskog bilježnika Franje iz Bolonje (B. Grbavac, D. Karbić).

- Diplomatarij obitelji Zrinskih (14. i 15. stoljeće). Nastavak rada na pripremi 1. sv. za tisak u seriji Povijesni spomenici obitelji Zrinskih i Frankopana. Monumenta historica familiarum Zrinski et Frankapan (D. Karbić, S. Simon).

- Hrvatski srednjovjekovni zakoni. Nastavak rada na izradi prvog sveska dvojezičnog izdanja niza srednjovjekovnih zakonika s područja srednjovjekovne Hrvatske i Slavonije u originalnim jezicima i engleskom prijevodu (D. Karbić, B. Grbavac, S. Simon, i drugi vanjski suradnici).

- Rapski bilježnici. Monumenta Arbensia. Rad na pripremi 1. sv. serije, na temelju najstarijih bilježničkih registara koji se čuvaju u arhivu Franjevačkog samostana u Kamporu (Florence Fabijanec, Zoran Ladić, Zrinka Novak, vanjski suradnik M. Martinčević).

- Gradivo za povijest istočnoga Jadrana u ranom novom vijeku. Fontes spectantes historiam Adriatici orientalis priscae aetatis recentioris. Nastavak rada na pripremi za objavljivanje prvog sveska spisa rapskog bilježnika Frane Fabijanića (1520.-1558.), na temelju njegovih registara koji se čuvaju u fondu rapskih bilježnika u Državnom arhivu u Zadru. Tijekom godine raditi će se na transkripciji IV, i V. svežnja Fabijanićevih spisa (Z. Novak). U istoj seriji objaviti će se i njezin četvrti svezak (Spisi zadarskog bilježnika Franje Sorinija, 1659.-1662.), koji su priredili vanjski suradnici Odsjeka L. Čoralić i F. Novosel.

- Spisi istarskih bilježnika. Spisi porečkih bilježnika. Priprema i predaja u tisak knjige Registri porečkog bilježnika Antuna de Teodoris (1449.-1476.), sv. 2 (Z. Ladić, vanjski suradnik M. Martinčević).

- Rad na završnim poslovima (prijelom, korektura) vezanim uz izdanje rukopisa *Li confini de Dalmatia* iz AHAZU koji će biti objavljen u knjizi Petar Zavorović: Posebna uputa u vezi 33 šibenska sporna sela i ostalih mjesta (uvodna studija, kritičko izdanje i komentar dr. se. Iva Kurelac; prijevod s talijanskog i komentar dr. se. Nina Spicijarić Paškvan) u nakladi Muzeja grada Šibenika (I. Kure-

lac, suradnica N. Spicijarić Paškvan iz Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Rijeci).

- Nastavak rada na transkripciji rukopisa *Historia Ragusii* Ivana Conversinija (B. Grbavac).

- Nastavak rada na nadopuni baze podataka iz najstarije matične knjige krštenih (rođenih) (1569.-1610.) župe Rab iz Državnog arhiva u Zadru (Z. Novak).

3. Studije iz hrvatske povijesti razdoblja srednjeg i novog vijeka do kraja 19. stoljeća

- Rad na korekturama knjige *Prirodoslovke i matematičarke. Prve žene u hrvatskoj akademskoj prirodoslovno-matematičkoj zajednici* (koautorstvo s Tihomirom Vukeljom), prihvaćeno za tisak u izdavačkoj kući Srednja Europa (očekuje se tiskanje tijekom 2023.) (T. Luetić, vanjski suradnik T. Vukelja).

- Rad na korekturama i pripremi za objavljivanje knjige *Ulaganje u vječni život: Pobožnost stanovništva rapske komune u drugoj polovici XVI. stoljeća* (Z. Novak).

- Objavljivanje knjige *Materijalna kultura i svakodnevni život Zlatnog doba Šibenika* (G. Budeč).

- Objavljivanje knjige o javnom bilježništvu u Dalmaciji u srednjem vijeku (B. Grbavac).

- Objavljivanje knjige *Međunarodni trgovački putevi kroz srednjovjekovnu Hrvatsku. Prvi dio: Prostor i ljudi* (S. F. Fabijanec).

- Predat će se u tisak kod izdavača Brepols (Turnhout, Belgija) monografija o europskom imaginariju Mongola u 13. stoljeću (M. Sardelić).

- Priprema knjige o putopisima francuskih hodočasnika o hrvatskim prostorima u srednjem i ranom novom vijeku s prijevodima sa starofrancuskog na hrvatski (S. F. Fabijanec, vanjski suradnik K. Kužić).

- Održati će se javno predavanje o šibenskim galijama u križarskom ratu 1463. godine u Muzeju grada Šibenika (G. Budeč).

- Nastavak rada na istraživanju odnosa ugarskih vladara i dalmatinskih gradova, napose Splita, u 13. stoljeću. Istraživanje se posebice odnosi na crkvenu povijest te povijest emocija. U svrhu toga istraživat će se u Splitskom nadbiskupijskom arhivu (M. Sardelić, vanjska suradnica J. Gal).

- Svi djelatnici Odsjeka predviđaju objavljivanje niza znanstvenih Članaka te prikaza i recenzija u domaćim i stranim znanstvenim časopisima te u zbornicima s domaćih i inozemnih simpozija i kongresa (G. Budeč, S. F. Fabijanec, B. Grbavac, D. Karbić, L. Kurelac, Z. Ladić, T. Luetić, Z. Novak, M. Sardelić, S. Simon).

- Predviđaju se uobičajena arhivska istraživanja djelatnika Odsjeka, u skladu s financijskim, epidemiološkim i drugim mogućnostima, u više domaćih (Hrvatski državni arhiv, Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Državni arhiv u Zadru, Državni arhiv u Dubrovniku, Nadbiskupijski arhiv u Splitu, Nadbiskupski i kaptolski arhiv u Zagrebu, Biskupijski arhiv i Arhiv samostana sv.

Frane u Šibeniku, Kaptolski arhiv u Zadru, Znanstvena knjižnica u Zadru, i dr.) i stranih arhiva (Državni arhiv u Veneciji, Državni arhiv mađarskog nacionalnog arhiva, arhivi u Kotoru i Istanbulu, i dr.) te u knjižnicama u Budimpešti, Parizu, Beču, Veneciji i drugdje za potrebe rada na objavljivanju izvora kao i za izrade studija i priručnika (G. Budeč, S. F. Fabijanec, B. Grbavac, D. Karbić, I. Kurelac, Z. Ladić, T. Luetić, Z. Novak, M. Sardelić, S. Simon).

4. Priručnici, pomagala, pomoćne povijesne znanosti

– Nastavak rada na pripremi priručnika Hrvatska srednjovjekovna arhontologija, sv. 1-2. Priprema za tisak 1. sv. s podacima za razdoblje do mletačkog zauzimanja dalmatinskih gradova (do 1420.) (D. Karbić).

5. Redovita izdavačka djelatnost

- Predviđa se završetak normalizacija ritma objavljivanja časopisa Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti. Objavljivanje sv. 40 za 2022. godinu predviđa se početkom 2023. te se predviđa prikupljanje radova i objavljivanje sv. 41 za 2023. krajem iste godine. Također se predviđa aktivnost na postizanju jače referiranosti za isti časopis te obnova prijavljivanja na redovite natječaje za financiranje izdavanja Ministarstva znanosti i obrazovanja (S. Simon, D. Karbić, M. Sardelić, S. F. Fabijanec, Z. Ladić, T. Luetić, vanjski suradnici A. Guliri, M. Matijević Sokol, V. Tudjina, Lj. Perinić idr).

- Pripremit će se za tisak Zbornika radova sa Međunarodnog znanstvenog skupa Hrvati i Bugari. Diplomacija, politika, kultura i znanost. Znanstveni skup povodom 30. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa između Republike Bugarske i Republike Hrvatske, te 25. obljetnice uspostave znanstvene suradnje između Bugarske akademije znanosti i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (Zagreb, 28.-29. IX. 2022.) te će se od Ministarstva znanosti i obrazovanja zatražiti sredstva za tiskanje na redovitom natječaju za 2023. godinu. Objavljivanje se predviđa za kraj 2023. ili početak 2024., ovisno o rezultatima natječaja i pristizanju sredstava (T. Luetić, D. Karbić).

- Nastavak rada na zborniku radova o vladavini kralja Žigmunda (suurednici: Alexandra Kaar, Sveučilište u Beču; Christopher Nicholson, London). Očekuje se predaja za tisak rukopisa izdavačkoj kući Brepols (Turnhout, Belgija) tijekom 2023. godine (S. Simon).

– Nastavak rada na uređivanju serije *Historv and Archaeology of South-Eastern Europe. From the Roman Period to the French Revolution* izdavačke kuće Trivent Publishing (Budimpešta, Mađarska), Očekuje se objavljivanje treće i četvrte knjige serije tijekom 2023. (S. Simon, suradnica Lj. Perinić iz Odsjeka za arheologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu).

6. Ostale djelatnosti

- U sklopu rada na obnovi Akademijinih zgrada stradalih u potresu 2020. go-

dine nastaviti će se rad vezan uz poslove administratora projekata za zgrade HAZU, Palača Priester (B. Grbavac).

- Rad na postavljanju virtualne izložbe u NSK u sklopu projekta Baština na mreži pod naslovom Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu (T. Luetić, zajedno s vanjskim suradnicima T, Vukeljom, PMF i N. Daničić iz Knjižnice HAZU).

- Obavljati će se poslovi člana Upravnog odbora GOST Akcije CA18140 People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean (1492-1923), financirane iz europskog okvira Horizon 2020 (zadaci na koordiniranju znanstvenika iz 34 države koje sudjeluju u navedenoj GOST Akciji, sudjelovanje u organizaciji znanstvenih skupova te

- Pojedini djelatnici obavljat će funkcije mentora, komentara i članova komisija pri izradi diplomskih (magisterij struke) i doktorskih disertacija.

7. Knjižnica

Tijekom 2023. Knjižnica Odsjeka će, u skladu s ranije spomenutim problemima nastalim kao posljedica potresa 2020. i potrebama obnove, djelovati u smanjenom obimu te se planira prvenstveno posvetiti sljedećim zadacima;

- informiranje korisnika o knjižnom fondu Odsjeka i mogućnostima korištenja;

- inventariziranje i katalogiziranje novopristiglih omeđenih i serijskih publikacija te njihovo odlaganje u prostorije na lokaciji Trg žrtava fašizma 10 u Zagrebu.

- ažuriranje i dopunjavanje knjižničnog kataloga u novom programu za katalogizaciju knjiga i časopisa na platformi INDIGO;

- završetak procesa upisa Knjižnice Odsjeka u Upisnik knjižnica Republike Hrvatske;

- održavanje postojećeg sustava razmjene publikacija s drugim znanstvenim institucijama i knjižnicama u Hrvatskoj i inozemstvu;

- suradnja sa sveučilišnom matičnom službom iz NSK-a;

- usavršavanje knjižničara pohađanjem edukacijskih tečajeva u sklopu Centra za stalno stručno usvršavanje knjižničara pri N S K-u u Zagrebu.

ODSJEK ZA ARHEOLOGIJU

U Odsjeku za arheologiju djeluju tri znanstvena djelatnika: dr. sc. Alka Domić Kunić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju; dr. sc. Ljubica Perinić, viša

znanstvena suradnica; dr. sc. Tino Leleković, znanstveni suradnik. Voditelj jedinice je akad. *Željko Tomičić*, a upravitelj dr. sc. *Damir Karbić*.

Znanstvenoistraživački rad

Dr. sc. *Alka Domić Kunić* nastavlja rad na dvjema znanstvenim knjigama (o Grcima na Jadranu i o rimskim vojnim zapovjednicima u Iliriku). Kao što je to već napomenuto u prošlogodišnjem planu rada, opsežan je to i zahtjevan posao koji obuhvaća temeljito iščitavanje povijesnih (literarnih i epigrafičkih) izvora, kao i recentne znanstvene literature, pa neminovno zahtijeva dugotrajnije istraživanje. Uz to će započeti znanstveno istraživanje koje će u konačnici rezultirati jednim znanstvenim radom. I dalje će prevoditi rimske klasike na hrvatski jezik – riječ je o tzv. agrarnim rimskim piscima čija će djela, prevedena i znanstveno komentirana, ponuditi Institutu za klasične jezike i antičku civilizaciju *Latina & Graeca*, za objavu u njihovom istoimenom nizu.

A. Domić Kunić i dalje će sudjelovati u radu znanstvenog projekta voditeljice dr. sc. Ljubice Perinić (*Između bogova i ljudi. Kultovi i stanovništvo rimske Dalmacije prema zavjetnim natpisima*), a ukoliko bude prihvaćen znanstveni projekt koji je ponudila Hrvatskoj zakladi za znanost (*Osvajači Ilirika: prozopografija rimskih vojskovođa*), započet će rad na zadanoj temi, sukladno prijavljenom radnom planu.

Dr. sc. *Ljubica Perinić* u 2023. pripremit će rad za *Arheološke radove i rasprave*, časopis Odsjeka za arheologiju, a koji će se baviti temom romanizacije. Planira prijaviti rad ili sesiju za *The 29th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists* koji se održava u Sjevernoj Irskoj od 30. kolovoza do 2. rujna 2023. Obavljat će poslove vezane uz drugo projektno razdoblje za projekt *Između bogova i ljudi. Kultovi i stanovništvo rimske Dalmacije prema zavjetnim natpisima*, odobren od Hrvatske zaklade za znanost, kojemu je voditeljica. Zadaci su mnogobrojni i uključuju koordinaciju suradnika i obaveza koje oni moraju ispuniti tijekom ovog razdoblja, zatim organizaciju godišnjeg sastanka radne istraživačke skupine, prikupljanje građe iz literature, kao i obilazak muzejskih skladišta u Splitu, Zadru i Zagrebu, potom studijsko putovanje te poslove vezane uz diseminaciju i suradnju.

Dr. sc. *Tino Leleković* nastavit će sa svojim redovnim znanstvenim radom. Na natječaj Hrvatske zaklade za znanost (IP-2022-10) prijavio je prijedlog projekta *Rimska grobna arheologija na limesu*. Ukoliko projekt bude odabran za financiranje, namjera mu je započeti s njegovim provođenjem krajem 2023. godine. U 2023. nastavit će sa sudjelovanjem u Odboru za limes Ministarstva kulture Republike Hrvatske i s izradom dokumentacije za prijavu hrvatskog dijela Dunavskog limesa na UNESCO-ov popis svjetske baštine.

U ožujku i travnju 2023. namjerava nastaviti sudjelovati na projektu *Salona – Hortus Metrodori* koji se provodi kroz programsku suradnju Hrvatskog restauratorskog zavoda i Arheološkog muzeja Split u razdoblju 2022.–2024. godine. Razdoblje od rujna do prosinca 2023. namjerava provesti u Osijeku kako bi vodio projekte *Arheološka baština antičke Murse* i *Podunavski limes u Osječko-baranjskoj županiji*.

skoj županiji, odnosno nastaviti će arheološka istraživanja na lokalitetima Osijek/Mursa, Kneževi vinogradi – Dragojlov brijeg i Dalj. Ciljevi tih istraživanja su prikupljanje podataka za dokumentaciju radi kandidature tog višestrukog arheološkog spomenika na UNESCO-ovu listu svjetske baštine, kao i početak ostvarivanja plana upravljanja tim lokalitetima.

T. Leleković će tijekom sljedeće godine predati u tisak rukopise radova "Bustum – a military burial custom?" (koji će biti objavljen u zborniku 25. *Limes kongresa* održanog 2022. u Nejmegenu, na kojem je sudjelovao kao izlagač) i "Aelia Mursa" (za zbornik skupa *Roman urbanism in the north-eastern part of regio X, in Noricum and the Pannonian provinces: towns and secondary settlements*, održanog 2022. u Celju, na kojem je također sudjelovao kao izlagač).

Izdavačka djelatnost

Dr. sc. Alka Domić Kunić prikupljat će priloge za 22. svezak *Arheoloških radova i rasprava*, znanstvenog časopisa Razreda za društvene znanosti i Odsjeka za arheologiju, te će u svojstvu izvršne urednice obavljati i ostale poslove vezane uz njihovu objavu. Spomenuti poslovi obuhvaćaju uredničke zadatke, pripremu tekstova (unos, lektura, korektura) i dio grafičke pripreme.

Ostala djelatnost

Dr. sc. Alka Domić Kunić koordinirat će rad Odsjeka, objedinjavati izvješća o radu za 2022. i planove rada za 2024. godinu, te dr. sc. Damiru Karbiću, upravite-lju Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Zagrebu, dostavljati mjesečne liste o prisutnosti na radu. Obavljat će i administrativne poslove vezane uz djelatnost Odsjeka za arheologiju (zaprimanje i arhiviranje dopisa i slično).

Izvan Akademije, a u sklopu znanstvene djelatnosti, A. Domić Kunić i dalje će sudjelovati u radu Povjerenstva za državne nagrade pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja.

Dr. sc. Ljubica Perinić vodit će poslove vezane uz knjižnicu Odsjeka za arheologiju (uvođenje novopristiglih brojeva časopisa i knjiga).

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU

Voditelj Odsjeka za etnologiju je akademik *Dragutin Feletar*. Djelatnici Odsjeka su viši znanstveni suradnik dr. sc. Jakša Primorac i viša stručna suradnica dr. sc. Klementina Batina.

Temeljni projekt Odsjeka koji se nastavlja u 2023. godini je objavljivanje antologijskih etnoloških rukopisa s kraja 19. i iz prve polovice 20. stoljeća pisanih

prema *Osnovi sabiranje za proučavanje i građe o narodnom životu* dr. Antuna Radića iz 1897. godine. Objavljuju se u časopisu *Zbornik za narodni život i običaje* ili kao posebna izdanja Odsjeka. Pritom se rukopisi prepisuju, kolacioniraju, digitaliziraju, jezično obrađuju i multidisciplinarno proučavaju. Svaka monografija sadrži uvodnu studiju i tumač manje poznatih riječi i izraza. Djelatnici Odsjeka pritom surađuju s raznim znanstvenim ustanovama, kulturnim udrugama i jedinicama lokalne uprave iz sredina iz kojih potječe gradivo. Oni su suizdavači ili sponzori, ovisno o sporazumu koji je sklopljen s Akademijom. Glavni i odgovorni urednik svih izdanja je akademik Dragutin Feletar.

Tijekom 2023. planira se objavljivanje prvog dijela opsežne etnološke monografije *Staro Selo Štefanje*, autora Nikole Novakovića (sign. SZ 110a–d), izrađene prema Radićevoj *Osnovi* između 1902. i 1907. godine. Priređivači su: dr. sc. Branislava Milić, dr. sc. Josipa Dragičević i prof. Marina Junger. Partnerska ustanova je Općina Štefanje.

Također, u suradnji s ogrankom Matice hrvatske u Đurđevcu, planira se objavljivanje kraće monografije Tome Jalžabetića *Gjurgjevec* (sign. SZ 54), izrađene prema Radićevoj *Osnovi* između 1898. i 1899. godine. Priređivači su dr. sc. Nikola Cik i Vladimir Miholek.

U travnju 2022. je temeljem poticaja Marka Radoša i mr. sc. Romana Ozimeca pokrenut projekt objavljivanja etnoloških rukopisa iz duvanjskog kraja rađenih prema Radićevoj *Osnovi*. Nastali su između 1897. i 1899. godine. Autori su im franjevac Anđeo Nuić (SZ 20) i učitelj Stojan Rubić (SZ 61). Rukopisi su već skenirani i na njima tijekom 2023. nastavljaju raditi znanstvenici: doc. dr. sc. Marko Tokić, kroatist; dr. sc. Zvonko Martić, etnolog; dr. sc. Robert Jolić, povjesničar. Partnerska ustanova u projektu je *Udruga za zaštitu prirode i održivi razvoj „Naša baština“* iz Tomislavgrada.

U listopadu 2022. je temeljem poticaja prof. dr. sc. Drage Roksandića ponovno pokrenut projekt objavljivanja opsežnih etnoloških rukopisa Rade Bosnića iz okolice Dvora na Uni (područje Suve međe), izrađenih prema Radićevoj *Osnovi*. Planira se trogodišnji projekt kojemu bi bili nositelji partnerske ustanove: Odsjek za etnologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Centar za komparativno-historijske i interkulturalne studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Srpsko kulturno društvo *Prosvjeta*. Gradivo za prvu knjigu je već prepisano i slijedi mu daljnja obrada. Riječ je o četirima selima: Gage, Rujevac, Pedalj i Kosna (sign. SZ 113a-b, 124, 127a-f).

Uz redovnu djelatnost, djelatnici Odsjeka bave se svojim specijalističkim područjima.

Dr. sc. *Jakša Primorac* će nakon objavljivanja etnološke monografije učitelja Mije Žuljića *Vareš: 1898.–1911.* i pružanja stalne stručne pomoći pri ustrojavanju istraživačkog tima koji će dovršiti prvi dio voluminozne etnološke monografije seljaka Nikole Novakovića *Staro Selo Štefanje 1902.–1907.* tijekom 2023. pisati uvodnu studiju za etnološku monografiju Pavline Bogdan-Bijelić *Konavle i Cavtat* (SZ 107a-e; 245), nastalu uglavnom između 1904. i 1907. godine. Ona

nije u potpunosti nastala prema Radićevoj *Osnovi*, ali predstavlja etnografski rari- tet. Prepisana je, kolacionirana i jezično obrađena. U pogledu etnomuzikološkog rada započet će pisati znanstvenu knjigu o pučkom crkvenom i glagoljaškom pje- vanju, uzimajući u obzir činjenicu da je ovaj glazbeni izričaj uglavnom pred izu- mrćem u živoj izvedbenoj praksi i da stručna javnost već odavno očekuje svježe sintezno istraživanje drevnoga liturgijskog pjevanja Hrvata na vlastitom jeziku. Dovršit će obimnu studiju o hipotezama o podrijetlu balkanske *opore* dijafonije, intrigantnoj temi koja pokušava objasniti zbog čega je sekundno pjevanje uz po- tresanje glasom prisutno od Istre do zapadne Bugarske i južnih dijelova Sjeverne Makedonije. Sudjelovat će na dvama međunarodnim znanstvenim skupovima u organizaciji *Međunarodnog savjeta za tradicijsku glazbu* (ICTM): 1) *14. simpozi- ju Studijske grupe ICTM za sredozemna glazbena istraživanja*, koji će se s naslo- vom *Glazba, mostovi, prolazi: prema paradigmi sredozemnosti* održati od 26. do 30. lipnja 2023. u Marseillesu (Francuska); 2) *Sedmom simpoziju Studijske grupe ICTM za višedioničnu glazbu*, koji će se održati od 4. do 8. rujna 2023. u Cremoni (Italija).

Dr. sc. *Klementina Batina* će pružati stručnu pomoć vanjskim korisnicima Od- sjeka pri korištenju arhivskog gradiva i priručne literature te voditi standardnu evidenciju i dokumentaciju. Kao tajnica uredništva *Zbornika za narodni život i običaje* vodit će poslovnu administraciju i korespondenciju s vanjskim suradnici- ma Odsjeka na poslovima kritičkog obrađivanja i objavljivanja etnoloških i folk- lorističkih monografija, uključujući i apliciranje na razne natječaje za osigurava- nje financijske potpore. Koordinirat će suradnju i voditi administraciju interdisci- plinarnog projekta *Etnološki rukopisi Rade Bosnića*. Nastavit će sa stručnim ak- tivnostima kao članica upravnih odbora strukovnih udruga HR ECOVAST i Hr- vatsko etnološko društvo, uključujući i uredničke poslove na zborniku radova znanstveno-stručnog skupa *16. Hrvatsko-slovenske paralele: Hrana i piće u kriz- nim vremenima – prakse proizvodnje, distribucije i konzumacije*, održanog 9.–10. lipnja 2022. u organizaciji Hrvatskog etnološkog društva i Slovenskog etnolo- škog društva. Nastavit će suradnju na izradi bibliografskih natuknica za *Hrvatski etnološki leksikon*. Napisati će stručni rad o održivosti kulturne baštine u partici- pativnim baštinskim projektima (izlaganje sa znanstveno-stručnoga skupa u Veli- koj Gorici, 13.–15. listopada 2022.). Također će pisati stručni rad o usmenoknji- ževnom opusu šipanskog svećenika Balda Glavića (izlaganje sa znanstvenoga skupa u povodu 100 godina rođenja akademkinje Maje Bošković-Stulli u Institu- tu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, 8.–9. studenoga 2022.). Nastavit će su- radnju s Katedrom čakavskog sabora Modruše te napisati prilog o tradiciji mlina- renja u ogulinskom kraju za godišnjak modruško-ogulinskog kraja *Modruš*. Do- vršit će posao prepisivanja i kolacioniranja opsežne etnološke monografije Mile- ne Sajvert-Pokupske *Hrnetić (kraj Karlovca)* (sign. SZ 29), rađene prema Radi- ćevoj *Osnovi*, te započeti znanstvenu obradu i pisanje uvodne studije.

ODSJEK ZA EKONOMSKA ISTRAŽIVANJA

Plan rada za 2023. godinu u skladu je sa strateškim ciljevima Odsjeka (koji obuhvaćaju analizu modela i odrednica dugoročnog ekonomskog rasta/razvoja; praćenje dinamike hrvatskoga gospodarskog sektora; te analizu konkurentnosti hrvatskog drvnog sektora).

Krajem 2022. godine planira se održavanje 4. međunarodne konferencije pod nazivom „International Conference on Economics of Decoupling (ICED)“ u organizaciji Ekonomskog fakulteta Zagreb i Odsjeka za ekonomska istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koja će se održati uživo i online od 30 studenog. – 01. prosinca 2022. godine u Zagrebu na Ekonomskom fakultetu. Početkom 2023. godine predviđa se tiskanje i objava istoimenog Zbornika radova, čiji će glavni urednici biti akademik Gordan Družić i dr. sc. Martina Basarac Sertić.

Predviđa se tiskanje i objava Zbornika radova međunarodne znanstvene konferencije pod nazivom „Technology, Innovation and Stability: New Directions in Finance“ koja je organizirana u suradnji Odsjeka za ekonomska istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Katedre za financije Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te održana 06. svibnja 2022. godine na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Akademik Gordan Družić bit će glavni urednik spomenute publikacije.

Nadalje se predviđa tiskanje i objava Zbornika radova 10. međunarodne znanstvene konferencije pod nazivom „Finance, Economics and Tourism - FET 2022“, u organizaciji Fakulteta ekonomije i turizma Dr. Mijo Mirković Sveučilišta u Puli i Odsjeka za ekonomska istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Znanstvena konferencija je održana u razdoblju od 22. – 24. rujna 2022. na Fakultetu ekonomije i turizma Dr. Mijo Mirković u Puli.

Planira se objava poglavlja dr. sc. Martine Basarac Sertić (u koautorstvu s dr. sc. Anitom Čehom Časni i dr. sc. Kosjenkom Dumančić) pod nazivom „China and the European Union – Inside the economic dynamics of a challenging relationship“ u drugom dijelu knjige ‘The Palgrave Handbook of Globalization with Chinese Characteristics - The Case of the Belt and Road Initiative’.

Dalje se planira objava znanstvenog rada dr. sc. Martine Basarac Sertić (u koautorstvu s dr. sc. Andrejom Pirc Barčić sa Šumarskog fakulteta Zagreb) pod nazivom „The impact of certification of wood products on Croatian exports: A panel analysis“.

Planira se objava znanstvenog rada dr. sc. Martine Basarac Sertić (u koautorstvu s dr. sc. Anom Andabaka i dr. sc. Valentinom Vučković), pod nazivom „Examining the effects of trade liberalization in Croatia using a gravity model appro-

ach“ u okviru znanstveno-istraživačkog projekta pod nazivom „Analiza strukturalnih čimbenika konvergencije Republike Hrvatske tijekom tranzicijskog procesa“ (voditelj: prof. dr. sc. Josip Tica, šifra projekta: IP-2019-04-4500).

ZAVOD ZA POVIJESNE ZNANOSTI – DUBROVNIK

Organizacija jedinice

Zavod u svojem sastavu ima dvije radne jedinice: istraživačku radnu jedinicu (po kojoj Zavod nosi ime) smještenu u Sorokočevićevu ljetnikovcu u Lapadu, i **Zbirku Baltazara Bogišića u Cavtatu**. Voditeljica Zavoda je akademkinja *Nella Lonza*, a upraviteljica je prof. dr. sc. *Vesna Miović*. *Sveukupno je zaposleno 8 djelatnika i to 5 na znanstvenim poslovima (3 znanstvena savjetnika u trajnom zvanju, 1 znanstveni savjetnik i 1 viši znanstveni suradnik na radnom mjestu znanstvenog suradnika), 1 na administrativno-računovodstvenim poslovima i 2 pomoćne službenice (pomoćna službenica Zavoda za istraživanje korozije i desalinizaciju HAZU u Dubrovniku pola radnog vremena radi u Zavodu za povijesne znanosti, a druga službenica zaposlena je u Zbirci Baltazara Bogišića). Nova voditeljica Zbirke Baltazara Bogišića zaposlena je od 1. svibnja 2022. godine.*

Znanstvenoistraživački rad

Tijekom 2023. godine Zavod će nastaviti s istraživanjima pojedinih tema iz političke, gospodarske i kulturne prošlosti Dubrovnika i okolice u sklopu projekta Hrvatske zaklade za znanost “Tradicionalizam i inovacije u Dubrovniku od srednjeg vijeka do devetnaestog stoljeća” (“Intrada”). Projekt ističe 2023. godine, a Zavod se prijavio na novi natječaj s projektom “Pluralitet aktera u Dubrovačkoj Republici: politika i društvo, institucije i praksa” (“Pluracta”). Djelatnici Zavoda nastavit će i s provođenjem internog projekta “Istraživanje podrijetla umjetnina, arhivskog i knjižnog gradiva Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku” te raditi na sređivanju arhivskog gradiva. Nastavit će se i s redovitim objavljivanjem dva časopisa i planiranih knjiga.

Ostale djelatnosti

Zaposlenici Zavoda bit će na raspolaganju korisnicima knjižnice i arhivskog gradiva te posjetiteljima ljetnikovca. Organizirat će redovite promocije zavodskih izdanja i radionice za studente te o svojim djelatnostima obavještavati širu javnost. Sudjelovat će na Malom festivalu povijesti na Lastovu i u drugim programima koji populariziraju povijesnu baštinu dubrovačkog kraja.

Voditeljica Zbirke Baltazara Bogišića radit će na inventarizaciji, skrbiti o po-

hrani predmeta, pružati informacije znanstvenicima koji koriste Zbirku te primati posjetitelje i održavati programe namijenjene široj publici.

Uz potporu Ministarstva kulture i medija i u suradnji sa Sveučilištem u Dubrovniku i Hrvatskim restauratorskim zavodom nastavit će se radovi na održavanju zgrade, kao i konzervacija i restauracija pojedinih predmeta iz ljetnikovca Sorkočević (nosiljka, slika i lampe) te iz Zbirke Baltazara Bogišića u Cavtatu (određene grafike i predmeti iz zbirke tekstila).

Pojedinačni rad znanstvenika

Dr. sc. *Zdenka Janeković Römer*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, objavit će nekoliko radova te dovršiti za tisak monografiju o razvoju komunalnog društva. Kao voditeljica projekta Intrada organizirat će i koordinirati znanstvena istraživanja, radionice i konferencije predviđene tim projektom. Po završetku te monografije započet će obimno istraživanje na sljedećoj monografiji koja će se baviti srednjim i nižim slojevima dubrovačkog društva, posebno obrtnicima i trgovcima. Tim istraživanjem zahvatit će u zanemarenu tematiku dubrovačke gospodarske, ali i socijalne, kulturne i vjerske povijesti. Nastavit će istraživanje na fondovima rara u NSK i Državnom arhivu u Zagrebu te istraživanje rukopisa humanista Giovannija Conversinija.

Dr. sc. *Lovro Kunčević*, viši znanstveni suradnik na radnom mjestu znanstvenog suradnika, istraživat će političku povijest Dubrovačke Republike u ranom novovjekovlju. Pripremat će studiju o metodama odlučivanja u vanjskoj politici Dubrovnika tijekom 16. i 17. stoljeća, ispitujući metode kojima se u raznim vijećima i državnim tijelima donosilo strateške vanjskopolitičke odluke, načine na koje su pisana diplomatska pisma i upute, ali i birani i kontrolirani diplomati Republike te njihova pratnja. Također, Kunčević će nastaviti s istraživanjem i transkribiranjem opsežne građe iz mletačkog i dubrovačkog arhiva, vezane uz odnose Mletačke i Dubrovačke Republike tijekom novovjekovlja, prvenstveno za vrijeme Lastovske bune (1602.-1606.). Jednako tako, nastavit će s aktivnostima na projektu HRZZ “Tradicionalizam i inovacije u Dubrovniku od srednjeg vijeka do devetnaestog stoljeća” (Intrada) u okviru kojeg istražuje tradicionalne i inovativne elemente u diplomaciji novovjekovnog Dubrovnika.

Dr. sc. *Ivana Lazarević*, upraviteljica Zbirke Baltazara Bogišića, znanstvena suradnica, nastavit će s radom na inventarizaciji Zbirke oružja koja uključuje unos podataka i fotografija u program M++ (baza podataka za inventarizaciju muzejskih zbirki). Nakon Zbirke oružja planira inventarizirati predmete Etnografske zbirke i u skladu s arhivističkim standardima srediti korespondenciju Baltazara Bogišića koja sadrži više od 10.000 pisama i koncepata pisama. Uz to, Zbirka je otvorena za istraživače, posjetitelje i turiste, pa je potrebno odvojiti vrijeme na komunikaciju s njima, provođenje kroz stalni izložbeni postav Zbirke, upoznavanje s likom i djelom Baltazara Bogišića i pružiti pomoć u istraživanju.

Dr. sc. *Nella Lonza*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, redovni član HAZU, nastavit će istraživanja institucionalne i pravne povijesti Dubrovnika i drugih hrvatskih područja u srednjem vijeku i ranom modernom razdoblju te objaviti nekoliko radova iz tog područja. Sudjelovat će u znanstvenom projektu Hrvatske zaklade za znanost “Tradicionalizam i inovacije u Dubrovniku od srednjeg vijeka do devetnaestog stoljeća”. Istraživat će opsežnu arhivsku građu o mletačkoj vlasti u Dubrovniku (1205-1358) u Državnom arhivu u Dubrovniku i Archivio di Stato di Venezia te početi pisanje knjige o toj temi. Objavit će, u svojstvu urednice, knjigu građe sa suđenja Zrinskom i Frankopanu. Prikupit će, urediti i prirediti za tisak zbornik radova sa znanstvenog skupa o kaznenom procesu protiv Zrinskog i Frankopana. Kao glavni urednik uredit će nove brojeve časopisa Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku i Dubrovnik Annals. Pisat će i uređivati priloge iz pravne struke za Hrvatski biografski leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža. Sudjelovat će u ocjenjivanju znanstvenih projekata Europske unije (Horizon 2020, Vice Chair).

Dr. sc. *Vesna Miović*, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, nastavit će s arhivskim istraživanjem dubrovačko-osmanskih odnosa u 16. stoljeću, s posebnim naglaskom na Dubrovčane koji su prihvatili islamsku vjeru i radili u službi osmanske države, kao i na manje poznate pojedince iz Dubrovačke Republike i Osmanskog Carstva koji su pridonosili održavanju dobrih osmansko-dubrovačkih odnosa. Sudjelovat će u znanstvenom projektu “Tradicionalizam i inovacije u Dubrovniku od srednjeg vijeka do devetnaestog stoljeća”. Sudjelovat će u izradi Vodiča kroz fondove i serije Državnog arhiva u Dubrovniku (vrijeme Republike).

Dr. sc. *Relja Seferović*, znanstveni savjetnik, istraživat će humanističke sklonosti dubrovačkih notara i tajnika od ranog 15. do kasnog 18. stoljeća i izložiti rezultate u obliku znanstvenog rada. U drugom znanstvenom radu proširit će dosad prikupljeno arhivsko gradivo o ulozi misionara na širem području Dubrovačke Republike od druge polovice 17. do kasnog 18. stoljeća, uspoređujući ih s objavljenim izvješćima isusovaca koji su slično djelovali duž cijele hrvatske obale. U obliku javnih predavanja iznijet će nove spoznaje o položaju Crkve unutar odredaba dubrovačkog Statuta, odnosno o vizitacijama otoka Lastova u razdoblju nakon velikog potresa 1667. do kraja 18. stoljeća, koristeći se pritom neobjavljenim vrelima iz Arhiva Dubrovačke biskupije (fond Visitaciones, serija 3). Dopunit će istraživanje uloge propovjednika u srednjovjekovnoj i ranoj novovjekovnoj povijesti Dubrovnika transkripcijom i kritičkom ocjenom izabranih tekstova propovijedi iz rukopisa sačuvanih u dubrovačkim institucijama. Stručno će voditi najavljene skupine posjetitelja te primati čitače i istraživače u knjižnici ustanove.

Izdavačka djelatnost

Tijekom 2023. predviđen je tisak sljedećih publikacija:

- Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku 61 (2023)
- Dubrovnik Annals 27 (2023)

ZAVOD ZA POVIJESNE ZNANOSTI – ZADAR

Organizacija jedinice

U Zavodu za povijesne znanosti HAZU uposleno je ukupno pet djelatnika. Tri znanstvena djelatnika: dr. sc. Tado Oršolić (znanstveni savjetnik), dr. sc. Grozdana Franov Živković (viša znanstvena suradnica) i dr. sc. Martina Dubonić Glavan (znanstvena suradnica). Jedna stručna djelatnica Ljiljana Ugrinić, prof. (viša knjižničarka-tajnica) i pomoćno osoblje Zorinko Lalić (domar-spremač).

Voditelj Zavoda je akademik *Nenad Cambi* a upravitelj dr. sc. *Tado Oršolić*.

Ciljevi

Osnovni ciljevi u 2023. odnose se na daljnji znanstvenoistraživački rad u domaćim arhivima, terenskim istraživanjima na zadarskom području, objava i priprema za objavu monografija, zbornika radova i znanstveno-stručnih radova. Uspostava suradnje i rad na zajedničkim programima i projektima vezana uz znanstveno polje povijesti i arheologije. Istraživačke teme su vezane uz arheologiju zadarskog područja, društvene, kulturne, političke, crkvene i vojne povijesti zadarskog kraja i Dalmacije te prošlosti Hrvata u Bosni i Hercegovini. Organizirati ili sudjelovati u organizaciji znanstvenih skupova, okruglih stolova i drugih kulturnih događaja i manifestacija u suradnju sa znanstvenim i kulturnim institucijama u Zadru, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Prezentirati hrvatsku prošlost pomorstva, kulturnu baštinu glagoljicu kroz različita predavanja, objavu radova i knjiga te organizaciju znanstvenih i stručnih skupova. Rezultate znanstveno-istraživačkog rada publicirati, predočiti i prezentirati široj znanstvenoj i kulturnoj javnosti u Hrvatskoj i inozemstvu. Sudjelovanjem u razvoju lokalne sredine, očuvanju, korištenju i valorizaciji kulturno-povijesnih spomeničkih baština i kulturnih krajolika na zadarskom području. Znanstveno-kulturna djelatnost Zavoda usmjerit će se k ostvarenju sustavnih nastojanja u realizaciji zadanih ciljeva koja ostvaruje u suradnji sa znanstvenim, kulturnim, obrazovnim ustanovama, udrugama te lokalnom samoupravom kod različitih projekata povijesti zadarskog kraja i sjeverne Dalmacije ali i općenito prošlosti hrvatskih krajeva i hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Svi znanstvenici u Zavodu doprinose ostvarenju tih ciljeva, svako pojedinačno iz svog područja znanstvenog interesa i istraživanja.

Planirane aktivnosti

Dr. sc. *Tado Oršolić*, znanstveni savjetnik, tijekom 2023. nastavlja daljnji

znanstvenoistraživački rad vezano uz tematiku društveno-kulturne i vojne povijesti Dalmacije i Bosne i Hercegovine u 19. i 20 stoljeću, pretežno arhivskih istraživanja u Državnom arhivu u Zadru i Zagrebu. U 2023. planira završiti i objaviti monografiju o 106. brigadi HVO-a i obrani oraškog područja tijekom Domovinskog rata u Bosni i Hercegovini 1992. – 1995. godine. U svojstvu glavnog urednika i člana uredništva sudjelovati u pripremi za tisak Zbornik radova sa znanstvenog skupa “Ivan Berčić (1824. – 1870.) – život i djelo”. Nastaviti raditi na prikupljanju radova, recenzijskom postupku i kao glavni urednik urediti za tisak Zbornik radova sa znanstvenog skupa “Maritimna kultura zadarskog kraja u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti”. Kao urednik i član uredništva Radova Zavoda HAZU u Zadru prikupljati pristigle radove, pregledavati ih i recenzirati, slati radove na recenzije, koordinirati između autora i recenzenta, pripremiti radove za tisak te sudjelovati u izradbi i tiskanju godišnjaka Radova Zavoda HAZU u Zadru sv. 65/2023. U svojstvu urednika raditi na uređivanju monografija, zbornika radova i sličnih izdanja u ediciji Djela i Posebna izdanja u izdavačkoj djelatnosti Zavoda u Zadru.

Nastaviti suradnju na projektu Instituta za narodnost i migracije naziva “Strategija kulturnog i kreativnog razvoja Županije posavske na temelju identitetskih odrednica hrvatskog naroda” (voditeljica dr. sc. Marina Perić Kaselj) i “Kulturno-politička povijest Hrvata u Bosni i Hercegovini” (voditeljica dr. sc. Katica Jurčević).

Sudjelovati u organizacijskom odboru i izlagati na međunarodnom znanstvenom skupu “Franjevci Bosne Srebrene i školstvo u Bosni i Hercegovini – u povodu 200-te godišnjice prve pučke škole u Tolisi 1823. godine” koji će se održati u Franjevačkom samostanu u Tolisi (13. i 14. listopada 2023.). Sudjelovati u organizaciji znanstvenog kolokvija “Glagoljaš don Vladislav Cvitanović (1894.-1973.) – 50 godina nakon smrti” koji će se održati u Zavodu u Zadru (27. travnja 2023.).

Izvršiti prijave na natječaje koje objavljuje Grad Zadar, Zadarska županija, Zaklada HAZU, Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta vezano uz natječaje za financiranje znanstvenih časopisa, monografija i zbornika.

Sudjelovati u pozvanim javnim predavanjima i promocijama knjiga te radu i kreiranju ostalih projekata i aktivnosti koje planira Zavod u Zadru (organizirati predavanja i promocije monografija u Zavodu, organizirati manifestaciju Dan otvorenih vrata HAZU 2023. i slično). Nastaviti suradnju sa Sveučilištem u Zadru, Maticom hrvatskom, Zadarskom županijom i Gradom Zadrom na polju različitih znanstveno-stručnih i društveno-kulturnih projekata.

Dr. sc. *Grozdana Franov-Živković*, na radnom mjestu znanstvene suradnice (u zvanju viša znanstvene suradnice) nastavit će daljnja znanstvena istraživanja i proučavanje prošlosti sjeverne Dalmacije i šireg zadarskog područja s naglaskom na glagoljsku baštinu. Nastavit će kao suradnik sudjelovati u radu na međunarodnom projektu “Digitalizacija i istraživanje tekstova zadarsko-šibenskog područja iz razdoblja do kraja 19. st. pisanih glagoljicom, bosančicom i latinicom” u iz-

vedbi Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i *Vestigia* instituta za istraživanje rukopisa sa Sveučilišta u Grazu, Austrija. U sklopu projekta će se sređivati web stranica, napraviti još jedna virtualna izložba, održati predavanja i predstavljanja projekta, scenski prikazi glagoljskih dokumenata. Planira nastaviti daljnju suradnju sa Centrom za istraživanje glagoljaštva, Sveučilišta u Zadru.

Planira izraditi i predati za objavu devet radova u različitim časopisima i zbornicima radova. U svojstvu urednika sudjelovati u pripremi za tisak Zbornika radova s međunarodnog znanstvenog skupa "Ivan Berčić (1824. – 1870.) – život i djelo". Planira sudjelovati kao autor ili koautor u izradbi slijedećih stručnih i znanstvenih monografija: "Glagoljaško pučko crkveno pjevanje Ražanca"; "Glagoljski spisi ninske biskupije, 1750. – 1819.," edicija Monumenta glagolitica Archidioecesis Iadertianae; "Društvena slika ugljanskih sela od 15. do 18. stoljeća prema podacima iz glagoljskih vrela"; "Bratovštine zadarskog područja i njihove glagoljske evidencije"; "Glagoljaško pučko crkveno pjevanje Pakoštana".

Sudjelovati u organizaciji znanstvenog kolokvija "Glagoljaš don Vladislav Cvitanović (1894. -1973.) – 50 godina nakon smrti" koji će se održati. u Zavodu u Zadru (27. travnja 2023.).

Planira sudjelovati na znanstvenim kolokvijima i znanstvenim skupovima: teme izlaganja *Cvitanovićevo istraživanje bratovština zadarskog područja i Običaji u radovima Vladislava Cvitanovića* na znanstvenom kolokviju "Glagoljaš don Vladislav Cvitanović (1894. -1973.) – 50 godina nakon smrti" u Zadru (27. travnja 2023.); tema izlaganja *Poslovne, kulturne i privatne veze glagoljaša šibenskog i zadarskog područja do sred. 19. st.* na znanstvenom skupu "Glagoljičana i ćirilična baština šibenskoga kraja", u Šibeniku (22. veljače 2023.); tema izlaganja *Svakodnevni život stanovnika Sv. Filipa i Jakova od 17. do poč. 19. st.*, u Sv. Filipu i Jakovu, (30. rujna 2023.).

Ljiljana Ugrinić, prof., viša knjižničarka (tajnica), nastavit će sa radom knjižnice u sređivanju postojećih zapisa, katalogizacija i klasifikacija novih, te ostalih poslova obrade knjižnih podataka, vođenje evidencije i statistike za potrebe NSK i Državnog zavoda RH. Izvršiti dodjelu UDK oznaka i raditi na korekturi radova predanim za objavu u Radovima Zavoda HAZU u Zadru sv. 65/2023. Vršiti poslove slanja zemaljskom poštom časopisa na 300 adresa zamjene u zemlji i inozemstvu. Sudjelovati na stručnim edukacijama iz knjižničarske struke i održavati suradnju sa srodnim knjižnicama i ustanovama radi uspostavljanja novih zamjena. Uz poslove knjižničarstva obavljat će prema uputama upravitelja ostale administrativne poslove vezane uz rad Zavoda.

Očekivani rezultati

Izvršenje prethodno pojedinačno navedenih planova. Tiskanje Radova Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru sv. 65/2023., objava monografija i zbornika radova, predaja za tisak znanstvenih radova djelatnika pojedinačno, sudjelovanja

u organizaciji znanstvenih skupova i kolokvija, manifestacija, javnih predavanja i ostalih aktivnosti prethodno navedenih.

Izvršitelji/suradnici

Izvršitelji/suradnici – institucije iz znanosti i kulture u Hrvatskoj i inozemstvu: Sveučilište u Zadru (Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Odjel za klasičnu filologiju, Odjel za povijest, Odjel za kroatistiku, Odjel za turizam i komunikacije, Odjel za geografiju, Odjel za arheologiju te Sveučilišna knjižnica), Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Institut za antropologiju u Zagrebu, Staroslavenski institut, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilište UCLA (Los Angeles), Stalna izložba crkvene umjetnosti u Zadru, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Martynas Mažvydas National Library Lithuania, (Vilnius, Litva) Notarski arhiv Valetta (Malta), državni arhivi u Zadru i u Šibeniku, Franjevačka teologija Sarajevo (Bosna i Hercegovina), Hrvatski institut za povijest, Arheološki muzej Zadar, Muzej Istre u Puli, Matica hrvatska – Zadar.

Institucije gradske i lokalne uprave: Županija Posavska (Bosna i Hercegovina), Zadarska županija, Grad Zadar, Općina Starigrad, Turistička zajednica Grada Nina, Nacionalni park Paklenica i Park prirode Velebit. Udruge: Planinarsko društvo Paklenica u Zadru, Speleološki odsjek Liburnija PD Paklenica u Zadru, Društvo za povjesnicu zadarske nadbiskupije Zmajević, Udruga glagoljaša Zadar.

Trajanje aktivnosti

Do kraja prosinca 2023.

Međunarodne aktivnosti

Organizacija međunarodnog znanstvenog skupa “Franjevci Bosne Srebrene i školstvo u Bosni i Hercegovini – u povodu 200-te godišnjice prve pučke škole u Tolisi 1823. godine” 13. i 14. listopada 2023. u Franjevačkom samostanu u Tolisi (Tolisa, Bosna i Hercegovina) u organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti – Zavoda za povijesne znanosti, Franjevačke provincije Bosne Srebrene, Hrvatskog instituta za povijest, Hrvatskog instituta za povijest – *Podružnice za Povijest Slavonije, Srijema i Baranje*, Franjevačkog samostana Tolisa i Franjevačke teologije Sarajevo.

Sudjelovanje na međunarodnom projektu „Digitalizacija i istraživanje teksto-va zadarsko-šibenskog područja iz razdoblja do kraja 19. st. pisanih glagoljicom, bosančicom i latinicom“ Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i *Vestigia* instituta za istraživanje rukopisa sa Sveučilišta u Grazu, Austrija.

Nastavak suradnje sa Županimom Posavske (Bosna i Hercegovina) na projektu istraživanja Domovinskog rata na području Županije posavske .

Knjižnica

U stručnom dijelu rad knjižnice ima za cilj edukativno djelovati na korisnike u svezi korištenja postojeće građe i samostalnog snalaženja u zajedničkoj Indigo bazi podataka Akademijinih knjižnica (katalog i digitalni zapis) i pružanju usluga korištenja knjižne i periodične građe u prostoru čitaonice vanjskim korisnicima. Uspostavljanju kulture dobrobiti knjižnog fonda te strateški djelovati na promišljanje i predstavljanje identiteta knjižnice široj zajednici.

Ostalo

Dr. sc. *Tado Oršolić* nastavit će kao vanjski suradnik sudjelovati u izvedbi i radu poslijediplomskog doktorskog studija i dodiplomskog studija na Sveučilištu u Zadru. Sudjelovati na poslijediplomskom doktorskome studiju kao član ili mentor u povjerenstvima za obranu sinopsisa i doktorskih disertacija. Dr. sc. *Grozdana Franov-Živković* surađivat će u radu Centra za istraživanje glagoljaštva, Sveučilišta u Zadru. Upravitelj će s djelatnicima izvršiti poslove oko prijave na natječaj koje objavljuje Grad Zadar, Zadarska županija, Zaklada HAZU, Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta vezano uz natječaje za financiranje znanstvenih časopisa, monografija, zbornika i Programa zaštite i obnove kulturnih dobara. Sudjelovati u aktivnostima udruga u kojima su zaposlenici Zavoda članovi u promicanju znanosti i kulture u Zadru. Zavod će raditi na objavi digitaliziranih Radova Zavoda HAZU u Zadru od 1954. do 1979. (sv. 1-26) na Portalu hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa – Hrčak. Uspostavljati suradnju s kulturnim i znanstvenim institucijama u Hrvatskoj i inozemstvu. Sudjelovati u aktivnostima udruga u kojima su zaposlenici Zavoda članovi u promicanju znanosti i kulture u Zadru i Zadarskoj županiji. Upravitelj će voditi brigu oko održavanja zgrade i perivoja Zavoda.

ZAVOD ZA POVIJEST I FILOZOFIJU ZNANOSTI

Organizacija jedinice

Rad Zavoda za povijest i filozofiju znanosti odvija se unutar tri Odsjeka:

1. Odsjek za povijest prirodnih i matematičkih znanosti
2. Odsjek za povijest medicinskih znanosti
3. Odsjek za filozofiju znanosti

Voditelj Zavoda je akademik *Žarko Dadić*, a upraviteljica prof. dr. *Stella Favotić-Ferenčić*.

1. ODSJEK ZA POVIJEST PRIRODNIH I MATEMATIČKIH ZNANOSTI

Djelatnici Odsjeka za povijest prirodnih i matematičkih znanosti istražuju u sklopu svojih tema matematičke, fizikalne, kemijske i astronomske znanosti u Hrvata. Te će teme biti uključene u projekte koji se prijavljuju kod Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. U Odsjeku su dva djelatnika: dr. sc. Marijana Borić i dr. sc. Branko Hanžek.

Dr. sc. Marijana Borić, viša znanstvena suradnica, nastavit će istraživačke poslove u sklopu rada u Odsjeku za povijest prirodnih i matematičkih znanosti, kao i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u dogovoru s voditeljem Zavoda za povijest i filozofiju znanosti. Dovršavat će za tisak knjigu „Faust Vrančić – portrait of the inventor“. O temama iz povijesti znanosti izlagat će na znanstvenim skupovima i znanstvenim tribinama. Nastavit će istraživanje hrvatske astronomsko-astrološke tradicije i rad na knjizi iz tog područja. Radit će na pripremi tekstova i sadržaja za projekt „Razvoj i proširenje Memorijalnog centra Nikola Tesla u Smiljanu“. Pored toga, radit će na pripremi tekstova i sadržaja za virtualni muzej Marina Getaldića. U sklopu aktivnosti projekta „Upoznajmo hrvatsku znanstvenu baštinu“ održavat će predavanja i radionice u zemlji i inozemstvu. Priredit će kao autorica dvije edukativne i multimedijalne izložbe o hrvatskim učenjacima Faustu Vrančiću i Marinu Getaldiću u Parlamentu države New South Wales u Sydneyu, a potom u saveznom Parlamentu Australije u Canberri, uz popratne aktivnosti (predavanja i edukacijske radionice).

Prema potrebi sudjelovat će na zadacima vezanim uz djelatnost Razreda za matematičke, fizičke i kemijske znanosti HAZU. Sudjelovat će na znanstvenim skupovima (uživo ili putem webinarima i videokonferencijama) s temama iz povijesti znanosti, osobito iz povijesti matematike, fizike i tehnike.

Također, nastavit će sudjelovati u radu Međunarodne ljetne škole Faust Vrančić. Suradivat će s Hrvatskom radiotelevizijom priložima iz povijesti znanosti.

Dr. sc. Branko Hanžek, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, planira ostvariti svoja nastojanja vezana uz osnutak Zbirke starih i unikatnih monokulara i binokulara u Križevcima. Također planira dovršetak istraživanja o prof. dr. Milivoju Prejcu te objavljivanje rezultata u zborniku. Planira prezentaciju i objavljivanje znanstvenih radova u Matici hrvatskoj kao i rad u Uredničkom vijeću. Na međunarodnom 11. znanstvenom skupu PIFTA planira sudjelovanje s predavanjem i aktivan rad u Organizacijskom odboru. Nastavit će suradnju s Poglavarstvom grada Zagreba, Prirodoslovno-matematičkim fakultetom, Fakultetom elektrotehnike i računarstva u Zagrebu te Ministarstvom znanosti i obrazovanja RH.

2. ODSJEK ZA POVIJEST MEDICINSKIH ZNANOSTI

Djelatnici Odsjeka za povijest medicinskih znanosti istražuju povijesnomedicinske teme koje su djelomično uključene u projekte Hrvatske zaklade za znanost, u sklopu projekta izdavačkoga niza „Rasprave i građa za povijest znanosti“ te projekta razvoja Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU. U Odsjeku su dva djelatnika: Stella Fatović-Ferenčić i dr. sc. Martin Kuhar. Od sredine rujna 2022. djelatnici do daljnjeg rade od kuće zbog konstrukcijske obnove zgrade u Gundulićevoj 24 u kojoj je sjedište Odsjeka.

Stella Fatović-Ferenčić, znanstvena savjetnica u trajnome zvanju i upraviteljica Zavoda nastavit će svoje djelovanje u sklopu Zavoda i Odsjeka te u Muzejskom vijeću Hrvatskog muzeja medicine i farmacije Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U suradnji s Hrvatskim muzejom medicine i farmacije HAZU radit će na pripremi tekstova i realizaciji izložbe „Portreti hrvatskih ljekarnika iz zbirke Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU“ u suautorstvu sa Silvijom Brkić Midžić.

U suradnji s akademikom Markom Pećinom radit će na uređivanju rukopisa 22. knjige nakladničkog niza „Rasprave i građa za povijest znanosti“ posvećene ulozi i djelu neurologa Boška Barca te koordinirati rad autora. Pripremit će za objavljivanje rad o povijesti gastroenterologije na primjeru djelovanja Karoline Milobar, prve licencirane liječnice u Hrvatskoj. Nastavit će s istraživanjima utjecaja medicinske periodike u Hrvatskoj na procese vezane uz razvoj odgovornosti autora i uredništva, etičke odrednice, autorska i urednička prava te fenomen oglašavanja na primjeru „Liječničkoga vjesnika“. Nastavit će suradnju sa Staroslavenskim institutom na projektu istraživanja hrvatsko-glagoljskih medicinskih tekstova s ciljem prikupljanja građe i literature te u pripremi sinteze za monografsku studiju. Suradivat će na projektu monografije Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku, te na projektu izrade monografije vezane uz povijest anesteziologije.

Nastavit će rad na projektu Hrvatske zaklade za znanost „Ekspozicija. Teme i aspekti hrvatske fotografije od 19. stoljeća do danas“, unutar kojega istražuje ulogu fotografije u iskazivanju javnozdravstvenih, kliničkih i drugih aspekata razvoja medicine.

Dr. sc. Martin Kuhar, znanstveni suradnik, u 2023. godini nastavit će svoja istraživanja vezana uz projekt Hrvatske zaklade za znanost „Ekspozicija. Teme i aspekti hrvatske fotografije od 19. stoljeća do danas“, unutar kojega istražuje korištenje fotografije u medicinskom kontekstu. Također, istraživat će ulogu fotografije u vizualizaciji procedura korištenih u neurologiji tijekom Drugoga svjetskog rata u Dalmaciji. Za 2023. godinu planiran je i nastavak istraživanja vezanih uz fotografski materijal javnozdravstvenih objekata na području Hrvatske, s naglaskom na Dalmaciju. Taj dio istraživanja tematizira koncept praznine i temporalnosti te propitivanje političke uloge fotografije u prikazima razvoja javnoga

zdravstva na našim prostorima. U suradnji s povjesničarom Markom Kolićem, Kuhar će istraživati odgovor zdravstvenog sustava na javnozdravstvene krize uvjetovane zaraznim bolestima kroz sudjelovanje na skupu „Društva i bolesti: odgovori na zdravstvene krize u modernoj i suvremenoj povijesti“ u travnju 2023. u Osijeku. U proljeće 2023. planira se održavanje „Dana Andrije Štampara“ u Slavonskom Brodu na kojima će Kuhar uz rad u znanstvenom odboru toga skupa sudjelovati i s izlaganjem. Istraživat će i etičke argumente protiv praktične, osobito negativne eugenike u prvoj polovini dvadesetog stoljeća kroz lik i djelo svećenika Andrije Živkovića. Uključit će se i u aktivnosti Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU. U akademskoj godini 2022./23. Kuhar će održati nastavu iz kolegija Farmaceutska etika i deontologija na studiju farmacije Farmaceutsko-biochemijskog fakulteta u Zagrebu. Konačno, Kuhar će sudjelovati u radu uredništva „Liječničkog vjesnika“ i časopisa „RAD HAZU – Medicinske znanosti“.

3. ODSJEK ZA FILOZOFIJU ZNANOSTI

Djelatnici Odsjeka za filozofiju znanosti bave se proučavanjem znanosti općenito, a posebice razumijevanjem prirodnih znanosti, i to kako njihova povijesnoga razvoja, tako i njihova unutarnjega ustroja. Pri tome se naglasak osobito stavlja na odnos prirodnih prema društvenim znanostima, te na njihovu vezu sa širim duhovnim i povijesnim kontekstom. Iznimna se pozornost polaže i na odnos znanosti i jezika, tako da razmatranje pojedinih pitanja filozofije jezika zauzima važno mjesto u istraživanju. K tomu, istražuju se i različiti hrvatski filozofi kojima je znanost, odnosno pojedina znanstvena pitanja, bila sastavnim dijelom njihova filozofiranja. U Odsjeku su u ovome trenutku dva djelatnika: dr. sc. Bojan Marotti i prof. dr. sc. Željko Dugac, no dr. sc. Bojan Marotti krajem kalendarske godine odlazi u mirovinu.

Prof. dr. sc. Željko Dugac, znanstveni savjetnik u trajnome zvanju, tijekom 2023. godine nastavit će istraživanja povijesti i filozofije znanosti s posebnim naglaskom na povijest medicine i javnoga zdravstva. Radit će na daljnjoj obradi rukopisa „Cantica anticorum cum commento Averrois“ iz Metropolitanske knjižnice u Zagrebu kako bi se taj rukopis mogao pripremiti za objavljivanje. Ujedno će nastaviti priprema istraživanja za dugoročni projekt prevođenja i kritičke analize cjelokupnoga Hipokratova opusa – „Corpus Hippocraticum“ te će raditi na knjigama „Hipokratov život“ prema Soranovoj povijesti i „O liječničkome umijeću“.

Sukladno potrebama Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu vodit će nastavu iz područja povijesti medicine i znanosti izvan radnoga vremena, te sudjelovati kao istraživač na projektima Sveučilišta i Hrvatske zaklade za znanost ako ti projekti budu odobreni. Ukoliko bude potreba vezanih uz znanstvenoistraživački rad, koristit će zakonom predviđenu slobodnu studijsku godinu.

ZAVOD ZA POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI, KAZALIŠTA I GLAZBE

ODSJEK ZA POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Dužnost voditelja Odsjeka za povijest hrvatske književnosti Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe obnašat će akademik *Krešimir Nemec*, a dr. sc. *Vjera Katalinić* obnašat će dužnost upraviteljice Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U stalnom radnom odnosu zaposleni su dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc. Andrea Sapunar Knežević, znanstvena savjetnica, dr. sc. Ivica Matičević, viši znanstveni suradnik, dr. sc. Ana Batinić, viša znanstvena suradnica, arhivist Vanja Budiščak, a administraciju vodi Tatjana Skendrović koja je zaposlena u Odsjeku za povijest hrvatskog kazališta.

Časopis *Kronika* Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti koja izlazi kontinuirano od 1975. godine. Glavni urednik akademik Boris Senker. Časopis *Kronika* br. 40, 2023. bit će posvećen radu troje dugogodišnjih djelatnika i voditelja triju Odsjeka u Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije: Tomislava Sabljaka, Branka Hećimovića i Koraljke Kos – uoči 90. rođendana.

Znanstveni rad

Projekt Hrvatske zaklade za znanost

Znanstvenoistraživački projekt: ***Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK) / Cultural representations of croatian women authors (CRCWA)***

Bude li projektni prijedlog Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica, prijavljen na natječaj Hrvatske zaklade za znanost početkom listopada 2022., prihvaćen za financiranje, projekt bi s radom trebao početi u studenome 2023. godine. Osim Ane Batinić kao voditeljice, istraživačku skupinu čini još 14 znanstvenica i znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva.

Hrvojka Mihanović-Salopek u sklopu pripremanja građe za budući znanstveni projekt Odsjeka za povijest hrvatske književnosti pod nazivom Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica priprema književnu večer uz filmski power-point o Višnji Stahuljak prigodom 12 godine smrti i 70. godišnjice početka njezinoga književnog rada koji je započeo objavljenim pjesništvom u časopisu *Krugovi*, 1953. godine.

Andrea Sapunar Knežević u prvoj godini projekta Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK) planira istražiti i analizirati djelovanje hrvatskih književnica u 19. stoljeću u preporodnom razdoblju u kontekstu nacionalno integracijskih procesa i njihovu recepciju u književnoj kritici i historiografiji te izraditi studiju o navedenoj temi. Istraživanje teme bit će provedeno na odabranom knjižničnom i arhivskom gradivu u sljedećim ustanovama: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv, Arhiv i Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Knjižnica i Arhiv Odsjeka za povijest hrvatske književnosti HAZU i Knjižnica Odsjeka za povijesne znanosti HAZU, Državni arhiv u Karlovcu.

U sklopu projekta A. Sapunar Knežević planira započeti rad na izboru i analizi najznačajnijih kritičkih osvrtâ na djela hrvatskih književnica te rad na bibliografiji članaka/osvrtâ kao prilog za cjelovitu bibliografiju u okviru projekta i izradu zbornika Književna kritika o hrvatskim književnicama koji će se pripremiti za tisak do kraja 4. godine projekta.

Planira započeti pripreme za organizaciju međunarodnoga znanstvenog kolokvija u sklopu projekta Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK) i aktivno sudjelovanje u radu skupa priopćenjem o djelovanju hrvatskih književnica u 19. stoljeću u preporodnom razdoblju u kontekstu nacionalno integracijskih procesa i njihovoj recepciji u književnoj kritici i historiografiji.

Projekt Hrvatske zaklade za znanost (izvan Hrvatske akademije)

Ana Batinić

Nastavak znanstvenoistraživačkog i stručnog rada na temama iz novije hrvatske književnosti, posebice iz područja ženske kulturne povijesti. Dio će se istraživačkog rada odvijati u okviru završne faze suradnje A. Batinić na znanstvenom projektu HRZZ-a *Moderne misleće žene: intelektualni razvoj žena u Hrvatskoj 20. stoljeća* (listopad 2018. – ožujak 2023.), voditeljice prof. dr. sc. Andree Feldman (Učiteljski fakultet, Zagreb). Konkretno, dovršenje istraživanja i priprema za objavu članaka o Udruženju za unapređenje dječje književnosti i o radu Zdenke Marković u okviru hrvatske književne historiografije te uredničko-priredivački rad na Antologiji hrvatskih intelektualki (zajedno s Marijanom Kardum, Učiteljski fakultet, Zagreb).

Projekt: Istra u hrvatskoj književnosti (projekt odobren u Zakladi Adris)

Hrvojka Mihanović-Salopek – nakon dovršenja znanstvenog rada *Odras Istre* u pjesničkom stvaralaštvu Borisa Domagoja Biletića na projektu HAZU i Adris grupe *Dionica Istre u hrvatskoj književnosti* planira se književna tribina posvećena Borisu Biletiću u Velikoj dvorani Matice hrvatske u Zagrebu, gdje će održati predavanje vezano uz Biletićeve istarske teme i još jednom predstaviti važnost objavljenog zbornika vezanog uz projekt HAZU i Adris grupe.

Projekt Hrvatski književni povjesničari (pod pokroviteljstvom Razreda za književnost Hrvatske akademije)

Hrvojkina Mihanović Salopek planira u sklopu projekta Hrvatski književni povjesničari dovršiti rad Nikola Andrić kao putopisac za tisak u zborniku koji će biti tematski posvećen Nikoli Andriću. Na istom projektu planira istraživanje građe za odabir teme i izradu referata za idući znanstveni skup posvećen Arminu Paviću koji će biti održan u jesen 2023.

Andrea Sapunar Knežević planira završiti i za tisak predati znanstveni rad Recepcija Nikole Andrića za Zbornik o Nikoli Andriću – zbornik radova sa znanstvenoga skupa o N. Andriću održanog u listopadu 2022. te biti jedan od recenzentata radova u navedenom zborniku. Planira objaviti prikaz Zbornika o Nikoli Andriću u hrvatskom ili inozemnom znanstvenom časopisu.

Nakon knjižničnih i arhivskih istraživanjima, prijavit će temu i izraditi priopćenje za Znanstveni skup o Arminu Paviću (20. znanstveni skup u sklopu projekta Hrvatski književni povjesničari) koji će se održati u Zagrebu i Požegi u listopadu 2023. Planira sudjelovati u organizaciji navedenog znanstvenog skupa koji će se održati pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Hrvojkina Mihanović Salopek priprema izdanje autorske knjige U ogledalu znanstvenih prosudbi, sv. II. Iz opusa znanstvenih radova koji su objavljeni u sklopu Akademijinih zbornika i simpozija u organizaciji HAZU, kao i neobjavljenih radova.

Andrea Sapunar Knežević planira objaviti autorsku znanstvenu knjigu Stanko Vraz kao folklorist. Usmena književnost u fokusu istraživanja Stanka Vraza (Zagreb, 2023.)

Objavit će izvorni znanstveni članak: Recepcija Nikole Andrića (Zbornik o Nikoli Andriću, niz Hrvatski književni povjesničari, sv. 19., Zagreb, 2023.)

Objavit će znanstveni rad Litavsko usmeno pjesništvo u prijevodu S. Vraza (Slavistica Vilnensis).

Nastavit će radove na pripremi knjige Kroatističke teme u kojoj će biti objavljeni autoričini znanstveni i stručni radovi tiskani u znanstvenim zbornicima i književnoj periodici.

Ivica Matičević planira objaviti knjigu Priča prati hrabre. Ogledi o suvremenoj hrvatskoj prozi. Leykam International, Zagreb, oko 280 kartica,

kao i sljedeće radove:

Nakon Barca – Barac. Književna kritika za hrvatskoga narodnoga preporeda. Dani hvarske kazališta. Zbornik radova. Književni krug – HAZU, Split – Zagreb.

Na granici žanrova. Proza Jurice Pavičića i Hrvoja Hitreca. Zbornik Dana Antuna Šoljana. Rovinj.

Zaborav i ideologija. Sudbina književnih kritičara za NDH. Kultura Slowian. Časopis poljske Akademije znanosti, Varšava.

Stručni rad

Hrvojkja Mihanović-Salopek planira nastavak rada u komisiji Nacionalnog odbora za dječju knjigu RH koji se manifestira u čitanju objavljenih književnih djela predloženih kandidata, pisanju stručnih recenzija i rada u glasačkom povjerenstvu za odabir hrvatskog kandidata za Andersenovu Nagradu i Nagradu IBBY-a.

U svojstvu urednice i priređivačice odabranih izdanja planira nastavak suradnje s Ogrankom Matice hrvatske Podstrana u objavljivanju odabranih književnih djela splitskih i poljičkih autora.

Andrea Sapunar Knežević nastavlja suradnju u stručnim i znanstvenim časopisima znanstvenim radovima, prikazima knjiga, znanstvenih zbornika i dr. Nastavit će posao recenzenta za radove u znanstvenim zbornicima i časopisima.

Planira sudjelovati u organizaciji dva znanstvena skupa:

1) Znanstvenog skupa o Arminu Paviću (20. znanstveni skup u sklopu projekta Hrvatski književni povjesničari) u Zagrebu i Požegi u listopadu 2023. pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

2) priprema međunarodnoga znanstvenog kolokvija u sklopu projekta Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK).

Ana Batinić

Urednički rad (zajedno sa Sani Sardelić) na zborniku radova kulturno-znanstvene manifestacije IX. Dani Petra Šegedina, održane u rujnu 2022. u Korčuli, Žrnovu i Orebiću.

Kao izvršna urednica, ali i autorskim prilogom surađivat će u novome broju Kronike – časopisa Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe (gl. urednik akademik Boris Senker), koji će u 2023. godini biti posvećen radu troje dugogodišnjih djelatnika i voditelja triju Odsjeka u Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije: Tomislava Sabljaka, Branka Hećimovića i Koraljke Kos – uoči 90. rođendana.

Nastavit će s izradom bibliografija djela preminulih akademika za Spomenice preminulim academicima u izdanju Akademijina Razreda za književnost.

Ana Batinić će kao priređivačica knjige Literarna korespondencija Ivane Brlić-Mažuranić sudjelovat će u izradi Sabranih djela Ivane Brlić-Mažuranić (ur. prof. dr. sc. Vinko Brešić, Matica hrvatska, Ogranak Slavonski Brod).

Kao priređivačica dijela korespondencije Franje Račkoga (zajedno s dr. sc. Majom Polić) dovršit će transkripciju pisama istaknutih osoba iz zapadne Hrvatske upućenih Franji Račkome te prirediti izdanje za tisak (predgovor, komentari).

Za biblioteku Stoljeća hrvatske književnosti Matice hrvatske, gl. ur. akademik Krešimir Nemeč, priredit će Izabrana djela Matka Peića.

Ivica Matičević

- a) urednik Male knjižnice DHK
- b) voditelj stručnog dijela manifestacije Dani Antuna Šoljana, Rovinj
- c) predsjednik Odbora Fonda Miroslav Krleža
- d) sedmodnevno proučavanje korespondencije između J. Kosora i H. Bahra u Theatermuseum Wien, rujanj 2023.

Znanstveni skupovi

Ervojka Mihanović-Salopek planira sudjelovanje na znanstvenom skupu Krležini dani u Osijeku 2023.

Andrea Sapunar Knežević planira sudjelovati priopćenjem na Znanstvenom skupu o Arminu Paviću (20. znanstveni skup u sklopu projekta Hrvatski književni povjesničari) u Zagrebu i Požegi u listopadu 2023.

Planira pripremiti priopćenje za sudjelovanje na međunarodnom znanstvenom kolokviju u sklopu projekta Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica (KRHK) s temom o djelovanju hrvatskih književnica u XIX. stoljeću u preporodnom razdoblju u kontekstu nacionalno integracijskih procesa i njihovoj recepciji u književnoj kritici i historiografiji.

Ivica Matičević planira sudjelovanje na sljedećim znanstvenim skupovima:

XXVII. Dani Antuna Šoljana, Rovinj, 21/22. 4. 2023., tema: Teatrološki aspekti Šoljanova djela.

50. Dani hvarskoga kazališta, Hvar, 15-18. 5. 2023. Tema: Josip Kosor i Stefan Zweig, nepoznata pisma.

Pulski dani eseja, Pula, listopad 2023. Tema: Ljubav oca i sina u romanima Ivice Prtenjače.

Nastava

Ana Batinić će kao vanjska suradnica sudjelovati u izvedbi nastave u okviru izbornog kolegija Elementi naracije o medicini i u medicini za studente 2. godine Medicinskog fakulteta u Zagrebu nositeljice doc. dr. sc. Ane Borovečki.

Ivica Matičević planira održati predavanje na slavistici Krakovskog sveučilišta studentima kroatistike o suvremenoj hrvatskoj prozi, travanj 2023.

ODSJEK ZA POVIJEST HRVATSKOGA KAZALIŠTA

Dužnost voditelja Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe obnašat će akademik *Boris Senker*, a dr. sc. *Vjera Katalinić* obnašat će dužnost upraviteljice Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U stalnom radnom odnosu zaposleni su dr. sc. *Martina Petranović*, znanstvena savjetnica, dr. sc. *Ana Lederer*, viša znanstvena suradnica, izv. prof. dr. sc. *Lucija Ljubić*, viša znanstvena suradnica te arhivske tehničarke *Jasna Đurđević* i *Tatjana Skendrović*.

Znanstveni rad

Martina Petranović radit će na knjizi *Drama i kazalište u historiografskom zrcalu*.

Lucija Ljubić istraživat će suvremenu hrvatsku dramu i kazalište prvog desetljeća 21. stoljeća. Nastavit će istraživanje o glumačkom udjelu u hrvatskom kazalištu na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće (*Marija Ružička Strozzi*).

Ana Lederer planira završiti istraživanje i pripremu teksta za knjigu *Uvod u kazališnu produkciju*.

Stručni rad

Martina Petranović radit će na uređivanju biblioteke *Kazališna likovnost* u knjizi, na uređivanju zbornika *11. Dani Ranka Marinkovića*, sudjelovat će u suorganizaciji skupa *Krležini dani* u Osijeku 2023. Prvo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu, drugi dio.

Pripremat će izložbu kostima *Doris Kristić* u Dubrovniku na *DLJI*, ljeta 2023.

Ana Lederer sudjelovat će u redovitim aktivnostima Odsjeka vezanim uz razvrstavanje kazališne građe te sudjelovati u suorganizaciji skupa *Krležini dani* u Osijeku.

Lucija Ljubić sudjelovat će u redovitim aktivnostima Odsjeka vezanim uz razvrstavanje kazališne građe. Sudjelovat će u suorganizaciji skupa *Krležini dani* u Osijeku 2023. te u suuređivanju zbornika skupa *Dani Hvarškoga kazališta – 49. Dani Hvarškoga kazališta: Hrvatski narodni preporod i njegovo nasljeđe* (o 150. obljetnici smrti *Lj. Gaja*, *D. Demetra* i *P. Preradovića*), a pomoći će i u organizaciji *50. Dana*

Znanstveni skupovi

Odsjek za povijest hrvatskog kazališta bit će i u 2023. godini organizator znanstvenog skupa i popratnih manifestacija u sklopu kazališno-teatrološke manifestacije Krležini dani u Osijeku 2023. Prvo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu, drugi dio.

Ana Lederer, Martina Petranović i Lucija Ljubić sudjelovat će na znanstvenim skupovima Dani Hvarskog kazališta u svibnju 2023., 11. Dani Ranka Marinkovića i Krležini dani u Osijeku u prosincu 2023.

Martina Petranović sudjelovat će u na znanstvenom skupu 2. Brešanov svi-banj u svibnju 2023.

Izdavačka djelatnost

a) U sunakladništvu Akademije i AGM-a tiskat će se Repertoar hrvatskih kazališta, knjiga četvrta, glavnog istraživača i priređivača izdanja znanstvenog savjetnika, dr. sc. Branka Hećimovića.

b) U sunakladništvu Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku i Filozofskog fakulteta, Osijek objavit će se zbornik Krležini dani u Osijeku 2022., Prvo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu, prvi dio.

d) U dogovorenom sunakladništvu s ULUPUH-om planira se tiskanje izdanja biblioteke Kazališna likovnost.

Rad na prikupljanju, sređivanju i obradi kazališnoga gradiva

U skladu s programskim ustrojem Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta te znanstvenom i muzejsko-arhivskom radnom, praksom i brigom za istraživanje i prezentiranje hrvatske dramske književnosti i kazališta, kao i obogaćivanjem i ažuriranjem Muzejsko-kazališne zbirke Odsjeka za povijest hrvatskoga kazališta, nastaviti će se rad na prikupljanju i preuzimanju raznovrsnoga muzejskog i arhivskog gradiva profesionalnih (institucionalnih i neovisnih), poluprofesionalnih i važnijih alternativnih kazališta, kazališnih družina i grupa te festivala, smotri i susreta, kao i gradiva o kazališnim umjetnicima i djelatnicima svih relevantnih kazališnih struka, te o dramskim i glazbeno-scenskim autorima. Opseg radova ovisit će o kadrovskim i prostornim mogućnostima i dinamici preseljenja radi obnove zgrade u Opatičkoj 18.

Rad na sređivanju i opisivanju postojećeg arhivskoga gradiva odvijati će se sukladno mogućnostima. Knjižnica Odsjeka bit će privremeno nedostupna za vrijeme obnove s obzirom da većinom sadrži naslove koje je moguće pronaći i u drugim javnim knjižnicama.

U planu je istraživanje unikatne građe o hrvatskom kazalištu 1920. – 1941. pohranjene u Arhivu Jugoslavije u Beogradu koja bi barem u kopijama trebala

biti dijelom našega arhiva. Za ostvarenje toga plana potrebna je podrška Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i relevantnih ustanova Republike Hrvatske.

Nadovezujući se na praksu, začetu još 1902. u Hrvatskom narodnom kazalištu te produženu u Odsjeku, nastavit će se rad na svakidašnjem odabiranju, bibliografskom označavanju, izrezivanju i lijepljenju članaka, osvrtu, prikaza, reportaža, razgovora i intervjuja iz dostupnih dnevnika (Jutarnji list, Večernji list) o hrvatskim profesionalnim (institucionalnim i neovisnim) te važnijim poluprofesionalnim i alternativnim kazalištima, kazališnim družinama i grupama, kao i o festivalima, smotrama i susretima, a i o dramskim, glazbeno-scenskim i baletnim praizdvedbama, premijerama i obnovama, pa i različitim gostovanjima, te o kazališnim umjetnicima, dramatičarima, glazbeno-scenskim i baletnim autorima.

Nastavit će se također i sustavno presnimavanje kritika o kazališnoj umjetnosti i umjetnicima, te o dramskim i glazbeno-scenskim autorima iz dnevnog tiska dostupnog na Internetu (izvršiteljica zadatka Tatjana Skendrović).

Nastavit će se preuzimanje kao i razvrstavanje, sređivanje i obrada već preuzetog muzejskog i arhivskog gradiva, kao i njegovo evidentiranje (izvršiteljica zadatka Jasna Đurđević).

Nastavit će se ažurno voditi katalogizacija novopribavljenih i doniranih, dramskih, teatroloških, književnih, muzikoloških, leksikografskih i drugih izdanja te rad na katalogizaciji dramskih i teatroloških izdanja na stranim jezicima (izvršiteljica zadatka Jasna Đurđević).

Nastavit će se voditi katalogizacija novonabavljenih ili novodobivenih audio i video zapisa (izvršiteljica zadatka Jasna Đurđević).

Digitalizacija arhivskoga gradiva

Nastavit će se katalogiziranje knjižne građe Muzejsko-kazališne zbirke Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta na Indigo platformu Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (izvršiteljica zadatka Tatjana Skendrović).

Prema sklopljenom Sporazumu o ustupanju građe u svrhu digitalizacije građe s MUO u sklopu projekta Ministarstva kulture i medija e-kultura Digitalizacija kulturne baštine vršit će se obrada i unos metapodataka na Indigo platformu, skeniranih fotografija Muzejsko-kazališne zbirke (Fototeka Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu). (Izvršiteljica zadatka Tatjana Skendrović).

ODSJEK ZA POVIJEST HRVATSKE GLAZBE

U Odsjeku za povijest hrvatske glazbe od 1. 1. 2023. stalno je zaposleno pet znanstvenika i istraživača, dok se za šesto radno mjesto znanstvenika, koji bi radio na temama hrvatske glazbene kulture 19. stoljeća, traži raspis natječaja. U Odsjeku su zaposleni: dr. sc. Hana Breko Kustura (znanstvena savjetnica, član sur. HAZU), dr. sc. Tatjana Čunko (znanstvena suradnica), dr. sc. Vjera Katalinić (znanstvena savjetnica u trajnome zvanju, član sur. HAZU), dr. sc. Lucija Konfic (znanstvena suradnica) i dr. sc. Ennio Stipčević (znanstveni savjetnik u trajnome zvanju, član sur. HAZU). Osim toga, s obzirom da su svi u znanstvenim zvanjima, Odsjek opetovano traži otvaranje radnog mjesta stručnog suradnika kako bi knjižnica i arhiv Odsjeka mogli biti sustavno ažurirani i adekvatno vođeni, kao i za niz stručnih poslova koje sada moraju obavljati znanstvenici. Voditeljica Odsjeka je akademikinja Koraljka Kos, a zamjenjuje ju upraviteljica V. Katalinić, koja je ujedno upraviteljica Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe.

Znanstvenici će nastaviti s individualnim istraživanjima u okviru HRZZ projekata, ili će raditi na temama vezima uz svoje specijalizacije u okviru programa Odsjeka „Hrvatska glazbena kultura od srednjega vijeka do 21. stoljeća u društveno-kulturnom kontekstu“.

Znanstveni i stručni rad

1. Individualni rad na projektima HRZZ-a

Projekt HRZZ-a „Institucionalizacija moderne građanske glazbene kulture u 19. stoljeću na području civilne Hrvatske i Vojne krajine“ (MusInst19; 2021-2025, voditelj: akademik Stanislav Tuksar)

Vjera Katalinić, suradnica:

- Nastavak rada na glazbenoj zbirci Udina-Algarotti – unos u bazu podataka Muscat;

- Arhivsko istraživanje vezano uz ostavštinu Algarotti i rad krčkog filharmonijskog društva (terenski rad: Krk: arhiv i knjižnica biskupije)

- straživanje udruživanja glazbenika na temelju novinskog tiska i ego-dokumenata: orkestralnih i komornih ansambala i pjevača u domovini i inozemstvu (salonska glazba – vezano uz Doru Pejačević, vojna glazba) i pisanje radova o tome.

Lucija Konfic, suradnica:

- Nastavak istraživanja građanskih glazbenih društava u 19. stoljeću (s po-

sebnim naglaskom na Križevce i Karlovac)

– Nastavak istraživanja glazbenog života u dnevnom tisku u 19. stoljeću.

Projekt HRZZ-a u pripremi: „Kulturne reprezentacije hrvatskih književnica“ (voditeljica: Ana Batinić)

Tatjana Čunko, suradnica:

– početak rada na projektu: istraživanje recepcije opere „Labinska vještica“ Natka Devčića na libreto hrvatske dramske spisateljice, romanopisca, pjesnikinje i prevoditeljice Dunje Robić (Mire Dupelj).

2. Program Odsjeka: „Hrvatska glazbena kultura od srednjega vijeka do 21. stoljeća u društveno-kulturnom kontekstu“

Hana Breko Kustura, srednji vijek

– Suradnja s projektom „Corpus monodicum“ Sveučilišta Julius Maximilian, Wurzburg, Njemačka

– Obrada repertoara sekvenci u čast svetog Stjepana iz zagrebačkih srednjovjekovnih kodeksa

– Istraživački boravak u Franjevačkom samostanu Sinj, obrada arhivskih materijala Župne crkve, sakupljanje materijala za tekst „Marijanski napjevi liturgijskoga slavlja u Sinju do 18. stoljeća do današnjeg dana“

– Padova, Crkva sv. Frane, istraživački boravak – obrada kantuala i povezića s kantualima Dalmatinske zagore

– Rad na rukopisu „Gregorijanski koral i glagoljaška psalmodija“, priprema za tisak

Tatjana Čunko

– Nastavak rada na temi umjetnička glazba na Hrvatskome radiju (društveno-politički kontekst, utjecaj Hrvatskoga radija na glazbeni život u Hrvatskoj, Hrvatski radio kao poticatelj glazbenoga stvaralaštva, Hrvatski radio u europskome kontekstu ...)

– Nastavak rada na temi hrvatska umjetnička glazba za vrijeme NDH – skladatelji, djela, izvođači na području NDH, u koncentracijskim logorima i u partizanima

Vjera Katalinić

• Zbirka karikatura suvremenika iz pera Brune Bjelinskog: analiza i pisanje članka.

Ennio Stipčević

1. Rad na proučavanju hrvatske glazbe ranoga novoga vijeka (izrada metodologije za sustavni rad na bibliografiji izvora);

2. Početak rada na projektu 'Renesansna glazba u Zadru'.

3. Međunarodni projekti

- Međunarodni projekt RILM (New York): suradnja u Hrvatskoj nacionalnoj komisiji – nastavak obradbe novoga materijala i addenda (Čunko)
- Međunarodni projekt RISM (Frankfurt): nastavak suradnje sa središnjicom u Frankfurtu i s korisnicima te obradba i unos muzikalija u program Muscat, radionice za studente i suradnike (Katalinić, Konfic); unos jedinica iz glazbene zbirke Udina-Algarotti u bazu RISM-a Muscat (Katalinić)
- Nastavak rada na projektu "Beethoven and his Music in Nazi-Occupied European Countries" (Bonn), <https://musicandresistance.net/beethoven-in-nazi-occupied-europe/> (Čunko)
- Nastavak digitalizacije i transkripcija glazbenih djela hrvatske renesanse, u suradnji s Centre d'études supérieures de la Renaissance, Tours (<https://ricercar.croatia.cesr.univ-tours.fr>) (voditelji projekta: Ennio Stipčević, Philippe Vendrix, Vasco Zara).

4. Rad u knjižnici

- Nastavak vođenja Knjižnice Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU: prebacivanje knjižničnog kataloga u novi softver, obrada i unos nove građe; nabava časopisa; posudba; održavanje web stranice Knjižnice; ažuriranje web stranice Odsjeka; rad na održavanju glazbenog dijela digitalnog portala Indigo – DIZBI: sudjelovanje na sastancima (Konfic)

5. Stručni rad

- Rad na rukopisu „Gregorijanski koral i glagoljaška psalmodija“, priprema za tisak (Breko Kustura)
- Opis i popis, skeniranje građe iz ostavštine Devčić te obrada i analiza građe po sadržaju (obiteljske fotografije, „Kronika mog života“, Devčićeve glazbene kritike, glazbene kritike o Devčićevim skladbama, Devčićevi opisi vlastitih skladbi, izvedbe Devčićevih skladbi, itd.) (Čunko)
- Urednički poslovi na Zborniku radova međunarodnog muzikološkog skupa „Musical Networking in the 'Long 19th Century'“ (HAZU-HMD, ur. Katalinić)
- Rad na ediciji Franjo Ks. Kuhač: Korespondencija II/2 (HAZU-HMD, ur. Katalinić)
- Uredništvo notnog izdanja L. Ebner: Missa solemnis in D (prir. Katja Krološarac) (Konfic)
- Ažuriranje podataka na web stranici Odsjeka (Konfic)
- Uredništvo u časopisu Arti musices – suizdavač Odsjek (Konfic – glavna urednica, Katalinić – zamjenica)

6. Rad izvan Odsjeka

- Uredništvo u časopisima Gitara (Konfic), Muzyka i Current Musicology (Katalinić)

- Nastava na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu (Breko Kustura, Čunco, Katalinić, Konfic) i na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (Breko Kustura)
- Mentorski rad na diplomskim i doktorskim radovima na Muzičkoj akademiji, Filozofskom fakultetu i Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu (Breko Kustura, Čunco, Katalinić, Konfic)
- Rad u povjerenstvu za obranu diplomskih i doktorskih radova (Čunco, Katalinić)
- Recenziranje članaka, knjiga, udžbenika i projekata (svi znanstvenici u Odsjeku)
- Nastavak uredničkih poslova za niz notnih izdanja Tomaso Cecchini: Opera omnia (Zagreb: MIC) (glavni urednik) (Stipčević)
- Nastavak uredničkih poslova za niz notnih izdanja Giacomo Finetti: Opera omnia (Padova: Centro Studi Antoniani) (glavni urednik) (Stipčević)
- Dovršetak rada na kritičkom izdanju zbirke Sacrae cantiones (1620) Ivana Lukačića; posljednje korekture i slanje rukopisa u tisak (Stipčević)
- Sudjelovanje u radu HUMKAD-a i Komisije za glazbene knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva (Konfic)
- Rad u upravnom odboru Hrvatskoga muzikološkog društva (Čunco, Katalinić, Konfic)
- Rad u Matičnim odborima AZVO-a (Katalinić)
- Suradnja u ciklusima emisija Hrvatskog radija (Breko Kustura)
- Rad u Vijeću za glazbu i glazbeno-scenska djelatnost Ministarstva kulture i medija RH (Breko Kustura)
- Suradnja u projektnom ciklusu „Glazbeni foyer – pretpremijerni dijalozi“, Hrvatskoga narodnoga kazališta u Zagrebu (Breko Kustura)

Znanstveni skupovi, seminari, usavršavanja i javna predavanja

1. Organizacija i suorganizacija skupova

1. Zagreb, svibanj 2023.: 24. godišnji susret Hrvatskog muzikološkog društva, svibanj 2023. (Konfic)
2. Zagreb – Našice, 5. i 7. 10. 2023.: Dora Pejačević i njezino doba – uz 100. obljetnicu smrti (HAZU – HMD; Katalinić)
2. Sudjelovanje na skupovima, seminarima i posebnim predavanjima te usavršavanja
  - Cluj, Rumunjska, 25-26. 5. 2023: Ligeti Festival Transylvania, međunarodni simpozij: Intersection of Arts (Katalinić)
  - Zagreb, svibanj 2023.: 24. godišnji susret Hrvatskog muzikološkog društva (Čunco, Katalinić, Konfic)

– Zagreb – Našice, 5. i 7. 10. 2023.: međunarodni skup: Dora Pejačević i njezino doba – uz 100. obljetnicu smrti (Čunko, Katalinić)

Predvidene publikacije

Knjige i notna izdanja:

- Kritičko izdanju zbirke *Sacrae cantiones* (1620) Ivana Lukačića (Stipčević)
- *Musical Networking in the 'Long 19th Century'*, zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa 2021. (HAZU-HMD, ur. Katalinić)

Znanstveni i stručni članci:

1. *Formativne godine Franje Horvata*, zbornik radova sa znanstvenog skupa *Muzika u društvu*, Sarajevo, 2022. (Čunko)
2. *Skice za životopis Danice Pollak-Ogrizović*, *Arti musices* (Čunko)
3. *The Paths of Moderne or how did Moderne Come to Croatia?*, zbornik radova sa simpozija *Musical Networking in the 'Long' 19th Century*, Zagreb 2023. (Čunko)
4. *Kroatische Sängerninnen in Graz im 19. Jh.: Ausgangspunkt oder Endstation?*, Online Publikation *Musikerinnen in der Region - Handlungsräume und ihre Akteurinnen in der Steiermark* (Katalinić)
5. *The Range of Venetian Opera on the Eastern Shores of the Adriatic and Beyond*, *Analecta musicologica* (Katalinić)
6. *Zagreb Theatre in the Network of German (Musical) Stages*, zbornik radova sa simpozija *NetMus19* (Katalinić)
7. *Ljudevit Gaj i glazba*, zbornik radova sa skupa *Dani hvarskog kazališta 2022.* (Katalinić)
8. *Franjo Ks. Kuhač (1834-1911) in the Culture of Letters: between Macro- and Micro-History*, *Studien zur Musikwissenschaft.* (Katalinić)
9. *How to Create a Public (Music) Library: The Case of Nikola Udina/Algarotti And His Music Collection*, *Arti musices* (Katalinić)
10. *Franjo Ksaver Kuhač and Križevci*, zbornik radova sa simpozija *Musical Networking in the 'Long' 19th Century* (Konfic)
11. *'Najprije tekst, a potom glazba' [...] međutim, prema prilikama bi se to pravilo moglo i obrnuti*“. *Odnos Franje Ksavera Kuhača i Petra Preradovića*, zbornik radova sa skupa *Dani hvarskog kazališta 2022.* (Konfic)
12. *Discussions on Music Institutions in the Karlovac Press of the 19th Century*, *Arti musices* (Konfic).

ZAVOD ZA PROMET

Ciljevi

Zavod za promet Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti osnovan je sa zadaćom sveobuhvatnog i sustavnog promišljanja i strateškog planiranja prometnog razvoja na nacionalnoj i metropolitanskoj razini, a s ciljem geostrateškog pozicioniranja u području srednje Europe, uz uvažavanje lokalnih posebnosti i čuvanje nacionalnog identiteta i interesa. Djelokrug rada Zavoda za promet obuhvaća prometnu valorizaciju i projekciju prometnog razvoja na nacionalnoj, regionalnoj i na razini grada; izradu znanstvenih podloga za donošenje strateških planova prometnog razvoja; koordinaciju i poticanje interdisciplinarnе suradnje u području prometnoga razvoja; te suradnju s Razredom za tehničke znanosti i Znanstvenim vijećem za promet Hrvatske akademije. Upraviteljica Zavoda za promet je prof. dr. sc. *Sanja Steiner*.

Planirane aktivnosti

Zavod za promet Akademije angažiran je u tematskom istraživanju strateških prometnih pravaca od važnosti za Hrvatsku. Istraživanje je usmjereno na razvojne potencijale Jadransko-jonskog pravca, njegovih ekstenzija na Baltičko-jadranski koridor i Sjevernomorsko/istočno-mediteranski koridor, te indikativni plan uključivanja u trans-europsku prometnu mrežu. Multimodalne prometne opcije koridorske trase uzduž istočne obale Jadranskog mora strateški bi pridonijele pozicioniranju i geoprometnoj valorizaciji nacionalnih prometnih resursa i potencijala u kontekstu prometnog povezivanja Baltika, Jadrana i Crnog mora.

U suradnji sa Znanstvenim vijećem za promet Akademije, Zavod za promet sudjeluje u pripremi i organizaciji znanstveno-stručnog savjetovanja Prometni razvoj zagrebačkog prstena. Strategija razvoja urbane aglomeracije Zagreb implicira potrebu dugoročne projekcije integriranog prometnog rješenja metropolitanske regije.

Očekivani rezultati

Zavod za promet planira u 2023. godini tiskati ediciju u nakladi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: Razvoj intermodalnog prometa u Hrvatskoj – Model odlučivanja o potrebi uspostave suhe luke na primjeru pomorske luke Rijeka, znanstvena studija, te Prometni razvoj zagrebačkog prstena, zbornik radova sa znanstveno-stručnog savjetovanja. Rezultati ciljanih tematskih istraživanja objavit će se u referentnim znanstvenim časopisima i zbornicima s međunarodnih skupova.

Izvršitelji/suradnici

Zavod za promet nema stalnih zaposlenika. Za realizaciju plana rada angažiraju se, uz upravitelja Zavoda, stručni suradnici za tehničko-stručne poslove, a za potrebe ciljanih tematskih istraživanja znanstvenici i eksperti u području prometa.

Trajanje aktivnosti

Trajna znanstvenoistraživačka djelatnost.

ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD -- ĐAKOVO

Organizacija jedinice

Zavod za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Đakovu (dalje: Zavod) smješten je u prostorijama Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice, Petra Preradovića 17. u Đakovu. Voditelj Zavoda je akademik *Josip Bratulić*, a upravitelj prof. emeritus dr. sc. *Pero Aračić*. Zavod nema zaposlenih, ali pomažu iz Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice, Katolički bogoslovni fakultet pomaže tehničkim osobljem a Studentski dom besplatnim smještajem za predavače iz daljega. Svi radimo bez ikakve nadoknade.

Zavod se kontinuirano bavi znanstvenoistraživačkim radom što je njegova osnovna djelatnost te mlade ustanove Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na području istočne Hrvatske. Rad Zavoda obuhvaća interdisciplinarna istraživanja poput povijesti, književnosti, jezika, glazbe, umjetnosti, teoloških tema te istraživanja nastanka i ratnih stradanja crkvenih objekata.

Znanstveno-istraživačku i nakladničku djelatnost Zavoda u osnovi financiraju Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti preko županija Osječko-baranjske i Brodsko-posavske te gradova Slavenskoga Broda i Đakova.

Djelatnost Zavoda obuhvaća i iniciranje, organizaciju, koordinaciju te izvršenje znanstvenih istraživanja u samom Đakovu i spomenutim županijama i gradovima, zatim organiziranje znanstvenih skupova, savjetovanja i rasprava o pojedinim temama važnim za unapređenje znanosti i primjenu znanstvenih rezultata u praksi te objavljivanje rezultata znanstveno-istraživačkog rada u odgovarajućim edicijama, a u skladu s mjerilima Hrvatske akademije na području nakladničke djelatnosti.

Zavod nastoji povezati Zavod HAZU u Osijeku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, ponajviše Filozofski i Odgojni fakultet, Povijesni institut u Slavanskom Brodu te Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu.

Članovi Znanstvenog vijeća Zavoda su: akademik Josip Bratulić, voditelj Za-

voda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Đakovu; akademik Ferdo Bašić, Razred za prirodne znanosti HAZU; akademik Krešimir Nemeć, Razred za književnost HAZU; dr. sc. Pero Aračić, prof. emeritus, član suradnik HAZU, upravitelj Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Đakovu; izv. prof. dr. sc. Vladimir Dugalić, prema prijedlogu Đakovačko-osječke nadbiskupije; dr. sc. Anica Vukašinović, prema prijedlogu Brodsko-posavske županije; Stjepan Sokol, prof., prema prijedlogu Osječko-baranjske županije; Robert Francem, prof., prema prijedlogu Grada Đakova i dr. sc. Branko Grizelj, prof. emeritus, prema prijedlogu Grada Slavenskog Broda.

Nakladnička djelatnost

Časopis "Radovi Zavoda za znanstveni rad Đakovo" br. 2 i 3 (2023.)

U redovitom godišnjem broju znanstvenog časopisa Zavoda pod nazivom "Radovi Zavoda za znanstveni rad Đakovo" br. 2 i 3 tiskati će se radovi/ članci sa skupova koje je Zavod organizirao tijekom 2022. godine zajedno s ostalim pristiglim radovima. Časopis Radovi ima veliku važnost za humanističke znanosti na području istočne Hrvatske jer će se njegovim tiskanjem sva nova znanstvena i umjetnička saznanja o Đakovu, naznačenim županijama i gradovima istočne Hrvatske objaviti i sačuvati te biti besplatna za sve zainteresirane.

Uprava HAZU je 7. listopada 2022. pod brojem 10-41/6-1-2022. odobrila Znanstvenoistraživački simpozij u 2023. godini: ***Juraj Tordinac, svećenik, tajnik biskupa Strossmayera, pjesnik i pisac***

Međunarodni simpozij je upriličit će se o 130. godišnjici smrti Jurja Tordinca, svećenika, tajnika biskupa Josipa Jurja Strossmayera, pisca i pjesnika i to 15. svibnja 2023.

Organizatori: Zavod HAZU Đakovo i Društvo hrvatskih književnika Zagreb

Uprava HAZU je 7. listopada 2022. pod brojem 10-41/6-1-2022. odobrila Znanstvenoistraživački međunarodni simpozij u 2023. godini i to 12. lipnja 2023. godine. Nova ustanova Stolnog kaptola u Đakovu ima datum: 11. 6. 1773.

Stolni kaptol u Đakovu: 250 godina od osnutka do danas

Organizatori: Zavod HAZU Đakovo, Nadbiskupija đakovačko-osječka, (Prvo)Stolni kaptol Đakovo

Okrugli stol: Liturgijsko-pastoralni doprinos kanoničkoga kaptola životu biskupije

Predstavljanje zbornika slikar Ivan Tišov

Zavod HAZU u Đakovu, grad Đakovo i općina Viškovci, gdje je rođen slikar

Ivan Tišov, izdali su zapaženu monografiju o tom slikaru. Monografija je predstavljena u Viškovicima i Đakovu. Zbog zdravstvenih okolnosti covida predstavljanje 2021. je odgođeno u Slavonskom Brodu i Zagrebu. Nadamo se da će se to uskoro dogoditi.

Izdavački planovi početak 2023

U Radovima 2. i 3. Zavoda HAZU u Đakovu izaći će nekoliko radova o fra Grgi Martiću, koji su upravo na recenzijama.

„S guslama kroz gromovni vijek"-novi pristupi životu i kulturnom djelovanju fra Grge Martića (24.01.1822.-30.8.1905.) o 200. god. rođenja. Vrijeme i trajanje: 8. travanj 2022.

Suorganizatori: Zavod HAZU Osijek, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Zavod HAZU u Đakovu imao je znanstveni simpozij o demografiji u Hrvatskoj: Od Strossmayera do danas – demografska slika Hrvatske. Simpozij je bio u Đakovu 28. rujna 2021. od 10 sati.

Radovi su na recenzijama i uskoro idu u tisak u Radovima 2 i 3.

ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD – OSIJEK

Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku je znanstvena jedinica HAZU u Zagrebu kojom rukovodi voditeljica i upraviteljica Zavoda, te Vijeće Zavoda.

Zavod je osnovan 14. travnja 1974. godine kao Centar za znanstveni rad u Osijeku, a potom je 1986. godine pripojen ostalim znanstvenim jedinicama Akademije kao Zavod za znanstveni rad. Godine 1999. mijenja naziv u Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU.

Voditeljica i upraviteljica Zavoda je akademkinja *Vlasta Piližota*.

U Zavodu su tri stalno zaposlena djelatnika: doc. dr. sc. Martina Harc, viša znanstvena suradnica, administrativna tajnica i dostavljačica-čistačica.

Znanstvenoistraživački rad

Projekt Osječka Tvrđa – Mursa Aeterna

Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku 2011. godine pokrenuo je inicijativu i provodio organizaciju izrade povijesno znanstvenih studija i sintetske znanstvene monografije o osječkoj Tvrđi, kroz provedbu projekta Osječka Tvrđa i višegodišnjeg Plana rada Zavoda.

U cilju kvalitetnog ostvarenja znanstvenih monografija projekta Osječka Tvrđa bila je neophodna i vrlo uspješna suradnja svih kulturnih institucija grada Osijeka i Osječko-baranjske županije, kao i vanjskih suradnika. Voditelj projekta je akademik Andrija Mutnjaković.

Znanstveni skupovi

Suorganizatori 12. međunarodnog simpozija „Region, Entrepreneurship, Development” zajedno s Ekonomskim fakultetom u Osijeku, University of Maribor, Faculty of Economics and Business i University of Tuzla, Faculty of Economics in Tuzla (15. – 16. lipnja 2023. u Osijeku).

Suorganizatori XIX. Međunarodne konferencije Interdisciplinary Management Research, u suradnji s Ekonomskim fakultetom u Osijeku i Pforzheim University, Business School (rujan 2023.).

Međunarodna suradnja

Nastavak međunarodne suradnje s MCI Innsbruck na longitudinalnom projektu Succession intention in the context of family business. Suradnja se očituje u zajedničkom (multi-level) istraživanju, sakupljanju podataka iz različitih izvora (cross-section), pisanju i objavljivanju zajedničkih znanstvenih radova i predstavljanje radova na međunarodnim konferencijama.

Nakladnička djelatnost

Jedna od aktivnosti u sklopu plana rada Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku je i nakladnička aktivnost. Za ostvarenje odnosno realizaciju nakladničke djelatnosti je neophodna suradnja svih kulturnih institucija grada Osijeka i Osječko-baranjske županije, te vanjskih suradnika. Osim do sada objavljenih 11 knjiga/monografija, u sklopu projekta Osječka Tvrđa, knjige planirane u 2023. godini financirat će se također isključivo novčanim sredstvima dobivenim putem javnih natječaja. Iz redovnih sredstava Zavoda financirat će se tisak časopisa Zavoda HAZU u Osijeku, Anali.

Knjige koje se planiraju pripremati za tisak:

- Osječka secesija (grupa autora, urednik: prof. dr. sc. Dragan Damjanović)

- Osječki tramvaj od konjskog do električnog (autor: akademik Dragutin Feletar; urednik: akademik Andrija Mutnjaković)
- Osječka crtačka škola (autori: doc. dr. sc. Jasminka Najcer Sabljak i prof. dr. sc. Dragan Damjanović; urednik: akademik Andrija Mutnjaković)
- Izgradnja osječke Tvrđe (autor: Tone Papić; urednik: akademik Andrija Mutnjaković).

Manifestacije

Osječko ljeto kulture

Predstavljanje knjiga u sklopu manifestacije OLJK 2023:

Kartografski izvori za povijest osječke Tvrđe, Zagreb – Osijek, 2018. (autor: Ante Grubišić)

Mursa u svjetlu numizmatičkih nalaza, Zagreb – Osijek, 2018. (autorica: Hermine Göricke-Lukić).

Spomenik Svetoga Trojstva u Osijeku, Zagreb – Osijek, 2020. (autori: Mirjana Repanić Braun, Mario Braun).

Svečana akademija

Svečana akademija posvećena akademiku Dragutinu Flešu, prvom tajniku Razreda za tehničke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Predstavljanje knjiga

Predstavljanje knjige Struktura kapitala – teorija i politika malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Zagreb - Osijek 2019. (autori: Martina Harc, Sandra Pepur, Ljiljana Vidučić).

Predavanja

Kazališni život u Osijeku između prošlosti i budućnosti (prof. dr. sc. Antonija Bogner-Šaban).

ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD – POŽEGA

Voditelj Zavoda je akademik *Milko Jakšić*, a upraviteljica dr. sc. *Snježana Jakobović*.

Plan rada Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi za 2023. godinu:

- Znanstveno-stručni skup posvećen akademiku Matku Peiću
- Uređenje Spomen sobe akademika Dubravka Jelčića
- Dani astronomije u Požegi
- Popularizacija znanosti „Požeški znanstvenici izvan Požege“
- Izložba „Afrička zbirka franjevačkog muzeja Tomislavgrad“

ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD – SPLIT

Voditelj Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Splitu je akademik *Davorin Rudolf*.

Izdavačka djelatnost

Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Splitu tiskati će u 2023. broj 23 časopisa «Adrias» ako Uprava HAZU-a odobri raspisivanje natječaja i zapošljavanje na neodređeno vrijeme jednog znanstvenog suradnika, koji bi obavljao i funkcije tajnika Zbornika radova ovog Zavoda.

Manifestacije

- XXXIII. „Marulićevi dani“, kulturna manifestacija međunarodnog karaktera posvećena hrvatskoj dramskoj riječi i djelu Marka Marulića u suradnji s Književnim krugom iz Splita održat će se od 20. do 23. travnja.

- Okrugli stol: Obnova, uređenje i gradnja novih sportskih objekata na području Splitsko-dalmatinske županije, u organizaciji Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU-a u Splitu održat će se lipnju 2023.

- „XXXV. Knjiga Mediterana“ međunarodni znanstveni skup u suradnji s Književnim krugom iz Splita, održat će se od 25. rujna do 1. listopada. U sklopu manifestacije održat će se dva znanstvena skupa, predavanja i predstavljanja knjiga. Na skupu će sudjelovati znanstvenici i stručnjaci iz područja književnosti, povijesti umjetnosti i arheologije iz Hrvatske i inozemstva.

Predavanja

Nastavit će se ciklus predavanja „Petkom u Zavodu HAZU“ u proljeće i jesen 2023. Izlagat će znanstvenici, političari, kulturni radnici, umjetnici i stručnjaci o aktualnim zbivanjima u Splitu i Hrvatskoj o stručnim temama iz područja međunarodnog prava, gospodarstva, pomorstva, arheologije, arhitekture i povijesti

umjetnosti (predavanja akademika Arsena Bačića, Nenada Cambia, Kažimira Hraste, Dinka Kovačića, Kuzme Kovačića, Davorina Rudolfa i Radoslava Tomića, te članova suradnika HAZU-a koji stalno žive u Splitu, prof. emeritus Ivo Grabovac i prof. emeritus Ante Mihanovića, znanstvenika i stručnjaka sa Sveučilišta u Splitu, kulturnih djelatnika, umjetnika i dr.).

- Prvo planirano predavanje u siječnju 2023. jest člana suradnika i sveučilišnog profesora dr. sc. Ante Munjize o teoriji konstrukcija u području građevinarstva.

- U drugoj polovini siječnja planirano je predavanje sveučilišnog profesora u miru Jakše Miličića o pohranjivanju i iskorištavanju otpada na području županije Splitsko-dalmatinske.

Izložbe

U travnju, retrospektivna izložba slika hrvatske umjetnice Edite Schubert na kojoj će biti izloženi početni hiperrealistični radovi, te slikane kompozicije intenzivnih boja u duhu nove geometrije.

U kolovozu, retrospektivna izložba akademskog slikara Josipa Trostmana povodom obilježavanja šezdeset godina slikarskog rada od diplomiranja na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Retrospektivna izložba splitskog akademskog slikara Josipa Botterija Dinia – izložba kompletnog umjetničkog ciklusa jednog od najboljih suvremenih hrvatskih slikara.

Predstavljanje knjiga

Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU-A u Splitu organizirat će predstavljanje novoobjavljenih knjiga pretežito autora koji žive i djeluju na području Splitsko – dalmatinske županije.

U splitskom Zavoda HAZU-a u Splitu, pored u planu navedenih manifestacija, priredit će se i druge znanstvene i kulturne manifestacije u organizaciji ovoga Zavoda, u suradnji sa ostalim institucijama sa splitskog područja i šire.

ZAVOD ZA ZNANSTVENI RAD – VARAŽDIN

Organizacija jedinice

Zavod za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu (dalje: Zavod) smješten je u prostorijama palače Keglević, Vladimira Nazora

14, u Varaždinu. Voditelj Zavoda je akademik *Stjepan Damjanović*, a upravitelj dr. sc. *Vladimir Huzjan*. U Zavodu su zaposlene dvije osobe: upravitelj i administrativna tajnica Ljiljana Biškup.

Zavod se kontinuirano bavi znanstvenoistraživačkim radom što je njegova osnovna djelatnost te je jedina takva ustanova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na području sjeverne Hrvatske. Rad Zavoda obuhvaća interdisciplinarna istraživanja poput gospodarstva, povijesti, književnosti, jezika, glazbe, umjetnosti, tehnike, informatike i drugih područja. Znanstveno-istraživačku i nakladničku djelatnost Zavoda u osnovi financiraju Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Varaždinska županija i Grad Varaždin, a neke projekte dodatno odgovarajuća ministarstva Republike Hrvatske, gospodarstvenici te druga lokalna uprava i samouprava.

Djelatnost Zavoda obuhvaća i iniciranje, organizaciju, koordinaciju te izvršenje znanstvenih istraživanja u Varaždinu i njegovom gravitacijskom prostoru u sjevernoj Hrvatskoj, zatim organiziranje znanstvenih skupova, savjetovanja i rasprava o pojedinim temama važnim za unapređenje znanosti i primjenu znanstvenih rezultata u praksi te objavljivanje rezultata znanstvenoistraživačkog rada u odgovarajućim edicijama, a u skladu s mjerilima Hrvatske akademije na području nakladničke djelatnosti.

Članovi Znanstvenog vijeća Zavoda su: akademik *Stjepan Damjanović* (predsjednik), akademik *Stanislav Tuksar*, prof. dr. sc. *Slobodan Kaštela*, član suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, dr. sc. *Vladimir Huzjan*, zatim dr. sc. *Vesna Haluga*, privremena pročelnica Upravnog odjela za poslove gradonačelnika i Gradskog vijeća Grada Varaždina te *Silvija Zagorec*, zamjenica župana Varaždinske županije.

Nakladnička djelatnost

Časopis "Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin" br. 34 (2023.)

U redovitom godišnjem broju znanstvenog časopisa Zavoda pod nazivom "Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin" br. 34 tiskat će se radovi/ članci sa skupova koje je Zavod organizirao tijekom 2021./2022. godine zajedno s ostalim pristiglim radovima. Časopis *Radovi* ima veliku važnost za humanističke znanosti na području sjeverne Hrvatske jer će se njegovim tiskanjem sva nova znanstvena i umjetnička saznanja o Varaždinu, Varaždinskoj županiji te sjevernoj Hrvatskoj objaviti i sačuvati te biti besplatna za sve zainteresirane. Časopis je kategoriziran kao A1 publikacija za humanističke znanosti. Planirani tisak bio bi krajem 2023. u nakladništvu Zavoda.

Monografija Ane Kaniški, prof., "Javna plastika grada Varaždina. Prilog umjetničkoj topografiji"

Znanstvena publikacija "Javna plastika grada Varaždina. Prilog umjetničkoj topografiji" digitalni je sadržaj koji obuhvaća ubicaciju jednoga segmenta umjetničke i spomeničke baštine grada Varaždina. Na temelju dva relevantna izvora podataka – opsežne povijesne i povijesno-umjetničke historiografije te obilazaka

i opservacija svakoga pojedinog primjera baštine koji je autorica provodila daje se sistematiziran uvid u varaždinsku skulpturalnu baštinu. Obilascima je obuhvaćeno teritorijalno područje današnjega grada – od najuže povijesne jezgre, preko povijesnih predgrađa razvijanih tijekom stoljeća, do današnjih industrijskih zona. Publikacija obuhvaća baštinu od srednjovjekovnog do suvremenog razdoblja umjetničke produkcije. Po osvrtnu na dosadašnju historiografiju koja je relevantna za istraživanu temu, autorica daje jedan pogled, od nesumnjivo drugih različitih i jednako zanimljivih, na javne spomenike i skulpture grada Varaždina. Sadržajno su podijeljeni prema razdobljima u kojima su nastali. Kratki popis srednjovjekovnih spomenika slijedi opsežan niz spomenika, skulptura i pilova iz baroknoga razdoblja – koji su, u odnosu na cijeli korpus, brojniji i dobro očuvani. Usporedno se uz ove spomenike do 1918. godine nižu i primjeri svjetovne tematike. Slijede radovi međuratnoga razdoblja, potom iz razdoblja socijalizma, te naposljetku, iz razdoblja nakon 1991. godine, odnosno, nakon osamostaljenja države, pri čemu se radovi mogu promatrati iz različitih perspektiva, najčešće različitih naručitelja. Svaki pojedini primjer spomenika ili skulpture prikazan je s najrelevantnijim historiografskim podacima, kao i saznanjima dobivenim terenskim istraživanjem. Uvidom se daje zaključak o javnoj skulpturalnoj baštini Varaždina – njezinoj ubicaciji, autorstvu, nastanku, materijalima i dimenzijama, stanju očuvanosti – gdje je to moguće. Za svaki primjer daje se fotografija spomenika ili skulpture, te navodi njezin izvor. Ova publikacija pokušava dati sveobuhvatan pogled u skulpturalnu baštinu grada Varaždina, ne treba je se smatrati definitivnom, a njezinu sistematizaciju jedinim pogledom na baštinu. Naprotiv, ona služi kao temelj za buduća istraživanja svima. Planirana objava monografije bila bi tijekom 2023. u nakladništvu Zavoda. U slučaju dobivanja novčanih sredstava moguće je i tisak.

Monografija: Ladislav Ebner, "Povijesni, statistički i topografski opis slobodnog i kraljevskog Grada Varaždina"

Skorašnja dvjestota godišnjica tiska prve povijesti Varaždina u knjizi "Historisch — statistich — topographische Beschreibung der könig. Freystadt Varasdin" Ladislava Ebnera idealna je prilika da se djelo prevede na hrvatski jezik. Izvorno je napisana na njemačkom jeziku i u novije vrijeme nedostupna širem krugu čitatelja, ali dr. sc. Sanja Županić, autorica monografije "Germanizmi u varaždinskom govoru", prevela je Ebnerovu knjigu i učinila ju dostupnom domaćoj javnosti. Važnost djela je bio poticaj Gradskom muzeju Varaždin i Zavodu za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu da se Ebnerov rukopis prevede, znanstveno obradi i preda ljubiteljima varaždinske povijesti na čitanje. "Povijesni, statistički i topografski opis slobodnog i kraljevskog Grada Varaždina" završen je 1827., a tiskan 1828. u varaždinskoj tiskari Johanna Sangille. U predgovoru autor navodi da je svrha knjige tek proširenje subjektivnog znanja o događanjima u njegovom gradu, a: "(...) s obzirom na činjenicu da sam ovdje rođen (...) ne bi trebalo postojati razloga da se tvrdi da sam zbog naklonosti prema institucijama mojeg rodnog grada previdio neke njihove nedostatke". U knjizi uvijek spominje za njega nedavne događaje poput poplave 1826. koju je vjerno opisao, koliko učenika ima u gradskim školama ili članova u cehovima. Za podat-

ke iz povijesti uvijek navodi izvore, dok za suvremene opise ni jedan. Pretpostavka je da je dobro poznao suvremena zbivanja i na osnovu njih pisao knjigu. Planirani tisak monografije bio bi tijekom 2023. u sunakladništvu Zavoda i Gradskog muzeja Varaždin.

Monografija: Vladimir Huzjan, "Varaždin u poraću Drugog svjetskog rata (1945.-1948.)"

Ovo je autorova treća monografija kojom završava istraživačku cjelinu proučavanja povijesti Varaždina sredinom 20. stoljeća. Prva monografija "Varaždin i vojska u međuratnom razdoblju (1918.-1941.)", tiskana 2017., govori o kulturnom, političkom i vojnom stanju u gradu Varaždinu nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije i ulaska u novu južnoslavensku državnu zajednicu sve do početka Drugog svjetskog rata i raspada te zajednice. Druga monografija "Varaždin u vrijeme Nezavisne Države Hrvatske (1941.-1945.)", tiskana 2020., obrađuje zbivanja u gradu Varaždinu u vrijeme Drugog svjetskog rata. Premda je djelovanje antifašističkog pokreta u gradu i okolici bilo dobro istraženo, zbivanja u samom gradu bila su nepoznata. Monografija prikazuje strukturu vlasti NDH u gradu i okolici, vojnu upravu, kulturnu, propagandnu, vjersku i gospodarsku djelatnost kao i stradanje gradskih Židova, Roma, Srba i Hrvata koji su bili maltretirani, zatvarani, zlostavljani i ubijani jer su bili druge vjere, nacije ili jednostavno nisu podržavali političku vlast NDH.

Ova, treća, monografija "Varaždin u poraću Drugog svjetskog rata (1945.-1948.)" govori o neistraženom vremenu poraća. U dosadašnjoj historiografiji nema mnogo podataka o zadnjim danima NDH u Varaždinu kao ni o prvim danima, tjednima ili mjesecima nove jugoslavenske vlasti. Poznate su tek osnovne konture. Zbog toga, autor je krenuo u nova istraživanja u muzeje i arhive u Republici Hrvatskoj. Sva nova saznanja predstavljena su u ovoj monografiji, a spisi imaju bilješke te se njihov sadržaj može provjeriti. Što se tiče autora, ovom knjigom zatvara istraživačku cjelinu o povijesti grada Varaždina sredinom 20. stoljeća. To ne znači da je posao gotov i da je istraženo sve. Budući istraživači varaždinske povijesti imaju još mnogo toga za objasniti. Za autora znači da je vrijeme za druge teme. Planirani tisak monografije bio bi tijekom 2023. u nakladništvu Zavoda.

Monografija: Vida Pavliček, "Sela, trgovišta i druge podložničke zajednice u strukturi feudalnog vlastelinstva druge polovice 18. stoljeća. Na primjeru marijaterezijanskih urbarijalnih spisa Varaždinske županije"

Rukopis prikazuje odredbe o podložničkim zajednicama u marijaterezijanskom urbarijalnom uređenju. One se razmatraju kao opće odredbe o mjesnom provođenju postupka te odredbe koje određuju značenje pojmova "selo", "trgovište" i druge podložničke zajednice. Ovi su pojmovi temeljitije razrađeni kao teritorijalne i imovinsko-pravne cjeline, a posebno je razmatran i pojam općine kao zajednice podložnika, te pojam "sučije" kao upravne cjeline. Opće odredbe i tipski dokumenti u provedbi postupka konkretizirani su na primjerima sela trgovišta

i drugih podložničkih zajednica Varaždinske županije u drugoj polovici 18. stoljeća. Izvršena je usporedba promatranih pojmova u marijaterzijanskim urbarijalnim spisima s onima iz ranijih razdoblja. Planirani tisak monografije bio bi tijekom 2023. u sunakladništvu Zavoda i Državnog arhiva u Varaždinu.

Monografija: Iva Potočnik Rihtarić, "Sakralna umjetnička baština Varaždinskog arhiđakonata u kanonskim vizitacijama u 17. stoljeću"

Rukopis pod naslovom "Sakralna umjetnička baština Varaždinskog arhiđakonata u kanonskim vizitacijama u 17. stoljeću" utemeljen je na studioznom proučavanju zapisa vizitatora, kanonika Zagrebačke biskupije te terenskom radu. Ovaj rukopis proizašao je iz doktorske disertacije te obuhvaća župne crkve i njihove filijalne kapele zabilježene u vizitacijama Varaždinskog arhiđakonata u 17. stoljeću, danas teritorijalnom dijelu Varaždinske biskupije. Istraživanjem su obuhvaćene župne crkve na lokalitetima Bartolovec, Biškupec, Donja Voća, Križovljan, Margečan, Maruševac, Petrijanec, Sveti Ilija, Varaždin, Varaždinske Toplice, Vidovec, Vinica te sve u vizitacijama registrirane područne kapele na prostorima njihovih župa. Spomenici crkvene umjetnosti 17. stoljeća na području nekadašnjeg Varaždinskog arhiđakonata do sad nisu istraživani kao cjelina, stoga ovaj rukopis donosi kao rezultat cjelovitu sliku važnog segmenta spomeničkog pejzaža Varaždinskog arhiđakonata u 17. stoljeću koja osim sačuvanih građevina obuhvaća i one u međuvremenu preoblikovane i nestale. Planirani tisak monografije bio bi tijekom 2023. u nakladništvu Zavoda.

Znanstvenoistraživački projekti

Varaždinsko židovsko groblje

O varaždinskom gradskom groblju, u ovom kontekstu kršćanskom, ima više napisanih studija i monografija te je uvršteno u svaki lokalni turistički vodič. S druge strane, o varaždinskom židovskom groblju nemamo napisanu ni jednu cjelovitu studiju ili monografiju, a informacije o njemu javljaju se tek sporadično u pokojem članku. Zavod, Gradski muzej Varaždin i Katedra za judaistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu žele napraviti prvu monografiju o židovskom groblju u Varaždinu. Glavni suradnici su doc. dr. sc. Naida-Mihal Brandl, predstojnica Katedre za judaistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Spomenka Težak, prof., muzejska savjetnica Gradskog muzeja Varaždin te dr. sc. Vladimir Huzjan.

Ratni dnevnik Velimira Putara

Velimir Puttar (Varaždin, 1922.-Varaždin, 2005.) pedantno je vodio bilješke o svom ratnom putu tijekom Drugog svjetskog rata. Bilješke je pisao na manje papire, koje je u vrijeme mira krasopisom upisao u dnevničke knjige. Svi njegovi dnevници su sačuvani i nalaze se u Državnom arhivu u Varaždinu u fondu Obitelji Puttar. Kao vojnik vodio je bilješke gdje je sve služio u Hrvatskoj, a posebno u inozemstvu tijekom rata. Iz Varaždina je stigao u Beč 15. ožujka 1944. odakle je

krenuo u Češku, a potom u Njemačku. Od 15. rujna 1944. do 26. siječnja 1945. bio je na položaju topova u Niederkaufungenu, Kasselu, Immendorfu i Lebentedu kao pripadnik, kako sam naziva, hrvatske flaklegije. Smjenom dužnosti vratio se u Beč iz kojeg je 30. ožujka krenuo u domovinu, a u Varaždin je stigao 17. travnja 1945. godine. O Drugom svjetskom ratu V. Puttar piše u četiri dnevničke knjige na više stotina stranica. Tijekom 2023. sadržaj dnevnika će se prepisati, greške ispraviti, a gdje je moguće komentarom popratiti ili objasniti dijelove sadržaja. Uz dnevnik, prirediti će se i uvodna studija o obitelji Puttar u Varaždinu. Na prijepisu rukopisa raditi će se tijekom 2023./2024. godine.

Dr. sc. Vladimir Huzjan, "Povijest Varaždina u prvoj polovici 20. stoljeća. U povodu pet stoljeća proglašenja kamene kuće na glavnom trgu vijećnicom slobodnog i kraljevskog Grada Varaždina"

Grad Varaždin će 2023. svečano proslaviti pet stoljeća proglašenja kamene kuće na glavnom gradskom trgu vijećnicom slobodnog i kraljevskog grada Varaždina. U toj kući gradska vlast zasjeda od 1523. bez prekida do danas. Zavod će se svečanosti priključiti tiskanjem prigodne monografije dr. sc. V. Huzjana pod nazivom "Povijest Varaždina u prvoj polovici 20. stoljeća. U povodu pet stoljeća proglašenja kamene kuće na glavnom trgu vijećnicom slobodnog i kraljevskog Grada Varaždina". U dosadašnjem znanstveno-istraživačkom radu V. Huzjan bavio se proučavanjem povijesti grada Varaždina u prvoj polovici 20. stoljeća. Na tu temu objavio je gotovo 30 znanstvenih i stručnih radova u različitim publikacijama u domovini i inozemstvu (na hrvatskom, slovenskom i engleskom jeziku). U ovoj monografiji će se svi do sada objavljeni radovi dr. sc. V. Huzjana o povijesti Varaždina u 20. stoljeću objaviti zajedno na jednom mjestu i na hrvatskom jeziku. Radovi će biti poredani kronološki, svaki će biti zasebno poglavlje gdje će se navesti mjesto ranije objave, također dopuniti će se novim saznanjima, podaci će se dodatno provjeriti, a na kraju ide zajednički popis literature te kazala imena, mjesta i pojmova.

Eduard Vargović, Vladimir Huzjan, "40 godina djelovanja Zavoda Hrvatske akademije u Varaždinu"

U povodu nadolazeće proslave 40 godišnjica djelovanja Zavoda Hrvatske akademije u Varaždinu, E. Vargović i V. Huzjan planiraju za 2024. izraditi monografiju: "40 godina djelovanja Zavoda Hrvatske akademije u Varaždinu" u kojoj će se predstaviti sva dosadašnja aktivnost Zavoda (nakladnička, istraživačka i znanstveno-stručna) kao i njegov nastanak i razvoj.

Znanstveno-stručni skupovi

Znanstveni skup u povodu stote obljetnice smrti Vatroslava Jagića

Zavod za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu organizirat će međunarodni znanstveni skup u povodu 100. obljetnice smrti

hrvatskoga slavista svjetskoga ugleda Vatroslava Jagića (umro je 5. kolovoza 1923. u Beču i sahranjen tjedan dana kasnije u svom rodnom gradu Varaždinu). Drži se jednim od najvećih slavista do sada. Bio je zagrebački gimnazijski profesor, sveučilišni profesor u Odesi, Petrogradu, Berlinu i Beču. Kada je u ožujku 1866. predloženo, a u svibnju iste godine potvrđeno prvih 16 članova Jugoslaven-ske akademije znanosti i umjetnosti, među njima je najmlađi 28-godišnji Vatroslav Jagić. Znanstveno mu je djelo opsežno i raznoliko i njime je uvelike pomogao da se slavistika po svojim dovezima izjednači s germanistikom i romanistikom. Znanstveni skup u povodu stote obljetnice Jagićeve smrti održat će se od 28. do 30. rujna 2023. u Varaždinu. Predviđamo je tiskanje zbornika radova poslije održanoga skupa.

Znanstveni skup u povodu pet stoljeća postojanja vijećnice Grada Varaždina

U povodu nadolazeće proslave 500 godina djelovanja vijećnice Grada Varaždina u istoj (kamenjoj) kući na glavnom gradskom trgu, Zavod planira organizirati prigodnu znanstvenu konferenciju na kojoj će se govoriti o važnosti same vijećnice te grada Varaždina u 16. stoljeću.

Nematerijalna kulturna baština u porječju Mure i Drave

Centar za istraživanje Međimurja (CIM) organizira prvi međunarodni znanstveni skup pod nazivom "Nematerijalna kulturna baština u porječju Mure i Drave". Skup će se održati na više lokacija u Međimurju od 9. do 11. studenoga 2023. godine. Naime, 20 godina nakon usvajanja Konvencije o zaštiti nematerijalne kulturne baštine CIM organizira znanstveni skup s krovnom temom nematerijalne baštine. U proteklom razdoblju ovaj vid baštine postao je izrazito popularan jer je ponudio novi sadržaj koji je lako povezljiv s drugim granama gospodarstva poput kreativnih industrija, obrtništva, turizma, ali i utro put novom modelu suradnje profesionalnih/ formalnih institucija i zajednice ili pojedinaca. Svaka od njih razvila je svoj odnos s dobrima zaštićenima kao nematerijalna baština te s ljudima – nositeljima vještina. Imajući na umu sve to, na skupu bismo željeli obraditi sljedeće teme: područja manifestiranja kulturne baštine (usmena predaja i izričaji, uključujući jezik kao sredstvo komunikacije NKB, izvedbene umjetnosti, običaji, obredi i svečanosti, znanje i vještine vezani uz prirodu i svemir, tradicijski obrti), povijesni temelji za pučku/usmenu/predajnu tradiciju, istraživanje NKB prije i poslije Konvencije, razvoj metodologije istraživanja NKB i pitanje etike, izvori za istraživanje i zaštitu NKB te identitet i autentičnost. Skup se organizira u suradnji s Ogrankom Matice hrvatske u Čakovcu, Turističkom zajednicom Međimurske županije, Javnom ustanovom "Međimurska priroda" i Učiteljskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu.

Knjižnica

Tijekom 2023. godine Zavod će nastaviti dosadašnji rad na sustavnom uređivanju i zbrinjavanju postojećeg knjižnog fonda te na popunjavanju i nabavi novih izdanja putem donacija i razmjene s drugim zavodima Hrvatske akademije kao i drugim znanstvenim i kulturnim ustanovama.

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD – BJELOVAR

Organizacija Zavoda

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru djeluje na temelju Ugovora o radu koji su potpisali Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija 9. svibnja 2005. i Ugovora o radu Zavoda od 2. travnja 2021. godine. Prostorije su Zavoda u Ulici A. B. Šimića 1.

Upravitelj Zavoda je prof. dr. sc. *Vladimir Strugar* koji je imenovan 21. studenoga 2005., 3. prosinca 2008., 25. listopada 2012., 26. listopada 2016. i 9. studenoga 2020. Poslove administrativne tajnice obavlja Sandra Kljaić od 1. prosinca 2010. Prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, član suradnik imenovan je voditeljem Zavoda 24. rujna 2008., 27. lipnja 2012. i 29. lipnja 2016. Funkciju voditelja Zavoda predao je obnašati 5. studenoga 2020. Novim voditeljem Zavoda imenovan je akademik *Dragutin Feletar* 5. studenoga 2020. godine. Prema Ugovoru o radu Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru od 2. travnja 2021. godine imenovan je novi sastav Vijeća Zavoda 24. studenoga 2021., i to: akademik Dragutin Feletar, predsjednik Vijeća, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, zamjenik, te članovi akademik Anđelko Akrap, Ornela Malogorski, prof. i Vedran Milić, prof.

Časopis Radovi Zavoda HAZU u Bjelovaru kategoriziran je kao a1 odlukom Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj na sjednici održanoj 31. siječnja 2022. godine.

Izvori financiranja

Znanstvenoistraživačku i umjetničku djelatnost te nakladničku djelatnost Zavoda i naknadu za rad upravitelja financiraju Bjelovarsko-bilogorska županija i Grad Bjelovar.

Pojedinačne programske zadaće i aktivnosti Zavoda financiraju Bjelovarsko-bilogorska županija, Grad Bjelovar, Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te druge institucije i organizacije.

Osobni i materijalni rashodi

Osobni i materijalni rashodi, stručno-administrativni te materijalni i drugi troškovi Zavoda podmiruju se na temelju Ugovora o radu Zavoda koji su potpisali Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti 9. svibnja 2005. i 2. travnja 2021. godine.

Znanstvenoistraživačka i umjetnička djelatnost

U povodu Dana Bjelovarsko-bilogorske županije (8. lipnja) bit će održan okrugli stol s temom Demografska slika Hrvatske s posebnim obzirom na Bjelovarsko-bilogorsku županiju i utjecaj na daljnji razvoj posebice školskog sustava.

Zavod će nastaviti provoditi ideju pod nazivom Pet monografija za pet gradova Bjelovarsko-bilogorske županije. Ostvarivat će projekt Povijest Garešnice, čiji je nositelj dr. sc. Željko Karaula sa suradnicima. Projekt se planira realizirati do kraja 2023. Osnovni je uvjet za realizaciju projekta da Grad Garešnica u cijelosti financira troškove.

U seriji povijesna izdanja Dokumenti Zavod će u suradnji s Bjelovarsko-križevačkom biskupijom voditi projekt Dnevnik pijarista Huberta Diviša, kroničara bjelovarske povijesti i utemeljitelja osnovnog školstva u Bjelovaru.

Festival povijesti Kliofest 2022.

Radi popularizacije povijesti i povijesnih istraživanja u okviru Festivala povijesti Kliofest 2023. (svibanj 2023.) Zavod će organizirati predavanje dr. sc. Marina Sabolovića pod nazivom Hrvatska - put prema teritorijalnoj cjelovitosti te će biti predstavljan 16. broj časopisa Radovi Zavoda HAZU u Bjelovaru.

Dani otvorenih vrata

Zavod će organizirati Dane otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Programom će biti obuhvaćene sljedeće aktivnosti: prigodna izložba, konferencija za medije, razgovor na Bjelovarsko-bilogorskom radiju o postignutim rezultatima Zavoda i planu rada.

Predavanja

Uz Svjetski dan zdravlja (7. travnja) akademik Željko Cvetnić održat će predavanje Bolesti koje su mijenjale svijet.

U seriji predavanja pod nazivom Grad su ljudi u sklopu turističko-kulturne manifestacije Terezijana (lipanj) 2023. održat će se predavanja o životu i radu dvojice akademika s područja Bjelovarsko-bilogorske županije u povodu 20-te godišnjice smrti, a to su Tomo Bosanac (Nove Plavnice, 15. svibnja 1918. – Zagreb, 12. kolovoza 2003.) i Anton Švajger (Daruvar, 6. lipnja 1935. – Zagreb, 16. prosinca 2003.) te o Zvonimiru Lovrenčeviću (1911. – 1990.), začetniku etnomuzikologije i etnologije i Rudolfu Fingerhutu (1880. – 1969.), zapovjedniku 16. pješačke pukovnije.

U suradnji s Općom bolnicom u Bjelovaru održat će se nekoliko predavanja pod nazivom Razvoj kardiološke djelatnosti u bjelovarskoj bolnici.

Izložbe i manifestacije

Zavod će se aktivno uključiti u manifestaciju Dani Ede Murtića koja će se održati 4. i 5. svibnja 2023. u Velikoj Pisanici, rodnom mjestu akademika Murtića.

U povodu Dana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (29. travnja) Zavod će organizirati glazbeno-umjetnički program u suradnji s Glazbenom školom Vatroslava Lisinskog Bjelovar s kraćim prikazom povijesti Akademije i njezina Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.

Nakladnička djelatnost

Zavod će tiskati:

- sedamnaesti broj (2023.) časopisa Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, koji će sadržavati izlaganja s održanog znanstvenog skupa Škola – odgoj – obrazovanje: odabrane teme
- monografiju Povijest Garešnice

Predstavljanje izdanja Zavoda i Akademijinih zavoda

Zavod će predstaviti:

- šesnaesti broj časopisa Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru (2022.)
- knjigu Stvaralački obzori Duška Lončara, profesora, znanstvenika i književnika (U povodu 90. obljetnice rođenja i 5. obljetnice smrti) autora prof. dr sc. Vladimira Strugara i Mirjane Lončar, prof. u suradnji s Ogrankom Matice hrvatske u Novskoj
- knjigu 25 godina Razreda za tehničke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 1997. – 2022. u suradnji s Veleučilištem u Bjelovaru
- knjigu dr. sc. Željka Karaule: Bjelovar i Hrvatska u srcu: Željko Sabol, pjesnik, likovni kritičar, proljećar, leksikograf u suradnji s Ogrankom Matice hrvatske u Bjelovaru i Ogrankom Hrvatskog pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru

Ostale aktivnosti

Vijeće Zavoda i Uredništvo časopisa Radovi Zavoda u Bjelovaru održavat će redovite sastanke.

Zavod će nabavljati znanstvenu i stručnu literaturu te dokumentaciju za knjižnicu i to prije svega razmjenom izdanja s drugim zavodima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i znanstvenim ustanovama iz drugih zemalja. Nastavit će

suradivati s Učiteljskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Gradskim muzejom Bjelovar, Narodnom knjižnicom Petar Preradović Bjelovar, Ogrankom Hrvatskog pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru, Bjelovarsko-križevačkom biskupijom, Ogrankom Matice hrvatske u Bjelovaru i Novskoj i drugima.

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD – KRIŽEVCI

Voditelj Zavoda, akademik *Franjo Tomić* je agronom, umirovljeni profesor Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Upravitelj Zavoda je povjesničar dr. sc. *Ivan Peklić* i vrši dužnost upravitelja Zavoda u honorarnom odnosu. Zaposlen je u Gimnaziji Križevci i sada vrši dužnost ravnatelja Gimnazije.

Ciljevi

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad pripada organizacijski Razredu za prirodne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Temeljna djelatnost Zavoda je poticanje i razvijanje znanstvenog i umjetničkog rada, prvenstveno na prostoru Koprivničko-križevačke županije, a i šire, putem: njegovanja povijesnih, kulturnih i umjetničkih vrijednosti, pomoći razvoju gospodarstva i zaštiti prirode i prirodnih vrijednost u okolišu. Naglasak je dat na doprinose u području biotehničkih znanosti (znanstveno polje: poljoprivreda /agronomija/, šumarstvo, drvena tehnologija, biotehnologija, prehrambena tehnologija, interdisciplinarnе biotehničke znanosti), kao i društvenih te humanističkih znanost. Međutim, Zavod je otvoren i za suradnju u djelatnostima svih ostalih (ukupno ima 9) Razredа Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Planirane aktivnosti

Predavanja:

- Dr. sc. Mateja Habuš: Razvoj trodimenzijskih tiskanih proizvoda od žitarica obogaćenih obrađenim pšeničnim posijama.
- Mr. sc. Lana Okroša: Arheološka istraživanja u Križevcima i okolici tijekom zadnjih 50 godina.
- Dr. sc. Ivan Radiček: Uvod u probleme teorijskog računarstva.
- Dr. sc. Tomislav Bogdanović: Mirko Bogović, život i djelo.
- Dr. sc. Siniša Srećec: Poljoprivredno-šumski sustavi u kontekstu global-

nih klimatskih promjena i prevencije požara katastrofičnih razmjera.

- Ozren Blagec: Ivan Zidarić Sudovečki, župan križevački.
- Dr. sc. Ivan Peklić: Predavanje u suradnji s Grkokatoličkom biskupijom o biskupi Juliju Drohobeczyom.
- Akademik Mirko Orlić: Znanstvenici obitelji Mohorovičić.

Znanstveni skupovi:

- Kalnik u prošlosti, sadašnjosti i njegove perspektive
- Zlatko Špoljar: pedagog, muzičar, pisac
- Znanstveni skup o Rasinji

Predstavljanje objavljenih djela (knjiga i drugih publikacija):

Zavod planira izdati određene publikacije i njih će predstaviti javnosti, kao i djela drugih izdavača, odnosno autora koja spadaju u djelatnost našeg Zavoda.

Očekivani rezultati

Edukacija učenika studenata i ostalih građana na području Koprivničko – križevačke županije, a time i grada Križevaca s povijesnom, kulturnom, umjetničkom i prirodnom baštinom, kao i razvojem raznolikih grana gospodarstva.

Izvršitelji/suradnici

Voditelj (akademik Franjo Tomić) i upravitelj (dr.sc. Ivan Peklić) Akademijnog Zavoda u Križevcima te akademici i članovi suradnici svih devet Razreda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te znanstvenici i istaknuti stručnjaci drugih institucija.

Trajanje aktivnosti

Tijekom 2023. godine.

Međunarodne aktivnosti

Akademik Franjo Tomić uključen je u međunarodnu suradnju na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i Akademiju poljoprivrednih znanosti (čiji je bio dosadašnji predsjednik), kroz znanstvene skupove (kao autor i suautor) te razmjenu znanstvenika i međusobnom posjetom sa stranim znanstvenicima.

Ostalo

Pri manifestaciji „Otvorena vrata Akademije“ Zavod će organizirati kulturna događanja (glazbeni koncert ili kazališnu predstavu).

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD – VELIKA GORICA

Organizacija Zavoda

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Velikoj Gorici djeluje na temelju Ugovora između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Grada Velike Gorice. Zavod je otvoren 31. kolovoza 2018. godine. Prostorije Zavoda smještene su u Velikoj Gorici, Šetalište Franje Lučića 15. Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na temelju prijedloga Razreda za medicinske znanosti imenovalo je akademika Željka Cvetnića voditeljem Zavoda, a Katicu Matković Mikulčić, dipl. knjiž., upraviteljicom Zavoda. Posao administratora obavlja Matija Kos, mag. oec. Djelatnost Zavoda je u potpunosti financirana od strane Grada Velike Gorice, a pojedine programske aktivnosti Zavoda dodatno financiraju Grad Velika Gorica, Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Ministarstvo znanosti i obrazovanja te druge institucije i organizacije.

Članovi Vijeća Zavoda su: akademik Dario Vretenar, akademik Branko Kincl, akademik Goran Durn, akademik Ranko Matasović, akademik Ratko Cvetnić (predstavnicu Akademije) Krešimir Ačkar i Zvonko Kunić (predstavnicu Grada Velike Gorice), potom Katja Matković Mikulčić (upraviteljica Zavoda) i akademik Željko Cvetnić (voditelj Zavoda).

Zavod će obavljati djelatnosti u skladu sa Statutom i programom rada Akademije, a svojim će djelovanjem promicati znanstveno-istraživačku i kulturno-umjetničku djelatnost, prvenstveno u Velikoj Gorici i Turropolju. Djelatnost obuhvaća znanstveno-stručna istraživanja te događanja s multidisciplinarnim pristupom u različitim, gotovo svim područjima života, u suradnji s vanjskim znanstveno-stručnim, kulturnim i drugim suradnicima. Zavod će samostalno ili u suradnji s drugim znanstvenim i stručnim institucijama organizirati znanstveno-stručne skupove, savjetovanja, javna predavanja u svrhu promocije znanosti i primjene znanstvenih rezultata u praksi. Rezultati će se objavljivati u odgovarajućim edicijama, ovisno o mogućnostima, a sukladno Akademijinim kriterijima na području izdavačke djelatnosti.

Znanstvenoistraživačka i umjetnička djelatnost u 2023. godini

Društveno - humanističke teme

1. *Slavko Kolar (1891.-1963.), književnik - 60. obljetnica smrti*

U 2023. godini navršava se 60 godina od smrti Slavka Kolara, hrvatskog književnika, pripovjedača, dramskog pisca i filmskog scenariste. Iza sebe je ostavio veliki književni opus u kojem je najviše prikazivao socijalne i ekonomske odnose na selu koje je dobro poznao jer je kao diplomirani agronom putovao i radio u različitim sredinama. Jedno je vrijeme boravio i u Turopolju, u Gornjem Hruševcu pa se tako smatra i turopoljskim autorom jer je za neka djela inspiraciju našao u neposrednoj okolini. Većina Kolarovih najboljih pripovjedaka smještena je u posve konkretnu seosku sredinu, a radi se o području Vukomeričkih gorica. Među njima osobito se ističe novela Svoga tela gospodar (1923.) za koju je dobio nagradu JAZU. Kolarova karakteristika je da on spada u pripovjedače kojemu je čitav opus obilježen humorom i kad govori o ozbiljnim socijalnim i ekonomskim odnosima na selu. Njegovo djelovanje općenito, s posebnim naglaskom na djelima koja su inspirirana Turopoljem, predstaviti će akademik Krešimir Nemeć. Program će se realizirati u suradnji s Gradskom knjižnicom Velika Gorica.

2. Predstavljanje knjige “Andrija Štampar – slike velikih formata“ autora prof. dr. sc. Željka Dugca;

Znanstvena monografija Andrija Štampar: slike velikih formata na osnovu arhivskih dokumenata i dnevnčkih zapisa prati privatni i profesionalni život Andrija Štampara (1888.-1958.) od vremena kada je bio student na Medicinskom fakultetu u Beču pa sve do vremena nakon Drugog svjetskog rata kada između ostalog sudjeluje u oblikovanju Svjetske zdravstvene organizacije. Budući da do sada nije objavljena niti jedna znanstvena monografija koja bi cjelovito predstavila život i djelo Andrija Štampar, već uglavnom studije pojedinih faza njegovog života i rada, ova monografija nastoji popuniti tu prazninu. U knjizi je na sistematičan način prikazan profesionalni razvoj Andrije Štampara velikana javnog zdravstva, njegove idejne, ali i praktični dosezi i to od rada na javnozdravstvenim problemima u Mraclinu, kao primjer lokalnog djelovanja, pa sve širokih međunarodnih projekata u koje je bio uključen. Dolazak Andrije Štampara 1919. godine na važan položaj u Ministarstvo narodnog zdravlja omogućilo mu je znatan utjecaj na oblikovanje zdravstvene strukture nove države. Oblikovao je jedan novi zdravstveni sustav koji će za njegova djelovanja od 1919. do 1930. toliko razviti da će svojom organiziranošću postati uzorom brojnih zdravstvenih administracija u Europi i svijetu. Knjigu će predstaviti recenzenti, urednik i autor.

3. Andrija Štampar (1888.-1958.), liječnik, specijalist higijene i socijalne medicine - povratak u zavičaj

U izdanju Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Velikoj Gorici 2022. godine tiskana je knjiga o Andriji Štamparu – „Andrija Štampar“ – slike velikih formata“, autora dr. sc. Željka Dugca. Andrija Štampar rođen je Brodskom Drenovcu pokraj grada Pleternice. U suradnji s Hrvatskom knjižnicom i čitaonicom u Pleternici, a pod pokroviteljstvom grada Pleternice održati će se predstavljanje knjige o ovoj izuzetnoj ličnosti u njegovom rodnom kraju. U suradnji s Turističkom zajednicom grada Pleternice običi će se poučna staza dr. Andrije

Štampara u njegovom rodnom mjestu Brodski Drenovci, a u svrhu promicanja turističkih i zdravstvenih funkcija šuma. Staza se proteže od samog naselja do Vileva i priča priču o dr. Andriji Štamparu, jednom od utemeljitelju javnoga zdravstva i nositelju uspješnog projekta asanacije sela Mraclin u Turopolju. Ova promocija se realizira u povodu 135. godišnjice rođenja i 65. godišnjice smrti dr. Andrije Štampara.

4. Emilij Laszowski (1868.-1949.), arhivist, povjesničar i kulturni djelatnik - nepoznati detalji iz njegovog života

Djelovanje Emilija Laszowskog dobro je poznato u Turopolju jer je autor Povijesti pl. općine Turopolja u 3 sv., temeljne knjige kad se radi o povijesti Turopolja. U suradnji s Hrvatskim državnim arhivom dr. sc. Mario Stipančević, autor knjige "Neznani svijet Emila Laszowskog" će nam kroz predavanje otkriti manje poznate detalje vezane uz ovu zanimljivu i svestranu osobu čije djelo je teško pobrojati. Ovo je prilika da se osvijetli ličnost ovog pomalo zaboravljenog intelektualca koji je zadužio hrvatsku povijest i čijom su zaslugom udareni temelji očuvanja hrvatske baštine. Predavanje će se održati u suradnji s Plemenitom općinom turopoljskom.

5. Izdavanje i predstavljanje Zbornika radova sa znanstveno-stručnog skupa „Održivost kulturne baštine“

U 2022. godini u sklopu Dana europske baštine u Velikoj Gorici održan je dvodnevni znanstveno-stručni skup "Održivost kulturne baštine" na kojem je bilo više od 50 predavača i prezentacija postera. Organizatori skupa su bili Ministarstvo kulture i medija RH, grad Velika Gorica, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Velikoj Gorici i Institut za turizam. Cilj ovog skupa je bio teorijski i iskustveno razmotriti temeljna pitanja održivosti kulturne baštine, materijalne i nematerijalne na području kontinentalne Hrvatske, od njene valorizacije, zaštite i revitalizacije do odgovornog upravljanja. Koncept održivosti kulturne baštine razmatran je unutar tri tematske cjeline: Uloga i značaj lokalne zajednice u održivosti kulturne baštine, Održivost kulturne baštine kao čimbenik gospodarskog razvoja te Praksa i teorija zaštite, očuvanja i prezentacije kulturne baštine. Zbornik će sadržavati radove autora koji će ispuniti propisane kriterije za objavljivanje. Pripremu i grafičko oblikovanje realizirati će Odjel za izdavačku djelatnost HAZU, a troškovi tiskanja Zbornika se pokrivaju iz sredstava Zavoda. Nakon tiskanja Zbornika njegova prezentacija za javnost biti će u Velikoj Gorici u organizaciji Grada i Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Velikoj Gorici.

6. Predstavljanje knjige "Povijest tuberkuloze – s osvrtom na asanaciju i tuberkulozu u Mraclinu" autora akademika Željka Cvetnić

Tuberkuloza je pratitelj ljudskoga roda od prapovijesti pa sve do danas. Pogadala je veliki broj ljudi, uzrokovala je veliku smrtnost, a vrlo često su to bila mala

djeca i mladi ljudi na početku svoga života, što je imalo vrlo širok društveni utjecaj. Knjiga sadrži 8 poglavlja od prvih zapisa do otkrića uzročnika tuberkuloze, dijagnostike, preventive i liječenja tuberkuloze, proširenosti tuberkuloze, opisuju utjecaj tuberkuloza na umjetničko stvaranje, zatim poglavlje o tuberkulozi u Hrvatskoj od kraja 19. do sredine 20. stoljeća. Opisana je asanacija sela Mraclin pod stručnim vodstvom Andrije Štampara i stručnjaka iz Škole narodnog zdravlja. Velika smrtnost i pobol od tuberkuloze na području Savske Banovine potaknula je Andriju Štampara na inicijativu da se provede istraživanje o stvarnom raširenosti tuberkuloze na tom području. Istraživanje je provedeno na području 11 sela, a jedno od njih je bio i Mraclin. Tako da je opisana i tuberkuloza u Mraclinu. Posljednje poglavlje opisuje proširenost tuberkuloze i njezino značenje i mogući utjecaj u budućnosti. Knjigu će predstaviti recenzenti i autor.

Biotehničke i biomedicinske teme

1. *Provođenje projekta „Hrvatske autohtone pasmine svinja – kvaliteta i sigurnost od sirovina do gotovih proizvoda“*

Hrvatske autohtone pasmine svinja su turopoljska svinja s područja Turopolja, crna slavonska svinja iz Slavonije te banijska šara s područja Banije. Cilj ovog projekta je ispitati kvalitetu i sigurnost svježeg mesa i mesnih proizvoda dobivenih od hrvatskih autohtonih pasmina svinja, čime će se utvrditi njihova svojstva te razlike u sastavu obzirom na različitost pasmina. Temeljem rezultata ovih ispitivanja utvrditi će se zdravstvena ispravnost te vrijednosti trupa i prinosa mesa, tehnološka, fizikalna i nutritivna svojstva svježeg svinjskog mesa. Posebna vrijednost planiranih istraživanja odnosi se na izgradnju baze podataka o senzorskim i nutritivnim svojstvima tradicionalnih mesnih proizvoda od hrvatskih autohtonih pasmina svinja, koja će se moći koristiti u svrhu karakterizacije njihove kvalitete te izrade specifikacija proizvoda i dobivanja oznake zemljopisnog podrijetla (OZP). Istraživanja u ovom području potrebna su u cilju očuvanja ugroženih hrvatskih izvornih pasmina svinja te za bolje razumijevanje poljoprivrednih resursa i osmišljavanje načina iskorištavanja ovog gospodarskog i gastronomskog potencijala. Rezultati ovih istraživanja imaju za cilj potaknuti poljoprivrednike s hrvatskih poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava na proizvodnju autohtonih pasmina svinja i od njih nutritivno vrijednih proizvoda te učiniti ovu proizvodnju ekonomski održivom. Istraživanja i uzorkovanje materijala za potrebe projekta uzimati će iz različitih poljoprivrednih gospodarstava na području Turopolja, Banovine i Slavonije.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU) odobrila provedbu i financiranje dvogodišnjeg (2023./2024.) projekta, koje će se financirati iz sredstva Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Velika Gorica. Odlukom Uprave Akademije, prof. dr. sc. Jelka Pleadin, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju iz Hrvatskog veterinarskog instituta imenovana je voditeljicom projekta. Uz Hrvatski veterinarski institut u Zagrebu (prof. dr. sc. Jelka Pleadin, dr. sc. Luka Cvetnić), suradnici na projektu su iz Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

(izv. prof. dr. sc. Ivan Kos, izv. prof. dr. sc. Ivan Vnućec), Prehrambeno biotehno-
loški fakultet Sveučilišta u Zagrebu (prof. dr. sc. Nada Vahčić), Veterinarski za-
vod Križevci (dr. sc. Vesna Jaki Tkalec, akademik Željko Cvetnić).

2. Simpozij: "Sigurnost hrane i zaštita potrošača"

Na simpoziju pod nazivom: Sigurnost hrane i zaštita potrošača biti će govora o autentičnosti maslinovog ulja, uvođenju HACCP sustava u objekte visokog rizi-
ka, mikroplastijke u morskoj hrani i proširenosti i značenju vrste *Campylobacter*
u hrani za ljude i njihovoj proširenosti i značenju. Predavači su vrsni stručnjaci iz
područja prehrambene tehnologije i veterinarskih i kemijskih znanosti. Simpozij
bi se održao početkom ožujka u Vijećnici Grada Velike Gorice sa sljedećim pre-
davanjima:

- Predavanje: Autentičnost maslinovog ulja, predavač - prof. dr. sc. Du-
bravka Škevin, Prehrambeno biotehnoški fakultet Sveučilišta u Zagrebu;
- Predavanje: Uvođenje HACCP sustava u objekt visokog rizika, predavač
- Nikolina Samardžić, mag. ing. techn. aliment., Prehrambeno biotehnoški fa-
kultet Sveučilišta u Zagrebu;
- Predavanje: Mikroplastika – potencijani rizik za sigurnost hrane mor-
skog podrijetla, predavač – dr. sc. Tanja Bogdanović, Hrvatski veterinarski insti-
tut – Veterinarski zavod Split;
- Predavanje: Proširenost vrste *Campylobacter* sp. u hrani za ljude i njio-
vo značenje, predavač – dr. sc. Marina Mikulić, Hrvatski veterinarski institut Za-
greb;

3. Simpozij " Turopoljska svinja i druge autohtone pasmine svinja u Hrvat- skoj"

Na simpoziju u suorganizaciji s Plemenitom općinom turopoljskom bi se odr-
žala 4 predavanja pod naslovom:

- 1) Predavanje: Značenje turopoljske svinje za Plemenitu općinu turopoljsku
tijekom povijesti, predavač - Juraj Odrčić, župan plemenite općine turopoljske;
- 2) Predavanje: Turopoljska svinja – najstarija autohtona pasmina u Hrvat-
skoj, predavač – izv. prof. dr. sc. Ivan Vnućec, Agronomski fakultet Sveučilišta u
Zagrebu;
- 3) Predavanje: Druge autohtone pasmine svinja u Hrvatskoj, predavač – izv.
prof. dr. sc. Krešimir Salajpal, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;
- 4) Predavanje: Hrvatske autohtone pasmine svinja - kvaliteta i sigurnost od
sirovina do gotovih proizvoda, predavač.- prof. dr. sc. Jelka Pleadin, Hrvatski ve-
terinarski institut Zagreb;

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD – VUKOVAR

Organizacija jedinice

Na inicijativu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Vukovarsko–srijemske županije i Gradskog poglavarstva grada Vukovara, u Vukovaru je 2. travnja 2008. godine osnovana ustrojbeno jedinica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, pod nazivom Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vukovaru. Zavod je smješten u neposrednoj blizini gradskog centra, u ulici Josipa Jurja Strossmayera 25, na I. katu rodne kuće nobelovca Lavoslava Ružičke. Zavod je počeo s radom 15. prosinca 2011. Voditelj Zavoda je akademik *Pavao Pavličić*, a od 1. 1. 2018. godine upraviteljica Zavoda je dr. sc. *Vlasta Novinc*. Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti imenovalo je Vijeće Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Vukovaru u čijem su sastavu: akademik Pavao Pavličić, voditelj Zavoda, akademikinja Vlasta Piližota, dr. sc. Ivan Ambroš, mag. ing. comp., Ivana Mujkić, univ. spec. oec., dr. sc. Vlasta Novinc, upraviteljica Zavoda.

Znanstvenoistraživački rad

U 2023. godinu Zavod će se baviti znanstvenoistraživačkim radom primarno vezanim uz područje kroatistike, a planira se organizacija jednog znanstvenog kolokvija pod radnim nazivom "Djetinjstvo u Slavoniji i Srijemu" u listopadu 2023. godine. Kolokvij je zamišljen kao interdisciplinarna razmjena znanja o djetinjstvu kao razdoblju koje je doživjelo različite promjene i koncepte razumijevanja. po-najprije iz perspektive književnosti, ali i arheologije, sociologije, povijesti.

Predavanja

U 2023. godini planira se održati do četiri predavanja u skladu sa znanstvenim aktivnostima Zavoda te suradnje s drugim institucijama. Planira se predavanje kojim bi se obilježile 150-ta godišnjica rođenja Antuna Gustava Matoša te Marije Jurić Zagorke, predavanje dr. sc. Julijane Matanović o Nedjeljku Fabriju,, zatim predavanje s tematikom iz slavonske književnosti dr. sc. Anice Bilić, znanstvene savjetnice u trajnom zvanju, kao dio suradnje s Centrom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima.

Manifestacije

U okviru manifestacije "Dan otvorenih vrata" planira se održati prigodna izložba i predavanje o Antunu Dornu (1923.-1986.), hrvatskom arheologu i povjesničaru, koji je od 1961.-1963. u Institutu za povijest prirodnih, matematičkih i medicinskih nauka JAZU (danas HAZU).

Nakladnička djelatnost

U 2023. godini predstaviti će se Zbornika radova sa znanstveno-stručnih kolokvija održanih 2019. *Iskustvo čitanja i pisanja - u vremenu poslije* te 2020. godine *Vukovarski pojmovnik – Brane Crlenjak – povodom devedesete godišnjice rođenja*. Planira se objavljivanje autorske knjige dr. sc. Vlaste Novinc prema doktorskoj disertaciji *Diskurs svjedočenja u hrvatskoj prozi devedesetih godina o Vukovaru*.

Ostale djelatnosti

Nastavit će se se formiranje zavičajne zbirke *Vukovar u ratu* kako bi se stvorila knjižna građa vezana za ratna događanja 1991. čime bi se djelatnost Zavoda uže usmjerila znanstvenom istraživanju dotične problematike te bila poticaj daljnjem interdisciplinarnom pristupu. Nastavit će se suradnja s ostalim Zavodima, a posebno s onima u bliskom susjedstvu, kao i suradnja s gradskim i znanstvenim institucijama u Vukovaru.

MUZEJSKO–GALERIJSKE JEDINICE HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

MUZEJI, GALERIJE I ZBIRKE HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI – M-G-Z HAZU

Na prijedlog Razreda za likovne umjetnosti i uz podršku Uprave, Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti je 30. rujna 2020. prihvatilo početni prijedlog za preustroj sadašnjih muzejsko-galerijskih jedinica u Akademijinu jedinicu pod nazivom *Muzeji, galerije i zbirke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* ili u skraćenom obliku *M-G-Z HAZU* (broj: 10-103/23-19-2020, 2. listopada 2020.).

Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na sjednici održanoj 26. siječnja 2022. prihvatilo je prijedlog prve faze preustroja uspostavom *Koordinacije Muzeja-galerija-zbirke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (M-G-Z HAZU)*, s likovnim Akademijinim jedinicama uz sudjelovanje znanstvenih jedinica koje posjeduju likovne i kulturno-povijesne zbirke ili arhivsku građu tematski vezanu uz likovne umjetnosti.

Koordinacija M-G-Z HAZU podrazumijeva umreženje/povezivanje Akademijinih jedinica okupljenih oko zajedničkih interesnih i propisima određenih tema kao što su: zaštita, očuvanje, muzejska prezentacija, stručna obrada građe, restauriranje građe, unaprjeđenje uvjeta za smještaj građe, povećanje građe, stručno osoblje i kadrovska struktura u skladu s Pravilnicima; usklađivanje sa Zakonom o muzejima, Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, pratećim pravilnicima i drugim propisima; kao i druge teme o kojima Akademija mora skrbiti u skladu s propisima te u skladu s vizijom i poslanjem Akademije.

U Koordinaciju M-G-Z HAZU uključene su sljedeće Akademijine jedinice:

a) muzejsko-galerijske jedinice u nadležnosti Razreda za likovne umjetnosti

- Strossmayerova galerija starih majstora

- Kabinet grafike

- Gliptoteka

- Hrvatski muzej arhitekture;

b) znanstvena jedinica u nadležnosti Razreda za likovne umjetnosti

- Kabinet arhitekture i urbanizma s Arhivom za likovne umjetnosti

c) samostalna zbirka u nadležnosti Razreda za likovne umjetnosti

- Memorijalna zbirka Maksimilijana Vanke u Korčuli

d) ostale zbirke:

- Umjetnički inventar palače HAZU u Zagrebu

- Umjetnički i kulturno-povijesni inventar ljetnikovca Gučetić – Gozze u Arboretumu Trsteno u Dubrovniku

- Muzejska zbirka Vekarić u Orebiću koje je vlasnik Akademija a koja se nalazi u Pomorskom muzeju u Orebiću.

Zbog priprema za obnovu Akademijinih zgrada 2022. godine sve su muzejske jedinice obustavile izložbene aktivnosti u muzejsko-galerijskim prostorima pripremajući se za iseljenje muzejske građe u privremenu čuvaonicu i zaposlenika u zamjenske radne prostore za vrijeme trajanja obnove zgrada. U 2023. godini sve će jedinice raditi u zamjenskim radnim prostorima – Hrvatski muzej arhitekture u Križanićevoj ulici 3, Arhiv za likovne umjetnosti u Akademijinoj zgradi u Ulici Ante Kovačića 5, a Strossmayerova galerija starih majstora, Gliptoteka i Kabinet grafike će biti smješteni u Palači Drašković u Opatičkoj 18.

Aktivnosti u 2023. godini bit će prilagođene novim radnim i prostornim uvjetima te smanjenim mogućnostima za izložbene programe. Razred za likovne umjetnosti na sjednici 18. listopada je utvrdio glavne zadaće jedinica u sastavu M-G-Z HAZU u godinama obnove Akademijinih zgrada, posebice muzejsko-galerijskih jedinica zbog obnove muzejskih i izložbenih prostora. Trajanje obnove nije moguće odrediti ali pretpostavlja se da bi glavnina radova cjelovite obnove mogla biti izvedena do kraja 2026. godine do kada je predviđeno trajanje novog europskog izvora financiranja.

Prvovažne zadaće muzejsko-galerijskih jedinica odnosno svih sastavnica M-G-Z HAZU u sljedeće četiri godine su sljedeće:

1) Konstrukcijska i potom cjelovita obnova zgrada i muzejskih prostora uz odgovarajući doprinos svake jedinice;

2) Priprema muzeoloških programa i projektnih zadataka kao polazišta i podloge za izradu muzejskih postava i projekata uređenja muzejskih izložbenih prostora;

3) Ubrzani rad na izradi muzejskih kataloga cjelokupne te posebice najvrjednije muzejske građe koji će dati sveobuhvatni uvid u građu koju posjedujemo i čuvamo te će biti polazište za novi muzejski stalni i povremeni postav;

4) Javno predstavljanje najvrjednije muzejske građe pripremajući virtualne izložbe (u nemogućnosti korištenja Akademijinih muzejskih prostora) i izložbe u suradnji s vanjskim muzejskim institucijama i galerijama u cijeloj Hrvatskoj, posebice u gradovima gdje djeluju Akademijini zavodi za znanstveni i umjetnički rad.

U 2023. godini odvijat će se sve navedene aktivnosti. Jedinice će napraviti plan rada u pogledu četiri navedene zadaće raspoređeno u sljedeće četiri godine.

Taj se plan prvovažno odnosi na Strossmayerovu galeriju starih majstora, Kabinet grafike, Gliptoteku, Hrvatski muzej arhitekture i Kabinet za arhitekturu i urbanizam s Arhivom za likovne umjetnosti.

Memorijalna zbirka Maksimilijana Vanke u Korčuli

Memorijalna zbirka Maksimilijana Vanke u Korčuli samostalna je Akademijina muzejsko-galerijska cjelina, sredinom 1990-ih predana na upravljanje Strossmayerovoj galeriji starih majstora. Posljednjih je godina slijedom odluka nadležnog Akademijina razreda i Uprave sva građa iz zbirke u nekoliko navrata iz Korčule prenesena u Zagreb, te sukladno vrsti umjetnine zbrinuta u čuvaonicama Strossmayerove galerije i Kabineta grafike. Između Akademije i gradskog poglavarstva Korčule sklopljen je sporazum o obnovi vile i budućoj suradnji te će o hodogramu realizacije tih dogovora ovisiti budući planovi u vezi prezentacije ove zbirke. Zbirka je cjelovito predstavljena *online* izložbom na mrežnim stranicama Strossmayerove galerije, koja će do kraja 2022. godine biti nadograđena i inačicom na engleskom jeziku. U sljedećim je godinama planirana i objava dvojezičnog e-kataloga te izložbe. U Strossmayerovoj galeriji se kontinuirano provode istraživanja u vezi s građom iz zbirke, a rezultati se evidentiraju u muzejskoj bazi podataka te se prezentiraju kroz stručnu literaturu.

Umjetnički inventar palače HAZU u Zagrebu

O umjetničkom inventaru palače HAZU skrbi Akademijin Odjel za upravljanje imovinom. Strossmayerova galerija je poslije potresa dobila zadaću pobriniti se za pripremu dokumentacije za prijavu zbirke te se pobriniti za proces selidbe zbirke u čuvaonicu.

Umjetnički i kulturno-povijesni inventar ljetnikovca Gučetić – Gozze

Inventar u ljetnikovcu u Arboretumu Trsteno u Dubrovniku sastoji se od umjetničkih slika, stilskog pokućstva i drugih predmeta. Inventar je popisao i zaštićen. U 2023. godini potrebno je odrediti koja će Akademijina jedinica i kustos ubuduće skrbiti o toj zbirci što uključuje planiranje restauriranja predmeta iz zbirke, prijavu na natječaje za financiranje te druge pripremne aktivnosti za izlaganje u ljetnikovcu nakon obnove zgrade ljetnikovca.

Muzejska zbirka Vekarić u Orebiću

Nalazi se u Pomorskom muzeju u Orebiću, a vlasnik zbirke je Akademija. U 2023. godini potrebno je odrediti koja će Akademijina jedinica ubuduće skrbiti o toj zbirci te je potrebno napraviti evidenciju građe u Orebiću te po potrebi napraviti reviziju.

STROSSMAYEROVA GALERIJA STARIH MAJSTORA

Voditelj: akademik *Vladimir Marković*

Zaposlenici: dr. sc. Ljerka Dulibić, znanstvena savjetnica; Ivana Gržina, viša kustosica; dr. sc. Ivan Ferenčak, znanstveni suradnik; Antonio Blaži, dokumentarist; Indira Šamec Flaschar, viša knjižničarka; Josip Klaić, asistent

Znanstveni projekti

Projekt Hrvatske zaklade za znanost „Istraživanje provenijencije umjetnina u zagrebačkim zbirnama“ (trajanje projekta: 1. siječnja 2021. – 31. prosinca 2024.) – voditeljica: dr. sc. Ljerka Dulibić.

Projekt Hrvatske zaklade za znanost „Projekt razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti“, doktorand: Josip Klaić, do 1. travnja 2026. godine; - mentorica/voditeljica: dr. sc. Ljerka Dulibić.

Uz nastavak redovite stručne i znanstvene djelatnosti Strossmayerove galerije u 2022. godini posebna će pozornost biti posvećena dostupnosti i vidljivosti relevantnih informacija o Galeriji i njezinim programima i projektima u široj javnosti. Načini da se to ostvari su međumuzejska suradnja u vidu organizacije izložaba u drugim institucijama, kao i koordinirana distribucija sadržaja putem mrežnih stranica, društvenih mreža i ostalih sredstava informiranja, online izložbe i produkcije edukacijskih sadržaja na mrežnim stranicama, posebno osmišljene za različite skupine korisnika. U skladu s privremenim izmještanjem iz središnje Akademijine palače na Zrinjskom trgu, te sukladno prijavljenim programima na natječaje javnih tijela za 2023. godinu, Strossmayerova galerija starih majstora HAZU planira realizaciju programa iz područja izložbene i izdavačke djelatnosti, međumuzejske suradnje, digitalizacije građe te prezentacije *on-line* sadržaja.

Izložbena djelatnost

S obzirom na predstojeću obnovu palače na Zrinjskom trgu, planirani izložbeni projekti Strossmayerove galerije realizirat će se u okviru međumuzejske suradnje – gostovanjem u drugim muzejima, samostalnim izlaganjem na javnim površinama i(li) virtualno. Predviđene su sljedeće izložbe:

- Izložba odabranih djela iz fundusa Strossmayerove galerije

Za kraj 2023. godine planirano je da u Muzeju likovnih umjetnosti u Osijeku

Strossmayerova galerija gostuje s projektom Izložba odabranih djela iz fundusa Strossmayerove galerije. Izložba zamišljena kao reprezentativna selekcija četrdesetak umjetnina, trajala bi do travnja 2024. godine. Osim na umjetničku vrijednost prezentiranih djela, kani se ukazati na aktualne spoznaje o povijesti pojedine umjetnine, a posredno i na okolnosti formiranja čitave zbirke. Predviđeno je tiskanje izložbenog kataloga na hrvatskom i engleskom jeziku. Osječki je muzej u svojstvu domaćina te nositelja programa aplicirao prijave za namjensku dodjelu sredstava pri tijelima nacionalne i lokalne vlasti.

- Izložba Akademijina palača u slikovnim arhivskim izvorima

U predstojećem razdoblju početka konstrukcijske a potom i cjelovite obnove zgrade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te osmišljavanja novoga stalnog postava Strossmayerove galerije, planirana je izložba odabranih slikovnih arhivskih izvora koji svjedoče o gradnji i povijesti Akademijine palače te upućuju na njezinu važnost u urbanizmu Zagreba i kulturnoj povijesti glavnoga grada 19. i 20. stoljeća. Predviđena je fizička izložba na vanjskim izložbenim panelima na javnom prostoru Zrinjskoga ili Strossmayerova te Europskoga trga, te njezina on line inačica u vidu virtualnoga fotografskog „albuma“. Program je prijavljen na natječaje Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba, te Turističke zajednice grada Zagreba.

Digitalizacija publikacija u izdanju Strossmayerove galerije i hemeroteke – nastavak projekta

U slučaju da se osiguraju sredstva iz javnih izvora za financiranje javnih potreba u kulturi, u 2023. godini je planirana realizacija treće faze projekta Digitalizacija kataloga i hemeroteke Strossmayerove galerije. Predviđeno je da se digitalne inačice publikacija pridodaju već postojećem digitalnom sadržaju objavljenom unutar posebne virtualne zbirke Strossmayerove galerije u okviru Akademijina repozitorija DiZbi.

Uređivanje i objava virtualnih zbirki Galerije na portalu Digitalna zbirka HAZU (DiZbi)

U narednoj godini voditeljica Knjižnice Galerije planira objaviti nove digitalne objekte na institucijskom repozitoriju DiZbi koje će u procesu njihova pohranjivanja opisati odgovarajućim skupom metapodataka. Sukcesivno će nadopunjavati i permanentno ažurirati metapodatkovne zapise sljedećih virtualnih zbirki Strossmayerove galerije:

- virtualnu zbirku „Hemeroteka Strossmayerove galerije“ obogatit će novim preslikama članaka, novinskih vijesti i sl. koje problematiziraju povijest nastanka Strossmayerove galerije

- virtualnu zbirku „Schneiderov fotografski arhiv“ dopunit će novim digitalnim preslikama fotografskih reprodukcija objekata hrvatske spomeničke baštine

te revidirati sadržaj metapodataka postojećih virtualnih objekata

- virtualnu zbirku „Zbirka snimki đakovačke katedrale“ prebacit će u novokreirani podatkovni profil te revidirati sadržaj postojećih metapodataka.

E-katalog online izložbe Sjat će ti ime za velike čine

Nakon što je prije dvije godine, neposredno nakon petrinjskoga potresa na mrežnim stranicama Strossmayerove galerije objavljena online izložba o svečanosti otvorenja Galerije i posvećenja Akademijine palače u studenome 1884. godine, naslovljena Sjat će ti ime za velike čine, u 2023. godini planirano je izdavanje e-kataloga te izložbe s paralelnim tekstom na hrvatskom i engleskom jeziku. Sastavni je dio izložbe i poglavlje o povijesti nastanka Galerije i uz nju usko skopčane gradnje zrinjevačke palače, potom ono o dopremi Strossmayerovih umjetnina iz Đakova u Zagreb, a posebice je zanimljiva cjelina o Velikome zagrebačkom potresu 1880. godine te njegovim posljedicama za grad i novosagrađenu Akademijinu palaču. Katalog će objediniti svu izložbom prezentiranu, raznoliku tekstualnu i slikovnu građu, prikupljenu tijekom višegodišnjih istraživanja iz više desetaka domaćih baštinskih zbirki i od privatnih kolekcionara. Planirano je da se dizajn i oblikovanje publikacije izvede u suradnji s Akademijinim Izdavačkim odjelom.

Edukativni program Strossmayerove galerije u 2023.

Planirano je da se edukativni program Galerije u 2023. godini odvija na dva načina: a) u fizičkom kontaktu s korisnicima – u okviru događanja u organizaciji drugih institucija koje nam pružaju domaćinstvo; b) na mrežnim stranicama Strossmayerove galerije. Sadržaj i ciljana publika te vremenska dinamika edukativnih sadržaja koji bi se odvijali u fizičkom doticaju s publikom odredit će se naknadno, sukladno planovima institucija potencijalnih domaćina. Na mrežnim je stranicama Galerije pak planirana jedna sadržajna cjelina u formi digitalnog pripovijedanja s dodatnim interpretacijskim slojem. Sadržaj, koji će se referirati na online katalog fundusa Galerije, bit će vizualno atraktivno oblikovan kako bi bio zanimljiv ciljanim mladim korisničkim skupinama.

Administriranje poslovanja Galerije

Indira Šamec Flaschar obavljat će uobičajene administrativne poslove za potrebe Galerije: vođenje knjige urudžbenoga zapisnika, odlaganje arhive, otprema pošte/e-pošte, dopisa, izrada prijepisa, statističkih izvještaja o radu Galerije i Knjižnice te svakodnevno kontroliranje sredstava potrebnih za redovito i tekuće poslovanje Galerije.

Sudjelovanje u visokoškolskoj nastavi

Izvođenje nastave iz kolegija Ikonografija umjetnosti zapadnoga kruga na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (u svojstvu vanjskog suradnika) u ljetnom semestru 2022./23. godine. Predavač: dr. sc. Ljerka Dulibić.

Sudjelovanje/članstva u stručnim tijelima

Dr. sc. Ljerka Dulibić članica je nadzornog odbora Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske te članica Kulturnog vijeća Grada Zagreba za muzejsku djelatnost. Indira Šamec Flaschar, sudjelovat će, u svojstvu predsjednice Komisije, u organizaciji aktivnosti Komisije za muzejsko-galerijske knjižnice pri Hrvatskom knjižničarskom društvu slijedom podnesenog plana rada za 2022. godinu. Participirat će i u radu Zagrebačkoga knjižničarskog društva kao članica uredništva Novog uveza – glasila ZKD-a. Ivana Gržina nastavit će, kao predstavnica Hrvatskoga muzejskog društva, djelovanje u Stalnom odboru za razvoj i održavanje nacionalnog Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima.

KABINET GRAFIKE

Voditelj: akademik *Igor Fisković*

Upraviteljica: *Vesna Kedmenec Križić*, muzejska savjetnica

Zaposlenici: Ružica Pepelko, muzejska savjetnica; Ana Petković Basletić, viša kustosica; Tanja Liseć, viša muzejska tehničarka; Ivo Ćurić, preparator.

U skladu s privremenim izmještanjem iz palače Vranyczany-Dobrinović, prijavljenim planom i programom, na natječaje Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba (računajući i s vlastitim prihodima) Kabinet grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (ovisno o prilivu financijskih sredstava) u 2023. godini realizirat će programe iz područja digitalizacije građe – pripreme za online katalog djela iz fundusa, izložbenih djelatnosti, međumuzejske suradnje i preventivne zaštite građe.

Digitalizacija i online katalog kao preventivna zaštita fundusa Kabineta grafike HAZU

Nakon rada na izradi i razvoju nove web stranice Kabineta grafike planiramo je učiniti javno dostupnom. Tijekom godine radit će se na unosu i proširenju sadržaja web stranice, stoga se planira pripremiti materijal za on line katalog izabranih djela iz fundusa (odabir i obrada fotografija umjetnina, osnovni i /ili prošireni kataloški podatci i ažurirani popisi literature), materijal o prošlim izložbama te izdanjima Kabineta grafike (odabir i obrada fotografija s popratnim tekstualnim materijalom).

Provodit će se redovne aktivnosti stručne obrade i digitalizacije, unapređenja rada u M++ programu, dopunjavanje katalogizacije invertiranih radova, obrada

sekundarne dokumentacije (S++) te daljnjeg proučavanja i prikupljanja relevantnih podataka vezanih uz muzejsku građu i dokumentaciju te arhivu.

Prema mogućnostima i potrebama nastaviti će se rad s korisnicima.

Izložbena djelatnost

Zbog predstojeće strukturne obnove i iseljenja Kabineta grafike iz vlastitih prostora planirani izložbeni programi u 2023. bit će realizirani dvojezično (hr/eng) u virtualnom obliku s popratnim pdf katalozima izložbi. Konceptije izložbi nastavak su ranije trasiranog autorskog sagledavanja građe, odnosno kontinuiranog programskog predstavljanja i istraživanja djela iz fundusa kao neraskidive sastavnice nacionalnog kulturno-umjetničkog fonda. S obzirom na široku dostupnost koje omogućuju virtualne platforme ovakve vrste projekta, osim što doprinosi boljoj vidljivosti te trajnoj prisutnosti naše institucije na kulturnoj sceni u trenutku izmještanja povodom obnove, ujedno, kako domaćoj tako i stranoj publici, predstavlja bogatstvo fonda koji čuva najbolja nacionalna ostvarenja u mediju grafike i crteža. U realizaciji programa sudjelovat će stručni tim Kabineta grafike te vanjski suradnici (fotograf, web-dizajner i programer, prevoditelj).

- Izložba crteža Slavka Šohaja / Iz fundusa Kabineta grafike HAZU povodom 20. godišnjice smrti

Povodom 20. godišnjice smrti doajena hrvatskog modernog slikarstva Slavka Šohaja (1908. – 2003.) Kabinet grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti priprema virtualnu izložbu koja idejno i likovno rezimira umjetnikova crtačka ostvarenja. Od petstotinjak crteža, koliko ih se čuvaju u Kabinetu grafike, nastalih unutar sedamdesetogodišnjeg stvaralaštva, predstavilo bi se četrdesetak najznačajnijih, među kojima i antologijski primjerci domaće povijesti umjetnosti poput Muški lik, Portret žene s ogrlicom, Šenelizika ili Žena u oblacima II. Posebno bi se istaknuli sliko-crteži te djela s vrhunca umjetnikova stvaralaštva (1960.-te i 1970.-te) u kojima se zorno ogleda ljepota i poetika Šohajeve crtačke tankočutnosti. Planira se dvojezična (hrv., eng.) opsežna stručna sadržajna komponenta (uvod, glavni tekst, katalog djela, životopis umjetnika, bibliografija i izvori) obogaćena kvalitetnim fotografijama.

- Izložba Nives Kavurić-Kurtović / djela iz fundusa Kabineta grafike HAZU povodom 85. godišnjice rođenja

U godini obilježavanja 85. godišnjice rođenja akademkinje Nives Kavurić-Kurtović (1938. – 2016.), Kabinet grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti priprema virtualnu izložbu umjetničkih i grafičkih ostvarenja koja se čuvaju u njegovu fundusu. Predstaviti ćemo umjetničine rane crteže iz 1960-ih i 1970-ih godina na kojima se uočava njezina sklonost antropomorfiji i biomorfologiji te nadrealistički ikonički modusi kao konstanta njezina kasnijeg umjetničkog izraza. Uz crteže, predstaviti ćemo izvrsnu mapu serigrafija „Gospo-

do, pođite u šetnju sa mnom...“ te dvije pjesničke mape: „Trag“ i „U koži i iz kože“ s njezinim radovima koji ilustriraju riječi pjesama. Planira se dvojezična (hrv., eng.) opsežna stručna sadržajna komponenta (uvod, glavni tekst, katalog djela, životopis umjetnika, bibliografija i izvori) obogaćena kvalitetnim fotografijama.

- Izložba *Fantastični svijet Borisa Dogana* – izložba djela akademika Borisa Dogana iz fundusa Kabineta grafike HAZU povodom 100. godišnjice rođenja

Povodom stote obljetnice rođenja umjetnika i akademika Borisa Dogana (1923. - 1992.) Kabinet grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti priprema virtualnu izložbu njegovih radova iz svoga fundusa. Doganovo djelovanje zauzima istaknuto mjesto u hrvatskoj likovnoj umjetnosti druge polovice dvadesetog stoljeća. Izložba *Fantastični svijet Borisa Dogana* zamišljena je kao predstavljanje djela iz domene grafičkog i plakatnog oblikovanja objedinjenih u izboru od tridesetak radova nastalih tijekom šezdesetih i sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Likovni sadržaji ovih grafičkih kompozicija i plakatnih ostvarenja kreirani su kao irealni, metafizički, scenični fragmenti umjetnikovih mikro fantazmagorija. Ove drugačije nadrealne vizure oka i duha prožete simbolima i lucidnim humorom s biljegom čudesnog predstavljaju Doganov imaginarni, fantastični svijet.

Međuinstitucionalna suradnja

U sklopu međuinstitucionalne suradnje, Kabinet grafike krajem 2023. godine planira gostovanje u Muzeju likovnih umjetnosti u Osijeku s izložbom *Danteova Božanstvena komedija* u crtežima Mirka Račkog iz fundusa Kabineta grafike HAZU.

Preventivna zaštita muzejske građe Kabineta grafike HAZU

Radi izmještanja muzejske građe i dokumentacije Kabineta grafike zbog konstrukcijske obnove palače Vranczyany-Dobrinović, posebna će se pažnja i rad posvetiti preventivnoj zaštiti osjetljive papirne muzejske građe, adekvatnom pakiranju, pripremi za prijevoz i smještaj u novoj privremenoj čuvaonici prema pravilima muzejske struke. Djelatnici Kabineta grafike obaviti će sve potrebne pripreme i nadzor vezan uz preseljenje umjetnina kao i nadzor svih parametara vezanih uz zaštitu muzejske građe (smještaj i mikroklimatski uvjeti) koja će se kontrolirati u novoj privremenoj čuvaonici.

Obzirom na uvjete u novom radnom prostoru i novoj privremenoj čuvaonici, a s ciljem poboljšavanja razine zaštite građe, planiramo nastaviti s provođenjem preventivne zaštite: nastaviti opremanje muzejskih predmeta u nove beskiselinske omote i ovitke prema suvremenim muzejskim standardima. Predviđa se preventivno zaštititi oko 600 umjetnina.

Prema dogovorenom trogodišnjem planu s Hrvatskim restauratorskim zavodom nastavit će se restauriranje najugroženijih crteža, grafika i plakata.

Sve programske aktivnosti bit će popraćene na Facebook-u i novoj web stranici Kabineta grafike.

GLIPTOTEKA

Voditelj: akademik *Zlatan Vrkljan*

Zaposlenici: dr. sc. Magdalena Getaldić, kustosica; Filip Turković Krnjak, viši kustos; Tihana Boban, kustosica; Milena Rumiha Kanižaj, viši muzejski tehničar; Dražen Sokolić, preparator; Josip Halić, preparator; Luka Grgić, domar

U skladu s prijavljenim programima na natječaje Ministarstva kulture i medija RH i Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba za 2023. godinu, Gliptoteka HAZU planira realizaciju programa iz područja izložbene i izdavačke djelatnosti, preventivne zaštite fundusa, informatizacije, te *on-line* sadržaja.

Katalog djela i Virtualna izložba: Ivan Rendić iz fundusa Gliptoteke HAZU

Prvi u nizu kataloga u kojima će biti obrađeni radovi najznačajnijih hrvatskih kipara iz Zbirke hrvatskog kiparstva od 19. do 21. stoljeća bit će posvećen Ivanu Rendiću. U katalogu će biti obrađeno 55 skulptura Ivana Rendića iz fundusa Gliptoteke HAZU. Uz katalog djela predviđa se i virtualna izložba, kojom bi se obilježilo 90 godina od smrti prvog hrvatskog kipara novijeg razdoblja čija se portretna plastika, alegorijske figure, nadgrobni spomenici i javne skulpture nalaze u više hrvatskih gradova (Zagreb, Rijeka, Brač, Krapina, Dubrovnik, Samobor, itd.).

Nakon školovanja u Italiji (Trst, Venecija, Firenca) Rendić od 1877. do 1880. boravi i radi u Zagrebu, nakon čega se vraća u Trst, od kuda nastavlja izvoditi djela po domovini. Nakon Prvog svjetskog rat vraća se na rodni Brač (Supetar), a umire u Splitu 1932. godine. Na početku karijere Rendić većinom stvara u duhu akademskog realizma s elementima naturalizma, a kasnije razvija svoj osobni stil sa secesijskom dekorativnosti i nacionalnim folklornim elementima, a značajan je kao pionir kiparske umjetnosti u Hrvatskoj koji je postavio temelje budućim generacijama domaćih kipara. U 2022. godini izvršeni su pripremni radovi za realizaciju kataloga i virtualne izložbe koji su obuhvatili čišćenje, manje restauratorske zahvate i fotografiranje radova Ivana Rendića iz fundusa Gliptoteke HAZU. Za predstojeću godinu planira se prijelom i tisak kataloga te izrada virtualne izložbe.

Katalog djela i virtualna izložba Ivana Meštrovića iz fundusa Gliptoteke HAZU povodom 140.-e godišnjice rođenja

Drugi u nizu kataloga u kojima će biti obrađeni radovi najznačajnijih hrvatskih kipara iz Zbirke hrvatskog kiparstva od 19. do 21. stoljeća bit će posvećen Ivanu Meštroviću. U katalogu će biti obrađeno 39 skulptura Ivana Meštrovića u vlasništvu Gliptoteke HAZU te izbor skulptura Ivana Meštrovića iz fundusa Gliptoteke HAZU. U 2023. godini obilježava se 140. godišnjica rođenja jednog od najznačajnijeg hrvatskog kipara i akademika Ivana Meštrovića. Značajan broj Meštrovićevih skulptura čuva u Gliptoteci HAZU čime je Meštrović jedan od najzastupljenijih kipara u fundusu, a izložene skulpture stalnog postava predstavljaju presjek gotovo svih faza Meštrovićeva opusa - od one najranije bečke, pa sve do američke dionice u stvaralaštvu Ivana Meštrovića. Uz katalog djela, predviđa se i virtualna izložba, kojom bi se obilježilo 140 godina od rođenja najznačajnijeg hrvatskoga kipara 20. stoljeća čiji se spomenici, religiozna djela, portretna plastika, secesijske figure, nalaze u fundusu Gliptoteke HAZU.

Izložbom i katalogom bismo htjeli prikazati bogatu ostavštinu Ivana Meštrovića koja se nalazi u Gliptoteci HAZU, a koja je nezaobilazna za istraživanje i razumijevanje najpoznatijeg hrvatskoga kipara.

Izložba i virtualna izložba Djela Jurja Matejeva Dalmatinca iz fundusa Gliptoteke HAZU

Izložbom „Djela Jurja Matejeva Dalmatinca iz fundusa Gliptoteke HAZU“ obilježava se 550. godišnjica smrti jednog od najznačajnijih renesansnih hrvatskih kipara Jurja Dalmatinca. Izložba će biti predstavljena u suradnji s Fakultetom hrvatskih studija a bit će postavljena u prostorima njihove Knjižnice. U fundusu Gliptoteke HAZU u sadrenom odljevu nalaze se brojna djela, vrhunci njegova stvaralaštva u Hrvatskoj od Šibenika, Raba, Paga, Osora, Dubrovnika do Ancone u Italiji koja svjedoče o njegovoj umjetničkoj snazi i bogatoj djelatnosti koja je utjecala na razvoj dalmatinske arhitekture. Ovom se izložbom Gliptoteka HAZU i Fakultet hrvatskih studija pridružuju obljetnici za hrvatsku kulturnu povijest važne ličnosti. U suradnji s Fakultetom hrvatskih studija predstaviti ćemo virtualnu ali i realnu izložbu na kojoj će se moći pobliže upoznati vrhunska Dalmatinčeva djela koja su neizostavan dio naše kulturne baštine koja je prepoznata i u svijetu, te su dio UNESCO-ve liste svjetske baštine. Putem odabranih sadrenih odljeva, pratećih panoa i virtualne izložbe ukazat će se i na važnost Gliptoteke HAZU koja niz desetljeća čuva sadrene odljeve Dalmatinčevih značajnijih djela.

Također je planiran i popratni katalog izložbe koji se objavljuje i kao e-izdanje kako bi bilo dostupno široj publici.

Autorica izložbe je dr. sc. Magdalena Getaldić, voditeljica zbirki sadrenih odljeva Gliptoteke, pripremu odljeva za izlaganje izvršit će preparatori Gliptoteke Dražen Sokolić i Josip Halić, autor virtualne izložbe je Trpimir Jeronim Ježić, prevoditelj Graham McMaster, te autorica dizajna Ana Hruškar Varović. Organizacijski tim čine iz Gliptoteke Magdalena Getaldić, autorica, i voditelj Gliptoteke akademik Zlatan Vrkljan te s Fakulteta hrvatskih studija obnašatelj dužnosti dekana akademik Stjepan Čosić.

Edukativna muzejska akcija povodom međunarodnog dana muzeja

Za 28. edukativnu muzejsku akciju planiramo prirediti prigodnu izložbu na otvorenom, iz fundusa vezanu uz odabranu temu Hrvatskog muzejskog društva. Tijekom mjeseca travnja i svibnja organizirat ćemo program koji će se sastojati od izložbe i on line likovnih radionica prilagođenih svim interesnim i dobnim skupinama. Cilj nam je popularizacija muzeja i građe kod svih dobnih skupina, a posebice školske i studentske populacije. Prigodnim programom te predviđenim sadržajima želimo se približiti potrebama i interesima mladih uz poticanje na veći interes za rad i zbirke muzeja Gliptoteke HAZU. Na samostojećim panoima na javnoj gradskoj površini grada Zagreba predstavili bismo s tekstovima i fotografijama plan i tijek obnove muzejskoga sklopa Gliptoteke HAZU nakon oštećenja zadobivenih u potresima 2020. godine.

Pripremni radovi za katalog zbirke sadrenih odljeva predromaničke skulpture Gliptoteke HAZU

U Gliptoteci HAZU sakupljene su brojne zbirke sadrenih odljeva razvrstane prema povijesnim razdobljima i specifičnosti građe materijala. Kataloškim prikazom obuhvatit će se ranosrednjovjekovni period koji predstavlja paradigmu sustavnog sakupljanja muzeja, koji se uklapa u europski fenomen 19. stoljeća. Prilikom obrade predmeta bit će obuhvaćena recentna istraživanja i literatura o pojedinim radionicama, vremenskoj pripadnosti, stilskim odrednicama te provenijenciji odljeva. Iz Zbirke sadrenih odljeva fragmenata hrvatskih povijesnih spomenika od 9.-15. stoljeća u Gliptoteci HAZU sakupljen je jedan segment zbirke, predromaničke i ranoromaničke skulpture. Katalog građe bit će podijeljen po geografskim regijama, na sjevernu srednju i južnu Dalmaciju, te Istru gdje su objedinjeni najznačajniji arheološki nalazi ranosrednjovjekovnog perioda i sačuvani najbrojniji primjeri skulpture tog vremena. Za katalošku obradu umjetnina, potrebno je izraditi foto-dokumentaciju stoga pripremni radovi obuhvaćaju preparatorsko čišćenje i fotografiranje djela iz fundusa.

Knjiga i e-knjiga: Magdalena Getaldić - Povijest zbirki sadrenih odljeva Gliptoteke HAZU u europskom kontekstu

U knjizi će se prikazati jedinstvene zbirke sadrenih odljeva u Hrvatskoj, a kroz povijest njihova nastanka i razvoja donosi se segment kulturne povijesti i valorizira doprinos vodećih stratega hrvatske kulturne i političke scene druge polovice 19. i početka 20. stoljeća. Komparativnom analizom s najpoznatijim zbirkama i muzejskim institucijama vrednuje se važnost i uloga sadrenih odljeva kao fenomenom sabiranja koji ima kulturološke, društvene i političke implikacije u europskom kulturnom krugu. Kroz katalog arheološke i umjetničke građe odljevi se po prvi puta sistematiziraju, identificiraju se europske radionice, a nalazi odljeva s pojedinih arheoloških lokaliteta u Hrvatskoj objedinjuju. U Hrvatskoj inicijator i pionir stvaranja *Gips Museuma* je Izidor Kršnjavi. Cjelovitim sagledavanjem važnosti znanstvenog istraživanja sadrenih odljeva u nacionalnom kontekstu, po prvi se puta revalorizira jedan segment bogatog fundusa Gliptoteke HAZU, od-

nosno korpus antičke i srednjovjekovne skulpture. Radom je istaknuta važnost i svrha Gliptoteke HAZU kao jedine muzejske institucije koja sabire sadrene odljeve, u njenom europskom kontekstu kojem povijesno pripada. Znanstveni doprinos rada ogleda se u definiranju i pozicioniranju Gliptoteke HAZU kao prve ustanove specijalizirane za sadrene odljeve i skulpturu te je jedini muzej u Hrvatskoj utemeljen na načelima i duhu sakupljanja odljeva kao europskog fenomena.

Knjiga prati povijest nastanka prvih zbirki sadrenih odljeva u Europi te njihovo širenje koje prati dominantno historicistike tendencije u kulturi toga vremena te dominaciju antičke skulpture. Teorijski u knjizi je opširno i temeljito prikazan nastanak i širenje fenomena sadrenih odljeva u europskom, a potom i sjeverno-američkom kontekstu.

Zaštita muzejske građe - restauriranje muzejske građe

Restauratorsko-konzervatorski radovi: restauriranje umjetnina iz fundusa Gliptoteke HAZU oštećenih u potresu – 1. etapa

U potresu koji je 22. ožujka 2020. zadesio grad Zagreb, Gliptoteka HAZU je znatno stradala, kako zgrade tako i fundus. Evidentirali smo 345 oštećenih umjetnina. Od ukupnog broja oštećenih umjetnina, selektirali smo prvu etapu i izdvojili najznačajnije umjetnine iz stalnog postava prema važnosti unutar fundusa i sveobuhvatnom pregledu hrvatske kiparske baštine. Izrađen je konzervatorsko-restauratorski elaborat sa detaljnom procjenom troškova restauracije pojedinih umjetnina popraćen fotografskim materijalom.

U prvoj etapi planira se restauranje djela eminentnih kipara: Ivana Meštrovića, Rudolfa Valdeca, Ivana Rendića, Branka Ružića, Frane Kršinića, Ivana Kožarića i brojnih drugih. Izdvojili smo i predmete iz zbirke odljeva koje su jedinstvene u Hrvatskoj jer daju pregled razvoja hrvatskog kiparstva na jednom mjestu putem sadrenih odljeva, a sabrana su sva najznačajnija djela od antičkog do renesansnog perioda. Odabrane umjetnine nalaze se u stalnim postavima Gliptoteke što i svjedoči o važnosti i relevantnosti da ih se restaurira i u što skorijem roku ponovno izloži publici. Zbirke Gliptoteke HAZU registrirane su kao kulturno dobro pri Ministarstvu kulture i medija RH i upisane u Registar kulturnih dobara RH - Lista zaštićenih kulturnih dobara, redni broj: 3806.

Godišnje osiguranje Donacije Zlatka Zlatića Gradu Zagrebu

Umjetnine Zlatka Zlatića u vlasništvu Grada Zagreba su od 2007. izložene u prostoru Zoološkog vrta u Zagrebu. O umjetninama Zlatka Zlatića skrbi Gliptoteka HAZU te voditelj Zbirke, viši kustos Gliptoteke HAZU, Filip Turković Krnjak. Grad Zagreb svake godine financira osiguranje umjetnina Zlatka Zlatića kako bi umjetnine bile dostupne široj javnosti.

Informatizacija - nabava računala

Za potrebe redovnog rada stručnog osoblja, te svakodnevne komunikacije i re-

dovne digitalizacije poslovanja nužna je nabava računala. Od srpnja 2019. godine, server koji se koristio za potrebe Gliptoteke HAZU bio je izložen napadu hakerskog virusa, što je prouzrokovalo trajnu onesposobljenost servera i jednog računala, prilikom čega je dio vrijedne dokumentacije i digitalizirane građe koja se sustavno prikupljala godinama, bio izgubljen. Također, uz virus koji je zahvatio server zahvatio je i sva računala koja se koriste u muzeju. Od 2019. imamo potrebu za nabavom informatičke opreme (dva računala). To je osobito značajno u uvjetima kada će djelatnici privremeno biti izmješteni iz zgrada muzeja radi dodatne sigurnosti vrijednih podataka poslovanja.

Izložbe planirane u 2023. godini u suradnji s vanjskim muzejskim institucijama

- Izbor djela Koste Angeli Radovanija iz ostavštine Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Suradnja Gliptoteke HAZU i Muzeja likovnih umjetnosti iz Osijeka. Koautor: Filip Turković – Krnjak (viši kustos, Gliptoteka HAZU), Mateja Moser (kustosica, MLU).

Izložba djela Koste Angeli Radovanija iz fundusa muzejskih jedinica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u suradnji s Muzejem likovnih umjetnosti iz Osijeka održat će se u prostoru osječkog muzeja. Na izložbi će biti izložena djela iz zbirke *Ostavština Kosta Angeli Radovani*, te izbor autorovih djela iz *Zbirke hrvatskoga kiparstva od 19. do 21. stoljeća* te *Zbirke medalja i plaketa* Gliptoteke HAZU. Zbirka *Ostavština Kosta Angeli Radovani* posthumna je autorova donacija Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti iz 2003. godine, koja je danas dio fundusa Strossmayerove galerije, a nalazi se u pohrani Gliptoteke HAZU. Zbirka sadrži 39 portreta članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, uglavnom medalja, uz nekoliko bisti. U fundusu Gliptoteke HAZU nalazi se i druga djela Koste Angeli Radovanija, iz različitih faza autorova stvaralaštva. Izbor iz tih dviju zbirku napraviti će kustosi izložbe te predstaviti rad Angeli Radovanija kroz zbirke Akademije. Izložbu će popratiti i dvojezični (hrvatsko- engleski) katalog.

- Izložba Ivan Meštrović povodom 140. godišnjice rođenja

Suradnja s Gradskim muzejom Bjelovar. Autorica: Tihana Boban, kustosica Gliptoteke HAZU.

U 2023. godini obilježava se 140. godišnjica rođenja jednog od najznačajnijeg hrvatskog kipara i akademika Ivana Meštrovića. Značajan broj Meštrovićevih skulptura čuva se u Gliptoteci HAZU čime je Meštrović jedan od najzastupljenijih kipara u fundusu, a izložene skulpture stalnog postava predstavljaju presjek gotovo svih faza Meštrovićeva opusa - od one najranije bečke, pa sve do američke dionice u stvaralaštvu Ivana Meštrovića. Na izložbi i tiskanom katalogu predstavila bi se odabrana djela Ivana Meštrovića iz fundusa Gliptoteke HAZU. Posebnu pažnju pridali bismo djelima religiozne tematike, portretima, skicama za

spomenik, te djelima iz Meštrovićeve rane faze. Također, predstavila bi se bogata povijest i povezanost muzejske institucije s radom Ivana Meštrovića koja seže od samih početaka muzejske djelatnosti tadašnje Gipsoteke grada Zagreba. Naime, u prostorima Gliptoteke HAZU se od sredine 1940-ih godina smjestio velik dio građe iz Meštrovićevih atelijera na Josipovcu, u Mletačkoj ulici i u Ilici te bi na izložbi istaknuli povijest Meštrovićeve zbirke u muzeju, kao i ulogu Gliptoteke HAZU i dr. Antuna Bauera u očuvanju djela Ivana Meštrovića. Uz popratnu arhivsku i foto-dokumentaciju, poseban naglasak bio bi stavljen na pojedine spomenike koji su sredinom 20. stoljeća dopremljeni u Gliptoteku HAZU te bi se dala stilska analiza, te rekonstruiranje povijesti djela. Izložbom i katalogom bismo htjeli prikazati bogatu ostavštinu Ivana Meštrovića koja se nalazi u Gliptoteci HAZU, a koja je nezaobilazna za istraživanje i razumijevanje najpoznatijeg hrvatskoga kipara.

HRVATSKI MUZEJ ARHITEKTURE

Voditelj: akademik *Andrija Mutnjaković*

Upraviteljica: izv. prof. dr. sc. *Borka Bobovec*

Zaposlenice: dr. sc. Iva Ceraj, viša kustosica; Andriana Pozojević, kustosica; Ana-Marija Zubović, dokumentaristica.

U skladu s prijavljenim programima na natječaje Ministarstva kulture i medija RH i Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba za 2023. godinu, Hrvatski muzej arhitekture HAZU planira realizaciju programa iz područja digitalizacije, preventivne zaštite fundusa, izložbene i izdavačke djelatnosti, te *on-line* sadržaja, kako slijedi:

Digitalizacija kao preventivna zaštita fundusa Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU i Zbirke Andrije Mutnjakovića

Grada Muzeja sastoji se od velikog broja vrijednih tehničkih nacрта, crteža i skica čiji iznos premašuje 150.000 listova. Proces digitalizacije osobito je potreban u ovom trenutku kada je cjelokupni fundus Muzeja preseljen u prostore privremene čuvaonice u kojoj se manipulacija građom u svrhe istraživačkih uvida, a osobito nacрта velikih dimenzija, znatno otežana. S obzirom na to da će cjelokupni fundus ostati smješten u prostoru privremene čuvaonice do završetka obnove potresom oštećene zgrade Muzeja, digitalizacija građe predstavlja optimalan način zaštite građe u prilikama njene izmještenosti.

Muzej također planira započeti digitalizaciju nacрта većih dimenzija koje je akademik Andrija Mutnjaković 2022. godine darovao Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u okviru donacije svoga cjelokupnog atelijera na lokaciji Ulica Milke Trnine 38 u Zagrebu, s pripadajućim pokretninama i građom (nacrti, arhivska dokumentacija, stručna biblioteka i makete). Muzej se obvezao građu čuvati kao jedinstvenu cjelinu pod nazivom: *Zbirka Andrije Mutnjakovića* koja ostaje smještena u prostoru darovanog atelijera, odnosno, *in situ*, te prema Ugovoru o darivanju, planira započeti s digitalnom obradom preuzete darovnice.

Znanstveno-istraživačka djelatnost – pripremni radovi (OAF Drago Galić, 1/3)

Tijekom 2013. godine planira se sustavna provedba kataloške obrade svih klasifikacijskih cjelina Osobnog arhivskog fonda Drage Galića (nacrti i crteži, pisana i fotodokumentacija). Rezultati obrade građe, kao redovitog i primarnog zadatka Muzeja, ujedno predstavljaju i pouzdan stručni temelj za pripremne radove daljnjeg znanstveno-istraživačkog rada Muzeja. Naime, po uzoru na održani skup o Dragi Ibleru (2021.), Muzej nadalje želi znanstveno istražiti, revalorizirati i prezentirati život i djelo majstora-arhitekta, akademika Drage Galića koji je nakon smrti prof. Drage Iblera vodio Majstorsku radionicu za arhitekturu od 1964. do 1984. godine (smještenu u Vili Ehrlich-Marić, današnjoj zgradi Muzeja u obnovi).

Na taj način, Muzej nastavlja sa započetim ritmom održavanja međunarodnih, znanstvenih skupova na temelju obrade i istraživanja građe iz svojega fundusa u cilju predstavljanja stvaralačkih, pedagoških i strukovnih pozicija, te utjecaja na daljnji tijek hrvatske arhitekture zaslužnih protagonista čija se djela čuvaju u zbirci Muzeja. Time se planira uspostava stalnog trienalnog ciklusa znanstveno-istraživačke djelatnosti Muzeja, prema sljedećoj dinamici: 1. godina: stručna i znanstvena obrada opusa, odnosno, Osobnog arhivskog fonda pojedinog arhitekta; 2. godina: organizacija i održavanje međunarodnog znanstvenog skupa; 3. godina: objavljivanje Zbornika skupa u ediciji *Architectonica* Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU.

Znanstveno-istraživačka i izložbena djelatnost – pripremne aktivnosti za PROJEKT AUT/1990-202?

Na poziv i u suradnji s Znanstvenim vijećem za turizam i prostor HAZU istražit će se mogućnosti i pripremiti izložba Arhitektura u turizmu 1990-202? kojom će se prikazati arhitektonsko-urbanistički otisak turizma u hrvatskom prostoru, u vremenu hrvatske samostalnosti. Cilj je izložbe panoramsko sagledavanje učinka turizma na prostorno planiranje, urbanizam i arhitekturu u cjelokupnom hrvatskom prostoru, ali i njihovo povratno djelovanje na razvoj turizma.

Nakon istraživanja i pripreme cilj je organizirati digitalnu izložbu, zatim konvencionalnu slikovnu izložbu, održali bi e-kolokvij na temu turizma, a na kraju izdali i prikladnu publikaciju. Očekivano trajanje projekta je 2 godine, po 6 mje-

seci za svaki korak. Očekivana potpora od strukovnih organizacija UHA i HKA, te institucionalna od MKM i MZO, kao i Turističke zajednice RH.

Nakladnički program

Znanstvena monografija „Drago Ibler – arhitektura kao ideja života“ (edicija Architectonica)

Osobni arhivski fond Drage Iblera jedan je od najbogatijih fondova u fundusu Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU. Održavanjem znanstvenog skupa 2021. godine problemski je rasvijetljen niz tema ključnih za razumijevanje i revalorizaciju Iblerova opusa i djelovanja. Međutim, opseg i raznovrsnost građe koja se još nalazi u Osobnom arhivskom fondu Drage Iblera, značajno nadmašuje građu koja je prikazana na skupu. Stoga Muzej u 2023. godini planira tematske članke svih autora – sudionika skupa, dodatno obogatiti vrijednim prikazima iz fundusa Muzeja, odnosno, prikazati nacрте, fotografije, pisane dokumente Iblerova opusa koji do sada nisu objavlјivani. Objava navedene građe od značaja je za poznavanje arhitektonske baštine u nacionalnom, kao i međunarodnom kontekstu u kojem je Drago Ibler bio pojava od posebnog značenja i utjecaja na daljnji razvoj naše arhitektonike kao jedna od ključnih autorskih osobnosti arhitektonske i kulturne scene Hrvatske i Jugoslavije od sredine 1920-ih godina do prerane smrti 1964. godine.

Društvene mreže Muzeja: obilježavanje obljetnica u 2023. godini

Nastavno na preporuke o razvijanju digitalnih sadržaja, Muzej nastavlja s jačanjem svoje prisutnosti na službenoj Facebook stranici, te profilima na Instagram i Twitter društvenim mrežama. Uz praćenje redovite programske aktivnosti Muzeja, pažnja će biti posvećena kreiranju obljetničkih objava vezanih uz zaslužne hrvatske arhitekте čija se građa čuva u fundusu.

Oblikovanje stalnog postava Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU – pripremni radovi

S obzirom da Muzej nema mogućnost organiziranja stalnoga postava u fizičkom prostoru – iz razloga nedostatnog prostora, ali i zbog oštećenja nastalih uslijed potresa koji je zgrada Muzeja pretrpjela u 2020. godini – potrebno je pristupiti oblikovanju stalnog postava u digitalnom obliku, kako bi se fundus iz čuvaonica mogao komunicirati posjetiocima putem web stranice, te digitalnih platformi Muzeja (Facebook, Instagram, Twitter). Na taj način, sukladno preporukama Ministarstva kulture i medija RH, planira se stvaranje široko dostupnih digitalnih sadržaja utemeljenih na suvremenim tehnologijama, što će Muzej učiniti vidljivom i referentnom točkom kulturnog identiteta na području arhitekture u nas. Stoga Muzej planira nastaviti s reprezentativnim izborom građe (cca 800 nacрта) iz svoga fundusa. Takav izbor podrazumijeva odabir niza relevantnih i vizualno atraktivnih nacрта koji ukazuju na karakteristike određenog opusa, uz biografske podatke o pojedinom arhitektu i značaju njegova djelovanja.

Međuinstitucionalna suradnja – izložba u trogodišnjem ciklusu: 3/3 Modernizam za sve!

U sklopu međuinstitucionalne suradnje, Hrvatski muzej arhitekture zajedno s Pučkim otvorenim učilištem Zagreb i Institutom za povijest umjetnosti u sklopu izložbenog ciklusa *Modernizam za sve!* planira postavljanje treće revitalizacijske zone (2023. / *Knjižnica i čitaonica*). Muzej u projektu participira s autorskom koncepcijom, digitaliziranim nacrtima i dokumentacijom iz svoga fundusa.

Zgrada, interijer i oprema pripadaju redu antologijskih ostvarenja poslijeratnog modernizma u nas.

Preventivna zaštita muzejske građe Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU

U programu Muzeja za 2023. godinu pažnja se upućuje na preventivnu zaštitu građe u prilikama njene izmještenosti, odnosno, preseljenja cjelokupnog fundusa Muzeja u prostor privremene čuvaonice koji je izvršen 2022. godine zbog oštećenja zgrade Muzeja uslijed nedavnih potresa.

Sustavno provođenje ključnih mjera zaštite osjetljive muzejske građe (nacrti, crteži, skice, knjige, pisana dokumentacija) podrazumijeva nabavu muzejskog materijala, opremanje i zaštitu građe prema muzeološkim standardima, čime se omogućuje dugoročna odgoda propadanja i fizičkih oštećenja. U nastojanju da se razina zaštite fundusa poboljša u uvjetima privremene pohrane, Muzej planira vršenje daljnjih koraka u cilju očuvanja građe u beskiselinskim okruženjima, sve do njena sigurnog povratka u obnovljenu zgradu Muzeja na adresi I. G. Kovačića 37 u Zagrebu.

Predloženi program u skladu je s osnovnom misijom Muzeja koju čine djelatnosti: prikupljanje, čuvanje i obrada arhivskog gradiva relevantnog za dokumentiranje i istraživanje statusa hrvatske arhitektonske kulture.

KABINET ZA ARHITEKTURU I URBANIZAM ARHIV ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

Voditelj: akademik *Velimir Neidhardt*, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Upraviteljica: *Jasenka Ferber Bogdan*

Zaposlenice: *Andreja Der-Hazarijan*, stručna savjetnica; dr.sc. *Darija Alujević*, stručna savjetnica; *Nives Kuvačić*, administratorica

Planovi rada za 2023. godinu izrađuju se u posebnim uvjetima izmještenosti Arhiva za likovne umjetnosti iz svojeg prostora u zgradi u Gundulićevoj 24, koja je ušla u proces postpotresne konstrukcijske obnove. Planira se uspostava predviđenih načina funkcioniranja Arhiva u novim okolnostima. Za nastavak sustavnog rada opremit će se privremeni ured u dvije dodijeljene sobe u Ulici Ante Kovačića 5, uz raspoređivanje građe predviđene za djelovanje Arhiva kroz razdoblje iseljenja (Zbirka kartona autora, Zbirka dokumentacije umjetnika, Registratori izložaba Zagreb do 1978.).

Planira se intenzivnija digitalizacija i objavljivanje arhivske građe na institucionalnom repozitoriju DiZbi, s ciljem stvaranja veće količine digitalnog sadržaja kojem će korisnici moći pristupiti bez fizičkog dolaska u Arhiv. U tom smislu pojedine će aktivnosti biti pojačane (digitalizacija, online prisutnost, pripremni radovi vezani uz monografije), dok će rad sa strankama biti ograničen.

Intenzivirat će se rad na prezentaciji arhivske građe kroz fizičke i virtualne izložbe.

KABINET ZA ARHITEKTURU I URBANIZAM

Ovisno o planu iseljenja Vranczanyjeve palače zbog početka konstrukcijske obnove, izvršit će se pakiranje te označavanje dokumentarne arhitektonske i foto-grafske građe Kabineta, kao i dijela arhivske građe (Zbirke ostavština, stari umjetnički časopisi) Arhiva za likovne umjetnosti koji se ondje nalazi. Građa Kabineta za arhitekturu i urbanizam i Arhiva za likovne umjetnosti bit će nakon pakiranja premještena u privremenu čuvonicu.

Mikrofilmirana arhitektonska građa (arhitektonski nacrti) prema dogovoru s Akademijinom Knjižnicom, i dalje će biti dostupna korisnicima putem mikro-čitača u prostorima Knjižnice.

U sklopu projekta *e-Kultura – „Digitalizacija kulturne baštine“* Ministarstva kulture i medija RH planira se digitalizacija 76 nacrtih listova za Palaču Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, nastalih u razdoblju od 1877. do 1879., uz adaptacijske nacрте iz 1920. i 1947.-1948. Digitalizirana građa obradit će se i objaviti na portalu DiZbi.

ARHIV ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

Nastavit će se redovita djelatnost evidentiranja izložbi održanih u Hrvatskoj, te izložbi hrvatskih umjetnika održanih u inozemstvu u tekućoj godini iz dnevnog tiska i mrežnih izvora.

Rad s korisnicima nastavit će se u skladu sa trenutnom situacijom, ovisno o traženjima i dostupnosti građe. Dio građe bit će moguće pregledati u privremenom uredu, a za građu smještenu u privremenoj čuvaonici dogovorit će se protokol uz odobrenje Uprave Hrvatske akademije.

Na Facebook stranici Arhiva za likovne umjetnosti nastavit će se sa objavljivanjem sadržaja vezanih uz obljetnice akademika Razreda za likovne umjetnosti, te zanimljivosti iz zbirke Arhiva za likovne umjetnosti - <https://www.facebook.com/Arhiv.za.likovne.umjetnosti>.

Izradit će se i postaviti web stranica Arhiva za likovne umjetnosti s osnovnim informacijama i poveznicama na ostale online sadržaje (virtualne izložbe, digitalizirana građa, Facebook stranica).

Započet će se s istraživanjem bogate dokumentarne i fotografske ostavštine kipara Ive Kerdića, pohranjene u Arhivu za likovne umjetnosti, s ciljem izrade monografije radnog naslova „Ivo Kerdić : Život i umjetnost iz prvog lica“, temeljene na kiparovim memoarskim rukopisima, koje su djelatnice tijekom godine prepisale i uredile. Pripremni radovi za izradu monografije prijavljeni su na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2023. Ministarstva kulture i medija te na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za 2023. godinu.

Započet će se s pripremanjem za izradu monografije i interaktivnog vodiča pod nazivom „S kiparom Ivanom Rendićem po Zagrebu“, temeljenog na bogatoj dokumentarnoj i fotografskoj građi pohranjenoj u Arhivu za likovne umjetnosti te terenskom istraživanju odabranih gradskih lokacija koje uključuju i groblje Mirogoj te Šestine. Interaktivna karta sa označenim lokacijama spomenika Ivana Rendića bit će razrađena na digitalnoj aplikaciji Spacetime layers, koju će biti moguće preuzeti na mobilne uređaje. Projekt je prijavljen na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2023. Ministarstva kulture i medija te na Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za 2023. godinu.

Nakladnička djelatnost

Arhiv za likovne umjetnosti u suradnji s Gliptotekom, uz financijsku potporu Zaklade HAZU, uredit će i objaviti zbornik sa znanstveno-stručnog skupa „Prof. dr. Antun Bauer – muzealac i donator / uz 110. godišnjicu rođenja“, održanog u prosincu 2021. godine. Za grafičku pripremu financiranje je osigurano od strane Zaklade HAZU. U suradnji s katedrom za Modernu umjetnost i vizualne komunikacije Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu uredit će se zbornik sa znanstveno-stručnog skupa „Tomislav Krizman i njegov doprinos hrvatskoj kulturi i umjetnosti“, održanog u rujnu 2022. godine.

Rad u Digitalnoj zbirci

U 2023. godini nastavit će se prebacivanje arhivskih informatičkih baza na online INDIGO platformu portala Digitalne zbirke, što uključuje proces dorade i prilagodbe novim formatima. Ovakav objedinjeni sustav podataka, omogućit će rad Arhiva na kontinuiranom upisu izložbi, bibliografije, te daljnje inventarizacije arhivskih zbirki unatoč njihovoj izmještenosti.

Kataloge prvih petnaest godina Zagrebačkog salona (1965.-1980.) , digitalizi-

rane u sklopu nacionalnog projekta e Kultura – „Digitalizacija kulturne baštine“ Ministarstva kulture i medija RH, obradit će se metapodacima i objaviti na portalu DiZbi.

Nastavit će se rad na virtualnoj zbirci „Umjetnost na razglednicama“ digitalizacijom razglednica iz Zbirke dokumentacije umjetnika.

HRVATSKI MUZEJ MEDICINE I FARMACIJE

Hrvatski muzej medicine i farmacije osnovan je 2014. godine s ciljem prikupljanja, čuvanja, stručne obrade i prezentiranja hrvatske medicinske i farmaceutske baštine, a počeo je s radom od ožujka 2015. godine. Muzej je upisan u Očevidnik muzeja pri Ministarstvu kulture RH i u Registar hrvatskih muzeja, galerija i zbirki pri MDC-u. Inicijalni fundus Muzeja preuzet je od Odsjeka za povijest medicinskih znanosti i dalje se obogaćuje donacijama. Danas Muzej ima 5683 predmeta, koji su razvrstani u 15 zbirki. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti namijenila je za Muzej prostor površine oko 350 m³ u prizemlju zgrade Gundulićeva 24. Muzeološku koncepciju Hrvatskog muzeja medicine i farmacije odobrilo je Hrvatsko muzejsko vijeće 2. veljače 2017. Scenarij stalnog postava izradio je 2018. godine stručni tim u sastavu: prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić, upraviteljica Odsjeka za povijest medicinskih znanosti HAZU; *Silvija Brkić Midžić*, upraviteljica Muzeja; *Želimir Laszlo*, konzervator savjetnik iz tvrtke Conservum d.o.o. i dr. sc. *Martin Kuhar*, znanstveni suradnik u Odsjeku za povijest medicinskih znanosti. Arhitektonski projektni zadatak i natječajnu dokumentaciju pripremila je *Aleksandra Stuparić*, dipl. ing. arh., pomoćnica tajnika za zaštitu i održavanje imovine i kulturnih dobara HAZU. Arhitektonsko idejno rješenje izradila je Radionica arhitekture d.o.o. pod vodstvom arhitekta *Gorana Rake*. U 2017. godini izrađen je glavni projekt, troškovnik, projekt fizike zgrade i izvedbeni projekt te je u 2019. godini ishođena građevinska dozvola. U 2019. godini napravljena je redaktura tekstova i priprema digitalnih sadržaja (vanjski suradnik: stručnjak za digitalizaciju *Goran Vržina*) te je izrađeno idejno rješenje likovnog postava i izvedbeno rješenje s troškovnikom (vanjski suradnik: *Ante Rašić*, red. prof. art., *Studio Rašić*). Građevinska dozvola je produžena do 13. lipnja 2025. godine.

Razvoj projekta Muzeja

Nakon uspješne realizacije projekta „Izrada projektne dokumentacije i provedba mjera zaštite muzejske građe Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU, Gundulićeva 24, Zagreb“, budući da je glavni strateški cilj Muzeja otvaranje za javnost, planira se izrada projektne dokumentacije za unutarnje uređenje

i opremanje prostorija Hrvatskog muzeja medicine i farmacije koje nisu dio stalnog postava, za što će se nastojati pribaviti sredstva putem donacija u 2023. godini. U okviru druge faze radova na obnovi Akademijine zgrade u Gundulićevoj 24 planira se prijava cjelovitog projekta Muzeja na natječaj EU fondova te početak izvođenja radova uređenja prostora za Muzej. Usporedno s time nastavit će se pripremi radovi za uređenje stalnog postava. Projekt će se izvoditi u partnerstvu s Odsjekom za povijest medicinskih znanosti HAZU te u suradnji s vanjskim suradnicima.

Prikupljanje građe

Predmete medicinske i farmaceutske baštine za upotpunjavanje muzejskih zbirki nabavljat ćemo i nadalje putem donacija institucija i pojedinaca.

Dokumentacija

Nastavit će se rad na računalnoj inventarizaciji i katalogizaciji građe. U 2023. godini planira se dopuna postojećih računalnih zapisa te inventarizacija novih akvizicija u zbirnama, kao i postupno prijavljivanje za upis u Registar pokretnih kulturnih dobara RH.

Preventivna zaštita muzejske građe

Muzejska građa je opremljena zaštitnim materijalima te će biti sigurno pohranjena u odgovarajuće metalne ormare, sanduke, na police i nosače u privremenoj Akademijinoj čuvaonici za vrijeme radova na obnovi zgrade.

Restauriranje muzejske građe

Budući da je u 2022. godini izostala financijska potpora za restauriranje muzejske građe, program je morao biti odgođen. Stoga se u 2023. godini planiraju konzervatorsko-restauratorski zahvati na sedam slika (portreta hrvatskih ljekarnika) autora Hinka Brodjovina, zagrebačkog ljekarnika i slikara amatera, zbog zaštite i pripreme građe za izložbu „Portreti hrvatskih ljekarnika iz zbirke Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU“ koja će se organizirati u listopadu i studenom 2023. godine. Konzervatorsko-restauratorske radove izvest će vanjski suradnik restaurator Denis Vokić, K-R Centar u Zagrebu.

Stručni i znanstveni rad

Upraviteljica Muzeja Silvija Brkić Midžić u suradnji s prof. dr. sc. Stelom Fatović-Ferenčić, upraviteljicom Zavoda za povijest i filozofiju znanosti i zamjenicom voditelja Muzeja, dr. sc. Martinom Kuharom iz Odsjeka za povijest medicinskih znanosti i vanjskim suradnicima nastavit će stručni rad u sklopu pripremi radova za stalni postav i predstavljanja projekta javnosti. Nastavit će također i s aktivnim sudjelovanjem u programima Hrvatskoga muzejskog društva. Sudjelovat će s izlaganjima na znanstvenim i stručnim skupovima, radionicama i mani-

festacijama te surađivati s prof. dr. sc. Stelom Fatović-Ferenčić u znanstvenoistraživačkom radu, pisanju stručnih i znanstvenih članaka i izradi relevantnih publikacija vezanih za povijest medicinskih znanosti, povijest zbirke i muzejsku građu.

Izložbena djelatnost

S obzirom na nove okolnosti obnove Akademijinih zgrada nakon potresa, evakuaciju građe i zatvaranje izložbenih prostora, za 2023. godinu planira se studijska izložba iz fundusa „Portreti hrvatskih ljekarnika iz zbirke Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU“ u partnerstvu s Galerijom Klovićevi dvori, kao gostovanje u njihovom prostoru. Autorice koncepcije izložbe su Silvija Brkić Midžić i prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić. Na izložbi koja će se održati u razdoblju od 5. listopada do 30. studenog 2023. predstaviti će se devet portreta hrvatskih ljekarnika iz fundusa Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU. Riječ je o istaknutim vlasnicima ljekarni koji su u pojedinim razdobljima bili predstojnici Hrvatskoga ljekarničkog zbora: Josip Grahovac, Drago Jelinek, Žiga Ključec, Slavko Zimmermann, Oton Löschner, Anton Ernest Katkić, uključujući i autoportret autora većine portreta – ljekarnika Hinka Brodjovina. Glavna atrakcija na izložbi bit će portret Hinka Brodjovina, djelo istaknutoga hrvatskog slikara Milivoja Uzelca koje do sada nije bilo predstavljeno javnosti. Uz slike će biti postavljeni izložbeni poster i kratkim životopisima portretiranih osoba i popratnim ilustracijama, a kao popratna građa bit će izloženi predmeti iz ljekarni iz njihova vremena, također iz fundusa Muzeja. Izložba će tako tematski povezati povijest ljekarništva i povijest umjetnosti u Hrvatskoj u prvim desetljećima 20. stoljeća. Uz izložbu će biti organizirana predavanja i/ili stručna vodstva.

Nakladnička djelatnost

Planira se izdanje kataloga izložbe „Portreti hrvatskih ljekarnika iz zbirke Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU“ s usporednim tekstom na hrvatskom i engleskom jeziku. Katalog će sadržavati uvodni tekst s osvrtom na ulogu portretiranih osoba u povijesti hrvatskog ljekarništva autorice prof. dr. sc. Stelle Fatović-Ferenčić, povjesničarke medicine, znanstvene savjetnice u trajnom zvanju iz Odsjeka za povijest medicinskih znanosti HAZU i upraviteljice Zavoda za povijest i filozofiju znanosti HAZU, kao i tekst o izloženim umjetničkim djelima autorice dr. sc. Petre Vugrinec, povjesničarke umjetnosti, muzejske savjetnice i voditeljice stručne službe Galerije Klovićevi dvori. U drugom dijelu kataloga slijedit će tekst o Zbirci slika, grafika i skulptura Hrvatskog muzeja medicine i farmacije upraviteljice Muzeja Silvije Brkić Midžić, muzejske savjetnice, te kataloški opisi i fotografije eksponata.

Promotivne aktivnosti i virtualne prezentacije

Muzej će nastaviti s marketinškim aktivnostima u cilju okupljanja potencijalnih donatora i sponzora od kojih se očekuje financijska potpora za realizaciju muzejskih programa, osobito stalnog postava. Mrežna stranica Muzeja postala je dostupna javnosti početkom 2020. godine te je do sada zabilježen velik interes javnosti za sadržaje koji se redovito objavljuju. U 2023. godini Muzej će nastaviti

održavati vlastitu mrežnu stranicu, kao i Facebook stranicu te postavljati nove sadržaje. U skladu sa smjernicama Ministarstva kulture i medija, nastavit će se s radom na pripremi i objavljivanju virtualnih zbirki Hrvatskog muzeja medicine i farmacije u okviru projekta e-Kultura i na portalu Digitalne zbirke HAZU.

JEDINICE U SASTAVU STRUČNIH SLUŽBI HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ARBORETUM TRSTENO

Organizacija jedinice

Arboretum Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Trstenom kraj Dubrovnika na svojoj površini od 25,61 hektara objedinjuje nekoliko različitih cjelina: povijesni renesansni perivoj s ljetnikovcem Gučetić-Gozze, romantičarski perivoj na Drvarici, zbirku kultiviranog drveća i grmlja, povijesni maslinik, te prirodnu vegetaciju šuma hrasta medunca, alepskog bora i čempresa, makije te priobalnih stijena. Djelatnost Arboretuma usmjerena je na zaštitu i održavanje kulturno-povijesnih i prirodnih znamenitosti, na istraživanje i zaštitu biološke raznolikosti, na stvaranje žive zbirke u smislu genetičke raznolikosti, te na istraživanja iz područja povijesti vrtne arhitekture. Zbirka od 467 kultiviranih vrsta drveća i grmlja smještena je najvećim dijelom na površinama renesansnog i romantičarskog perivoja. Samonikla flora zastupljena je s 510 svojiti, a njezina je osnovna vrijednost i značaj u velikoj biološkoj raznolikosti.

Rad u Arboretumu odvija se u okviru Razreda za prirodne znanosti. Voditelj Arboretuma je akademik *Igor Anić*, upravitelj je dr. sc. *Ivan Šimić*, a ukupno je trenutno zaposleno 12 zaposlenika.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Nastavit će se praćenje (monitoring) promjena biljne raznolikosti na cjelokupnoj površini Arboretuma s posebnim obzirom praćenja biljnih sukcesija prirodne obnove opožarenog dijela Arboretuma.

Također će se nastaviti rad na istraživanju i praćenju invazivnih i subspontanih vrsta u Arboretumu, te iskušavanju odgovarajućeg načina iskorjenjivanja i kontrole nad njima.

Nastavit će se istraživanja povijesnog razvoja perivoja, te praćenje uloge ishrane bilja na revitalizaciju određenih biljnih vrsta.

Stručna i edukacijska djelatnost

Nastavit će se rad na stvaranju zbirke samoniklih ljekovitih i aromatičnih bilj-

nih vrsta Dubrovačkog primorja čiji su prirodni lokaliteti većinom uništeni i oštećeni u mnogim uzastopnim požarima. Stvaranjem navedene zbirke u Arboretumu se provodi zaštita ex-situ, kao mjera za očuvanje komponenata biološke raznolikosti izvan prirodnih staništa uz etnobotanički i edukacijski smisao zbirke.

Edukacijska će se djelatnost provoditi kroz predavanja za vrijeme vođenja specijalnih učeničkih, studentskih i posebno organiziranih grupa posjetitelja, a obuhvaća područje kulturno-povijesne i prirodne baštine Arboretuma. U novootvorenom Centru za edukaciju i multimedijalnu prezentaciju planirano je održavanje edukacija i radionica koje su osmišljene u sklopu projekta Povijesni vrtovi dubrovačkog područja.

U sklopu predstojećeg 13. tjedna botaničkih vrtova i arboretuma na nivou cijele Hrvatske, u Arboretumu će se organizirati razne radionice osnovnih i srednjih škola, te održati stručna vođenja učeničkih i grupa za građane od strane stručnih djelatnika Arboretuma.

U sklopu predstojećih Dana otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti planirana su stručna predavanja te organizacija stručnih vođenja za zainteresirane posjetitelje.

Planirana je izrada stotinjak novih tablica za označavanje biljaka od eloksiranog aluminija. Novoizrađene tablice će biti usklađene s popisanim i numeriranim biljkama u dovršenoj Studiji postojećeg stanja.

Rad na obnovi i održavanju površina i građevina Arboretuma

Rad u renesansnom perivoju odvijat će se kroz redovne poslove vrtlarskog i tehničkog održavanja kultiviranih površina. Posebni i povremeni poslovi obuhvaćat će odstranjivanje i kontrolu invazivnih biljaka, čišćenje i njegu pojedinih starih stabala, te uređivanje lovorova gaja čišćenjem i kultivacijom.

Rad u romantičarskom perivoju na Drvarici odvijat će se kroz poslove uzgoja i održavanja mladih nasada.

Poslovi obnove starog maslinika provodit će se primjenom odgovarajućih agrotehničkih mjera.

Na rasadnicima se nastavlja uzgoj sadnica biljaka potrebnih za redovitu obnovu postojećih starih nasada.

Sve travnate površine Arboretuma održavat će se košnjom, a putovi i šetnice nasipanjem, čišćenjem i redovnim održavanjem.

Dovršetkom izgradnje broda i uspostavom turističke brodske linije između Trstenog i Lokruma planira se završetak aktivnosti na projektu „Povijesni vrtovi dubrovačkog područja“. Projekt se odvija po pozivu „Promicanje održivog razvoja prirodne baštine“ pri Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti prijavila ga je u suradnji s JU Rezervat Lokrum, Turističkom zajednicom grada Dubrovnika i Udrugom DART. U ovom projektu uz izradu manjih projekata izgrađena je građevina Pojata u sklopu Arboretuma Trsteno gdje su sada smješteni novi uredi Arboretuma. Preseljenje

sadašnjih ureda iz Ljetnikovca Gučetić omogućit će realizaciju primarnog cilja svih naših prijava na natječaje Ministarstava i Europskih fondova, kompletnu obnovu i revitalizaciju samog Ljetnikovca Gučetić, kako bi se prikazala naša bogata kulturna arhitektonska baština s kraja 15. stoljeća (izgrađenog 1494. godine i obnovljenog nakon katastrofalnog potresa 1667. godine u današnjim gabaritima).

Planiran je nastavak obnove i rekonstrukcije zgrade Mlinica prema izrađenom izvedbenom projektu obnove od strane Hrvatskog restauratorskog zavoda. Radove nastavka obnove Akademija je prijavila u sklopu Prijavnica za programe zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara za 2023. godinu pri Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske. Također su se u sklopu navedenog programa za 2023. godinu prijavili konzervatorsko restauratorski radovi na kamenim elementima perivoja uz Ljetnikovac Gučetić

Planira se nastavak konzervatorsko-restauratorskih radova na četiri naslonjača i okruglom stolu. Radovi obnove navedenog namještaja iz Ljetnikovca Gučetić Akademija prijavili su se u sklopu Prijavnica za programe zaštite i očuvanja pokretnih kulturnih dobara za 2023. godinu pri Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske.

Nastavit će se obnova perivoja na Drvarici prorjeđivanjem gustog sklopa čempresa.

Ispred Neptunove fontane planirana je daljnja obnova vrtne površine i vraćanje izvorne perivojne kompozicije i atmosfere.

Nastavit će se obnova vrtne terase sa zapadne strane paviljona nakon predviđenog uklanjanja trošnog staklenika. Na ovoj vrtnoj površini se planira sadnja oranžerije te bi se na taj način vratio prijašnji reprezentativni ambijent perivoja.

Tijekom godine je planirano izvršiti preventivnu zaštitu visokih stabala kanarske datulje (*Phoenix canariensis*) protiv štetnika crvene palmine pipe (*Rhynchophorus ferrugineus*), te zaštitu starih živica šimšira (*Buxus sempervirens*) od šimširovog moljca (*Cydalima perspectalis*).

Organizacija zaposlenika i protupožarna zaštita

Arboretum će biti otvoren za posjetitelje tijekom cijele godine.

Planirano je novo zapošljavanje djelatnika radi odlaska dijela zaposlenih u mirovinu te zapošljavanje novog stručnog kadra u svrhu provođenja novih edukacija u Centru za edukaciju i multimedijalnu prezentaciju i ostalih stručnih poslova

Protupožarno dežurstvo obavljat će se danonoćno tijekom cijele godine, a posebno pojačano u razdoblju požarno opasne sezone.

Uz redovne poslove protupožarne zaštite, na protupožarno važnim zonama vršit će se radovi čišćenja i održavanja protupožarnih putova i pomoćnih prosjeka.

ARHIV

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Rad Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti odvija se u skladu s odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Pravilnika o zaštiti arhivskog i registrarnog gradiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Zakona o arhivskom gradivu i arhivima.

Arhiv stručno skrbi o arhivskom gradivu.

1. Središnje zbirke koja sadrži rukopise i isprave, privatne ostavštine, arhiv Jugoslavenskog odbora, administrativnu pismohranu HAZU, filigranološku zbirku, zbirku zemljopisnih karata, diploma, svečanih adresa, sigilografski materijal i druge manje cjeline.

2. Orijentalne zbirke koja sadrži arabičke rukopise pisane na arapskom, perzijskom i turskom jeziku i osmanske isprave.

3. Raznim zbirkama koje na temelju odluke Predsjedništva Akademije mogu imati Akademijine jedinice u Zagrebu i izvan njega.

Trenutno je u Arhivu Hrvatske akademije zaposleno 5 djelatnika: upravitelj (viši arhivist), 2 arhivista, arhivski tehničar, znanstveni savjetnik u Orijentalnoj zbirci i knjigoveža. Voditelj Arhiva Akademije je akademik Nikša Stančić.

Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti djeluje u Zagrebu na adresi Strossmayerov trg 14. Uredovno vrijeme za stranke je svakog radnog dana od 9-13. Brojevi telefona: +385 1 4895 106, +385 1 4895 107, za korisnike Orijentalne zbirke +385 1 4895 161 i e-mail: arhiv@hazu.hr.

Zbog preseljenja Arhiva Akademije, radi obnove zgrada na Strossmayerovom trgu 2 (palača Priester), Zrinskom trgu 11 (palača HAZU) i Strossmayerovom trgu 14 (zgrada Knjižnice HAZU), planovi rada Arhiva Akademije za 2023. godinu prilagođeni su radu u privremenim prostorima i mogu biti podložni daljnjim znatnim izmjenama. Svi će djelatnici Arhiva sudjelovati u pripremi i provedbi selidbe arhivskog i knjižnog gradiva Akademijina Arhiva u nove privremene prostore.

Preuzimanje arhivskog gradiva i nadzor nad zbirkama

U 2023. godini preuzet će se samo ono arhivsko gradivo za koje će preuzimanje izričito tražiti Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. (M. Vuković)

Jedinicama HAZU, ako to zatraže, pomagat će se stručnim savjetima u odabiranju trajnog arhivskog gradiva od dokumentarnog i izlučivanju dokumentarnog gradiva s ograničenim rokom čuvanja na način kako je to propisano Pravilnikom o zaštiti i

obradi arhivskog i registraturnog gradiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Posebnim popisom dokumenata s rokovima čuvanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koji je sastavni dio Pravilnika. (M. Vuković)

Nastavit će se svakodnevni nadzor nad arhivskim gradivom pohranjenim u spremištima Arhiva što obuhvaća praćenje i evidentiranje fizikalno-kemijskih i drugih uvjeta sigurnog čuvanja te poduzimanje potrebnih mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti. (N. Kangler)

Arhivističko sređivanje fondova i zbirki i opis gradiva

1. Započet će se arhivističko sređivanje odnosno revizija osobnih arhivskih fondova Tadije Smičiklase i Ivana Kostrenčića, jer se prilikom selidbe Arhiva Akademije sa Strossmaverovog trga 2 pronašla veća količina arhivskoga gradiva u spremištu, oko 3,00 d/m, koje sadržajno pripada spomenutim fondovima. Nakon obavljenog sređivanja i izrade inventara popunit će se matični listovi fondova i unijeti podatci u dosjee fondova. (L. Burnać, N. Kangler)

2. Nastavit će se arhivističko sređivanje, revizija i digitalizacija analitičkog popisa arhivskog fonda obitelji Jelačić; 1700-1869; kut. 70, svež. 1; 11 d/m. Nakon obavljenog sređivanja, revizije i digitalizacije analitičkog popisa popunit će se matični list fonda i unijeti podatci u dosje fonda. Započet će se arhivističko sređivanje osobnog arhivskog fonda Ante Trumbića; 2 kutije; 0,20 d/m. Nakon obavljenog sređivanja izradit će se inventarni popis, popunit će se matični list fonda i unijeti podatci u dosje fonda. (F. Tomić)

3. Redovito će se računalno unositi i uređivati podatci sumarnog popisa arhivskih fondova i zbirki Arhiva Akademije. (I. Burnać, T. Paić-Vukić, M. Vuković)

4. Po dostavi novih prinova bit će dopunjavana Zbirka priznanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te pripadajući inventar. (I. Burnać)

5. Završit će se rad na priređivanju za objavljivanje Kataloga arapskih djela iz rukopisa Orijentalne zbirke, koji je sastavio M. Ždralović. (T. Paić-Vukić)

Rad s korisnicima

U 2023. godini planira se nastaviti raditi s korisnicima sukladno uvjetima u privremenom prostoru Arhiva Akademije. Rad s korisnicima obuhvaća poslove kao što su korespondencija s korisnicima, pružanje stručnih usluga i informacija o građi i načinu njenog korištenja kako je to regulirano u Pravilniku o korištenju arhivskog i registraturnog gradiva Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Pravilnika o radu čitaonice Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. (N. Kangler, T. Paić-Vukić, I. Burnać, F. Tomić, M. Vuković)

Znanstveno istraživačka djelatnost

Nastavit će se istraživanje odabranih rukopisa Orijentalne zbirke i završiti monografija o osmanskim osobnim bilježnicama (Tatjana Paić-Vukić)

Stručni i znanstveni djelatnici Arhiva sudjelovat će na znanstvenim i stručnim skupovima.

Vođenje obveznih arhivskih evidencija

U 2023. godini nastavit će se vođenje Općeg inventara (našastar) Arhiva Hrvatske akademije. Unosit će se svi poznati podatci, a za podatke koji se traže a nisu poznati provest će se potrebno istraživanje. Nastavit će se započeti unos podataka o arhivskim fondovima i zbirkama Arhiva Akademije u Digitalnu zbirku i katalog DiZbi. (M. Vuković)

Restauracija arhivskog gradiva

U 2023. godini planira se restauriranje najoštećenijeg arhivskog gradiva iz Arhiva Akademije kod vanjskih pružatelja usluga restauracije, samo ako to nužno bude potrebno.

Knjigovežnične usluge

U 2023. godini planira se uvezivanje najoštećenijih rukopisnih knjiga iz Arhiva Akademije kod vanjskih pružatelja knjigovežničnih usluga, samo ako to nužno bude potrebno.

KNJIŽNICA

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Organizacija rada i osoblje

Rad Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti odvija se u skladu s Pravilnikom o radu Knjižnice i Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti. Knjižnica ima Knjižnični odbor sastavljen od 9 članova akademika. Predsjednik Knjižničnog odbora je akademik *Marko Pećina* (2022. – 2025.). Trenutno je u Knjižnici stalno zaposleno 13 knjižničarskih djelatnika, i to: upraviteljica *Tamara Runjak*, knjižničarska savjetnica; 2 knjižničarske savjetnice: Kristina Polak Bobić i Dina Mašina Delija; 2 više knjižničarke Nataša Daničić i dr. sc. Zrinka Vitković; 5 diplomiranih knjižničara: Hana Burek, Damir Horvat, Tomislav Kukolja, Jelena Prekratić i Anja Tkalec; 1 sistemski knjižničar Marko Tot i 2 pomoćna knjižničara Goran Matić i Željko Ovčariček. S obzirom na povećan obujam poslova pomoćnog knjižničara planira se ponovno zatražiti popuna ovog radnog mjesta koje nije bilo odobreno u 2022. godini.

Knjižnica će zbog revizije čitavog fonda biti otvorena za vanjske korisnike od ponedjeljka do petka od 9 do 13 sati sve do kraja rujna 2023. godine. S obzirom na obnovu više zgrada Akademije oštećenih u zagrebačkom potresu 22. ožujka 2020., u koju je uključena i obnova zgrade Knjižnice, očekuju se znatne izmjene u organizaciji rada. Prema najavljenim izvanrednim mjerama planira se znatno smanjiti prostore za rad djelatnika i čitaoničkih prostora za korisnike.

Digitalna zbirka HAZU i skupni katalog Akademijinih knjižnica

U skladu s Pravilnikom o radu Knjižnice središnja Akademijina Knjižnica je zadužena za stručni nadzor svih ostalih Akademijinih specijalnih knjižnica te će i dalje obavljati glavnu redakciju svih zapisa u skupnom katalogu. Trenutno se u Skupnom katalogu nalaze katalozi knjižnica: Jadranskog zavoda, Strossmayerove galerije starih majstora, Odsjeka za povijesne znanosti, Odsjeka za povijest hrvatske glazbe, Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara, Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru i Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu. Krajem 2022. je dogovorena obrada i unos knjižnične građe Knjižnice Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci, osigurana je licenca za rad u INDIGO sustavu te se očekuje da će središnja Knjižnica pružati savjetodavnu i stručnu pomoć tijekom cijele 2023. godine. U skladu s moguć-

nostima i zahtjevima, nastaviti će se započeti posao sređivanja i obrade građe i u ostalim Akademijinim jedinicama u Zagrebu i u drugim gradovima gdje su smještene znanstvenoistraživačke jedinice koje imaju knjižne zbirke. Radi se o 22 jedinice s najmanje oko 160.000 do 200.000 svezaka neobrađenih knjiga i časopisa. Očekuje se da će ovaj posao obrade građe trajati više godina. Planira se najprije obaviti preliminarnu dogovore i priključiti Zbirku Baltazara Bogišića u Cavtatu u Digitalnu zbirku HAZU.

Knjižnica će i u 2023.g. raditi na sređivanju zapisa iz migriranog kataloga središnje Knjižnice. S obzirom da u Zavodu za paleontologiju i geologiju kvartara nema zaposlenog knjižničara, središnja će Knjižnica preuzeti dopunu zapisa iz kataloga njihove knjižnice. U tom katalogu nedostaju normativni podaci o autorima i sadržajnoj obradi.

U 2023. godini nastaviti će se raditi deduplikacija bibliografskih zapisa knjižničkih kataloga importiranih u novi program INDIGO. Također je još potrebno odraditi deduplikaciju normativnih zapisa za osobe, korporativna tijela, gradove i države.

Središnja Knjižnica nastaviti će edukaciju o novom programu INDIGO i ICA modulu, u kojoj će trebati sudjelovati odabrani djelatnici iz istraživačkih jedinica koje nemaju knjižnično osoblje te će im se svakodnevno pružati stručna podrška pri obradi.

Knjižnica će koordinirati radom svih Akademijinih jedinica uključenih u digitalni repozitorij DiZbi.HAZU. Planirano je održati barem 4 sastanka DiZbi tima i redovite mjesečne edukacijske radionice o korištenju programa INDIGO i korisničkog sučelja DiZbi.HAZU za suradnike i korisnike.

Popisi Akademijinih izdanja

Nastavit će se prikupljanje i analitička obrada Akademijinih izdanja koja će se objavljivati tijekom 2023. godine. Kompletna obrada fizičkog i digitalnog oblika novih Akademijinih izdanja obavljat će se u programu INDIGO, a objava na internetu u digitalnom repozitoriju DiZbi sukladno autorskopravnom statusu novih izdanja. Središnja Knjižnica će jedina obrađivati Akademijina izdanja, a ostale knjižnice će unositi holding podatke o svojim primjercima (inventarni broj, signatura itd.). Koncem godine će se izraditi popis novih Akademijinih izdanja objavljenih u 2023. godini, koji će biti tiskan naredne godine kao prilog u Ljetopisu. Cijeli popis izdanja će biti dostupan putem repozitorija DiZbi.HAZU gdje će korisnici moći pretraživati, pregledavati i preuzimati digitalne inačice kao i na webu knjižnice u rubrici Online prinove. Planira se dodijeliti DOI oznake za oko 240 novih Akademijinih znanstvenih članaka i priloga u zbornicima. Radit će se kontinuirano na sređivanju i unosu metapodataka starijih digitaliziranih izdanja.

Izgradnja knjižničkog fonda i razmjena publikacija

Očekuje se da će se fond knjiga i časopisa i nadalje popunjavati uglavnom razmjenom i darovima. Za kupnju novih knjiga je odobreno samo 5.000,00 kn koji će se potrošiti na kupnju dva do tri sveska enciklopedije u pretplati Allgemeines Künstlerlexikon, te sveska Vjesnika bibliotekara. Posebna pažnja posvetit će se prikupljanju radova akademika, uglavnom iz darovanih izvora i razmjenom. Dio prinova će sačinjavati darovane knjige koje Knjižnica dobiva od Uprave Akademije te znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva. Dogovorena je primopredaja i prihvata knjižne ostavštine pokojnog akademika Nenada Trinajstića.

Razmjena Akademijinih periodičkih izdanja odvijat će se sa stranim institucijama u skladu s odobrenim sredstvima za poštarinu i u e-okruženju, a na osnovi pohranjenih primjeraka u repozitoriju DiZbi.HAZU. Monografske publikacije neće se razmjenjivati sa stranim institucijama zbog visoke cijene poštarine. U Hrvatskoj će se Akademijina izdanja i dalje slati poštom. S partnerima iz Zagreba nastojat će se dogovoriti da sami preuzimaju knjige u Priručnoj knjižari.

Obrada knjižničkog fonda

Svakodnevno će se raditi na katalogizaciji i klasifikaciji knjiga i časopisa koji pristižu putem darova i razmjene. Svi katalogizatori radit će na ujednačavanju bibliografskih i normativnih zapisa prema UNIMARC standardu te na deduplikaciji zapisa koji su migrirani u novi program. Jedan katalogizator redovito će obrađivati sve novonabavljene knjige. Retrospektivna katalogizacija tj. prijenos kartičnog kataloga u računalnu bazu podataka će se nastaviti nakon revizije.

Trezor

Nastavit će se rad na reviziji trezorske građe započete u rujnu 2022. godine. Zadnja revizija trezora je bila 2007./2008. još na staroj lokaciji Knjižnice unutar palače na Zrinskom trgu 11. Prilikom selidbe u novu zgradu 2009. preseljen je i smješten u trezor dio fonda iz općeg spremišta, većinom knjige koje datiraju iz 19. stoljeća, a koje po Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti spadaju u kulturno dobro te ih je potrebno zaštititi i registrirati. Revizija obuhvaća evidentiranje i kontrolu primjeraka u trezoru in situ te dodavanje barkodova u bazi, printanje listića sa signaturom i barkodom na beskiselinske kartončiće i ulaganje u knjigu. Osim toga, u okviru prijavljenog projekta Provedba mjera zaštite nakon potresa, sredstvima Fonda solidarnosti Europske unije nabavljene su beskiselinske kutije u koje će se spremati građa koja je u lošem fizičkom stanju te na taj način preventivno zaštititi. Planiran je daljnji rad na retrospektivnoj konverziji oko 1000 listića koje treba unijeti u bazu.

U 2023. g. sredstvima Ministarstva kulture i medija RH planirani su konzervatorsko-restauratorski radovi na dvije knjige za koje su zatražena sredstva u 2022. godini:

- Završetak programa započetog 2022. godine odnosno 2. završna faza ra-

dova na knjizi Vitruvius Teutsch, Nürnberg, 1548. (R-913). Troškovi radova s PDV-om iznose: 18.062,50 kn.

– Konzervatorsko-restauratorski radovi na knjizi Emerika Pavića: Ramus viridantis olivae, 1766. (R-920). Troškovi radova s PDV-om iznose: 24.362,50 kn.

Konzervatorsko-restauratorske radove na obje knjige izvodit će restaurator gospodin Mario Kauzlarić, MK knjigovežnica iz Zagreba.

Digitalizacija i ostali projekti

S obzirom na činjenicu da u 2022. godini nije bilo javnih poziva za programe digitalizacije niti u Ministarstvu kulture i medija RH niti Grada Zagreba, nije predviđena veća količina građe za digitalizaciju. Prijavljen je samo jedan program "Digitalizacija zaštićene kulturne baštine - Zbirka Akademijinih izdanja: časopis Forum" (nastavak, od god. 1963-1965, ukupno 2.850 stranica) na natječaj Zaklade HAZU koji će se realizirati u 2023. ukoliko sredstva budu dodijeljena. Troškovi iznose 10.687,50 kn. Na natječaj Ministarstva kulture i medija RH prijavljen je program "Nadogradnja knjižnično-informacijskog sustava u skladu s nacionalnim KAM Pravilnikom" te je planirana njegova provedba tijekom 2023. ukoliko sredstva budu dodijeljena.

Očekuje se da će Ministarstvo kulture i medija RH početi provoditi projekt nacionalne digitalizacije u sklopu projekta e-kulture. U tu svrhu je Knjižnica u 2022. godini podnijela zahtjev Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu za dodjelu URN:NBN koji je prihvaćen. U 2023. godini će se u postojeći sustav INDIGO implementirati automatsko dodjeljivanje URN:NBN-a (Uniform Resource Name : National Bibliography Number), jedinstvenog nacionalnog identifikatora koji osigurava jedinstveno i trajno identificiranje digitalne (izvorno digitalne i digitalizirane) građe u Digitalnoj zbirci HAZU i pomoću kojeg će se svaki digitalni objekt s pripadajućim metapodacima vrlo lako moći agregirati u nacionalni sustav e-kulture i u Europeanu.

Tijekom 2023. redovito će se pratiti objave javnih poziva i natječaja za financiranje programa u kulturi Ministarstva kulture i medija RH i Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba na koje će Knjižnica aplicirati svojim programima izložaba, digitalizacije, zaštitnih konzervatorsko-restauratorskih radova na kulturnom dobru, informatizacije i opremanja te daljnjeg razvoja repozitorija DiZbi.HAZU.

Revizija knjižnične građe

Prema Pravilniku o reviziji i otpisu knjižnične građe (NN 21/2002) knjižnice veličine fonda do 500.000 tisuća svezaka, u koje spada i Akademijina Knjižnica, dužne su provoditi reviziju čitavog fonda svakih 12 godina. Posljednja potpuna revizija provedena je 2008. godine. Stoga se u rujnu 2022. godine započelo s revizijom čitavog spremišta gdje se nalaze monografske i periodičke publikacije.

Na reviziji rade svi djelatnici knjižnice podijeljeni u timove. U 2023. nastaviti će se svakodnevni rad na reviziji. Planirano je da će revizija ukupno trajati godinu dana i da će završiti krajem rujna 2023. godine. Usporedo s revizijom radit će se na izlučivanju građe koja je oštećena ili zastarjela kako bi se nakon revizije mogla otpisati. Odlučeno je da će se otpisivati svi treći primjerci monografskih publikacija i duplikati periodičkih publikacija, kao i zastarjeli časopisi koji su pristizali u fond tijekom prošlog stoljeća većinom razmjennom, a koji više nisu traženi.

Nastavit će se revizija svih primjeraka Akademijih izdanja započeta u 2022. godini, koja se sada nalaze na 4 mjesta u knjižnici, prvo arhivski primjerak koji se nalazi u trezoru, a zatim čitaonički i posudbeni primjerci. Izradit će se tablica za otpis, jer se zbog sustavne digitalizacije smanjila potreba čuvanja više knjiga istog naslova. Izradit će se i tablica prijedloga za digitalizaciju Akademijinih izdanja koja će biti prioritet prilikom masovne digitalizacije koja se očekuje u sklopu e-kulture u 2023. godini.

Pohrana i zaštita fonda

Redovito će se slati opomene za nevraćenu građu koja je uvođenjem računalne evidencije posudbe svedena na minimum. Ne očekuju se veći problemi, jer članovi uglavnom uredno vraćaju knjige.

Redovito će se kontrolirati mikroklimatski uvjeti u spremišnim prostorima u podrumu, obavljat će se svakodnevni nadzor i zaštita nad knjižničnom građom, voditi evidencija temperature i vlage i poduzimati potrebne mjere za otklanjanje uočenih nepravilnosti. I dalje u trezoru temperatura ljeti prelazi preporučene vrijednosti te se očekuje uklanjanje tog višegodišnjeg problema u 2023. godini prilikom obnove zgrade.

Izložbe i promocija Knjižnice

Na natječaj za dodjelu sredstava Zaklade HAZU 2022. godine Knjižnica je prijavila program: "Obilježavanje 155 godina djelovanja Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (1867. – 2022.)" – virtualna izložba. Ukoliko Zaklada HAZU prihvati program i dodijeli sredstva, planirana je priprema građe i materijala potrebnih za izradu virtualne izložbe te izrada virtualne izložbe o povijesti Knjižnice, njenog rada od samih početaka sve do preseljenja u novu zgradu na Strossmayerovom trgu 14. Izložba će biti postavljena u repozitorij DiZbi.HAZU.

Knjižnica će nastaviti pripremati virtualnu izložbu "Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu" u suradnji s dr. sc. Tihanom Luetić (Odsjek za povijesne znanosti HAZU) i izv. prof. dr. sc. Tihomirom Vukeljom (Fizički odsjek PMF-a) u sklopu projekta Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Virtualna izložba će biti postavljena na portal Digitalne zbirke NSK.

Tijekom 2023. djelatnici Knjižnice će prirediti jednu ili dvije prigodne izložbe u hodniku Knjižnice, a u izložbenoj vitrini za staru knjigu stajat će bibliofilsko faksimilno izdanje Gutenbergove Biblije. I dalje će se priređivati izbor najnovijih prinova na stalcima na info-pultu. U atriju Akademijine Palače na Zrinskom trgu 11 u siječnju 2023. godine Knjižnica će u suradnji s Odjelom za izdavačku djelatnost postaviti izložbu Akademijinih izdanja objavljenih u 2022.g. uz prateći Katalog izložbe. Knjižnica će također prirediti online verziju izložbe sa izdanjima iz 2022. g.

Nastavit će se promovirati rad Knjižnice na svim razinama:

- Stručni skupovi, webinar, radionice, konferencije gdje će knjižničari prisustvovati i/ili izlagati. Planira se izlaganje o Digitalnoj zbirci HAZU (DiZbi.HAZU) na stručnom seminaru Arhivi, knjižnice, muzeji u studenom 2023. (Rovinj, Poreč). Prisustvovati će se uglavnom domaćim i to prvenstveno zagrebačkim stručnim i znanstvenim skupovima i seminarima iz knjižničarstva.

- Web Knjižnice – predstaviti će se redizajnirana nova web stranica Knjižnice HAZU izrađena u wordpress-u s novim sadržajima i uslugama za korisnike; planira se izraditi VR šetnja čitaonicom Akademijinih izdanja i postaviti na stranicu Knjižnice

- Društvene mreže (Facebook, Instagram) - redovito će se objavljivati novosti, promovirati fond Knjižnice i ostale aktivnosti i usluge

- Podstranica Knjižnice na web stranicama Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti će se redovito ažurirati.

U 2023. g. sudjelovat će se u radu Hrvatskoga knjižničarskog društva, Zagrebačkog knjižničarskog društva te će se pratiti rad Udruženja europskih znanstvenih knjižnica – LIBER čiji je Knjižnica član.

Knjižnica će se uključiti u obilježavanje Svjetskog dana knjige i autorskog prava 23. travnja i međunarodne manifestacije Dani europske baštine 2024. g. koja se odvija tijekom rujna i listopada, te virtualnim sadržajima prezentirati kulturnu baštinu Knjižnice.

Suradnja s drugim institucijama

Knjižnica će nastaviti suradnju s nacionalnim i međunarodnim institucijama na projektima. U 2023. g. će se nastaviti suradnja na projektu tematskog portala Znameniti.hr i Hrvatskog nacionalnog konzorcija istraživačke infrastrukture CLARIN ERIC-a. Sedam knjiga iz fonda Knjižnice HAZU bit će izloženo na izložbi "Ivan Standl - zagrebački fotograf" u razdoblju od 15. studenog 2022. do 3. travnja 2023. godine u Muzeju grada Zagreba.

ZAKLADA HAZU

Predsjednik Upravnog odbora Zaklade HAZU je akademik *Zvonko Kusić*, a upraviteljica *Sara-Sanela Butorac*, dipl. iur., tajnica HAZU.

Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u 2023. godini radit će na poticanju znanstvenoistraživačkog i umjetničkog rada u Republici Hrvatskoj i ostalih aktivnosti, u skladu sa ciljevima iz Statuta Zaklade.

Krajem 2022. godine, Upravni odbor Zaklade raspisat će 25. Javni natječaj za dodjelu sredstava Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U lipnju 2023., na sastanku Upravnog odbora Zaklade, utvrdit će se dobitnici planiranih sredstva, a prijenos odobrenih sredstava primateljima vršiti će se tijekom mjeseca rujna/listopada 2023.

Tekući prihod za 2023. će očekivano biti manji nego u prethodnim godinama zbog nepovoljne situacije na tržištu kapitala, tako da će Zaklada Hrvatske akademije svoje zakladne aktivnosti za ovu godinu trebati prilagoditi raspoloživim financijskim sredstvima. Zaklada će nastojati osigurati nove izvore sredstava te iznaći moguće druge putove financiranja.

Pretpostavlja se da će visina sredstava za dodjelu financijske potpore za zakladne programe biti manja nego u prethodnim godinama.

U sklopu općeg raspisa natječaja Zaklade, a u skladu s odredbama pojedinih darovnih ugovora, uz opći raspis objavljuju se dva Natječaja iz posebnih fondova. Natječaj iz fonda Dragutina Tadijanovića, iz kojeg će se u 2023. godini dodijeliti po šesnaesti put Pjesnička nagrada Dragutina Tadijanovića, uz dvije studentske stipendije za studente književnosti iz Brodsko-posavske i Ličko-senjske županije. Po osmi put, dodijelit će se i Književna nagrada Stipana Bilića-Prcića, kao i dvije potpore iz istog fonda ponajboljim učenicima gimnazije u Imotskom.

Vezano uz dvije nekretnine u vlasništvu Zaklade Hrvatske akademije, kuće je potrebno obnoviti obzirom da su u lošem stanju, a sve kako bi se pripremile za raspisivanje natječaja za davanje u najam/zakup. U tijeku je izrada projektne dokumentacije za adaptaciju nekretnina.

Time će se omogućiti izvršavanje obveza iz sklopljenih ugovora o darovanju, s pok. gospodinom Stipanom Bilićem-Prcićem te dr. Fedorom i dr. Margaritom Verbić.

RADNA SKUPINA ZA OBNOVU ZGRADA HAZU

U okviru obnove nekretnina i pokretnina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, stradalih u potresu 22. ožujka i 29. prosinca 2020., provodi se 15 projekata sufinanciranih iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) – osam projekata za obnovu zgrada i sedam projekata zaštite muzejske građe.

Izrada projektne dokumentacije i provedba mjera zaštite provodi se za sljedećih osam Akademijinih zgrada u Zagrebu: Palača HAZU, Trg Nikole Zrinskog 11; Palača Drašković (u kojoj se nalazi *Ilirska* ili *Preporodna dvorana*), Opatička 18; Palača Priester, Trg J. J. Strossmayera 2; Palača Vranyczany – Dobrinović, Hebrangova 1-3, Trg J. J. Strossmayera 12; sklop zgrada Gliptoteke HAZU, Medvedgradska 2; Knjižnica HAZU (nekad Kemički laboratorij), Trg J. J. Strossmayera 14; dvorišna zgrada u Gundulićevoj 24/1; zgrada Vila Ehrlich – Marić (Hrvatski muzej arhitekture), I. G. Kovačića 37, Zagreb.

Za umjetnine provode se mjere zaštite muzejske građe Strossmayerove galerije starih majstora u Palači HAZU, Kabineta grafike HAZU u Palači Vranyczany – Dobrinović, Gliptoteke HAZU i Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU u Gundulićevoj 24, te mjere zaštite umjetničkog inventara Palače HAZU, zbirke inkunabula u Knjižnici HAZU i muzejsko – kazališne zbirke Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta u Palači Drašković.

Tijekom 2022. godine Radna skupina za obnovu zgrada Akademije obavljala je poslove provođenja projekata obnove zgrada i muzejske građe Hrvatske akademije. Veći dio tih aktivnosti nastavlja se tijekom 2023. godine. Navodi se kratki pregled po zgradama.

1. Palača HAZU. Projektna dokumentacija je predana 12. svibnja 2022., izradila ju je tvrtka: Institut građevinarstva Hrvatske (IGH), glavna projektantica: Jasminka Kečanović Šimac, dipl. ing. arh. Gradilište se otvara u prosincu 2022. godine. Izvođač radova je tvrtka Mešić.com. Rok izvođenja radova je 31.5.2023.

2. Palača Vranyczany-Dobrinović. Projektna dokumentacija je predana 19. srpnja 2022., izradila ju je zajednica ponuditelja Interkonzalting d.o.o. i Škoro d.o.o., glavna projektantica: Kristina Vujica, dipl. ing. arh. Javna nabava za izvođenje radova provest će se u studenom 2022. godine te se ugovaranje izvedbe radova očekuje u siječnju 2023. godine.

3. Palača Priester. Projektna dokumentacija je predana 14. veljače 2022., izradila ju je tvrtka ZP Core d.o.o. i Vidmar, glavni projektant: prof. dr. sc. Željko Peković. Otvoreno je gradilište 16. kolovoza 2022. godine. Izvođač radova je

tvrtka TEH-Gradnja. Rok izvođenja radova je 15. ožujka 2023.

4. **Knjižnica HAZU.** Projektna dokumentacija je predana 15. srpnja 2022., izradila ju je: zajednica ponuditelja Ing4studio d.o.o. i Toding d.o.o., glavna projektantica: Ana Alar, dipl. ing. arh. Za Knjižnicu HAZU će se do ljeta 2023. godine izvoditi prva faza konstrukcijske obnove koja će obuhvatiti i interventne mjere uklanjanja dimnjaka.

5. **Palača Drašković.** Projektna dokumentacija je predana 9. svibnja 2022., izradila ju je zajednica ponuditelja Ing4studio d.o.o. i Toding d.o.o., glavna projektantica: Ana Alar, dipl. ing. arh. Za Palaču Drašković ne će se izvoditi radovi u prvoj polovici 2023. godine, već kasnije kada se otvori novi izvor financiranja.

6. **Gliptoteka HAZU.** Projektna dokumentacija je predana 2. svibnja 2022., izradila ju je tvrtka: Proarh mateković d.o.o., glavni projektant: Davor Mateković, dipl. ing. arh., Otvoreno je gradilište 9. studenoga 2022. godine. Izvođač radova je tvrtka MDK Građevinar. Rok izvođenja radova je 31. ožujka 2023.

7. **Vila Ehrlich-Marić.** Projektna dokumentacija je predana 2. ožujka 2022., izradila ju je zajednica ponuditelja Interkonzalting d.o.o. i Škoro d.o.o, glavna projektantica: Kristina Vujica, dipl. ing. arh. Gradilište se otvora u studenome 2022. godine. Izvođač radova je tvrtka Reliance d.o.o. Rok izvođenja radova je 15. ožujka 2023.

8. **Zgrada u Gundulićevoj 24.** Projektna dokumentacija je predana 11. travnja 2022., izrađivala ju je tvrtka ZP Core d.o.o. i Vidmar, glavni projektant: prof. dr. sc. Željko Peković. Otvoreno je gradilište 5. listopada 2022. godine. Izvođač radova je tvrtka TA-GRAD d.o.o. Rok izvođenja radova je 15. ožujka 2023.

Svi radovi konstrukcijske obnove moraju se izvesti do 30. lipnja 2023. godine. Ugovoreni izvođači radova obvezuju se pridržavati rokova, radove izvoditi u skladu s projektno-tehničkom dokumentacijom, tehničkim opisima i uvjetima iz ponudbeno-ugovorenog troškovnika. Osim radova konstrukcijske obnove izvođači radova izvest će i dio građevinsko-obrtničkih radova, radova na elektroinstalacijama, na vodovodu, odvodnji i hidrantskoj mreži, grijanju, hlađenju, ventilaciji te plinskim instalacijama – u obuhvatu koji se priznaje kao opravdani trošak za financiranje konstrukcijske obnove iz Fonda solidarnosti EU.

Da bi se provela konstrukcijska, a potom i cjelovita obnova zgrade se moraju isprazniti od stvari i ljudi koji u njima rade. Zbog toga su umjetnička i muzejska građa te druge pokretnine izmješteni u privremenu čuvaonicu, a zaposlenici iz šest zgrada jesu ili će biti izmješteni u nove privremene radne prostore – u palaču Drašković, Knjižnicu HAZU i zgradu Ante Kovačića 5.

U 2023. godini u sedam Akademijinih zgrada će se odvijati radovi obnove. Radna skupina za obnovu zgrada HAZU imat će u 2023. godini sljedeće glavne zadatke:

- praćenje izvedbe radova obnove što uključuje organizaciju i održavanje redovitih tjednih koordinacijskih sastanaka za sve dionike u gradnji (izvođače, nad-

zorne inženjere, koordinateure zaštite na radu), koji obuhvaćaju provjere obračunskih faktura, izvještaje nadzornih inženjera i ostalu dokumentaciju koja je predmet odobrenja od strane Investitora, kao i obavljanje svih radnji koje je investitor dužan obavljati tijekom izvedbe radova prema javno-pravnim tijelima i ostalim dionicima u toku provedbe projekta;

- provedba javnih nabava za izvođenje radova, stručni nadzor i koordinatora II. za Palaču Vranyczany-Dobrinović te nabavu usluga prijevoza / preseljenja opreme i inventara u prostor za privremenu pohranu, kao i usluga prijevoza muzejske građe Kabineta grafike u privremenu čuvaonicu;

- podnošenje Zahtjeva za nadoknadom sredstava (ZNS) za svaki učinjeni trošak po obavljenoj nabavi i za svaku isporučenu privremenu situaciju za radove, kao i okončanu nakon obavljenih radova;

- prijave na natječeaje za cjelovitu i energetska obnovu čije se otvaranje očekuje krajem 2022. ili početkom 2023. godine. Za prijavu na natječeaje pripremljena je projektna dokumentacija s pripadajućim troškovnicima. Nakon prijave i odobrenja daljnjeg financiranja uslijedit će postupci javne nabave za sve aktivnosti potrebne za cjelovitu i energetska obnovu.

ODBOR ZA MEĐUNARODNU SURADNJU

Tijekom 2023. godine Odbor za međunarodnu suradnju djelovat će u sastavu: akademik *Mladen Žinić*, predsjednik Odbora, akademik Dario Vretenar, glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, akademik Davorin Rudolf, akademik Vlatko Silobrčić, akademik Slobodan Vukičević, akademik Mislav Ježić, akademik Mladen Machiedo, akademik Radoslav Tomić, akademik Marin Hraste i prof. dr. sc. Vjera Katalinić. Nekim članovima Odbora u 2023. istječe mandat koji će im se produžiti ili će se imenovati novi članovi.

Članovi Odbora za međunarodnu suradnju, kao i drugi članovi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u 2023. godini nastavit će raditi na razvoju i unaprjeđenju međunarodne suradnje te poticati sudjelovanje u međunarodnim organizacijama i odborima.

Akademik Mirko Orlić je od 2022. godine predstavnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u radu Savjetodavnog vijeća europskih akademija znanosti (European Academies Science Advisory Council – EASAC). Ove godine nominiran je i za funkciju potpredsjednika EASAC-a. Akademik Nenad Cambi nastavit će rad u svojstvu predstavnika Hrvatske akademije u Međunarodnoj uniji akademija (International Union of Academies – IUA). Akademik Dario Vretenar će i u 2023. godini nastaviti rad u Odboru kao član predsjedništva i glavni tajnik Hrvatske akademije.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kao koordinator programa HERA (Humanities in the European Research Area) nastavlja rad i u 2023. koji će se odvijati u skladu s financijskom situacijom te će uglavnom biti usmjeren na dodatne aktivnosti, budući da zbog nove organizacije šestog natječaja za projekte ne može sudjelovati u provođenju tog natječaja. Nastavit će se i sudjelovanje u dodatnim aktivnostima programa CHANSE (Collaboration of Humanities and Social Sciences in Europe) te postoji mogućnost organizacije sastanka u Hrvatskoj. U tom smislu Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti nastavit će surađivati s Hrvatskom zakladom za znanost.

Od ostalih međunarodnih organizacija, planira se i nadalje sudjelovanje Akademije u radu organizacije All-European Academies (ALLEA) te Međunarodnoj uniji akademija (UAI) u obimu ovisnom o raspoloživim financijskim sredstvima.

U okviru međunarodne suradnje Hrvatske akademije u 2023. g. nastavlja se administrativno vođenje strukturnog projekta pod nazivom "Povijesni vrtovi dubrovačkog područja" koji je sufinanciran sredstvima Europskog fonda za regi-

onalni razvoj, a koji će završiti u srpnju 2023. godine.

U okviru obnove nekretnina i pokretnina Hrvatske akademije stradalih u potresu 22. ožujka i 29. prosinca 2020. unutar djelatnosti međunarodne suradnje i EU programa i projekata administrativno se provodi 15 projekata sufinanciranih iz Fonda solidarnosti EU. U svrhu cjelovite obnove Akademijinih zgrada planirane su daljnje prijave na EU natječaje za cjelovitu i energetska obnovu čije se otvaranje očekuje krajem ove ili početkom iduće godine.

U 2023. godini Odbor za međunarodnu suradnju planira nastaviti dosadašnju uspješnu suradnju s ustanovama i udrugama u Republici Hrvatskoj, među kojima su Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, sveučilišta u Republici Hrvatskoj kao i Hrvatska zaklada za znanost. Realizacija planiranih aktivnosti Akademije u 2023. godini u području međunarodne suradnje kao i daljnji rad na razvoju bilateralne suradnje s drugim nacionalnim akademijama i institucijama ovisit će o dostupnosti potrebnih financijskih sredstava.

SADRŽAJ

UVOD

Akademik Velimir Neidhardt, predsjednik HAZU.....	3
RAZREDI.....	7
Razred za društvene znanosti.....	7
Kabinet za pravne, političke i sociološke znanosti "Juraj Križanić".....	7
Razred za matematičke, fizičke i kemijske znanosti.....	8
Odbor za kemiju.....	9
Odbor za matematiku.....	9
Odbor za biološku fiziku i bioinformatiku.....	10
Odbor za fiziku.....	11
Razred za prirodne znanosti.....	11
Odbor za primijenjenu genomiku.....	12
Hrvatsko povjerenstvo za geodeziju i geofiziku.....	12
Nacionalni odbor INQUA.....	13
Razred za medicinske znanosti.....	14
Odbor za animalnu i komparativnu patologiju.....	15
Odbor za tumore.....	15
Razred za filološke znanosti.....	16
Odbor za dijalektologiju.....	17
Odbor za etimologiju.....	18
Odbor za hrvatski latinitet.....	18
Odbor za leksikografiju.....	18
Odbor za onomastiku.....	18
Odbor za orijentalistiku.....	18
Edicija "Hrvatska i Europa".....	19
Razred za književnost.....	19
Razred za likovne umjetnosti.....	19
Razred za glazbenu umjetnost i muzikologiju.....	25
Razred za tehničke znanosti.....	26

ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKE JEDINICE.....	28
Antropološki centar.....	28
Centar za znanstveni rad – Vinkovci.....	30
Jadranski zavod.....	34
Zavod za biomedicinske znanosti – Rijeka.....	42
Zavod za imunologiju i genetiku tumora.....	44
Zavod za istraživanje korozije i desalinaciju – Dubrovnik.....	45
Zavod za lingvistička istraživanja.....	47
Zavod za ornitologiju.....	52
Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara.....	55
Zavod za povijesne i društvene znanosti – Rijeka s područnom jedinicom u Puli.....	59
Zavod za povijesne i društvene znanosti.....	64
Odsjek za povijesne znanosti.....	64
Odsjek za arheologiju.....	69
Odsjek za etnologiju.....	71
Odsjek za ekonomska istraživanja.....	74
Zavod za povijesne znanosti – Dubrovnik.....	75
Muzej i zbirka Balda Bogišića u Cavtatu.....	75
Zavod za povijesne znanosti – Zadar.....	78
Zavod za povijest i filozofiju znanosti.....	82
Odsjek za povijest prirodnih i matematičkih znanosti.....	83
Odsjek za povijest medicinskih znanosti.....	84
Odsjek za filozofiju znanosti.....	85
Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe.....	86
Odsjek za povijest hrvatske književnosti.....	86
Odsjek za povijest hrvatskoga kazališta.....	91
Odsjek za povijest hrvatske glazbe.....	94
Zavod za promet.....	99
Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Đakovo.....	100
Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Osijek.....	102
Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Požega.....	104
Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Split.....	105
Zavod za znanstveni rad – Varaždin.....	106
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad – Bjelovar.....	113
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad – Križevci.....	116

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad – Velika Gorica.....	118
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad – Vukovar.....	123
 MUZEJSKO-GALERIJSKE JEDINICE.....	125
Muzeji, galerije, zbirke – M-G-Z HAZU.....	125
Strossmayerova galerija starih majstora.....	128
Kabinet grafike.....	131
Gliptoteka.....	134
Hrvatski muzej arhitekture.....	139
Kabinet za arhitekturu i urbanizam.....	142
Arhiv za likovne umjetnosti.....	142
Hrvatski muzej medicine i farmacije.....	145
 JEDINICE U SASTAVU STRUČNIH SLUŽBI.....	149
Arboretum Trsteno.....	152
Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.....	152
Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.....	155
 DRUGA TIJELA	
Zaklada HAZU.....	161
Radna skupina za obnovu zgrada HAZU.....	162
Odbor za međunarodnu suradnju.....	165